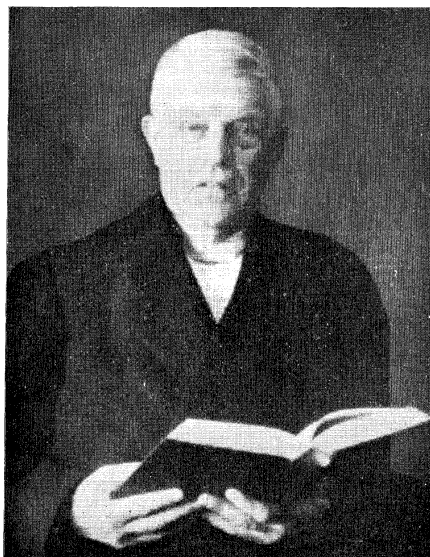

"DE LOF VAN DE KERK IN HET GEZICHT VAN DE VERLOSSING"

**15 preken over Christus' geboorte, lijden, sterven, opstanding
en hemelvaart.**

En vrije teksten

uitgesproken door

ds. Jozias Fraanje

**predikant van de
Gereformeerde Gemeente van Barneveld**

**Stichting de Gihonbron
Middelburg
2022**

**Deze preken werden eerder gepubliceerd door
Drukkerij De Banier;**

**Den Hertog Uitgeverij BV, Utrecht;
Uitgeverij/Boekhandel Gebr. Koster, Barneveld.**

MET GROTE DANK AAN DEZE UITGEVERS!

INHOUD

Kort levensoverzicht

1^e preek. Het wonder van Jezus' menswording. Lucas 2: 7: *"En zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wond Hem in doeken en leidde Hem neder in de kribbe."*

2^e preek. "Jezus' menswording een wonder." Lucas 2: 7: *"En zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wond Hem in doeken, en legde Hem neder in de kribbe."*

3^e preek. "Jezus' menswording een wonder." Lucas 2: 7: *"En zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wond Hem in doeken, en legde Hem neder in de kribbe."*

4. preek. Goede Vrijdagpreek. Kolossenzen 2: 14

"Uitgewist hebbende het handschrift, dat tegen ons was in inzetten bestaande, hetwelk (zeg ik) eniger wijze ons tegen was, en heeft datzelfde uit het midden weggenomen, hetzelfde aan het kruis genageld hebbende."

5. Paaspreek. I. Mattheus 28: 5 en 6

"Maar de engel antwoordende, zei tot de vrouwen: vreest gijlieden niet, want ik weet, dat u zoekt Jezus, Die gekruist was. Hij is hier niet, want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft."

6. Paaspreek. II. Mattheus 28: 5 en 6.

Maar de engel. antwoordende, zei tot de vrouwen: vreest gijlieden niet, want ik weet dat u zoekt Jezus, Die gekruisigd was. Hij is hier niet, want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft."

Preek 7. HEMELVAARTPREEK HANDELINGEN 1: 9-11

En dat naar aanleiding der woorden die u opgetekend vindt in Handelingen 1 9, 10 en 11 "En als Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen daar zij het zagen, en een welk nam Hem weg voor hun ogen. En als zij hun ogen naar de hemel hielden terwijl Hij heenvoer, zie, twee mannen stonden bij hen in witte kleding, welke ook zeiden: u Galileesche mannen, wat staat gij en, ziet op naar de hemel? Deze Jezus, Die van u opgevaren is in de hemel, zal zo komen gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren."

Preek 8. EERSTE PINKSTERPREEK HANDELINGEN 2: 22-24

"Gij Israëlitische mannen, hoort deze woorden: Jezus de Nazarener, een Man van God onder ulieden betoond door krachten en wonderen en tekenen, die God door Hem gedaan heeft in het midden van u, gelijk ook gijzelven weet; Dezen, door de bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood. Welken God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende, zo het niet mogelijk was, dat Hij van denzelven dood zou gehouden worden".

Preek 9. 2^e PINKSTERPREEK HANDELINGEN 2: 22-24

"Gij Israëlitische mannen, hoort deze woorden: enz

Preek 10. DE INHOUD VAN EEN GROTE VERBORGENHEID. Spreuken 1: 23

"Keert u tot Mijn bestraffing; zie Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten; Ik zal Mijn woorden u bekendmaken."

Preek 11. DE INHOUD VAN EEN GROTE VERBORGENHEID. Spreuken 1: 23

Preek 12. DE INHOUD VAN EEN GROTE VERBORGENHEID.. Spreuken 1: 23

13^e preek. Eerste preek over de wet een tuchtmeester tot Christus.

Zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden.

14^e preek. Tweede preek over de wet een tuchtmeester tot Christus.

Zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden.

Preek 15. De lof der Kerk in 't gezicht van de aanstaande verlossing.

Psalm 104: 34 en 35. *"Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn, ik zal mij in de Heere verblijden. De zondaars zullen van de aarde verdaan worden en de goddelozen zullen niet meer zijn. Loof de Heere mijn ziel, Hallelujah!"*

DS. JOZIAS FRAANJE OVERLEDEN

Banner of Truth Trust. 1-10-1949

Zoals reeds algemeen bekend is, is Ds. Jozias Fraanje op Zaterdagmorgen, 3 September, overleden, en op Woensdag 7 September begraven.

Het was reeds lang te voorzien dat de oude en geliefd leraar niet meer lang in het land der levenden hier beneden zou verblijven. Meer dan eens scheen zijn einde nabij te zijn, maar het kwam naar den eeuwigen raad des Heeren niet eerder dan op Zaterdag, 3 September. Dat was het ogenblik van eeuwigheid bepaald en om den eeuwige Sabbat te gaan vieren in den hemelse Tempel, de Hemelstad, die de zon en de maan niet nodig heeft om haar te verlichten, “want de heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is hare Kaars,” Openb. 21:23.

Zondag, 7 Augustus, is Ds. Fraanje voor het laatst in de kerk geweest en sprak hij nog tot de gemeenten: *“Gemeente, als ik soms onverwachts ontval, willen jullie mij alsublieft nog vergeven het verkeerde wat ik tegen jullie heb gedaan en waarin ik in gebreke ben gebleven, want jullie zijn veel beter voor mij geweest als ik voor jullie.”*

Uit dat zeggen blijkt duidelijk dat de leraar niet hoog met zichzelf stond, dat hij zich bij ontdekkend licht des Geestes een schuldig onwaardig zondaar kende en bleef kennen, dat hij in alle nederigheid en in vlakke met de gemeente deze aarde wenste te verlaten.

Als één in zichzelf arm, afhankelijk en behoeftig zondaar, moest Ds. Fraanje sterven, maar Christus voor Hem alles en in allen. De laatste weken van zijn leven sprak hij nog al eens: “Ik zelf zou graag als een dominee willen sterven, maar nu schijnt het dat ik als een arme naakte zondaar zal moeten sterven, naar den wille Gods.” Menigmaal preekte hij, dat de Heere Zijn volk zal beproeven en doorlouteren en vlees en schuim niet zal sparen, dat alleen het eeuwig en vast blijvend fundament Jezus over zou blijven. Dat mocht en moest hij tot het einde in de praktijk doorleven. Dan: “Die roemt, roeme in den Heere.”

Kort voor zijn einde zond de leraar ons nog toe door iemand die het Oude Vaderland bezocht had en de dominee ontmoette: “Mijn naam, mijn ere, mijn werk, mijn vrucht, moet ik allemaal verliezen.”

Psalm 31:19 oude rijm:

Hebt God lief, gij zijt uitverkoren,

Die de vromen behoedt,

En de wreden verdoet.

Zijt kloek, geeft den moed niet verloren;

Want God wil die aanschouwen,

Die op hem vast betrouwen.

En Psalm 119:36:

Geen meerder goed HEER', Gij mij geven meugt,

Dan dat Gij mij vernedert en maakt kleine;

Dat ik leer Uwe wet, die mij verheugt.

Veel silver en goud, gelouterd zeer reine,

Is niet zoo kostelijk, noch goed van deugd,

Als Uw Woord is en Uw wet alleine.”

Wonderlijk en heilig waren de wegen des Heeren ook nog met de leraar op het einde van zijn leven. Toen zijn krankheid een aanvang had en hij enige tijd in het hospitaal moest gelegen zijn, mocht zijne ziel vele dagen zeer zalig en ruim gesteld zijn. Het was een wijnhuis voor hem, en de liefde was de banier over hem. Hij was veelal op een Tabors hoogte en mocht menigmaal de Koning zien in Zijn schoonheid, ja met blijmoedigheid en sterk verlangen blikken in het hemelse Salem. De vijand der ziele moest van verre blijven, en mond en hart mocht blijmoedig roemen in den Heere. Zoo is het echter niet gebleven. Van een zeer heerlijke hoogte werd hij geleid in een zeer duistere en benauwende diepte. De Heere verbergde veelal Zijn vriendelijk aangezicht voor hem, de Heere woonde voor hem in de donkerheid, de vijand werd toegelaten zijn ziel aan te vallen; staat en stand werden in hevige aanvechtingen aangerand. Het scheepje moest door een gevaarlijke en benauwende branding, eer het de Haven des hemels zou binnenzeilen. Echter geen nood, de machtige en goede Stuurman was aan boord. In nood en dood is Hij de Jehova voor zijn zwakke en hulpbehoevende volk. O dat heerlijke en troostrijke: “Ik zal zijn die Ik zijn zal.” Hij de eerste en de laatste, het begin en het einde. Begrepen reeds van eeuwigheid in het bundelken der levenden, kan geen vijand er uitrukken. Toen de dominee kort voor zijn heengaan in lichamelijke pijn en zielestrijd zo lag te bidden en te smeken, werd zijn geliefde vrouw daar bij bepaald tot haar troost en sterkte, en dat naar aanleiding van Joh. 10:29: “En niemand kan ze rukken uit de hand Mijns Vaders.” En dan ook deze bemoedigende woorden Jac. 1:12: “Zalig is de man, die verzoeking verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zoo zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heere beloofd heeft dengenen, die Hem liefhebben.”

Hoewel zeer zwak en in zwaar lijden, las hij met inspanning nog gedurig in zijn geliefde Bijbeltje. Iedere morgen las hij Psalm 41 en de twaalf artikelen des geloofs.

Met gebroken stem sprak hij voor zijn sterven nog dat alles goed was, en is hij daarna kalm in de Heere ontslapen. De mond en lippen die zoveel hadden gesproken waren voor goed op aarde gesloten. Geen bidden meer, maar eeuwig danken Boven. De gebeden hadden een einde, als ook de dagen der treuring. Het leven was Christus, het sterven gewin. Als een buit mocht hij zijn ziel hebben in Christus Jezus, als een buit uitdragen. Zalige overgang van de strijdende en lijdende kerk, in de verheerlijkte en triomferende kerk. Nu voor eeuwig: *Door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen!*

Een groot verlies voor de weduwe, kinderen en kleinkinderen, voor de gemeente te Barneveld, de ganse kerk en het vaderland. Een grote is in Israël gevallen, die toch zoo klein was in zichzelf. Verleden jaar Ds. Kersten de gemeenten ontvallen, dit jaar Ds. Fraanje. Samen vele jaren mogen arbeiden tot welzijn der gemeenten en de kerk des Heeren. Vele redenen om dankbaar te zijn tegenover de Koning der kerk. Die zulke mannen gaf en lang als lichten deed schijnen. Hij is machtig de ledige plaatsen te vervullen. Daartoe mocht veel gebed opgaan naar Boven. De Heere heeft een behagen in de zuchters en vluchters. Hij hoort hun geroep.

Op Woensdag had de begrafenis plaats. Enkele duizenden waren uit alle oorden van het land in Barneveld saam gekomen, om de plechtigheid der begrafenis bij te wonen. Ruim 5000 mensen waren op het kerkhof aanwezig. In de kerk werd gesproken door Ds. Stuyvenberg, Oud. Goor, Ds. Verhagen, Ds. De Blois en Ds. Dorresteyn; op het graf door Ds. Kok, Ds. Ligtenberg, Ds. Rijksen en Ds. De Wit.

Waarlijk, de Heere gaf genade en ere. De God van Ds. Fraanje werd geëerd en geprezen, Die hem 70 jaren de aarde deed betreden, Die hem vele jaren een vruchtbare boom deed zijn in de Hof Zijner Kerk.

Sions medelijdende Hoogepriester trooste en sterke de weduwe in verlies en droefheid, ook dan wanneer de jongste zoon op 28 September naar het gevaarlijke Indië zal moeten vertrekken. Israëls God zij een alles-ervullend goed. Hij zij kinderen, kleinkinderen en andere betrekkingen genadig. Heilige de gebeden opgezonden en de woorden gesproken aan aller hart. Wat God deed mocht zijn tot Zijne heerlijkheid en heil van vele zielen. Eenmaal zal bijzonder blijken voor wie het woord was tot voordeel of tot verzwaring van het oordeel.

Ds. Fraanje, predikant naast het volk Biografie van Barneveldse dominee zet het stichtelijk element centraal

Reformatorisch Dagblad. 14-2-2001

...

Jozias (Joost) Fraanje werd op 20 oktober 1878 in Biezeling op het Zeeuwse Zuid-Beveland geboren. Volgens de overlevering stamt de familie Fraanje af van de hugenoten die in de zeventiende eeuw uit het Franse Elzas-Lotharingen werden verdreven. In de omgeving van Borssele oefenden de Fraanjes het beroep van wagenmaker uit.

Het was Jozias niet gegeven om een school te bezoeken, enerzijds omdat zijn ouders bezwaar hadden tegen de verplichte vaccinatie, anderzijds uit economische motieven. Enkele jongens uit zijn dorp brachten hem het lezen bij. Voor het schrijven zou Fraanje later de hulp inroepen van zijn vrouw en kinderen. Hij zegt van deze episode: "Tot mijn smart heb ik nooit schoolgegaan."

Op zijn zeventiende jaar werkte hij op het land van Jan Rottier en "maakte de Heere met hem bemoeienissen." Toen hij 21 jaar was "kreeg hij de zonde lief", wat resulteerde in een werelds leven tot zijn 26e jaar. Achteraf mocht Joost inzien dat de Heere bezig was om de belofte aan zijn overleden grootvader te vervullen. Deze getuigde voor zijn heengaan: *"Driemaal heb ik in 't verborgen iets van God geleerd: ik ga sterven, ik ga erven en één uit mijn kinderen zal leraar worden."*

De geroepene

De hoofdstukken 4 tot en met 7 beschrijven hoe de jonge Fraanje een Saulus-bekering meemaakte onder de prediking van de 21-jarige oefenaar G. H. Kersten uit Meliskerke. Hij roept het uit: "Het was of ik de Hogepriester zag met de plaat op Zijn borst en dat Hij mij verwaardigd had, mij in Zijn eeuwige liefde op te nemen, in en met God te verzoenen. O, die vrede met God Drieënig." Fraanje voelde zich aangetrokken tot de vrije kruisgemeente van Goes, die zich in 1905 voegde bij de (Ledeboeriaanse) Gereformeerde Gemeente. Ds. H. Roelofsen kwam in datzelfde jaar als predikant in Goes en Fraanje werd er huisvriend.

In 1906 werd hij tot ouderling gekozen. Twee jaar later kreeg hij toestemming een stichtelijk woord te spreken. In september 1909 werd Fraanje als oefenaar aan de Goese gemeente verbonden. Eerder dat jaar was hij in het huwelijk getreden met Piernella Filius. Uit dit huwelijk werden negen kinderen geboren.

Nadat Fraanje in 1912 oefenaar was geworden in Terneuzen werd hij er op 10 november 1912 tot predikant bevestigd. Bij die gelegenheid weigerde hij het oude ambtsgewaad van mantel, bef, steek en korte broek te dragen. "In die kleren van Napoleon ga ik niet lopen." Begin december 1913 vond de bevestiging en intrede te Rotterdam plaats, en in 1916 te Goes. Twee jaar later werd hij beroepen door de Gereformeerde Gemeente te Barneveld. In

deze gemeente stond hij tot aan zijn overlijden, op 70-jarige leeftijd in 1949. Zijn weduwe overleed in 1986 in de gezegende ouderdom van 98 jaar.

Brieven

De auteurs tekenen ds. Fraanje als een man die een drukke correspondentie heeft gevoerd. Deze vormt voor een levensbeschrijving een belangrijke bron van informatie. Het is een stukje armoede dat in onze tijd e-mail en telefoon de plaats van brieven hebben ingenomen. De predikant voelde zich aangetrokken tot gezelschappen, zelfs buiten het eigen kerkverband. Je krijgt de indruk dat vooral vrouwen deel uitmaakten van die kringen: de meeste brieven zijn aan zielsvriendinnen geschreven. Met ds. W. C. Lamain te Grand Rapids werden geestelijke ervaringen uitgewisseld. Maar ook de soldaten in het vroegere Indië kregen brieven van hun dominee.

Wat opvalt is dat de Persoon en het werk van Christus voor ds. Fraanje steeds meer naar voren kwamen. In psalm 90 staat de vraag: "Wie kent de sterkte Uws toorns en Uw verbolgenheid naardat Gij te vrezet zijt?" Aan het eind van zijn aardse loopbaan zei ds. Fraanje: "Die vraag kan niet een der schepselen beantwoorden, maar de gezegende Heere Jezus, mijn aller-dierbaarste Middelaar, beantwoordt en verklaart die vraag met deze woorden: Ik heb de pers alleen getreden. En dat wil ik U nog zeggen. De engelen zeggen: *het Lam dat geslacht is, is waardig te ontvangen*. Maar de kerk zegt: *Gij, Lam, Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed*."

Onderwijs en politiek

Bij zijn toelating tot het leraarsambt kreeg ds. Fraanje vragen over het ontvangen onderwijs. Het bleek dat kerkrecht zijn zwakste kant was. Dat zette zich door in zijn verdere levensgang: hij hield niet van organisaties en strakke regels. Hij preekte waar hij werd gevraagd. Uit deze "preekstations" zijn later vaak zelfstandige gemeentes ontstaan.

Ds. Fraanje koesterde bezwaren tegen het christelijk onderwijs: "Ik ben een tegenstander van het middellijke leven." Maar ziedaar: in 1932 werd de school van de gereformeerde gemeente - de latere Ds. J. Fraanjeschool - geopend. Tot het eind van zijn leven bleef de predikant bestuurslid van het schoolbestuur.

Deze omslag in zijn denken deed zich ook voor bij de stichting van een Theologische School. Ds. G. H. Kersten was er een warm voorstander van: preken zonder te studeren kan niet. Enkele jaren later gaf Fraanje zijn verzet op en nam hij zitting in de Commissie van Toezicht, het latere curatorium. Hij werd voorzitter.

Een tweede punt waarin ds. Fraanje en ds. Kersten van mening verschilden was de politiek. Ds. Kersten werd lid van de Tweede Kamer. Ds. Fraanje was van oordeel dat alle ambtsdragers zich verre moesten houden van het politieke bedrijf: hij onthield het avondmaal aan kerkenraadsleden die bestuurslid waren van een kiesvereniging. Daarbij kwam dat de predikant moeite had met de politieke betrokkenheid van gewone gemeenteleden. Soms riep hij op om niet te stemmen!

Preken

De soms driftige Zeeuwse predikant wist de harten van de Veluwenaren te winnen door naast het volk te gaan staan. Ds. Fraanje was geen man van studie. Zijn preken waren ontdekkend en besteedden veel aandacht aan de innerlijke geloofsbeleving. Zondags waren er drie diensten, met vaak 's morgens en 's avonds een preek over dezelfde tekst. Omdat ik als kind in de gemeente van ds. Fraanje zat - ik ben door hem gedoopt - kan ik me dat nog

levendig herinneren, evenals het feit dat hij als Zeeuw moeite had met het uitspreken van de "g" en daarvoor vaak de "h" gebruikte.

De dominee preekte graag en veel. In 1948 leidde hij in ruim zes weken 32 dankdagdiensten! Het waren nog wel eens diensten "op de zak", met een extra collecte voor de voorganger. Dan kwamen de kinderen van ds. Fraanje bij mijn ouders klompen kopen en betaalden met veel klein collectegeld.

In het pastoraat kende ds. Fraanje de kracht van het gebed. Tot verwondering van de omgeving ondervond een vrouw, die ernstige psychische moeilijkheden had, dat de duivel voor het gebed op de loop gaat. In de oorlogstijd en daarna maakte de predikant gebruik van een tandem. Het boek vermeldt ouderling H. Goor als "aandrijver", maar ook ouderling A. Schreuder zat voor op de tandem.

Strijd

Ds. Fraanje kwam in 1949 vijf weken in het ziekenhuis te liggen. Een ernstige vorm van suikerziekte was bij hem geconstateerd. Geestelijk was het voor hem een zeer bemoedigende tijd. Thuis kwamen er echter momenten van grote strijd. Mogelijk gaf dit de aanzet tot het verhaal dat hij "donker" is gestorven. Jammer dat de auteurs dit verder niet bespreken. Want wie de brieven goed leest, merkt dat ds. Fraanje heeft ervaren dat Christus moet wassen en dat een dominee minder mag worden.

In een brief van 14 juli 1949 schrijft hij over de mens, met wie het laag afloopt: "Hoe arm, hoe nietig, hoe afhankelijk. Hij wordt, met eerbied gezegd, geheel op niets teruggebracht, maar alleen die Christus, Zijn Persoon en Zijn offer, Zijn wil, werk en manier."

Ds. Fraanje zou gevraagd hebben om op zijn grafsteen de woorden uit psalm 113:4 te zetten: *"Wie is aan onze God gelijk? Die armen opricht uit het slijk?"*

Waardering

Dit is een biografie, waarvoor we dankbaar kunnen zijn. Eerlijk en stichtend, al constateerden we hier en daar schoonheidsfoutjes en al zou de stof door een meer gefaseerde indeling aan duidelijkheid gewonnen hebben. In de jubileumdienst van 20 oktober 1948 getuigde de leraar: "Mijn stervensdag zal mijn blijdeste dag zijn en de Jongste Dag is mijn bruiloftsdag. *Kom, Heere Jezus, kom!*"

Als je op het kerkhof loopt, kom je bij het graf van ds. J. Fraanje. En je denkt: het gaat allemaal voorbij. Slechts één ding blijft, namelijk wat op zijn graf staat: "En Gij stelt mij voor Uw aangezicht in eeuwigheid." (Psalm 41:13b).

Joodse jongen geborgen in pastorie ds. Fraanje RD 1-12-20

Sam Rubens was in de oorlog als evacu  opgenomen in de pastorie van ds. Fraanje in Barneveld.

"Opmerkelijk is dat ds. J. Fraanje eerst wel, maar nu niet meer op de lijst voorkomt", stond in rode letters in het RD. Als kleinzoon (naar ds. Fraanje vernoemd) trok dit mijn aandacht.

Ds. G. C. Hovingh verzamelt namen van predikanten die in de oorlog Joden hielpen (RD 12-11). Twee predikanten uit die lijst zijn afkomstig uit de Gereformeerde Gemeenten. En dan volgt de zojuist genoemde opmerking over mijn grootvader. Ds. Hovingh roept vervolgens

op om hem aan materiaal te helpen dat bewijst dat ds. Fraanje wel weer in die lijst thuishoort.

In navolging daarop heb ik in een uiterst prettig gesprek met ds. Hovingh een eigen ervaring met hem gedeeld. Hij bedankte mij hartelijk voor deze door hem genoemde "gouden tip". Omdat het, juist nu weer, een precair onderwerp betreft en ik de geschiedenis van mijn voorouders recht wil doen, wil ik hier graag mijn bewijsmateriaal delen.

"Geweldige kerel"

Als geboren en getogen Arnhemmer vestigden mijn vrouw en ik ons na de huwelijksdag in het Noord-Veluwse Hulshorst en later in Nunspeet. Hier leerde ik mensen kennen uit de verhalen van mijn grootmoeder en tantes uit Barneveld. Ik kreeg een beeld van hoe ***mijn grootvader en zijn zoon Joost*** hulp boden en meewerkten in het verzet.

In de jaren negentig vestigden wij ons voor een periode in Renkum/Heelsum en kerkten wij weer in de gereformeerde gemeente van Arnhem. Op enig moment nam een kleine oudere man plaats in de kerkbank, naast mijn moeder. De man stelde zich voor en vroeg: "Die man op de preekstoel, is dat de zoon van ds. Fraanje?"

De in Arnhem wonende man had blijkbaar goed onderzoek gedaan. En toen kwam er een mooi stukje geschiedenis. Deze Sam Rubens genoemde Arnhemmer bleek in de oorlog als evacu  opgenomen te zijn geweest in de pastorie van ds. Fraanje in Barneveld.

Als Joodse jongen liep hij vanuit Arnhem naar Barneveld. Daar werd hij opgepikt door Louis Fraanje en naar de pastorie gebracht. In een interview met hem en mijn vader in Terdege (14-6-2006) zegt hij onder meer: "Bij ds. Fraanje ervoer ik altijd geborgenheid en elke dag bad hij voor en met mij en ik vond het een geweldige kerel.

Sam salueert

En dan op 15 april 2009: de begrafenis van mijn vader in Arnhem. We staan bij het nog geopende graf. Alle belangstellenden lopen in een stoet weer terug. Als gezin blijven we nog even achter voor een laatste stiltemoment. Echter,   n belangstellende bleek achtergebleven te zijn. Hij komt naast ons staan. Een oude, kleine man. Geheel in uniform, versierd met medailles. Het is Sam Rubens. Ontroerd slaan we de arm om hem heen. En daar staan we: mijmerend bij het graf van de jongste zoon van ds. Fraanje. Sam salueert. Ter ere en dank aan zijn nooit te vergeten ds. Fraanje.

**Het wonder van Jezus' menswording VERKLAARD IN DRIE PREKEN
OVER LUCAS 2: 7. UITGESPROKEN TER GELEGENHEID VAN HET KERSTFEEST IN 1934
UITGESCHREVEN DOOR EEN OUD-CATECHISANTE.**

N.V. DRUKKERIJ "DE BANIER" – ROTTERDAM 1935.

VOORWOORD

Op verzoek van enige vrienden, worden u hier enkele uitgesproken predicatiën ter hand gesteld. Geve de Heere, dat deze uitgave zij in het belang van Gods Kerk, opdat zij in deze betekenisvolle tijd nog mocht strekken tot eer van de Drieëenige God, tot waarachtige bekering van zondaren; tot nut van het levendgemaakte Sion, en ontdekking van het ware en valse werk; daarenboven nog tot erkentenis van de vrije, soevereine genade, verheerlijkt aan mij, die het bewustzijn omdraag, van de aller-geringste en onbekwaamste dienaar in mezelf. Nochtans ook het bewustzijn omdragende van het willen en werken van God, in en door ons, te midden Zijner oordelen, heb ik niet durven weigeren deze leerredenen aan de pers over te geven. Zij zijn door een oud-catechisante opgetekend zo ze door mij uitgesproken zijn. Uw geringe dienaar in Christus,

J. FRAANJE.

Psalm 74: 20 (oude rijm):

*Laat Uwen armen knecht niet beschaamd zijn,
Maar geef hem veeleer oorzaak om te zingen,
Van Uwen Naam; dat zij mogen opspringen,
Die benauwdheid lijden met smaad en pijn.*

Barneveld, Mei 1935.

1^e preek. **Het wonder van Jezus' menswording.** Lucas 2: 7:
"En zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wond Hem in doeken en leidde Hem neder in de kribbe."

Lezen Lucas 2: 1-40.

Zingen Psalm 68: 13.

VOORAFSPRAAK.

Heeft het uw aandacht wel eens getrokken, mijn toehoorders, dat er gevraagd wordt in Zacharia 4: 10: "Want wie veracht de dag der kleine dingen?"

Wij herdenken deze morgen het heuglijke feit, nu zovele eeuwen geleden in het kleine Bethlehem geschied Immers, was Bethlehem niet slechts een kleine stad, in vergelijking met het zo grote Jeruzalem en andere voornamen steden? Doch hoort Wat de Heere van die kleine stad zegt in Micha 5: 1: "Gij Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen Die een Heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid." De sprake in deze tekst is een Godsspraak.

1e. De Persoon Die spreekt is de Heilige Geest; Hij voert hier de eersten Persoon sprekende in. In de volstrektste zin genomen, is het gehele Goddelijke Wezen door de mens beledigd. Maar in de orde zeggen wij: De Vader is beledigd en van Hem gaat nu ook de verzoening uit. Zeer duidelijk komt dit in deze tekst uit, want wat staat er? "Uit u zal u voortkomen?" Nee, "Uit u zal Mij (dat is ede Vader) voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël", enz.

Dat waarlijk de verzoening van de Eerste Persoon uitgaat komt ook helder uit in Job 33: 23 en 24: "Is er dan bij Hem een gezant, een uitlegger, één uit duizend? enz. Zo zal Hij hem genadig zijn en zeggen: (En nu wordt de Vader sprekende ingevoerd) Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale: Ik (de Eerste Persoon) heb verzoening gevonden."

Ziet ge wel toehoorders, dat de verzoening van de Vader uitgaat en niet van de Zoon, zoals veel mensen deze tekst verkeerd opvatten? "Ik heb (zegt de Vader) verzoening gevonden." Zo ook in Micha 5: 1: "Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël, Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid'."

Deze uitgangen van Christus als Middelaar zijn vierderlei:

- 1e. Zijn verkiezing;
- 2e. Zijn verordining;
- 3e. Zijn zending;
- 4e. Zijn formering.

Door deze uitgangen gaat Hij beantwoorden aan van de Vader eis en wil en verheerlijkt Hij de deugden Gods, die door de mens beledigd zijn.

Hij gaat uit ten eerste van eeuwigheid, Psalm 40: "Zie, Ik kom, o God, om Uw welbehagen te doen." Dan gaat Hij uit in de moederbelofte en voorts door alle beloften in het Oude Testament heen. Maar nu tenslotte gaat Hij uit in de vervulling, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet. Zie hoe schoon de Catechismus dit zegt in Zondag 6, waar over de Middelaar gehandeld wordt en gevraagd in vraag 18: "Maar wie is deze Middelaar, Die tezamen waarachtig God en een waarachtig rechtvaardig mens is?"

Antwoord: Onze Heere Jezus Christus, Die ons van God tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en tot een volkomen verlossing geschonken is. En dan vraagt de onderwijzer: Waaruit weet gij dat?

Antwoord: Uit het Heilig Evangelie, hetwelk God Zelf eerstelijk in het paradijs geopenbaard

heeft, en namaals door de heilige Patriarchen en Profeten laten verkondigen, en door de offeranden en andere ceremoniën der Wet laten voorbeelden, en ten laatste door Zijn eniggeboren Zoon vervuld.

Zo bleef Hij dan niet in de eeuwigheid, noch slechts in de beloften onder het Oude Testament, maar Hij kwam in de volheid des tijds Zelf, en zo was Zijn uitgang dan eindelijk uit Bethlehem Efratha, dat klein was onder de duizenden van Juda.

Wij zeiden: Nooit kon de Middelaar van ons uitgaan. Nee, Hij ging uit van de Vader, tot de Vader, voor ons, en Hij kwam tot ons maar nooit door ons.

"Een Middelaar Gods en der mensen" zegt Paulus. En omdat Hij nu van de Vader uitgaat tot ons, nu zal Hij zijn een Heerser in Israël, en zal Hij staan en weiden in de kracht des Heeren, in de hoogheid van de Naam des Heeren Zijns Gods.

O, zouden we dan dat kleine Bethlehem verachten? Hier zien wij de Zoon van God als een Geschenk van de Vader in de kribbe om God te verheerlijken en de Zijn te zaligen.

Is er nu in de morgen van deze herdenkingsdag zo'n volk opgekomen, dat door de inwendige kennis van de Heilige Geest heeft leren vragen: "Maar wie is zó'n Middelaar, en waartoe is Hij geboren?" Een volk dat het verstaat, wat het inhoudt: Eerst God met ons verzoend en daarna wij met God? Zij, die waarlijk Godskennis ontvangen hebben, zullen niet onrechtvaardig van de Heere denken, maar door waarachtige zelfkennis, ook niet anders dan vloekwaardig van zichzelf. Deze krijgen behoefte aan die waarachtige Verbondsmiddelaar, Die God was en mens werd.

Zo gaan we nu dan over om met de hulp des Heeren uw Christelijke aandacht te bepalen bij hetgeen wij lezen in Lucas 2: 7: ***"En zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wond Hem in doeken en leidde Hem neder in de kribbe."***

Laat ons echter vooraf des Heeren aangezicht zoeken.

Zingen Psalm 97: 1 en 7.

Mijn toehoorders, wij plaatsen boven onze tekst: **Christus' menswording een wonder.**

En zien dit wonder verder in vier punten verklaard:

1e. Een wonder van soevereine liefde;

2e. Een wonder van soevereine wil;

3e. Een wonder van soevereine macht;

4e. Een wonder van soevereine zegen.

En keren dan ten vijfde met een woord van toepassing tot onszelf, in.

Gave ons de Heere, in spreken en horen, een alles verbeurdhebbende zegen. Amen.

De woorden van onze tekst kunt u lezen in Lucas 2. Sommige mensen kunnen dit hoofdstuk uit hun hoofd wel opzeggen, en over de gehele wereld zal in deze dagen dit hoofdstuk gelezen worden en waar Gods Woord bekend is, zal in deze dagen van de gebeurtenis in dit hoofdstuk vermeld, gesproken worden.

Ook wij wensen in deze morgenuur een ogenblik stil te staan bij *het wonder van Christus' menswording*.

Deze menswording is niet buiten de raad en voorkennis Gods omgegaan. Nee, toehoorders, de eeuwige God had deze menswording van de Zoon van God reeds van eeuwigheid besloten.

En doorwandelen wij het Oude Testament, door hoeveel Profeten was Hij niet voorzeggd?

Wij lezen in Dan. 2 van het grote beeld dat Nebukadnézar in zijn droom zag; hoe het door een steen zonder handen afgehouden en vermaald werd, zodat er van het beeld zelfs geen stof meer overbleef, want de wind nam het weg. Maar die steen zonder handen gehouwen, werd tot een groeten berg, zodat hij de gehele aarde vervulde.

Als wij nu de gehele voorzegging van Daniël omtrent de Messias nauwkeurig naspeuren, zien we dat alles op Zijn tijd en plaats juist vervuld is. Toen Augustus het vierde rijk tot de hoogste glorie gebracht had; de tempel 60 jaren gesloten was¹; de overwinning op Egypte behaald was; Cyrénus stadhouder over Syrië, en Herodes Koning over Judea was, in diezelfde dagen zijn de profetieën vervuld en is de Koning des hemels geboren.

Keizer Augustus denkt zijn steden te vullen met mensen; zijn boeken met namen; zijn schatkist met geld en onderwijl vult hij zijn hart met hoogmoed. Maar God gaat nu Zijn besluiten vervullen en brengt Zijn beloften ten uitvoer. Als men nu echter de voorzegging: dat de Christus in Bethlehem zou geboren worden in verband neemt met de omstandigheden waarin zich Jozef en Maria bevonden, moet men zeggen: "Hoe kan dat op zijn plaats komen?" Maria, een arme maagd uit het verachte Nazareth in zó'n staat, terwijl haar tijd naderde, hoe zou zij toch die verre reis naar Bethlehem kunnen maken? Zou nu toch de belofte op het eind nog falen in haar vervulling op haar juiste plaats?

Nee volk, hoewel de barmhartigheden der goddelozen wreed zijn, en Maria ondanks haar toestand, die verre reis moest maken, God gebruikte de telling der volken door een heidens vorst bevolen als middel in Zijn hand om Zijn eeuwige raad uit te voeren.

Maria kwam van Nazareth, al was het zestig mijlen² ver, naar Bethlehem in Efratha. Want immers in dat Bethlehem, dat in onze taal broodhuis betekent, en Efratha, dat is: *vruchtbaarheid* of zegen, daar moest het grote Brood uit de hemel geboren en die Zegen aller zegeningen geschonken worden.

"En", zegt de Schrift, "het geschiedde als zij daar waren, dat haar dagen vervuld werden dat zij baren zou." Gods besluiten missen haar vervulling niet, en Hij vergist Zich ook in haar vervulling niet, noch wat de tijd, noch wat de plaats betreft. Er staat nadrukkelijk: "En haar dagen werden vervuld." 't Was dus geen ontijdige geboorte. Ziet ook in de uitvoering van deze grote zaak dat het woord bewaarheid wordt: Wat Hij in Zijn raad besluit, Voert in de tijd Zijn almacht uit.

Ik zei mijn tekst te willen noemen: "Christus' menswording een wonder."

Er worden ons in Gods Woord veel wonderen verhaald. Natuurlijke wonderen en geestelijke wonderen. David zegt in Psalm 119: 18: "Ontdek mijn ogen, dat ik aanschouw de wonderen. Uwer Wet." En in Psalm 118 zegt hij: "De steen, die de bouwlieden verworpen hadden, is tot een hoofd des hoeks geworden. Dit is van de Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen." Vrij mogen wij zeggen: Christus' menswording op de aarde is het wonder dat alle wonderen overtreft.

Bezien wij nu onze vier punten eerst nader door Gods Woord verklaard.

1e. hebben we gezegd: *een wonder van soevereine liefde*.

Wat zegt Johannes daarvan in zijn Evangelie, Joh. 3: 16? "Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

¹ Een vergissing. De Romeinen hadden al ca 60 jaar over Israel geheerst. In die tijd had Herodes de tempel uitgebreid en met veel bouwkunst verrijkt.

² Ca. 100 km. deels over heuvellandschap

2e. Een wonder van soevereine wil.

Jezus zei in Joh. 4: 34: "Mijn spijs is, dat Ik doe de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, en Zijn werk volbrengt." Hier ziet u de wil van de Zoon verenigd met de wil van de Vader, want Hij zegt: Dat is Mijn spijs.

3e. Een wonder van soevereine macht.

Zag u ooit zó'n almacht, om een Goddelijk Persoon te doen mens worden uit een mens en nochtans niet door een mens? Predikt dat niet de soevereine macht van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest? Hoort wat de engel van die soevereine macht tegen Maria zei in Lucas 1: 35: "De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen."

Tenslotte zeiden we: *4e. Een wonder van soevereine zegen.*

Daar, in Efratha's velden, in het land van Judea, daalde neder de grootste Zegen, Die ooit op deze aarde nedergedaald is. En van die Zegen stemt het Nieuwe Testament met het Oude overeen om te zeggen in Psalm 118: 26 en. Matth. 21: 9: "Gezegend is Hij, Die daar komt in de Naam des Heeren."

Als wij dan deze punten in het kort samenvatten, wat zien wij dan toehoorders? Dan zien wij hieruit, dat Hij dus werd gegeven in soevereine liefde. Hij werd geboren door soevereine wil en macht, en Hij werd gesteld tot een soevereine zegen.

Zo ziet u dan hier die grote Koning, Die tot ons kwam in 's Heeren Naam, en Zichzelf als de grootste Zegen gaf, in de kribbe liggen.

Maar heeft Efratha Hem ook als een Zegen aangenomen? Waren de inwoners van Bethlehem begerig om dat grote Brood uit de hemel te ontvangen?

Men zou uit het verhaal wat Lucas (door de Heilige Geest gedreven) ons geeft van de ontvangst van Jozef en Maria in hun stad, eerder het tegenovergestelde moeten opmaken. Want, wat zegt onze tekst? "Zij baarde haar eerstgeboren zoon, en wond hem in doeken en.... legde hem neer in een kribbe." En waarom in een kribbe? Omdat het vuile of slordige mensen waren? Nee toehoorders, nooit wordt in Gods heilig Woord vuilheid of slordigheid geprezen, maar juist reinheid en netheid. Dat was dus de oorzaak niet; hoort echter welke verklaring onze tekst geeft: "Omdat voor hen geen plaats was in de herberg." Geheel Bethlehem was gevuld met mensen die kwamen om beschreven te worden in de stad van hun vaders, doch voor hen was geen plaats in de herberg.

Ik las in zeker oudvader die zei: "Wat zou men toch wel van Bethlehems burgers kunnen schrijven? Men zou er van moeten zeggen: "snode miskenning."

Want immers, wat sloten zij voor Jozef en Maria?

1e. hun hart; 2e. hun huis en 3e. hun beurs.

Hadden ze een hart voor hen gehad, wellicht was er nog een plaatsje ergens in hun huis te vinden geweest, en hadden ze hun beurs voor hen over gehad; wellicht was er dan buiten de stal voor Maria nog wel een plaats over. Maar nu was er onder deze omstandigheden geen plaats voor hen in de herberg. Niemand had enig vermoeden van het grote feit dat stond te gebeuren, en niemand verwachtte op deze wijze de komst van de Verlosser.

Maar, al heeft Bethlehem nu alles gesloten, evenwel ging God Zijn besluiten ontsluiten. Hij hield Zijn eeuwige raad niet gesloten, Zijn belofte niet en daarom nu ook de baarmoeder van Maria niet. Ondanks de miskenning van Bethlehems burgers, gaat Hij door, opent Zijn besluit en vervult zo Zijn belofte: "Gij Bethlehem Efratha, uit u zal de Leidsman voortkomen Die Mijn volk Israël weiden zal."

Door Zijn Goddelijke macht kwam Hij in Zijn eeuwige liefde naar buiten, en voert in de dadelijkheid nu uit, wat Hij eeuwen geleden door de Profeet Micha zei: "Uit u zal Mij

voortkomen, Die een Heerser zal zijn."

Wij zeiden in onze voorafpraak: let eens op toehoorders, dat Hij in deze tekst niet zegt: Uit u zal *u* voortkomen, maar zal *Mij* voortkomen. Niet Bethlehem dus, maar God heeft de verzoening gewrocht. Hoe duidelijk ligt dat ook in de woorden die Jezus:spak in Joh. 16: 28: "Ik ben van de Vader uitgegaan en ben in de wereld gekomen, wederom verlaat Ik de wereld, en ga heen tot den Vader."

Eer wij nu verder ons eerste punt behandelen, wilde ik uw aandacht vestigen op het onderling verband in de vier punten vastliggende in de drie Goddelijke Personen, dus in het Goddelijk Wezen.

De liefde van de Vader, de besluiten van de Vader en de beloften van de Vader waren ook de liefde, de besluiten en de beloften van de Zoon en van de Heilige Geest. Geen drie liefde's dus, drie besluiten of drie beloften, nee. 't Was één Goddelijk Wezen, één Goddelijke liefde, één Goddelijk besluit en één Goddelijke belofte.

Zo is het dus ook met de soevereine wil, macht en zegen van de Vader, hetwelk ook was de wil, macht en zegen van de Zoon en van de Heilige Geest.

't Is nodig dat men deze zaken juist verstaat. Immers de leer der Drieëenheid te kennen is onmisbaar tot zaligheid. Doch, al zijn deze zaken nu in het "Wezen Gods nooit te scheiden, zo wordt ons door Gods Woord geleerd, dat de Vader als eerste Persoon in de orde gesteld wordt te zijn onze Rechter. Alleen bij Hem is door Christus verzoening te vinden, toegepast door de Heilige Geest. Laat ons toch altijd in het verklaren der waarheid dit verband houden en - hoewel het juiste onderscheid tussen de drie Goddelijke Personen houdende, evenwel Hen niet scheiden.

In de orde dan zeggen wij: Het is de eeuwige liefde van de Vader, dat Christus geboren en in de wereld gezonden werd. Lees hoe duidelijk de Apostel dit verklaart in 1 Joh. 4: 9 en 10: "Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem." En als 't ware tot verdubbeling en bewijs van deze zaak, die allen twijfel buiten sluit, zegt hij in vers 10: "Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden." De Vader heeft in het zenden van de Zoon Zijner liefde, op een volmaakte wijze ook Zichzelf lief.

Een zeker Godgeleerde zegt: "Wanneer een mens een beeld of portret van zichzelf laat maken, kan dat nooit geschieden zonder enigen zweem van hoogmoed of behaagzucht. Immers hij wenst zichzelf te zien, en dat gaat nooit geheel zonder ijdelheid." Wat nu echter in de mens een verfoeilijke hoogmoed is, is in God een allervolmaaktste deugd. Toen Hij de mens schiep naar Zijn beeld, zag Hij in de mens, door Zijn beeld, Zichzelf terug, onzondig en onbevlekt. De Schepper wilde Zijn eigen beeld zien in Zijn schepsel en zag dat, totdat wij door de zonde Zijn beeld verloren. Maar in Zijn eeuwige liefde, wil en macht, verloor Hij een Middelaar, en in die Middelaar een volk om in dat volk, door die Middelaar, dat beeld weer te herscheppen, en zo Zichzelf weer in dat volk te zien, door het vernieuwde beeld. Zijn Naam en Zijn beeld is in Zijn Zoon en door de Middelaar weer volmaakt verheerlijkt.

"Hij zal weiden in de hoogheid van de Naam des Heeren Zijns Gods", zegt Micha. Ziet u nu toehoorders, dat de Vader in het zenden van Zijn Zoon, Zichzelf lief heeft op een allerheiligste wijze? Hij wilde Zijn beeld weer in Zijn schepsel zien, en maakte dat mogelijk, door *de Zoon te zenden in gelijkheid des zondigen vleses*. Maar is 't dit nu alleen?

Nee, er is nog meer, want nu ziet niet alleen God Zichzelf door Christus in Zijn volk, maar nu ziet ook de Kerk God wederom door Christus, zowel als de Heere Zichzelf in de Kerk.

Om nu dit alles te kunnen bereiken, wat was daar echter toe nodig, volk?

O, nu moest onze tekst eenmaal in vervulling gaan: "En zij wond Hem in doeken en legde Hem neder in de kribbe." De onzen vertaalden dit in 't meervoud: "doeken", dat is afgescheurde windsels. Zijnde als een symbool, dat Hij niet slechts onze dadelijke zonden alleen, maar beide, de erf- en dadelijke zonden van Zijn volk op Zich genomen had, en dus daarin gebonden lag.

En wat zien we nog verder met die doeken? Toen Hij geboren werd, aanvaardde Hij ze, en toen Hij in het graf gelegd was, waren ze er nog. Hij nam de schuld van de Kerk dus mee tot in de dood. Maar toen Hij opgestaan was, en de vrouwen in het graf bukten, wat zagen ze toen? Toen zagen ze de doeken liggen, en de zweetdoek die om Zijn hoofd geweest was, in het bijzonder, in een andere plaats samengerold. Wat was er dus gebeurd in Zijn opstanding? Hij Zelf was heerlijk verzezen, doch de doeken erf- en dadelijke zonden van Zijn uitverkorenen bleven in het graf. "En zij zagen de doeken liggen." Het was volbracht. Hij had van de Vader wil voldaan. Zijn werk uitgevoerd. Zijn opdracht op de volmaaktste wijze volbracht. Is dit geen wonder van soevereine liefde?

In onze tekst ziet u een kind in de kribbe, de eeuwige Priester, zonder vader en zonder moeder, zonder geslachtsrekening, geen beginsel der dagen noch einde des levens hebbende; de waren Melchizédek, zoals de Apostel in Hebreë 7 verklaart.

Naar Zijn menselijke natuur had Christus geen vader. Hij was zonder geslachtsrekening wat Zijn eeuwig Priesterambt betreft, want, zegt Paulus, *het is openbaar dat onze Heere uit Juda gesproten is, op welken stam Mozes niets gesproken heeft van het Priesterambt.*

Als de eeuwige, enige Zoon van God, en tweede Persoon in het Goddelijke Wezen, had Hij geen beginsel der dagen, en als Diezelfde, als het geslachte Lam, dat in het midden des troons is, zal Hij geen einde des levens hebben. Hij is die grote Koning van het eeuwige Salem, de stad Gods, wier Kunstenaar en Bouwmeester Hij Zelf is, en in Wien nu alles, wat omtrent Hem voorzeggd was, op Zijn tijd en plaats nu juist vervuld is.

Dat Kindeke nu, baarde Maria, en wond Hem in doeken en legde Hem neer in de kribbe! Dat was nu de liefde van de Vader, en dat werd ook de eer van de Vader, en Christus had die eer lief. Dat Hij dan zo wilde geboren worden, dat was niet slechts alleen uit liefde tot Zijn Vaders liefde, maar ook uit liefde tot Zijn Vaders eer. "Ik eer Mijn Vader", zegt Hij. En in die eer van de Vader leeft Hij ook Zijn volk, dat geformeerd was, om die eer te verheerlijken en door Christus de lof van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest te verkondigen. Maar was er wel plaats voor die liefde en die eer, waarvoor het Kind in de kribbe wilde geboren worden?

Nee, toehoorders, snode miskenning.

Nooit zal er zonder God plaats wezen in enig schepsel voor de liefde en eer Gods. Hij alleen, de Eniggeborene van de Vader, vol van genade en waarheid, is gekomen uit liefde tot de eer en het werk van Zijn Vader, om zo plaats te kunnen maken voor die eer en dat werk in de harten van het volk Zijns Vaders, dat Hem ten erfenis beloofd was. Reeds van eeuwigheid was er in het Goddelijke Wezen heil besloten; dat besluit bleef echter niet in de eeuwigheid besloten, maar kwam naar buiten, en nu in de geboorte van dit Kind, werd bet eeuwige besluit op een wonderlijke wijze ontsloten. Hij heeft dat heil en die gerechtigheid te Zijner tijd geopenbaard.

Daardoor was het, dat de Psalmist onder het Oude Testament, door het geloof, zoveel eeuwen vooruit al zingen deed:

Dat heil heeft God ons doen verkonden.

*Nu heeft Hij Zijn gerechtigheid,
Zo vlekkeloos en ongeschonden,
Voor 't Heidendom ten toon gespreid.*

Als wij dan zo in de kribbe zien, en dat Kind beschouwen in doeken gewonden, moeten wij dan niet zeggen: Dit is de liefde en eer van de Vader, maar dit is ook het werk van de Vader, en 't is door de eeuwige wil van een Drieëinig God geschied. Hier ligt de Bruidegom voor Zijn doodschuldige bruid; geworden onder de wet, geworden uit een vrouw.

Socinius zegt: Jezus kwam wel door Maria, maar niet uit Maria. Hij kwam door Maria, als water loopt door een goot, en heeft dus niet de ware menselijke natuur aangenomen. Hij gebruikte wel een vrouw om geboren te worden, maar werd toch niet uit haar geboren.

Als dit nu waar was, dan was er nooit verlossing mogelijk geweest. Want, had nu het besluit van de Vader dat Zijn Zoon in de wereld zou komen alleen en zonder meer betrekking op Zichzelf, Zijn eigen eer en werk? Nee volk, maar tegelijk op de gehele zaligheid van de Kerk, met behoud van Zijn eer. Maar juist, om dat nu te bereiken, daarom moest de Zoon van God eerst de gehele menselijke natuur aannemen, eer Hij de schuld in die natuur gemaakt, over kon nemen. Kunnen wij nu de stelling van Socinius uit Gods Woord weerleggen? Lees dan met nadruk dat er niet staat in, onze tekst: En zij baarde een zoon, maar nadrukkelijk: Zij baarde *haar eerstgeboren Zoon*. Zo ook zegt de Apostel niet: Geworden door een vrouw, maar: geworden *uit* een vrouw, Gal. 4: 4. Hij heeft dus werkelijk onze natuur aangenomen, uitgenomen de zonde. Niet de smet der natuur, maar de smart der smet nam Hij over.

Dit te kunnen doen, was dus nodig dat Hij Zelf de natuur, waarin de mens zondaar geworden was, aannam, om ooit eens de zondaar in genade te kunnen aannemen, door zijn schuld over te nemen en de straf in de schuldige natuur te dragen. Nooit is Hij echter gekomen *in* de zonde. Hoort hoe duidelijk het gezegd wordt in Rom. 8: 3: "Want hetgeen der wet onmogelijk was, heeft God, Zijn Zoon zedende in gelijkheid des zondigen vlees, en dat voor (dus niet in) de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees." En om nu de zonde op een allerheiligste en zichtbare manier in het vlees te veroordelen, daarom werd Hij geboren, en nam onze natuur aan, *geworden uit een vrouw, geworden onder de wet*.

Hoe zou Hij toch ooit de smart der smet en de schuld der zonde hebben kunnen overnemen, zo Hij niet eerst de natuur aannam, waarin de zonde begaan is? Om zo de aanneming tot kinderen te verkrijgen. O, die aanneming: Vader, ze waren Uwe en Gij hebt Mij dezelve gegeven! Wat komt dus nu voort uit die soevereine liefde, wil en werk van de Vader? Wat zien we nu daaruit? "Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen." Daar komen ze, door de eeuwige liefde en het werk van een Drieëinig God. Zij komen aan door het Goddelijk licht geleid, om nu te melden het heil van Zijn gerechtigheid!

O volk des Heeren, ziet u nu het wonder in Bethlehems kribbe? Om ooit dat heil aan uw schuldige zielen nu te kunnen toepassen, moest Hij in de dodelijkheid het eerst gaan verderven, ofschoon 't van eeuwigheid al besloten was. Daarom moest het Woord, dat eeuwige, ongeschapen Woord vlees worden. De Immanuël - God met ons - niet ons met God. Nee, de verzoening komt van Bovenaf. De liefde, onderling in de Drie Goddelijke Personen vastliggende, is een liefde die alle kennis teboven gaat. *Gij hebt uw waarheid bevestigd, zeggende: Ik heb een verbond gemaakt met Mijn uitverkorene.*

Hij kwam, en zij legde Hem neer in de kribbe. En hoe kwam Hij? Plaatsbekledend, schuldverzoenend, genadeverwervend, de eis volbrengende en dus de Vader verheerlijkend. Hij kwam van eeuwigheid; en onder alle Profetieën en schaduwdiensten onder het Oude Testament heen, was Hij het grote Middelpunt der belofte geweest, doch nu Hij neerligt in

de kribbe, o, nu komen als het ware al de lijnen van Gods geschonden deugden hier tezamen op één punt. Hier in dit plaatsje in Bethlehem werd alles weer volkomen rechtvaardig verenigd, wat door de zonde verwoest was.

Daar ligt Hij nu. Hij, het Hoofd van het zoveel beter verbond kwam neder en verliet vrijwillig de residentie des hemels uit liefde tot Zijn Vader, Zijn deugden en Zijn Kerk. De mens had door de zonde Gods volmaakte deugden beledigd in de hoogste graad. Maar nu kwam de Zoon van de Vader om deze weer haar volle glorie te schenken en dat op een luisterrijke wijze, hoewel zonder aardse pracht. Want hoewel Hij de Zoon was, schaamde Hij Zich niet, maar kwam neer, liggende in een kribbe, door de burgers niet gekend, door Zijn natie veracht en gehaat. Liggende gebonden in doeken kwam Hij, om de uitverkorenen in schuld en smet gebonden, eenmaal te kunnen ontbinden. Dat is het wonder van soevereine liefde. Liefde tot Zijn Vader, liefde tot Zijn volk en liefde tot het verbond, deed Hem die gestalte des dienstknechts aannemen!

Hebt u wel gehoord toehoorders, wat de engel tot de herders in de velden van Efratha zei: "Vreest niet, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die al de volke wezen zal, namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere, in de stad Davids." En dat is nu de troost der Kerk. Want, al was Hij nu geboren op de wereld, maar Hij was u niet geboren, wat troost zouden wij van Zijn geboorte hebben? Daar lag voor de herders de ganse zaak in opgesloten, de oorzaak van hun blijdschap werd door dat éne woordje, die enkele letter bepaald, n.l. *dat u heden geboren is*. Daarin ligt het wonder voor de bruid. 't Is groot, dat God zo lief de wereld gehad heeft, om Zijn Zoon te zenden in dezelve, maar het grootste wonder zal voor haar zijn, dat Hij haar lief heeft. *Wij hebben Hem lief, zegt Johannes, omdat Hij ons eerst heeft lief gehad.*

Zo zagen wij dan kort in ons eerste punt de liefde van de Vader, Die Hem zond, en de liefde van de Zoon Die het werk van de Vader uitvoerde en gezonden werd.

Maar, waarin beschouwen wij nu ten derde de liefde van de Heilige Geest in deze zaak?

Luister dan wat de engel Gabriël tegen Maria zei (op haar vraag, hoe dat mogelijk zou zijn terwijl zij maagd was): "De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen." Hier in dit werk ziet u de liefde van de Heilige Geest. Wij hopen in het vervolg van deze dag nog nader over dit werk te spreken.

Zo verheerlijkt dan de Geest de Zoon, en de Zoon weer de Vader. "Die zal Mij verheerlijken", zei Christus van de Geest, "want Hij zal het uit het Mijne nemen en het U verkondigen". Hij zou *de Zoon van God verheerlijken* staat er. Niet alleen werd dus gerechtigheid en heiligheid door Christus op de Kerk overgebracht, maar ook heerlijkheid.

Sommige mensen spreken alsof de heerlijkheid eerst in de hemel zal aanvangen. Nee volk, die heerlijkheid zal voor de Kerk hier aanvankelijk aanvangen, afstralende uit de Vader, in de Zoon, door de Heilige Geest in het hart van elk levendgemaakte ziel. "Mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien", zei Simeon. Dat was heerlijkheid. Dr. Owen zegt er van in zijn geschriften over de verbonden: 'De Schepper van hemel en aarde wilde niet alleen in Zijn schepping Zijn almacht tonen. Nee, Hij wilde in Zijn soevereine Wezen dat alle dingen zouden dienen tot Zijn verheerlijking.' En zou dan, in al Zijn werken Zijn heerlijkheid ook niet doorstralen?

Daarom stelt de Apostel ons voor, *dat het Jehovah betaamde, uit Wien en door Wien alle dingen zijn, Jezus Christus de oversten Leidsman hunner zaligheid, door lijden te heiligen en zo veel kinderen tot de heerlijkheid leiden zou.*

Zodanig was de verdienste der zonde en de onveranderlijkheid van Gods gerechtigheid, dat er onmogelijk een weg kon uitgevonden worden, om zondaars tot heerlijkheid te brengen,

dan door het lijden en de dood van de Zoon van God, waaraan dus noodzakelijk Zijn geboorte en ware menswording moest vooraf gaan.

Wat zien wij dus in deze menswording doorstralen?

1e. Dat er is een voornemen van de Vader, daar Hij aan Zijn zijde Christus bestelt tot Middelaar Gods en der mensen. Hierom wordt Christus ook gezegd *van de Vader te zijn verzegeld*, Joh. 6: 27. Geordineerd voor de grondlegging der wereld, om het werk der verlossing uit te voeren.

2e. Behalve het voornemen, is er ook een gebod van de Vader, dat Hij Zich moest onderwerpen aan de eis van de Vader en behalve de zaligheid der Kerk te verwerven, hen ook te leren en te onderwijzen, hen te verlichten met de kennis der waarheid, Joh. 12 49: "Want Ik heb uit Mijzelf niet gesproken; maar de Vader Die Mij gezonden heeft, Die heeft Mij een gebod gegeven, wat Ik zeggen zal en wat ik spreken zal. En Ik weet dat Zijn gebod het eeuwige leven is."

Het zwaarste gebod was om Zijn leven af te leggen voor hen, die Hem van de Vader gegeven waren. Maar Hij heeft het afgelegd en ook hetzelfde weer aangenomen en zo 's Vader gebod uitgevoerd.

3^e. Maar ten derde, er is ook een belofte van de Vader aan de Zoon. De Vader komt met Hem in een verbond en zegt: "Zie, Mijn Knecht, die Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene." Zo zegt de Heere: "Ik de Heere heb U geroepen in gerechtigheid, enz. en Ik zal U geven tot een verbonds des volks", Jes. 42. En in Jes. 11: 2: "Op Hem zal de Geest des Heeren rusten, de Geest der wijsheid en des verstands, de Geest des raads en der sterkte, de Geest der kennis en der vreze des Heeren." Ziet u wel, dat de belofte van de Vader op de Zoon rust en dat die belofte op een heerlijke wijze bevestigd is? Christus nam alles aan, wat Hem van de Vader opgedragen werd. Bereidwillig aanvaardde Hij het grote werk der verzoening. Is dat geen heerlijkheid?

O, hoe moesten de gekochten des Heeren, die aan deze verzoening deel gekregen hebben, niet in verwondering en ootmoed wegzinken, bij het aanschouwen van het wonder dezer soevereine liefde. Vloeiende uit het Wezen, vastliggende in het Wezen en wederkerende tot het Wezen. *En de herders keerden wederom en verheerlijkten God, nadat zij alles gehoord en gezien hadden.*

Zo hebben we dan deze morgen in het kort ons eerste punt over dat wonder der menswording toegelicht, wij hopen met de hulp des Heeren op het verdere van deze dag onze tekst te doorwandelen en keren nu met de waarheid tot onszelf in.

Maar zingen eerst van de 118^e Psalm het 11e vers.

TOEPASSING.

In verband met het heugelijke feit, hetwelk wij deze dag herdenken, hebben wij gezegd: "Jezus' menswording een wonder aller wonderen." Wij hebben uit Zacharia de vermaning gehoord, de dag der kleine dingen niet te verachten. We hebben ten 2e beluisterd de snode miskennen van Bethlehems burgers. Nooit is die schuld der miskennen en het sluiten van huis en hart voor de komst van de Zaligmaker goed te praten. Nee, dat zal in de eeuwigheid niet meevallen. Maar aan de andere zijde, beziet hier nu eens in het wonder van Goddelijke soevereiniteit; want, was er bij één burger in Bethlehem plaats geweest voor het Kind dat geboren stond te worden, en dan zou de verlossing haar doel gemist hebben. O, hoe zou er toch ooit op aarde vatbaarheid geweest kunnen hebben voor het grote feit, dat alleen uit vrije genade geopenbaard werd? Dat kon niet.

Mijn toehoorders, hebt ge uzelf zo leren kennen in uw hart, als een inwoner van Bethlehem,

waarin, geen plaats voor de Zaligmaker is? Uw hart, uw huis, uw beurs, alles voor Hem gesloten?

Maar nu aan de zijde Gods, dat eeuwige doel, het plan der verlossing, dat door zó'n Weg uitgevoerd moest worden.

Hebt u het door de Heilige Geest in uw ziel geleerd dat de verzoening van de Vader uitgaat, door de voldoening van de Zoon? O, is er nog een volk in ons midden, dat niet met een juichend Christendom mee kan zingen, die deze dagen rond een kerstboom van een lieve Jezus zingen, zonder ooit kennis gemaakt te hebben met de eisen en het recht van de Vader, dat Hem op deze aarde deed komen!

Ach mensen, bedriegt u niet, om over verzoening te spreken, die u nooit van God ontvangen hebt, een verzoening die maar alleen bestaat in uw gemoed. Merken wij toch ook op de stem Gods Die in de wereld spreekt en gesproken heeft dit jaar van feestdag tot feestdag. Hoevelen van Zijn kinderen heeft Hij dit jaar thuisgehaald. Maar aan de andere zijde, hoeveel goddeloosheid heeft ook de maat van Nederlands volk weer gevuld!

Er wordt gejuicht in steden en dorpen om de hoogopgevoerde kunst en wetenschap, zo die zich op alle terreinen ontwikkelt. De grootste dwaasheden en spotternij wordt met grote lof gehuldigd en geëerd! Maar, ziet ook hoe de Heere kennelijk in onze hoogmoed geblazen heeft, en door Zijn hand verbroken, wat de mens in trotsheid gebouwd had! God sprak in de torenbouw van Babel door hun spraak te verwarren. Maar ook nu nog spreekt Hij tot Nederlands volk door het kennelijk te slaan in zijn ondernemingen. Soms laat Hij korte of langere tijd toe om door te gaan, maar op Zijn tijd slaat Hij in onze hoogmoed, en gaat het als in Psalm 46 gezegd is: "De heidenen raasden, de koninkrijken bewogen zich: Hij verhief Zijn stem en de aarde versmolt. Laat af, en weet dat Ik God ben!" En al schijnt dan nu alles in het werk te zijn om tegen de Almachtige te strijden en de ware Zaligmaker te miskennen, straks komt de toen jong geboren Koning op de wolken des hemels en alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben. Mochten wij nu leren buigen voor Zijn Majesteit.

O Nederland, waar zijn uw getrouwe wachters op Sions muren, die zonen des donders, die u vermaanden en u de waarheid van de God des hemels verkondigden? Ik heb gelezen van Ds. Smytegelt, in de gemeente van Middelburg, toen de burgemeester der stad de kermis toegelaten had en 's zondags daarop in de kerk kwam, dat de oude leraar zei: "Wat het woord "kermis" aangaat, het is on-Bijbels, het werk ervan onGoddelijk en de uitvoer gruwelijk. En ik wil wel de zegen uitspreken over de gemeente des Heeren, maar niet over een Magistraat die zulke zonden toelaat en helpt uitvoeren'.

Die man kwam voor de eer Gods op. Hij durfde de zonde in de overheid wel bestraffen en was geen mensenbehager. Ach, waar zijn dan nu de leraars in Nederland, die voor de eer Gods en het heil der Kerk durven en kunnen opkomen!

O Nederland, en volk des Heeren, we zijn gezonken in een kolk van jammer en ellende.

Vaders en moeders, jongelingen en jonge dochters, eenmaal zult u met mij in het gericht Gods, voor het aangezicht van dat Kind uit de kribbe staan. Dan zal Hij niet meer de gedaante van een kind hebben, dan niet meer een onbekende en miskende Zoon van Maria zijn, maar in volle luister triumferende als de Leeuw uit Juda's stam in de wolken. Hoe brengt ge uw dagen door gemeente? O, die kostelijke tijd, die daar als een stroom heenvliedt en nooit wederkomt. Die kostelijke tijd, waarin het aanbod der genade nog aan u gedaan wordt. Ach, ik ben slechts een arme, dwaze en omzwevende man in mij- zelven, maar bij ogenblikken gevoel ik iets van de grote schuld, waarin wij allen, zonder onderscheid, voor de Goddelijke Majesteit liggen. Mocht Hij plaats maken in onze harten voor Zijn komst.

Hij is gekomen. Het zal ons óf ten oordeel, óf ten voordeel zijn. O, dat zal toch wat zijn, om

hetgeen wij in onze val toegefallen zijn, eens af te staan, en wat we verlaten hebben, door genade lief te krijgen. Alleen die zichzelf haat, kan God liefhebben. En die God lief heeft, zal zichzelf leren haten. Om dat geheim nu te leren!

De Heere Zelf beware en ontdekke u, en zegene de waarheid in het midden der gemeente. Hij verbind u aan Zijn dag en Woord en aan Zichzelf en lere u door genade met Maria zeggen:

*"Mijn ziel maakt groot den Heere,
Mijn geest verheugt Hem zeer,
In mijn God vol vertrouwen,
Hij is mijn Zaligheid.
Amen."*

Slotzang Psalm 118: 13.

2^e preek. Lucas 2: 7: **"Jezus' menswording een wonder."**
"En zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wond Hem in doeken, en legde Hem neder in de kribbe."

Lezen Mattheüs 1.
 Zingen Psalm 89: 9.

VOORAFSPRAAK.

Mijn toehoorders.

In het 21ste vers van het u voorgelezen hoofdstuk leert ons de waarheid: "En zij zal een Zoon baren, en gij zult Zijn naam heten: Jezus; want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden."

Slaan wij een blik in deze woorden, dan zien wij hierin drie gewichtige zaken:

- 1e. Wijst de engel Jozef op het feit:: "En zij zal een Zoon baren";
- 2e. Noemt de engel de naam, die Hij dragen zal: "Gij zult Zijn Naam heten: Jezus";
- 3e. Geeft de engel de reden op van die Naam: "Want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden."

Van eeuwigheid in de rol des boeks was dit feit, deze Naam, maar ook de oorzaak waarom Het deze Naam zijn zou reeds bekend. De reden van die Naam is door God genomen uit God. Het feit dat een maagd zou baren was dus vastgelegd in de raad Gods; was beloofd in de tijd en - ondanks alle tegenstand en schijnbare onmogelijkheid - komt het op de juiste tijd. Zodra de van eeuwigheid vastgestelde tijd daar is, is er ook de maagd, en in de plaats die eeuwen tevoren voorzien was, komt zij om een Zoon te baren. Minder dan de gehele uitvoering van die eeuwige raad kon het niet, maar meer ook was er niet.

- "En gij zult Zijn naam heten: Jezus." Deze naam is van dezelfde betekenis als de naam Jozua, door sommigen vertaald: "Vorst Gods", of door anderen: *"Jehovah is heil, de redding."* Wij zouden het kunnen noemen een Hogepriesterlijke Naam. De Vader wilde die Naam geven. De Zoon draagt hem. En de Heilige Geest verklaart hem. O, die zoete Naam Jezus! En dat zoete werk: zaligmaken.

Toehoorders, gevoelt u de waarde wel van die Naam? De engel openbaart op Gods bevel die Naam aan Jozef in de droom, en die Naam geeft Jozef licht over het feit dat geschieden zal.

- Maar in de tweede plaats, die Naam geeft ook licht over de stille Raad des Vredes, in gemeenschap der Goddelijke deugden, toen er besluit geweest is van die Naam. De openbaring door de engel aan Jozef, hoe de Naam van het Kind wezen zal, geeft dus licht over het Goddelijk besluit van eeuwigheid bepaald: "Gij zult Zijn Naam heten: Jezus, dat is Zaligmaker."

- Doch ten derde: die Naam geeft licht in een duister hart, hetwelk met niets minder voldaan kan worden dan waar God Zelf mee voldaan wordt, en dat is alleen met die Naam, daar onder de hemel geen andere gegeven is, door welchen wij moeten zalig worden. Alleen die Naam, die Persoon en dat werk kan den. Vader voldoen; doch Hij kan alleen ook maar een door de Heilige Geest ontledigd hart voldoen, door schuldbesef getroffen en verslagen. Alle eigen werken, eigen naam of eigen verdienste valt door deze Naam weg. Hij zal zalig maken.

- Maar ten laatste geven deze woorden ook licht voor wie deze Naam slechts waarde zal krijgen. Niet alleen noemt de engel aan Jozef de Naam van het Kind, dat is Jezus, en geeft hij als reden van die Naam het werk op dat Hij doen zal, dat is zaligmaken, maar hij wijst

meteen aan wie in dat werk betrokken zullen zijn.

Zeker, Hij zal zalig maken, doch wie? De gehele wereld? Of alleen de Joodse natie? Nee, Hij zal *Zijn volk* zalig maken van hun zonden. Zijn schapen, Zijn gemeente, Zijn uitverkorenen, Zijn erfdeel, dat is Zijn volk Voor hen zal die Naam door dat werk hetwelk in die Naam opgesloten ligt, waarde krijgen.

Alleen ook voor dat volk zal die Naam betekenen:

- 1e. De volkomen Zaligmaker;
- 2e. De gewillige Zaligmaker;
- 3e. De bekwame Zaligmaker;
- 4e. De verkoren Zaligmaker;
- 5e. De gegeven Zaligmaker;
- 6e. De geroepen Zaligmaker ;
- 7e. De gezonden Zaligmaker; maar ook
- 8e. De enige Zaligmaker.

Hij neemt de afstand weg tussen God en de uitverkorenen en verwerft gerechtigheid voor werkers der ongerechtigheid. Hij ontheft door Zijn geboorte, lijden en sterven van de schuld en verlost van de zonde. En de Heilige Geest past in de tijd aan dat volk onweerstandelijk toe, wat de Zoon naar 's Vaders wil volbracht. Zo komt dat volk door die zoete Naam weer in gemeenschap met een Drieëinig Wezen.

Mogen we dan niet zeggen volk, dat het niet zonder reden was, dat de engel verklaring gaf van die Naam? "En gij zult Zijn Naam heten Jezus; want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden."

Wat zien we nu verder in ons teksthooftstuk? Als Jozef deze verklaring van de engel gehoord heeft, geeft hij zich gewillig over. Want dan staat er in vers 24: "Jozef dan, opgewekt zijnde van de slaap, deed gelijk de engel des Heeren hem bevolen had, en heeft Maria tot zich genomen." Ook Maria geeft zich nu gewillig over aan de smaad, die zij om dezer geboorte wil ondergaan zal. Wat horen wij haar zeggen terwijl de engel haar de boodschap bracht? "Mij geschiede naar uw woord." En de engel ging weg van haar. Maar zij vond genade in de ogen des Heeren.

Zonder voorwaarden werd ze als maagd tot deze zaak uitverkoren en in de tijd onvoorwaardelijk ertoe overgegeven om deze haar eerstgeboren Zoon te baren. Maar onvoorwaardelijk gaf ze zich ook over om te aanvaarden wat haar door de engel geboodschap werd. Dat was genade.

Wat denkt u echter toehoorders, zou voor Maria het grootste geweest zijn: de Zaligmaker te baren, of door haar Zaligmaker gezaligd te worden? O, een Zaligmaker in haar hart was oneindig veel groter nog dan een Zaligmaker onder haar hart. Daarom zingt zij ook: "Mijn ziel maakt groot de Heere, en mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker", Lucas 1: 46. 't Is wel groot mensen, dat die Naam beloofd was; groot dat Hij waarlijk in de tijd kwam; groot dat Hij al Zijn volk zal zalig maken; - maar wat zal voor ieder mens persoonlijk alleen het allergrootste zijn? Dat Hij u zal zalig maken van uw zonden. Om dat nu eenmaal en volkomen te kunnen doen is Hij in de volheid des tijds Mens geworden.

En over dat wonder der Menswording willen wij in het vervolg van onze tekst nu verder spreken, naar aanleiding der woorden die wij opgetekend vinden in Lucas 2: 7: ***"En zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wond Hem in doeken, en legde Hem neder in de kribbe."***

Laat ons echter vooraf het aangezicht des Heeren zoeken.

Zingen Psalm 98: 1.

Wij hebben in onze eerste predicatie over deze tekst gezegd: Deze woorden verklaren ons: "Jezus' menswording een wonder." En zagen daarin:

1e. Een wonder van soevereine liefde;

2e. Een wonder van soevereine wil;

3e. Een wonder van soevereine macht;

4e. Een wonder van soevereine zegen.

't Eerste punt, het *wonder der soevereine liefde* hebben we kort behandeld. Wij wensen nu 't volgende te doorwandelen en keren ten slotte met de waarheid tot onszelf in.

Gave de Heere in spreken en horen een allesverbeurdhebbende zegen om Zijns Naams wil. Amen.

We hebben aangetoond het wonder van deze menswording, is een wonder aller wonderen. 't Is *een wonder zonder doorgronding*. Een wonder uit de eeuwigheid door de tijd weer naar de eeuwigheid. Nooit zal voor degenen die door die Naam zalig worden, een einde aan het bewonderen van dit wonder aller wonderen komen,

Wij hebben verder gezegd en herhalen het kort: 't Is een wonder van de Drieëenige God. Nooit kan in dit wonder één Persoon in het Goddelijke Wezen afgescheiden worden. Het is een wonder van de liefde van de wil, van de macht, van de zegen en het werk van de Vader, maar tegelijkertijd van de Zoon en van de Heilige Geest.

Bezien wij dan nu op deze herdenkingsdag een ogenblik met elkaar *het wonder van de wil en macht van de Vader, Zijn Goddelijke autoriteit om •dit wondere feit in volkomen almacht, maar ook door volmaakten wil uit te voeren, n.l. God te blijven en Mens te doen worden*. Immers wij zien in de voltrekking van dit feit twee dingen:

1e. Hij heeft het willen kunnen doen;

2e. Hij heeft het ook kunnen willen.

Beide, Zijn almachtige wil en willende almacht waren daartoe nodig. En beide deze zijn ook God Zelf en dus nooit van Zijn Wezen af te scheiden. Had er enige tegenstrijdigheid in het Goddelijke Wezen plaats gehad tussen Zijn wil en macht, nooit zou dit wonder der Menswording hebben kunnen geschieden.

Geen tegenstrijdigheid was er echter tussen de Goddelijke deugden over deze zaak, maar een volmaakte harmonie. Een volkomen overeenstemming tussen het kunnen en 't willen van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest, om dat wonder ten uitvoer te brengen. Hier in de kribbe nu ligt het bewijs.

In de eeuwigheid wilde de Drieëenige God het besluiten en kon het besluiten. In de tijd wilde en kon Hij het beloven, maar in de kribbe van Bethlehem wilde en kon Hij het volbrengen en volbracht het ook in de dadelijkheid op de volmaaktste wijze.

Zodra de volheid des tijds gekomen was, kwam de Zoon van God in vereniging met die macht en de wil van Zijn Vader, werd uit een vrouw en kwam onder de wet. Hij kwam en zij wond Hem in doeken, en legde Hem neer in de kribbe. Maar terwijl dat wonder aller wonderen plaats had en Gods eniggeboren Zoon, de ware menselijke natuur aannam, het grote wonder van de Goddelijke wil en macht zich op aarde ontsloot, - terwijl was alles voor dat wonder gesloten. Maar noch een gesloten wereld; noch een gesloten Bethlehem,

onkundig van de grote zaak die te gebeuren stond; noch een gesloten volk der Joodse natie, dat zó'n komst op deze wijze niet wilde erkennen, konden de eeuwige wil en macht van een Drieëinig God niet sluiten. De wil en de macht van Vader, Zoon en Heilige Geest als Goddelijke Personen niet, maar ook de macht en wil van Christus als Middelaar niet. Als Middelaar Gods en der mensen ontleent Christus die macht van de Vader, hoewel Hij als God met de Vader van eeuwigheid die macht en wil bezit. Maar als Middelaar *onderwierp Hij Zich om die macht te ontvangen*.

O, dat wonder van liefde, van soevereine liefde in de Zoon van God, om als God de volkomen macht bezittende, die als Borg voor Zich te willen aannemen. En niet alleen wilde Hij aannemen, maar Hij gebruikt die macht en Hij verheerlijkt die macht. Zo laag bukte die zoete Heere Jezus, dat Hij als Middelaar wilde ontvangen wat Hij als God reeds bezat. En hetgeen Hij als Middelaar door Zijn wil en macht aannam, wilde Hij gebruiken voor Zijn Kerk, want Hij nam aan, wat de Geest formeerde, dat is de ware menselijke natuur.

Maar ziet nu de gouden draad, die in dit wonder der mensheid doorloopt. Hetgeen Hij gebruikte dat gaat Hij nu ook verheerlijken. Hij werd Mens om de schuld der uitverkorenen weg te nemen en zo Zijn Kerk te verlossen en te verheerlijken. Maar Hij bleef God, om de Goddelijke toorn te kunnen doordragen en zo Zijn Vader te verheerlijken. Hij kwam als het beloofde Zaad aan Eva, de moeder aller levenden. Hij nam de natuur aan in welke het verbond der werken verbroken was, en kwam als Hoofd van het genadeverbond, om de wet volkomen te volbrengen.

Maar wij zeiden: ook *de Heilige Geest* is in de bediening van dit werk niet buitengesloten. Want in de eerste plaats, door het Woord des Geestes kwam dit wonder in de voorzegging naar buiten, Jes. 7: 14: "Zie, een maagd zal zwanger worden, en zij zal een zoon baren, en Zijn naam Immanuël heten." In volle overeenstemming beide van wil en macht sprak de Heilige Geest hier: "Zij zal." Het was dus geen twijfelachtige zaak, al was het nog vele jaren voor de vervulling. Wat al machten hebben zich al tegen deze belofte, reeds in het paradijs uitgesproken, verzet. Machten van mensen en duivelen. Maar, niet slechts is deze belofte door de wil en macht van de Heilige Geest uitgesproken, doch Hij bewaarde die macht ook. Van de moederbelofte af, voorbij Noach, Abraham, Mozes en David heeft de Heilige Geest in vereniging met de Vader en de Zoon deze macht bewaard, totdat zij die baren zou, gebaard had en het zaad der vrouw de kop der slang vermorzelen zal.

Zo zien wij dan ook niet alleen le dat de Heilige Geest het voorzegde, 2e bewaarde, maar nu in de 3e plaats, heeft Hij door Zijn macht het wonder ook gewerkt.

In de orde des heils is de Heilige Geest de Bewerker van dit wonder van de Goddelijke wil en macht, beide, zowel wat haar belofte als haar vervulling betreft. Onze tekst is als het ware de weerklink in beantwoording van Jesaja 7 waar Hij zegt: "Ziet, een maagd zal zwanger worden." Immers nu zegt Hij in onze tekst in de dadelijke vervulling: "En zij baarde haar eerstgeboren Zoon."

O, dat wonder van soevereine liefde, wil en macht in de belofte, in de bewaring, maar ook in de vervulling en zo in de verheerlijking van de Heilige Geest. Nu is het besluit van eeuwigheid genomen vervuld; de belofte, in de tijd gedaan vervuld en daardoor die kribbe gevuld, waarin zij Hem neerlegt.

Maar ook: daardoor is Maria's hart en Simons wens vervuld. Buiten de komst van deze Immanuël was nooit het besluit Gods vol geweest, de belofte niet, en dus ook de kribbe niet. En als die kribbe ledig gebleven was, hoe zou toch ooit de ledige plaats in het hart van een ontledigd volk vervuld kunnen worden? Dat kon toch alleen maar geschieden door de vervulling van de eeuwige besluiten en beloften van GodDrieëinig. Hoe zou zó'n volk ooit

vrij verklaard kunnen worden als in de Liefde, door de wil en de macht van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest? "Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de Heere."

Mijn toehoorders, hoort u in welke grondslag de geboorte van het Kindeke in de kribbe ligt? Mocht u op deze herinneringsdag van dat grote en wonderlijke feit, de toepassing in uw ziel ontvangen.

Ik las, in verband met deze zaak, zekere Engelschen schrijver, die zegt in zijn boek: "Ik zag de Vader als mijn Rechter Die voldoening eiste; de Zoon als mijn Verlosser, Die de verzoening verwierf; en de Heilige Geest als de grote Toepasser van het werk der zaligheid. Zo lag dan mijn verlossing in de Drieëenige God."

Een ander omschrijft het echter nog breder en zegt: "Eerst leerde ik de Vader kennen buiten Christus als de Trekker.

Daarna de Geest, Die 't eerst mijn verstand opende en mij liet zien dat ik enkel dwaasheid was. Hij overtuigde mij en bracht de wet tot en in mijn ziel en ik zag mijzelf aan dezelve geheel bevindelijk schuldig tot in de uiterste delen.

Ten derde werd ik door de trekking van de Vader, door de Heilige Geest tot Christus geleid als mijn scruldovernemenden Borg, en leerde Hem kennen als het einde der wet en ik zonk op Hem als de enige grond.

Nu leerde ik voor de tweede maal. de Vader kennen als mijn verzoend God en Vader in Christus, door Christus. Ten tweedenmale de Heilige Geest als Verzegelaar der verzoening en kreeg nu ten laatste Christus terug als Profeet, Priester en Koning in Zijn ambtelijke bediening in mijn ziel."

Dat was genade van God, om zo ordelijk de drie Goddelijke Personen in hun werking te leren kennen. Helaas, hoe weinig worden deze zaken in onze dagen verstaan; hoe vaak zelfs de orde omgekeerd. Hoe menigmaal hoort men over verzoening spreken, doch als men acht geeft op de wijze hoe het toeging, is het dikwerf een verzoening door de mens zelf gemaakt met Christus in plaats door Christus.

Mensen, bedriegt u niet in uw ziel. Hebt u ooit eerst God buiten Christus leren kennen als uw Rechter? Is de Heilige Geest ooit die grote Overtuiger in uw ziel geweest? Hebt u het beloofde en nu geboren Vrouwenzaad in de kribbe neerliggende leren kennen als onmisbaar in uw ziel? Als de enige Naam Die onder de hemel gegeven is waarin uw Rechter voldoening nam? Bent u in de waarde van het Lam Gods, Die de wortel en 't geslacht Davids is - die Vredevorst - in de waarde van de Middelaar Gods en der mensen door de eerste Persoon gerechtvaardigd en zo met Hem, door Hem verzoend? Hebt u er kennis mee gemaakt dat die verzoening van de Vader uitging? En heeft toen de Heilige Geest getuigd met uw geest, dat u een kind Gods zijt?

Maar eindelijk ten laatste, heeft toen die Profeet, Priester en Koning Zich opnieuw in uw ziel geopenbaard als uw Voorbidder in de hemel aan de rechterhand van de Vader? O, zegt de oude Kerk: *'k Was uitgeteerd, maar Hij zag op mij neder.* Dat geldt ook voor een ziel in de ontledigenden gang der heiligmaking.

We zelden: mensen, bedriegt u niet, en laat u niet bedriegen, 't gaat naar een eeuwigheid. Bedekking der schuld is geen vrijspraak van schuld. En een gezicht op de Losser is geen overnemen door de Losser. Mocht de Heilige Geest toch Zelf u onderscheid leren, en u bewaren voor doervloeien. De belofte in het Oude Testament zo veelvuldig gedaan, dat de Messias komen zou, was groot. Maar wat alleen gaf de waarde aan de belofte? Dat Hij Die komen zou in waarheid gekomen is. 't Geloof is niet tevergeefs geweest van de lange rij profeten, patriarchen en gelovigen onder het Oude Verbond. Nee, maar zij allen zijn in het

geloof gestorven, al hadden zij de dadelijke vervulling van de belofte van de Messias niet verkregen.

Hebt u ooit erop gelet volk, wat er in Bethlehem Efratha al plaats gehad had? Hoe heeft door het gehele Oude Testament heen die soevereine macht en wil in Bethlehem zich al ontsloten. Vraagt het aan vader Jacob, wat hem daar wedervaren is. Hij vertelde het kort voor zijn dood aan Jozef, in Gen. 48: 7: "Toen ik nu van Paddan kwam, zo is Rachel bij mij gestorven in het land Kanaan op de weg, als het nog een kleine streek lands was om tot Efrath te komen; en ik begroef haar aldaar aan de weg van Efrath, hetwelk is Bethlehem."

In datzelfde Bethlehem had Boaz zijn akkers en trouwde hij in de poort met Ruth. Hier werd Obed, en later David geboren. Bethlehem was wel klein, maar toch geenszins de minste onder de duizenden van Juda. Door alle eeuwen bleef het de uitverkoren plaats, maar zien wij op de tegenwoordige stand der zaken, dan zouden wij zeggen: hoe kan die belofte omtrent het huis Davids vervuld worden? Wat is er nu in Bethlehem nog over van het geslacht van Boaz en Ruth, van Isaï en David? Waar is nu de glorie van, de stam van Juda? De ceder was gevallen en de heerlijkheid van Israël vergaan.

Maar zie nu door de soevereine wil en macht dit Rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk van Isaï, en deze Scheut uit Zijn wortelen voortspruiten. *Deze zal vrucht voortbrengen, want op Hem zal de Geest des Heeren rusten, de Geest der wijsheid en des verstands, de Geest des raads en der sterkte, de Geest der kennis en der vreze des Heeren*, Jes. 11: 1 en 2.

Wel lag de gehele natie onder beheer van heidense vorsten. Augustus was groot en Herodes goddeloos, maar de Heilige Geest zegt: "En Jozef ging ook op van Galilea uit de stad Nazareth, naar Judéa de stad Davids die Bethlehem genaamd wordt (omdat hij uit het huis en geslacht van David was) om beschreven te worden met Maria zijn ondertrouwde vrouw." We hebben gezegd ondanks alle schijnbare onmogelijkheden baarde zij in Bethlehem Efratha haar Zoon, die volgens de Goddelijke voorzegging daar geboren moest worden in de stad Davids.

Ziet hier toch volk, dat ***allesoverklimmende wonder van soevereine liefde, macht en wil***. Hij, Die het geen roof behoefde te achten Gode evengelijk te zijn, heeft Zich niet geschaamd de gelijkenis van een dienstknecht aan te nemen. Hij, de eeuwige, enige Zoon van God, Die was geboren toen de afgronden nog niet waren, wilde nu geboren worden in een kribbe. Hij Die al was, toen Hij de hemelen bereidde en een cirkel over het vlakke des afgronds beschreef; de eeuwige zelfstandige Wijsheid van de Vader, het ongeschapen Woord, is in Bethlehem door Zijn soevereine wil en macht vlees geworden. En hoe? Niet in het grote Jeruzalem, de koningin der steden, niet in een gouden wieg bekleed vol koninklijk sieraad kwam Hij. Nee, *zij wond Hem in doeken en leide Hem neder in de kribbe*.

O volk, ziet toch hierin Zijn verachten van het pralen der wereld, dat was nu Zijn soevereine wil. Wel mocht Maria zingen: "Mijn ziel maakt groot de Heere, en mijn geest verheugt zich in God Mijn Zaligmaker, omdat Hij de nederige staat zijner dienstmaagd heeft aangezien", enz. Maria was bekend met de belofte, vele eeuwen tevoren aan de vader van haar geslacht gedaan. Want waar besluit ze haar lofzang mee? Hoort in het 54ste vers van Lucas 1. Zij zegt: "Hij heeft Israël Zijn knecht opgenomen, opdat Hij gedachtig ware der barmhartigheid, gelijk Hij gesproken heeft tot onze vaderen, namelijk tot Abraham en zijn zaad, tot in eeuwigheid." En wat was die belofte aan Abraham? O, nadat hij betoond had, zijn zoon, zijn enige in gehoorzaamheid tot de dood te willen overgeven, toen zei de engel des Heeren: "Daarom dat gij deze zaak gedaan hebt en uw zoon, uw enige, niet onthouden hebt, voorzeker zal Ik u grotelijks zegenen, en in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde", Gen. 22: 16-18.

Hier ligt nu die Zoon, de Eengeborene, dat Zaad zal het zaad Abrahams naar Zijn menselijke natuur, in Wien alleen alle geslachten kunnen en zullen gezegend worden. Maar ziet hierin ook van des Vaders wil en macht die Zoon Zijner liefde tot de Zoon des kruises te maken. Ziet toch in dit wonder der menswording, die vereniging van wil en macht van Vader, Zoon en Heilige Geest. Hij liet Hem volmaakt blijven wat Hij was, dat is God; maar liet Hem ook waarlijk worden wat Hij niet was: mens. Twee naturen verenigd tot de enigheid des Persoons. Niet verenigd zo water en bloed verenigd is, of zoals ziel en lichaam, hetwelk al is het samengevoegd toch van elkaar gescheiden blijft. Nee, maar ze werden waarlijk één, maar zó dat elke natuur haar onderscheidene eigenschappen behield. Dat is het wonder aller wonderen. "Deze verborgenheid is groot" zegt de Apostel, "God is geopenbaard in het vlees", 1 Tim. 3: 16.

Daar was Goddelijke wil en macht toe nodig. Hij echter kon het niet slechts willen, maar wilde het ook kunnen en de liefde voerde het uit. Hij, de Ongeschapene is de willende kunnende, maar ook de werkende God. Hij was het, Die wat nieuws op de aarde schiep: "de vrouw zou de man omvangen." Dat geheim gaat alles teboven, maar ook: dat geheim krijgen de uitverkorenen lief. Die Geest eenmaal in hun hart gekomen zijnde, zal ze leren die soevereine liefde, wil en macht lief te krijgen. En waarom? Omdat in die God, in die liefde, wil en macht Zijn eeuwige eer ligt en in die eer alleen hun zaligheid. Niets willen zij van het Wezen, noch van Zijn deugden afhebben. Die Geest gekomen zijnde, zal hen in alle waarheid leiden, zal hen de zonde leren haten, omdat God ze haat en de gerechtigheid leren liefhebben omdat Hij die liefheeft. Dan leren ze verstaan, niet om hun wil, hun naam of hun eer zal Hij ze zaligen. Nee, *maar door Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid*, Jac. 1: 18.

Volk des Heeren, hebt u er iets van geleerd hoe noodzakelijk die twee naturen nodig zijn in de Middelaar om te kunnen doen de dingen, die bij God te doen, waren? Is Hij u zo niet alleen noodzakelijk, maar ook onmisbaar en dierbaar geworden? Als u werkelijk door God Hem zó lief gekregen hebt, kunt u onder Hem zo vallen ook. Dan zal Hij in uw ziel eerst worden wat Hij waarlijk is, een Middelaar Gods en der mensen.

Laten wij nu in verband met onze tekst nog nader bezien ***het wonder van Christus' menswording.***

Hebt u er ooit acht op geslagen, dat God in dit wonder iets van Zichzelf laat zien? De uitwendige elementen op de aarde laten in hun uitwerking hun eigen natuur zien. Het vuur openbaart zich nooit anders dan brandende, het water nooit anders dan dovende. Zo komt in de Tweede Persoon, als Zoon gegenereerd van de Vader en als Middelaar van Hem gezonden, in Zijn gehele Wezen en bestaan doorluchtig Gods eigen natuur uit. Door Zijn wil en macht laat God hier zien hetgeen Hij in Zijn eeuwige Raad besloot. Hij vertoont in het zenden van Zijn Zoon Zichzelf. "Zie Mijn Knecht", zegt Hij, "Welken Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Denwelke Mijn ziel een welbehagen heeft", Jes. 42: 1.

In Zijn eigen natuur kwam God naar buiten in dit wonder der menswording, in het zenden van Zijn Zoon. Zijn eigen natuur kwam naar buiten: 1e in Zijn besluiten; 2e in de beloften, maar 3^e ook in de daadwerkelijke vervulling.

Mochten wij tezamen in de ganse wereld, in de Kerk, en in ons leven, in alles wat God óf beloofde, óf in de dadelijkheid vervulde, Gods eigen natuur zien uitkomen. Er staat: "En Maria bewaarde al deze woorden, overleggende die in haar hart." Maria kreeg genade om Gods besluiten bij Gods beloften, en Gods beloften bij de vervulling te leggen. O, mochten ook wij die genade ontvangen, om zo deze dingen alle samen in ons hart te bewaren en in de God der vervulling en der besluiten te eindigen. Dan zouden we nóch de besluiten, nóch de

beloften, nóch de vervulling van het Wezen Gods afscheiden, of buiten Hem zoeken, maar dan zou het waarlijk worden: "God alles en in allen", 1 Cor. 15: 28.

Als nu de levende Kerk op aarde, met Simeon en Maria in deze grondslag komt, dan gaat het haar als de herders in de velden van Efratha. Zij hoorden het gezang en zagen de engelen. Ze werden eerst bevreesd en daarna verblijd, ze geloofden het woord van de engel en gingen heen naar Bethlehem om te zien hetgeen hun geboodschapt was. En toen ze er kwamen zagen zij dat het zo was. Was dit niet een grote zaak? Maar wat denkt u dat het allergrootste was?

Hoort wat de Heilige Geest er ons van liet beschrijven in Lucas 2: 20: "En de herders keerden wederom, verheerlijkende en prijzende God over alles wat zij gehoord en gezien hadden." Dat was genade, om met al die weldaden in de God der weldaden te eindigen. Men zou zeggen: 't was toch zeer groot voor die herders zó'n gezang te horen, engelen te zien en tenslotte de langbeloofde Messias met eigen ogen in de kribbe te aanschouwen. Ja volk, 't was groot Maar door genade werd de Oorzaak van al die giften voor de herders nog groter dan de Gift: en daarom: *zij keerden weer en verheerlijkten God*. In eindigden met de weldaden in de God der weldaden. Het was voor de herders één wonder van genade!

Mocht dat ook onze praktijk zijn, om in alles de grote, bewegende Oorzaak van onze zaligheid in het oog te houden. Hij toch bewoog Zichzelf in Zichzelf. *Om Mijnentwil, om Mijnentwil zal Ik het doen, spreekt de Heere*. Daarom zegt de Apostel herhaaldelijk: "Gedankt zij de Vader onzes Heeren Jezus Christus", als de eerste Oorzaak van onze verlossing. Dat is de grond.

Maar dat moet voor ieder persoonlijk ook de grond worden. Adam werd geschapen in een volmaakte staat, en wij in hem als ons verbondshoofd. Hij stond daardoor ook in een volmaakte stand. Zodra hij echter door de zonde uit die oprechte staat viel, verloor hij ook zijn stand, en kwam zo in een staat der zonde en een stand der ellende. Daarin liggen we nu. Moeten wij nu echter eerst een herstelling in de stand prediken, in eigenschappen en gestaltelijk leven? Dan houden we wel de gunst van de meeste mensen, want dit is de eerste stap naar de zijde van de Remonstranten. Nee toehoorders, lees dan het werk van Th. Boston: "*De viervoudige staat des mensen*", en ziet de juiste orde welke hij houdt:

1e. De staat der rechtheid vóór de val;

2e. De staat der ellende door de val;

3e. De staat der genade door verlossing, hetwelk hij noemt de *begonnen herstelling*;

4e. De eeuwige staat, welke zijn zal de staat van voltrokken gelukzaligheid of ellende.

't Is de moeite waard te lezen wat hij daarvan zegt, als hij zijn boek begint: "Er zijn vier dingen zeer nodig om geweten te worden van allen die de hemel willen zien. Eerst: wat de mens was in de staat van oprechtheid zoals God hem maakte; 2e. wat hij is in de staat van de verdorven natuur, zoals hij Zichzelf mismaakte; 3e. wat hij moet zijn in die staat der genade, als geschapen in Christus Jezus tot goede werken, zo hij ooit een deelgenoot zal worden van de erfenis der heiligen in het licht. En ten laatste, wat hij zal zijn in zijn eeuwige staat, wordende door de Rechter van allen, óf volmaakt gelukzalig gemaakt, óf blijvend volkomen ellendig en dat voor eeuwig."

Deze allergewichtigste stukken zijn helaas in onze tijden de meesten mensen, ja zelfs veel belijders geheel vreemd. Daarom nam die man voor, om onder Goddelijke leiding nader over deze zaken te spreken. Hij was doordrongen van de noodzakelijkheid om eerst van staat te veranderen, en niet in standsverwisselingen te blijven hangen. Mochten ook wij daarvan doordrongen zijn door de ontdekking van de Geest. Zie hierin de komst des Middelaars op aarde, die alleen in volkomen voldoening, verzoening kon plaats hebben. De besluiten lagen er wel en de beloften lagen er, maar eens kwam de volheid des tijds waarin de uitvoering

voltrokken werd. Nooit had er één schepsel uit de staat der ellende kunnen verlost worden zo de Zoon van God niet als mens in Bethlehem geboren was; 't moest eens tot een afhandelen komen. En de Rechter eisehte die afhandeling in dezelfde natuur als in welke de schuld gemaakt was. En hoe zou de Borg ooit aan die eisoh kunnen beantwoorden, zo Hij dan niet eerst die natuur aannam?

Toehoorders, gevoelt u nu de noodzakelijkheid om daarmee contact te krijgen? Alleen de Middelaar van het Nieuwe Testament kan u uit die staat van ellende, waar we onszelf in gebracht hebben, in de staat van genade overbrengen. Hij heeft er in vereniging met de Vader en de Heilige Geest de wil en macht voor. Hebt u gestaltelijk wel eens aansluiting met dat werk ondervonden? Heeft de Heilige Geest u die vernederde Christus wel eens ontdekt zo Hij in de Schriften verklaard ligt? Mocht u dan toch nooit in de bearbeiding van de Geest alleen rust vinden.

In het rijk der natuur is het nodig, dat een boer zijn akker beploegt, eer hij begint te zaaien. Hoe zou hij ook kunnen zaaien in een ontoebereide aarde? Maar, indien de boer het gehele jaar nu eens anders niet deed dan ploegen, en de akker vatbaar maken voor het zaad; doch hij zaaide nooit, zouden er dan wel ooit vruchten op die akker groeien? zo is het voor ieder mens nodig, dat de akker zijner ziel door de Heilige Geest beploegd, bewerkt, dat is overtuigd wordt. Beide, overtuigd van zijn ellendigheid, en de enigen weg der verlossing. Maar tot heil van zijn ontsterfelijke ziel zal het nodig wezen, dat het niet bij een algemene overtuiging of overreding blijft, maar dat in hem waarlijk de Goddelijke natuur ingestort wordt, en hij in de dadelijkheid overgaat uit de staat der ellende in de staat der genade. Dan eerst zal er een vruchtbaar, maar ook zuiver standstevan uit die staat kunnen volgen.

Misschien denken sommigen onder ons: maar kunnen er geen wisselingen in het standelijk leven plaats hebben, eer de ziel met bewustheid kan zeggen dat de Middelaar ook voor hem geboren is?

Zeker kan dat, doch als er waarlijk een Goddelijk beginsel in uw ziel gelegd is, en de Heilige Geest uw hart bewerkt, zult gij nooit in waarheid kunnen rusten eer die volheid des tijds ook in uw ziel gekomen is. Dan zal de Heilige Geest u met Simeon leren: "Mijn ogen hebben Uw Zaligheid gezien, die Gij bereid hebt voor het aangezicht van alle de volkeren." Want nooit zal die Goddelijke Geest de uitverkorenen anders leren dan dat hun zaligheid alleen in God ligt, en zo maken dat ze nooit hun zaligheid in standsverwisselingen kunnen vinden. Maar eer 't zover is, dat hij waarlijk dat Kindeke in de kribbe, met die Naam en dat werk dat die Naam aanduidt, als zijn Zaligmaker door geloof leert aanvaarden. O, wat kan er dan soms in de ziel voorafgaan. Wat al duisternissen, ja soms vertwijfelingen, zodat het voor hem schijnt, dat nooit die Ster uit Jacob in Zijn vollen glans eens in hem zal opgaan! Dat wonder der menswording, het wonder van de soevereine liefde, wil en macht van een Drieëenig God, uitgevoerd en helder vertoond hier in Bethlehems kribbe, schijnt voor zo'n ziel nooit in zijn hart toegepast te worden. 't Is inwendig bij hem zo gesteld, als het uitwendig bij de Joods natie was. Een heidens Keizer Augustus triomfeert; een wrede koning Herodes regeert; de tempel is gesloten en het huis van David als een afgehouwen tronk. Zo nadert nu het tijdstip der vervulling van alle beloften door het rollen der eeuwen heen aan Israël gedaan. Maar wie slaat er acht op? De burgers van Bethlehem niet; er is geen plaats in de herberg. De harten zijn duister en de huizen gesloten. Maar we hebben gezegd: een gesloten wereld kon de hemel niet sluiten, en gesloten harten Gods beloften niet.

De engel zei: *Ziet, ik verkondig u grote blijdschap die al den volke wezen zal, namelijk: o, daar komt het: dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, in de stad Davids.* Daar komt het wonder aller wonderen naar buiten. En zo zou het kunnen, dat in een

duister hart, dat zichzelf als een snode miskenner heeft moeten overnemen, en waar de eerste Persoon Zich als Rechter aan heeft geopenbaard, de tijd aanbrak dat hij waarlijk die grote Losser in zijn leven leerde kennen, Die hem door recht verlost. Hoe nodig is het dan te leren, dat er voor dat Kindeke in ons geen plaats is, dat alle vorige weldaden nu bedekt worden, zodat men er geen Zaligmaker van maken kan. Zo zal hij leren dat een mens nooit in zijn geloof maar door 't geloof gerechtvaardigd kan worden. Dan komt hij in aanraking met van de Vader eis en geschonden deugden. Dan wordt een ziel eerst een onderwerp voor verlossende liefde en dan leert hij bewonderen: het wonder der menswording. Als hij daar terecht komt, moet hij in die verwondering als wegzinkende vragen: O God, waar bent U toch met Uw toorn en mijn schuld gebleven? Waarop de Eerste Persoon (bij wijze van spreken) hem antwoordt: "*Vraag dat aan Mijn Zoon.*"

En wat denkt u volk, dat 't antwoord van de Goddelijke Christus op deze vraag is? "Ik ben Mens geworden, Ik heb geleden in een staat der vernedering, ben in een kribbe geboren en aan een kruis gestorven. Daar is alles gebleven. Mijns Vaders rechtvaardige toorn en uw vloekwaardige schuld."

Johannes bukte in het graf en zag de doeken liggen; beide, erf- en dadelijke zonden van Zijn Kerk waren er in gebleven, maar de geboren Koning was verrezen en had volkomen getriomfeerd. Ziet ge nu volk, welke macht dit Kind, nu schijnbaar hulploos in doeken gewonden, welke Goddelijke macht Het ontwikkelt?

We zeiden: van eeuwigheid bezat Hij die macht als de Eniggeboren Zoon van God. En in de tijd wilde Hij die als Middelaar voor Zich aannemen en gebruikt nu beide èn als God èn als Middelaar, die macht in dienst van de Vader voor Zijn Kerk. Met Zijn volmaakte onschuld gaat Hij de schuld der uitverkorenen voor Zijns Vaders aangezicht bedekken. Een gebonden Bruid wordt door een gebonden Bruidegom ontbonden en vrij verklaard. Geheel vrijwillig heeft zich de mens gebonden, voor eeuwig geketend met banden der zonden, vloek en dood. Maar met een eeuwige vrijwilligheid kwam Hij en nam het op Zich die banden te ontbinden en een schuldig volk vrij te doen uitgaan. O, dat is een wonder van liefde, van wil en macht in een Drieëenig God.

Doch eer die banden met bewustheid voor de ziel zelf eens breken, kan 't er soms zo duister bij staan, dat ze met de Psalmist wel uitroepen, hetgeen we nu met elkaar zullen zingen uit Psalm 42: 2:

*'k Heb mijn tranen, ander 't klagen,
Tot mijn spijsdag en nacht;
Daar mijn spotters durven vragen:
"Waar is God, die gij verwacht?"
Mijn benauwde ziel versmelt,
Als zij zich voor ogen stelt,
Hoe ik, onder stem en snaren,
Feest hield met Gods blijde scharen.*

TOEPASSING.

Ja volk, zo kan het zijn, eer die volheid des tijds in uw ziel geopenbaard wordt. Ik weet van een kind des Heeren, dat in een zware ziekte lag met de dood in het gezicht, terwijl de angsten der hel in haar ziel waren, dat de gehele omgeving getuige was hoe zij als een doodschuldige voor de Rechter van hemel en aarde gedaagd werd. Ze ging verloren (in haar zelve) maar toen zij onderging, openbaarde Zich die zoete Naam in Zijn Goddelijk werk in haar ziel en maakte haar zalig. Ten tweeden male was de gehele omgeving getuige wat er gebeurde, echter nu van de openbaring en dadelijke toepassing der eeuwige verlossende

liefde. En zo werd haar ziel van het lichaam gescheiden; ze stierf, om eeuwig te leven en de lofzang te zingen op het Lam dat voor haar vernederd, geboren, geleefd en gestorven was op aarde. De Heere blijft met Zijn werk nog doorgaan, en *houdt wel Zelf Zijn Kerk in stand al moog' de hel vrij woeden*.

Mijn toehoorders, hoe staat het met u en mij deze dag? We zijn weer haast aan het einde van het jaar gekomen en God wilde ons nog dragen. Hoeveel onder ons, en uit ons midden zijn gegaan de weg van alle vlees en in de groeve der vertering gelegd? En hun plaatsen leeg!

Ouders, hebt ge uw kind, kinderen uw ouders, mannen uw vrouw of vrouwen uw man moeten missen? Zijn ze heengegaan, deze ten eeuwigte leven en genen tot eeuwige versmaadheden, wij zijn hier nog tezamen, staande en zittende als toonbeelden der Goddelijke verdraagzaamheid.

In het kort is er aangestipt hoe donker het in de ziel wezen kan, eer de volheid des tijds voor hen aanbreekt, de schaduwen vlieden, en de grote Morgenster in hun hart opgaat.

O, gij bedrukte, door onweder voortgedrevene in ons midden, is het wonder van de soevereine liefde, wil en macht nog nooit in uw ziel toegepast, al had ge er wel eens een gezicht in? Wij prediken u nog die Naam: Jezus, en dat werk: zaligmaken. Die Naam toch, hebben we gezegd werd niet zonder reden gegeven. Haar oorsprong lag in God. Hij kon verlossing willen en wilde het ook kunnen. Hij was de volkomen oorzaak van beweging, maar ook de volkomen oorzaak van uitvoering, de besluitende en de werkende Jehovah!

De Heilige Geest ontdekke u al meer en meer helwaardig

te zijn in uzelf. Alleen toch voor een verlorene, gans hulploos tot Hem gevloten, kan Hij ten Redder zijn.

Mocht u verwaardigd worden niet te kunnen rusten in iets waarin de Vader niet rusten kon. Alleen in de kribbe van Bethlehem, waar Zijn Eniggeborene de gestalte van een dienstknecht aannam, werd Zijn liefde openbaar; Zijn recht genoeg gedaan; Zijn werk volbracht en Zijn eer verheerlijkt! Mocht ge in die eer uw zaligheid toch vinden en met de herders wederkerende de God der zaligheid verheerlijken. O, dat voor u, die in het duister dwaalt,

*Deez' Zon eens werd ten helder licht,
Die u op 't pad des doods bestraalt,
Op 't smalle pad uw voeten richt!*

Gevoelt ge u nog dwalende in de duisternis van uw doodsstaat? in duisternis van zonde? In de schaduwen des doods? De trekkende liefde van de Vader mocht u door de Heilige Geest leren waarom de eeuwige Zoon van God de hemel verliet en in zó'n lage staat kwam. Hij storte het dierbare geloof in uw hart om Hem als uw Leidsman en Voleinder des geloofs toe te eigenen.

En u onbekeerde mensen in ons midden, hebt ge 't beluisterd, die Naam welke de engel Jozef noemde? Maar behoort u nog tot de miljoenen op de aarde, die nooit in waarheid Kerstfeest mochten vieren, al doen ze het uitwendig. Die duizenden, die wel mede-belijden dat heugelijke feit, maar nooit de waarde ervan in hun ziel kenden. Nooit die heugelijke komst in hun hart geheiligd vonden. En nochtans, Hij is geboren. O, dat 't uw aandacht toch eens trekken mocht, wat Hij op aarde zijnde tegen de Joden sprak en zei: "Zo Ik niet gekomen was, zij hadden geen zonden, maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hun zonden." Dat zal wat zijn, zoveel jaren het Kerstfeest meegevierd; de aanbieding gehoord; de reden vernomen waarom Hij Mens geworden is, dat is om de mens te kunnen verlossen, maar altijd alles aangehoord in snode miskennen. Als Bethlehems burgers uw hart gesloten

en met sprekende daden gezegd: voor Hem geen plaats. O, het zal eenmaal tegen u getuigen, op dat wonder aller wonderen geen acht geslagen te hebben.

Wij vermanen u nog in naam van dat heilig Kind Jezus, Hem, die grote Steen, zonder handen gehouwen, niet langer een plaats te ontzeggen. Was er geen zonde in de wereld gekomen, nooit had Zijn kribbe in Bethleem gestaan. Hebt u daar wel eens over nagedacht? De gevulde kribbe is dus een aanklacht tegen de zonde. En 't zal u óf ten eeuwige oordeel óf tot eeuwig voordeel zijn, dat eens dat Lam van God in die kribbe geboren werd, om de zonde der wereld weg te nemen.

O, wij roepen 't u nog toe, deze herinneringsdag, gemeente, nog hoort u de roepende stem Gods onder u. Zie de oordelen al lager en lager komen en wie weet wat ze ons brengen zullen, eer het weer kerstfeest wezen zal! Mocht ge in waarheid uw staat der ellende en uw zondige stand door genade leren kennen en overnemen, eer het besluit baren zal en het oordeel voltrokken worden. Eénmaal wel zullen wij allen de toen jong geboren Koning zien, doch dan niet hulploos in een kribbe in zó'n lage staat, maar heerlijk triomferend in de wolken des hemels; omringd door vele duizenden engelen. Dan zal de Vader Hem het oordeel overgeven en Hij zal de volken richten in rechtmatigheid. Volkomen recht zal Hij doen volk, want onrecht is nog nooit in Zijn mond gevonden.

En u duurgekocht volk des Heeren, mocht u deze dag, de herinnering van de geboorte van uw Zaligmaker, in uw ziel geheiligd worden. Nog een ogenblik volk, en Hij zal Zijn ganse gemeente bijéén verzamelen. O, daar zal geen kribbe meer staan; geen miskenning of verachting meer. Daar zullen ze staan, de rijen der verlostten in Sion; een gans grote gemeente. *En Hij zal over dat huis Jacobs Koning zijn in der eeuwigheid en Zijns Koninkrijks zal geen einde hebben.*

De Heere zegene en heilige deze woorden in het midden der gemeente tot Zijn eer, tot stichting van Zijn Kerk, en tot bekering van de onbekeerde. Hij is gekomen volk, Hij is gekomen, maar alleen verloren zondaars zal die komst ten eeuwige zegen zijn.

Hij geve u genade om Zijn driemaal heilige Naams wil. Amen.

Slotzang Psalm 42: 5.

3^e preek. "Jezus' menswording een wonder." Lucas 2: 7: *"En zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wond Hem in doeken, en legde Hem neder in de kribbe."*

Lezen Micha 5.

Zingen Lofzang van Zacharias: 1.

VOORAFSPRAAK.

Wij lezen in Micha 5 het 3e vers: "En Hij zal staan en zal weiden in de kracht des Heeren, in de hoogheid van de Naam des Heeren Zijns Gods; en zij zullen wonen; want nu zal Hij groot zijn tot een de einden der aarde."

Mijn toehoorders, wij hebben bij de aanvang van deze Kerstherinnering beluisterd uit Zacharia: "Want wie veracht de dag der kleine dingen? En we zagen wat er in dat kleine Bethlehem naar God eeuwige raad en voorkennis plaats had. Ziet hier in de u voorgelezen woorden uit de profeet Micha nu, welk gevolg dat hebben zou. Hij, het Kindeke in doeken gewonden, Wiens geboorte slechts aan enkele eenvoudige mensen en een paar herders bekend was. Diezelfde zou groot zijn, want Hij zou staan en weiden in de kracht des Heeren, in de hoogheid van de Naam Zijns Gods. De Joods kerk echter zou overgegeven worden, zo wij lezen kunnen in vers 2 tot de tijd toe, dat zij die baren zal, zal gebaard hebben. *Dan zouden de overige broederen zich tot Hem bekeren.* Dan zou in vervulling gaan wat vader Jacob stervende uitsprak in de zegen over Juda, Gen. 49: 10--11: "De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen Zijn voeten, - tot hoelang? - totdat Silo komt, en Denzelve zullen de volkeren gehoorzaam zijn."

En wat zal Hij dan gaan doen als Hij gekomen is? Hoort wat de oude Jacob door 't geloof veel eeuwen vooruit profeteerde: "Hij bindt Zijn jongen ezel aan de wijnstok, en het veulen Zijner ezelin aan de edelsten wijnstok!" O, hier zag hij de verlossing beide van de kerk uit de Joden en de heidenen. De toebrenging der volkeren. Dan zal Hij staan en weiden Zijn ganse gemeente, beide door Woord en Geest, in de Naam van Zijn Vader, in de kracht van de hoogheid des Heeren. In die Naam zal Hij ze weiden, Zijn schapen, Zijn erfenis welke Hij bij name kent en bij name roepen zal.

Dan zullen zij wonen door Hem in 's Vaders gunst hersteld, in een vaste staat en geruste stand. Maar dan zal Hij ook groot zijn. Wie? Christus, tot aan de einden der aarde.

En waarom zal Hij groot zijn? Om zijn oorsprong, want die is Goddelijk. Zijn aanvang echter nederig; Zijn stand verheven en Zijn ontvangenis wonderlijk, en de gevolgen daarvan vruchtbaar en ten eeuwige zegen.

Van deze wonderlijke ontvangenis en geboorte die er op volgde, waarmee Zijn vastgestelde loopbaan in de staat van Zijn vernedering aanving op deze aarde, wensen wij nu voor de derde maal te spreken over Lucas 2: 7, waar des Heeren Woord aldus luidt:

"En zij baarde haar eerst geboren Zoon, en wond Hem in doeken, en legde Hem neder in de kribbe."

Vragen wij echter vooraf des Heeren onmisbare zegen.

Zingen Psalm 98 2 en 4.

't Is nu voor de derde maal dat wij deze tekst uw Christelijke aandacht voorstellen. We hebben gezegd haar te willen noemen: *Christus' menswording een wonder* en zagen daarin:

- 1e. Een wonder van soevereine liefde;
- 2e. Een wonder van soevereine wil;
- 3e. Een wonder van soevereine macht;
- 4e. Een wonder van soevereine zegen.

In twee vorige predicates hebben wij kort de eerste drie punten behandeld en wensen nu het laatste punt nader te beschouwen, n.l. een wonder van soevereine zegen, om ten laatste met een woord ter toepassing te eindigen.

Gave ons de Heere in spreken en horen Zijn onmisbare zegen ten leven. Amen.

Wat de Evangelist aangaat, in wiens boek wij onze tekst beschreven vinden, 't is voor ieder duidelijk dat hij was:

- 1e. als mens des Heeren schepsel;
- 2e. door genade des Heeren kind en
- 3e. door bekwaammaking des Heeren knecht.

God werkte in de tijd eerst genade in hem en daarna als middel in Zijn hand ook genade door hem, om uit genade, door genade ook ouderen ten zegen te zijn. Zijn geest dan gedreven en zijn werd bestuurd door de Heilige Geest, zo vermeldt hij ons in dit hoofdstuk de geboorte van de langverwachte Messias en verhaalt ons nauwkeurig onder welke omstandigheden dit plaats had.

We hebben in onze vorige preken hiervan reeds iets aangestipt en zullen het nu niet verder herhalen.

Wij zagen dit wonder der menswording in de eerste plaats als het werk van God de Vader, dat Hij dit heeft kunnen en willen doen, beide zo wat het nemen van Zijn besluiten betreft als het uitvoeren daarvan.

In de tweede plaats, in betrekking God de Zoon, Die Zijn macht welke Hij als God bezat en als Middelaar aannam heeft willen gebruiken tot verheerlijking Zijns Vaders en verlossing van Zijn kerk. Hij bleef wie Hij van eeuwigheid was, maar nam aan wat Hij niet was, en werd zo God en mens in enigheid des Persoons. Immers als Middelaar moest Hij Zich als Knecht onderwerpen en voor een tijd de heerlijkheid Zijner Goddelijke majesteit bedekken en de gestalte van een dienstknecht aannemen. Evenwel kon Hij zeggen: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde." Hij verzet Zich niet tegen de Vader in de eis om voor een kleine tijd des hemels heerlijkheid te verlaten en mens te worden. Nee, dat was Zijn Goddelijke, maar ook Zijn Middelaars-liefde, waardoor Hij 't wilde doen. En deze liefde was niet strijdende met Zijn Goddelijke macht, waardoor Hij het kon doen. In volle vereniging dus met de wil van de Vader nadert Hij tot de Vader, om Zijns Vaders deugden weer te geven die luister welke de mens door de zonde onteerd had. Daarom werd Hij Zijn broederen in alles gelijk, uitgenomen de zonde. Daar ligt Hij nu neer in de kribbe, als de grootste Gift van de Vader, het Geschenk van het Alvermogen en niet slechts als een Gift van de Vader, maar ook als de Verkorene van de Vader: "Hem uit het volk verhoogd, Hem heb Ik uitverkoren." De Geroepene, de Gezalfde en nu ook in dodelijkheid de Gezondene. "Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is heeft God Zijn Zoon uitgezonden", Gal. 4 4. En in Rom. 8: 3 zegt Paulus: "Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was, heeft God Zijn Zoon zedende in gelijkheid des zondigen vleses, en

dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees."

Mogelijk zijn er in ons midden die denken: "Ligt dan in dat gezonden worden niet, dat de Zoon van God minder is dan de Vader? Want in de gewone gang van zaken is degene die zendt meer dan degene die gezonden wordt."

Nee volk, dat is hier niet zo, hier is geen meerder of minder, hoger of lager, 't was een volkomen evenredigheid en overeenstemming in het grote plan der verlossing, alleen waren de werkingen van de drie Goddelijke Personen onderscheiden. "En Die Mij gezonden heeft" zegt Jezus in Joh. 8: 29: "is met Mij, de Vader heeft Mij niet alleen gelaten." Daar ligt wat in! Nee, de Vader heeft Zijn Zoon in dat grote werk nooit alleen gelaten en zal Hem nooit alleen laten ook. En om Hun overeenstemming te bewijzen, hoort dan wat Hij zegt in vers 18: "Ik ben het Die van Mezelf getuig, en de Vader Die Mij gezonden heeft getuigt van Mij." "Ik en de Vader zijn één." Hij is dus volgens Zijn eigen woorden de Gezondene van de Vader, en waartoe?

Om de zonden te overwinnen;

om over de vijanden te triomferen;

om des satans kop te vermorzelen;

om Zijn volk te zaligen en als hoogste doel Zijns Vaders eer te herstellen.

O, wie blik nu met mij neer in de kribbe van Bethlehem, naar dat Kindeke in doeken gewonden? Die als God de hoogste autoriteit is en als mens de allerlaagste stand aannam. Wel mochten onze vaders vragen (Zondag 6) "maar wie is zó'n Middelaar?" Waarop zij antwoordden: "Onze Heere Jezus Christus, Die ons van God tot wijsheid, rechtvaardigheid en volkomen verlossing geschonken is."

En wat was nu wel het loon voor zó'n werk? Nu ging hij de verwoeste erfenis delen en Zijn uitverkorenen verzamelen. Christus ontving van Zijn Vader de Kerk, en de Kerk ontving van de Vader Christus. O volk, hebt u ooit dit wonder bewonderd? En omdat de Vader nu Hem tot de Zijn bracht, kon Hij de Zijn weer tot de Vader brengen. Alleen toch in Hem, die zoete Immanuël, was plaats voor Zijns Vaders recht. Bij de mens was er geen plaats meer voor.

De grote God Die 't recht verdedigt,

Sloeg van 's hemels troon Zijn ogen naar beneden

om te zien of er iemand was die God zocht,

maar er was niemand, ook niet tot één. Psalm 14

Maar in deze Gezondene van de Vader was plaats voor het recht van de Vader. Hij eerde volmaakt de Vader.

Mogen we dan Zijn komst op deze aarde in ons vierde punt niet noemen: ***een wonder van soevereine zegen?***

Wij hebben gezegd: 't Ging niet bij geval mensen, dat deze Goddelijke Zegen uit de hemel neerdaalde en het levende Brood in het Broodhuis geboren werd. 't Was geen avontuur, geen onzekere zaak voor de Vader, toen Hij Zijn Zoon uitzond. Nee, Hij wist dat de Zoon Zijn taak volbrengen zou. 't Was alles volgens dat vast gemaakt bestek in het Goddelijke plan van eeuwigheid vastgelegd. De Vader wist wel dat die eeuwige Verbonds-Middelaar, alles, alles volbrengen zou.

Ten eerste tegenover Hem, om Zijn eer, geschonden majesteit en beledigde deugden weer te verheerlijken.

Ten tweede tegenover Zijn eigen erfdeel, om hun schuld te verzoenen en weer in vereniging met God te brengen en ten derde tegenover de vijanden om ze volkomen te overwinnen. O, de Vader wist wel eer Hij Hem uitzond, dat het de Leeuw zou zijn uit Juda's stam, Die glorie won. En dat Hij uitgaan zou overwinnende, opdat Hij overwon.

Hoe zal ik Hem toch prediken volk, mijn tong is veel te kort en mijn woorden veel te arm om de roem van dat Lam op de berg Sions uit te spreken. Het wonder van die soevereine zegen; die grote verborgenheid.

In onze vorige predicates over deze tekst hebben wij aangetoond hoe, uitwendig bezien, de omstandigheden zo waren, dat nooit de belofte op zijn beloofde tijd en beloofde plaats vervuld kon worden. Maria ontvangt door de Heilige Geest haar vrucht in het kleine Nazareth, in het verre Galilea, en Messias moest in Judea geboren worden. Hoe zal de maagd dan op de bestemde plaats, en dat ter juister tijd kunnen komen?

Doch zie, de Koning aller Koningen neigt het hart aller vorsten als waterbeken en buigt het tot al wat Hij wil. Augustus roept alle stammen op om hun naam te komen schrijven in de stad van het geslacht van hun voorvaderen. "En zo toog Jozef ook op uit Galilea naar Bethlehem, de stad Davids, zo hij uit het huis en geslacht van David was." Eerst had hij Maria willen verlaten, maar Gods raad was anders. De engel zegt hem dit en hij blijft bij haar. Zij had hem nodig. Zo komen ze dan in het land van Efratha.

*Zij werden steeds Zijn hulp gewaar,
in zielsbenauwdheid en gevaar.*

Dat hebben Jozef en Maria ook ondervonden.

Zij baarde haar eerstgeboren Zoon en kreeg de kracht des Heeren om Hem in doeken te winden en neer te leggen in de kribbe. Was dat geen wonder van soevereine zegen voor Maria? Bemerkt u het drievoudige wonder in die zegen?

Jesaja zegt in hoofdstuk 9: "Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien, degenen die wonen in het land van de schaduw des doods, over dezelve zal een licht schijnen." En dan gaat hij even later zeggen: "Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt Zijn naam Wonderlijk." Ziet u hierin dat Hij als Zoon reeds gegeven was eer Hij als kind geboren werd?

Wij zeiden een drievoudig wonder, want: 1^e de Vader zond Hem; 2^e de Heilige Geest formeerde hem in het lichaam, Hij overschaduwde. Maar ten 3^e de Zoon Zelf nam de ware menselijke natuur aan.

Niet de Vader of de Geest, doch de Zoon alleen als Zelfstandig Persoon in het Goddelijk Wezen heeft het vlees aangenomen. Hij bezat die macht als God, maar nam ook als Middelaar die macht aan. Maakte dan de Vader gebruik van Zijn macht om de Zoon te geven en te zenden, de Zoon gebruikt door Zijn Goddelijke macht Zichzelf en verheerlijkt wo in het gehoorzamen de Vader. En de Heilige Geest verheerlijkt de Vader en de Zoon. Dat is het grote werk van de Heilige Geest. "Die zal Mij verheerlijken", zegt Christus, "want Hij zal het uit het Mijne nemen en u verkondigen." Wat zien we dus in deze woorden? Dat ook de Heilige Geest gebruik maakt van Zijn Goddelijke macht en de uitverkorenen tot Christus brengt. Is dat geen wonder van soevereine zegen?

Door Adam als hoofd van het verbond der werken is de vloek gekomen over ons allen zonder onderscheid. In Hem, als onze vertegenwoordiger liggen wij verloren, en onder de rechtvaardigen toorn Gods. Het benedenste heeft zich dus van het bovenste los gemaakt en niet één die ooit meer naar de Goddelijke zegen van boven zoeken zal. Maar, zie hier nu Eén, die boven was, want Hij staat mede in het beledigde Goddelijke Wezen. 't Is de Man van Gods Metgezellen. *Zwaard ontwaak tegen die Herder*, Zach. 13: 7. Dan zal Hij Zijn hand tot de kleinen wenden. Die man, die grote Herder, kwam van boven naar beneden om de vloek der mensheid af te wenden en een Goddelijke zegen te verwerven door het wonder der menswording. Zijn mensheid werd bekwaam gemaakt, want Zijn Godheid had geen

bekwaammaking nodig. Hebt u ooit iets van die zegen ondervonden mensen?

- Wij hebben gezegd: God de Vader was de bewegende oorzaak van deze zegen, God was in God bewogen (dus niet met ons lot, dat is Remonstrants). Hij bewoog Zichzelf om Zijn eigen eer, opdat Hij Zich een eeuwige Naam zou maken. En niet alleen is de Vader de bewegende oorzaak, maar ook de Vermaker van die zegen, als Verbonds-God in Christus aan Zijn volk.
- Hij vermaakt testamentair de Middelaar als die Goddelijke zegen aan de uitverkorenen.
- Doch ten derde wil Hij behalve de Zegen beloven, ook in de dadelijkheid geven. Dit wonder van soevereine zegen is een Gift van de Vader, en Hij schenkt hierin alles wat te schenken was. Ga nu dan naar Bethlehem en zie in de kribbe het bewijs: *Zo lief heeft God de wereld gehad dat Hij Zijn eniggeboren Zoon vermaakt?* belooft? Nee, maar ook in de dadelijkheid *gegeven heeft*.
- Eindelijk ten laatste, zal Hij ook ten eeuwige zegen blijven. Niet slechts kwam Hij vluchtig enkele jaren ten zegen op deze aarde, maar dat wonder van Goddelijke zegen zal blijven. *Gij evenwel, Gij blijft dezelfde' o Heer'*. Dat Brood en die Zegen zal allen die in Hem geloven een oorzaak van eeuwige zegen, dat is van zaligheid worden.

O, wat heeft de Vader van eeuwigheid toch bewogen in Zichzelf om aan een vervloekte aarde te denken, en die soevereine zegen te schenken? Geen engelen nam Hij aan, maar het zaad Abrahams. En dan, zou het nog niet alles Israël zijn wat uit Israël was, want de uitverkorenen hebben het verkregen, maar de anderen zijn verhard geworden. Is dat geen geheim, geen wonder van soevereine liefde en wil? Die uiterste wil van de Vader van een drievoudige, n.l. tijdelijke, geestelijke en eeuwige zegen; en dat door de menswording van Zijn Zoon voor hellewichten! En dat, volk, met volkomen voldoening aan Zijn heilige wet, welke Hij de mens gezet had. Dat geheim is niet te peilen. De Psalmist zegt ervan in Psalm 40: 6: "Gij, o Heere mijn God hebt Uw wonderen en uw gedachten aan ons vele gemaakt, men kan ze niet in orde bij U verhalen; zal ik ze verkondigen en uitspreken, zo zijn zij menigvuldiger dan dat ik ze zou kunnen vertellen."

Hoort u wel mensen, dat David een blik geslagen had in het wonder van die soevereine zegen? Als Gods kinderen verwaardigd worden een levendige indruk te ontvangen van het wonder dat God in God bewogen was om een Middelaar te verkiezen en God in God een Middelaar verloor, en dat alles in de rol des boeks geschreven was, o, dat doet ze met de herders wel eens wederkeren nadat ze alles gezien hebben en God verheerlijken. Dan stemmen ze van ganser hart met het koor der engelen in en zeggen: "Ere zij God in de hoogste hemelen en (daarom nu) vrede op aarde, in de mensen een welbehagen."

Is 't u ooit te beurt gevallen mijn toehoorders, dit wonder van soevereine zegen te bewonderen? Hebt gij ooit met de bewegende oorzaak van de zegen contact gehad, of met de gezegende uitwerking daarvan? Zag u ooit zó'n legaat waarin de testamentmaker behalve zijn goederen ook Zichzelf vermaakte aan zijn vrienden?

Ziehier zó'n Persoon, en zó'n testament. "Ik zal u een God zijn, en u zult Mij tot een volk zijn." Zo luidt de Goddelijke eed, of het Goddelijke verbond. Want wat zegt de Vader in Jes. 49: 8: "Ten dage des heils heb Ik u geholpen; en Ik zal u bewaren, en Ik zal u geven tot een verbond des volks, om het aardrijk op te richten, om de verwoeste erfenissen te doen beërven." Christus beërft dus Zijn volk, maar zij beërven Christus. En omdat een testament slechts vast is in de dood, zo werd Hij geboren om te kunnen sterven. Een God sterft niet, noch kan geboren worden, daarom nam Hij onze natuur aan om heide: geboren te kunnen worden en te kunnen sterven; en zoals de grote Testamentmaker alle tijdelijke, geestelijke en eeuwige zegeningen en Zichzelf, Zijn erfgenamen te doen beërven. Salomo zegt: "Huis

en goed is een erve der vaderen." Maar hier is de Overledene Zelf tot een erfenis gesteld, en zegt Hij: "Ik leef en gij zult leven!"

Zou 't ons dan niet betamen volk van God, die door het geloof hiervan een deelgenoot zijt met de Apostel in te stemmen: "Dankende de Vader, Die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht", Col. 1: 12.

O, dat wonder van de zegen: "en zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wond Hem in doeken." Hij kwam en had lust om 's Vaders wil te doen. Voor wie? Voor schenders van die wet; voor revolutionairen! En dezulken wilde Hij nu in dat eeuwige testament opnemen. Is het wonder dat hun dat in bewondering en verootmoediging doet wegzinken bij het aanschouwen van die zegen? Buiten Zijn menswording was alles ledig gebleven en de vloek onderworpen.

Nooit had er één zegen uit de hemel op aarde meer kunnen neerdalen, als dat heilig Kind, de stof van alle vreugde, niet in de kribbe gelegd was. Nooit had de vloek kunnen worden opgeheven zonder die geboorte.

Maar nu Hij gekomen is, is er voor mens en dier nog voedsel en deksel. Daarom gaat de zon op en hebben wij uitwendige zegeningen, alleen en geheel door de verdienste van Zijn bloed. Maar daarom is er nu ook geen voorwendsel meer. Alle uitvluchten of verontschuldigen van mensen zijn door de kribbe van Bethlehem weggenomen en zullen ook eenmaal alle weggevaagd worden door de Rechter van hemel en aarde, tegenover hen die Zijn verschijning niet lief gehad hebben. Hij zal ze op Zijn Zoon wijzen en zeggen: "Is Deze geen mens geworden?" Daarom dan, die niet gewild hebben dat Ik over hen Koning was, brengt ze hier, en slaat ze voor Mijn voeten dood.

Wij zeiden: de Vader gaf Christus als de grootsten Zegen, maar Hij houdt Hem ook voor de grootsten zegen. Ook u volk?

Is Hij u zo ontdekt van de Vader? Er was voor Hem geen plaats in de herberg, doch er was voor de Kerk geen plaats in de hemel, door de schuld der zonde. Maar nu kwam die gezegende komst in het vlees. "Gezegend is Hij, Die komt in de Naam des Heeren." Door die komst is het weer mogelijk een plaats te ontvangen in het hart van de Alzegenaar. Zou dan de gehele Kerk daarom die komst en die Koning niet een wonder van zegen noemen?

Verbondsgewijze verloren wij de zegen, de gunst en het beeld van onze Schepper. Maar verbondsgewijze ontvangen de uitverkorenen de zegen ook weer terug. Welgelukzalig is dan het volk dat Hij Zich ten erve verkoren heeft. Hij gaf hun Zijn enigen Zoon, ten eeuwige zegen.

En wat werd die Zoon, die Enigen in Zijn komst in het vlees opgelegd? O volk, hebt u er wel eens bij stil gestaan, wat dat Kind in doeken gewonden vrijwillig op Zich nam?

1e. De heilige wet Zijns Vaders; 2e. de erf- en dadelijke zonden der uitverkorenen; 3e. de vloek der zonde; 4e. de toorn van de Vader en ten 5e. de dood als straf.

Dit alles werd Hem opgelegd, maar dit alles aanvaardde Hij en daarom werd Hij Mens. Daarom is de Heilige Geest over Maria gekomen en heeft haar overschaduwd. Dat was met volle instemming van de volmaakten wil van de Zoon. Maar daarom werd ook eens haar tijd vervuld en baarde ze haar eerstgeboren Zoon, en legde Hem in de kribbe. Zo droeg en vieldroeg die grote Engel des Verbonds in een staat der vernedering hetgeen nodig was om die zegen van de Vader voor Zijn Kerk weer te verwerven. Uit grondeloze, onpeilbare liefde, wilde Hij voor een korte tijd de vollen glorie Zijner majesteit afleggen, en vrijwillig deze lage staat aannemen om een eeuwige gerechtigheid en zegen te kunnen aanbrengen. Hij wilde op deze vervloekte aarde als Kind geboren worden en de angsten der hel lijden om Zijn schapen, in schuld ontvangen en geboren, van die angsten te kunnen verlossen, en Zijn

helwaardige bruid een plaats te geven in Zijns Vaders Koninkrijk. Door deze komst verwierf Hij de macht, om Zijn erfenis als erfenis tot Zich te nemen. Als Goddelijk Persoon, bezat Hij die macht, maar als Middelaar moest Hij die eerst verwerven, om er gebruik van te kunnen maken.

Hoe zouden we toch ooit die zegen van de Vader naar waarde kunnen roemen? Niet alleen wilde Hij die schenken, maar doet Hem ook ten eeuwige zegen blijven. Hij is de Alfa en de Omega in die zegen, dus doet Hij Zijn liefhebbers beërven wat bestendig is, en zo hun schatkamers vervullen. En waarom zal die zegen blijven volk?

(Ten 4e)

We hebben 't u alreeds één en andermaal gezegd, maar zeggen 't u nog voor de derde maal. De Apostel zegt: *Dezelfde dingen aan u te schrijven is mij niet verdrietig en 't is u zeker*; dus zijn we niet on-bijbels al herhalen wij: waarom dan die zegen blijven zal? Omdat het een zegen van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest is. Dat is het fundament van de zegen. En in het Goddelijk Wezen is geen verandering, noch schaduw van omkering.

Als nu de levende, inwendige Kerk op aarde daar een ogenblik aansluiting mee krijgt, n.l. met de grondslag van het wonder van de soevereine zegen, welke wij deze dag herdenken. O, dat doet hen onder alle beproeving, duisternis en strijd soms toch uitroepen: "Evenwel zal Hij mij tot Zaligheid zijn." Al zouden ze dan door de nood der tijden niet anders dan een stuk zwart brood en een dronk water op de aarde hebben, ach, dan zouden ze de Vader nog danken voor het wonder van deze zegen. Hier vinden zij geen bodem meer, maar zinken en zwemmen in de grondeloze ruimte van de oceaan der liefde, het wonder aller wonderen. Van die goedertierenheid wensen zij ook eeuwig te zingen. Dat doet hen door de Heilige Geest roepen: *Abba Vader! Mijn Vader!* Want Hem toch leren zij kennen als de bewegende Oorzaak van hun eeuwige zegen.

Maar dat doet hen ook instemmen met de triomferende Kerk: "Het Lam dat geslacht is, is waardig te ontvangen de eer, de heerlijkheid en de dankzegging, want Hij heeft ons Gode gekocht door Zijn bloed", (waartoe Zijn geboorte vooraf moest gaan). Hem toch leren zij kennen als de grote Verwerver van die zegen.

Maar dat zal hen ook doen zeggen: "Geloofd zij ook de Heilige Geest!" om te eren. Die zoete Heilige Geest, Die 't uit het Mijn nemen zal, zegt de Zoon, en 't u verkondigen, Die zal Mij verheerlijken. Eeuwig zullen dan in Hem gezegend worden alle de geslachten. Uit Hem, door Hem, tot Hem, eeuwig met Hem en in Hem.

O, is het wonder dat Job uitriep: "die wijsheid vanwaar komt zij? De roofvogel heeft haar pad niet gekend en het oog der kraai³ heeft het niet gezien. Zij is met het fijne goud niet te schatten, noch met de topaas van Morenland kan men haar waarden!" Job 28.

Alles is in en door Hem gezegend, daar Hij Zelf de Zegen is. Was 't dan geen heerlijke komst? Ach volk, hoe zullen wij Hem toch beschouwen. Behalve in Zijn geboorte; in Zijn twee naturen; in Zijn ambten en Zijn gehele bediening als Middelaar en in Zijn gehele Persoon! De tijd zal ons ontbreken. Hoe zullen wij Hem kunnen verklaren in Zijn liefde, wil en macht? Wij zeiden in het beschouwen van Zijn soevereine macht, hoe Hij die macht in de gehele loop Zijner bediening door gebruikte, van Zijn kribbe af tot Zijn kruis toe.

Heeft het uw aandacht wel eens getrokken mijn toehoorders, toen in de hof van Gethsémané, te midden der zwaarste verlatingen en van die zware zielenstrijd, zijn onzondige menselijke natuur, geheel zonder opstand en in directe onderwerping aan eden Vader, maar toch uitriep: "Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan, doch niet gelijk Ik

³ Het Hebreeuwse woord betekent arend. Vandaar arendsoog als het scherpzienste.

(in. Zijn menselijke natuur) wil, doch gelijk u wilt!" Ik zeg, hebt u er wel eens op gelet, dat op deze vraag: Laat deze ure van Mij voorbijgaan, Zijn Goddelijke natuur⁴ direct antwoordde in één zin: *Doch hiertoe ben Ik in deze ure gekomen!*

Ziet u hierin hoe Christus in de dadelijkheid gebruik maakte van Zijn Goddelijke macht? Direct ondersteunde hier de Godheid Zijn mensheid. Zijn mensheid, die, hoewel onzondig, toch zwakker was in deze ure van aller-zwaarste strijd! En dit gebruik maken van Zijn macht, ging de ganse staat der vernedering door. Mochten wij genade ontvangen, volk des Heeren, om ook in dit leven door de Goddelijke macht van Christus gebruik te leren maken. Want niet alleen gebruikte Christus die macht om Zijn mensheid te ondersteunen. Nee, maar ook tegenover de vijanden gebruikt Hij Zijn macht. Hij versloeg door de autoriteit van Zijn Woord de vuile farizeeën, die Hem lagen legden, opdat zij iets uit Zijn heilige mond mochten bejagen waarin ze Hem konden vangen. Hij ontwapende hen en het volk erkende: *Nooit heeft een mens gesproken gelijk deze mens.* Was dat geen Goddelijke macht?

Maar ook tegenover de satan die Hem verzocht, ontwikkelt Hij Zijn Godsgezag en zei: "Daar is geschreven, u zult de Heere uwen God niet verzoeken! En de satan week van Hem voor een tijd." Ziet u nu het wonder van macht, dat het Kind uit de kribbe uitoefent en Welks macht een wonder van zegen werd? Mochten wij er iets van leren, van de macht van die zoeten Zaligmaker gebruik te leren maken, want "Mij is alle macht gegeven" zegt Hij.

Kent ook u die lagen der vijanden van binnen, evenals tegenover Jezus van buiten, de listen van duivel, zonde, vlees en bloed, die als hellemachten soms samenspannen, om de ziel af te trekken van het dierbaar geloof dat in Christus is? De Joden zeiden tot Hem: "Wij zijn niet geboren uit hoerij!" Gevoelt u de lage beschuldiging die hierin van de Zoon van God lag? Kent u ook dezelfde vergiftige pijlen, die soms enkelen kinderen Gods in het hart geschoten worden? De verzoeken en inblazingen, waarin de satan u betwist, dat Christus ooit door de Heilige Geest ontvangen is, dat zulks tot de onmogelijkheden behoort?

O volk, zijn er onder ons, die deze zware strijd kennen over de ware aanneming der menselijke natuur van Christus; over de grondzuilen der waarheid, waar de gehele zaligheid mee staat of valt? De menswording van de Zoon Gods! Maar dan ook genade te ontvangen om van die Goddelijke macht door Christus gebruik te leren maken - het zwaard des Geestes, dat is Gods Woord, waarmee u niet sommige, maar alle vurige pijlen des duivels zou kunnen uitblussen, om dan door het geloof tegenover die laster- taal te mogen zeggen: "Daar is geschreven: En de Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen." Met dit woord toch kan de Heilige Geest gebruik maken van Zijn Goddelijke macht en de vijanden in uw ziel overwinnen tot profijt voor u zelf en tot eer van Jehovah. Nooit heeft Christus, gedurende Zijn verblijf op aarde Zijn macht of wil anders gebruikt dan tot eer van Zijn Vader. Zijn ontvangenis, Zijn nederige geboorte, Zijn leven, Zijn lijden, Zijn dood, ja zelfs Zijn heerlijke verrijzenis en hemelvaart, alles gebruikte en deed Hij tot eer van Zijn hemelse Vader, Die Hem gezonden had en tot nut Van Zijn kerk die in Hem verkoren was. "Hiertoe ben Ik uitgegaan en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen."

En wat doet Hij nu van Zijn uitgang vanouds en Zijn inkomst op deze aarde? Hij doodt de dood, overwint de zonde, geeft satan de nekslag, zaligt Zijn volk, geeft God de eer en brengt zo een eeuwige gerechtigheid aan. En wat zijn nu de vruchten daarvan? O, nu kan Paulus zeggen: "Ik vermag alle dingen. Door wie? Door Christus Die mij kracht geeft!" Door deze genade durft hij nu de kamp wel aan. Niet alleen tegen de Joods Farizeeën, Romeinen of Grieken, maar tegen de oversten en geweldhebbers der wereld, ja zelfs tegen de geestelijke

⁴ = Persoon

boosheden in de lucht. Efése 6: 12. Waarom durfde Paulus zo spreken? Omdat hij kennis gemaakt had met de macht van die Goddelijke zegen. "Want", zegt hij, "ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij." Hier lag zijn grond. God kreeg de eer en Paulus de bate van die zegen.

Is het dan wonder dat de Kerk bij het aanschouwen van dit Kind in Bethlehem gaat uitroepen: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk! Zulk en is mijn Liefste; zulk een is mijn Vriend, gij dochters van Jeruzalem!"

Mochten wij tezamen toch meer oefening in ons leven hebben in die zegen van de gezegende Middelaar in vereniging met een Drieëinig God. Want niet alleen is Hij Zelf die zegen, maar Hij verwierf die ook voor u, volk des Heeren. Had Hij dat niet gedaan, hoe zouden dan wij, die onder de rechtvaardigen toorn en vloek liggen, ooit die zegen hebben kunnen ontvangen, al was Hij in Zichzelf een zegen geweest? Daarom is het nodig, om met Hem één plant te worden in de gelijkmaking des doods, zullen we het ooit eens kunnen wezen in de gelijkmaking Zijner opstanding. Hij legde Zijn heerlijkheid voor een wijle voor u af om liefde te kunnen openbaren; verborg voor korte tijd Zijn Goddelijke luister, om nog veel heerlijker luister ten toon te spreiden.

O, wie bezieet dan met mij zo het Kindeke in doeken gewonden en liggende in de kribbe? Een indruk van die liefde van deze zegen, doet schier alles vergeten. Door deze Weg, kan de Vader nu Zijn liefde en zegen kwijt, door de Zoon Zijner liefde, aan schepselen onder de vloek. En de bruid kan het ontvangen door de hand des geloofs, bewerkt door de Heilige Geest. Zo kan Hij hun God worden tot wijsheid, rechtvaardigheid en volkomen verlossing.

Volk des Heeren, dat uw ziel gelegerd was in die grazige weide van die Goddelijke zegen. In veel gebrek hebben wij u in vier punten iets gezegd en in drie predicatiën op deze herinneringsdag u voorgelegd het grote feit van de komst van Christus in het vlees.

Wij wensen nu met de waarheid tot onszelf, in te keren, doch vooraf zingen wij van Psalm 118 het 14e vers.

TOEPASSING.

Jong en oud, nog een enkel woord en wij zullen eindigen. God spaarde en droeg ons nog in Zijn grote verdraagzaamheid van Kerstdag tot Kerstdag, en over enkele uren zal ook deze herinneringsdag weer voorbij zijn. Is in dit jaar, dat bijna weer voorbij is, de grote zegen in Bethlehems kribbe, ook u ten zegen geworden? Of is uw hart nog gesloten voor dat levende Brood door de Vader verkoren en in de wereld gezonden en door de Heilige Geest geformeerd? Is Hij u al noodzakelijk geworden, als de enige Tussentreder, tussen u en uw Rechter? Of leerde u Hem nog nooit kennen als de enige Oorzaak uwer zaligheid, zowel als de Verwerver als de Toepasser daarvan? Weidt u nog steeds in uw doodstaat en vindt gretig uw lust in de zonde? O, beeldt u niet in, dat u door uitwendige medeleven met Kerstfeest en sabbatten uw toestand verbeteren zult. 't Is wel groot door algemene genade de middelen te mogen gebruiken, wie weet, God mocht ze zegenen. Hij is geheel vrij van ons bloed, maar wij zijn schuldig de middelen waar te nemen die Hij ons nog belooft te schenken; evenwel om ooit onze ledige harten gevuld te krijgen, zal er aansluiting moeten komen met de gevulde kribbe in Bethlehem, met het Kindeke in doeken gewonden.

Arme wereld, hoe zwerft u nog buiten God, en dat wonder van die Zegen om. Nooit zal die Zegen waarde voor u krijgen, zo ge uzelf niet als een vloekwaardige leert kennen voor God. Zijt u nog gevangen en verkleefd aan rijkdom, eer en genot der wereld? Is dat nog steeds uw hoogste ideaal en kunt u er geen afstand van doen? Mocht u door genade er toe gebracht worden de Koning der Koningen eens te beschouwen, zo Hij hier neerligt. De plaats der heerlijkheid verlaten, vernederd en veracht, zonder praal of uitwendige luister wilde Hij

komen onder de vloek der wet. Zag u ooit dieper vernedering?

Mensen, zou u grote dingen zoeken? Zoekt ze niet. Nog enkele uren, dagen, misschien jaren en uw lichaam zal rusten tussen de enge ruimte van vier planken, als wij tenminste nog het voorrecht krijgen van een begrafenis en onze lijken onder de oordelen, nog niet als mest op de aardbodem zullen liggen. Daarom, terwijl het ons vergund wordt in uitwendige vrede bij elkaar te zijn, jongelingen en jongedochters, ouderen onder ons, wij dringen aan! Nog wordt u gepredikt het eeuwig evangelie; nog is aan u de aanbieding van die enige Naam, Die onder de hemel gegeven is. Mocht u het schadelijke en Godonterende van de zonde leren kennen en overnemen in uw harten, en zo die Zegen als onmisbaar voor uw arme, schuldige ziel noodzakelijk gevoelen.

Wie weet, voor wie onder ons het de laatste keer zal zijn, om het Kerstevangelie te horen prediken. En bedenkt: Hij is gekomen! Niet slechts meer in de beloften alleen of allerlei schaduwdiensten, maar waarlijk in de vervulling, lichamelijk op aarde. Daarom zijn er nu geen voorwendsels meer. O, wie moet niet met verschrikking in het hart, de zonden en de goddeloosheid en Godsmiskening gadeslaan in ons land? Waar zijn de getrouwe getuigen In het vaderland, die goed en bloed voor de eer en de Naam van eens de jong geboren Koning over hadden? Hoe menigmaal hebben zij honger en koude uitgestaan, allerlei gemakken, ja zelfs noodzakelijkheden des levens moeten missen, om het levende Woord Gods te kunnen horen. Hoe vaak kostte het niet zelfs hun leven of vrijheid, als ze het durfden wagen naar de prediking te gaan luisteren, of de waarheid te onderzoeken in hun huizen.

Daarom: terwijl u nog Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet! Dat toch die Koning in doeken gewonden eens waarde voor u kreeg. Wij vermanen u nog uit liefde tot uw onsterfelijke ziel. O, als *dat dierbaar Kind, die stof van vreugd, 't geschenk van 't Alvermogen*, die Gods-Profeet waarlijk in uw hart ontdekt werd, zou alles wat buiten Hem was, voor u in waardij wegvallen. Alle glorie der wereld zou in niet verzinken, ja 't aanzien niet meer waard zijn. Arme, onbekeerde mensen, eenmaal krijgt u toch met God te doen. Geen uitvlucht zal u meer tegenover uw Rechter baten. Hij zal u op Zijn Zoon wijzen, want wat zegt Hij in Joh. 12: 28? "Die Mij verwerpt en Mijn woorden niet ontvangt, heeft alreeds die hem oordeelt: het Woord (namelijk) dat Ik gesproken heb, dat zal hem oordelen ten laatsten dage."

Laat u niet betoveren door een juichend, wegzinkend Christendom, dat rond een kerstboom danst, en over een Jezus spreekt die zij nooit van de Vader ontvangen hebben. Nee mensen, de verzoening begint uit God, door God en keert zo weer tot God. *Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft hem trekke*. En wederom komt niemand tot de Vader dan door Hem.

Misschien denkt u nu: "Hoe kan het dan ooit gebeuren?" Daar is nu die zoete Heilige Geest toe nodig, die grote Kinderleider, Die 't uit Hem nemen zal en hun verkondigen. Hij is de enige Leidsman tot Christus. Laat u daarom niet meevoeren met de leer der algemene verzoening. Want niemand zal ooit kunnen zeggen *Jezus de Heere te zijn dan door de Heilige Geest*, 1 Cor. 12: 3.

Maar gij bedrukte zielen, is het ooit waarlijk Kerstfeest in uw hart geworden? Hebt u die Christus wel zien geboren worden in dé Schriften en gelooft u dat Hij voor de hele Kerk geboren is, maar kunt u niet zeggen dat Hij u heden geboren is? Gelooft u wel dat Hij het grote Middelpunt in hemel en aarde is, maar werd Hij in de dadelijkheid der vervulling nog nooit het middelpunt in uw ziel?

Hij mocht u eens gaan weiden in de kracht en hoogheid van de Naam des Heeren Zijns Gods. Dan zou Hij voor u groot zijn tot aan het einde der aarde. Hij doe u nooit rusten in iets waar Hij Zelf niet in rusten kon! Dat u maar nooit buiten die zegen gezegend kon zijn, of

iets voor die Zegen aannemen kondt! Noch in u zelf door ervaring, verandering, gebedsverhoring of allerlei toestanden. Ze kunnen groot zijn en waardig erkend te worden als bemoeienissen van een goedertieren God, maar zij kunnen nooit de grondslag van uwen eeuwige zegen uitmaken! Hij ontdekke u daarom steeds dieper aan uw Godsgemis. O, dat de Heilige Geest toch steeds blijve twisten in uw ziel, kerven, verwonden, ontdekken en bekeren, u zo leidende tot die enige Naam!

En u volk des Heeren, die met bewustheid voor u zelf, die Christus, als God-Mens hier nedergelegd, als uw persoonlijke Borg hebt leren kennen, mocht u Hem nu verheerlijkt aan de rechterhand Zijns Vaders, dagelijks als uw Voorbidder nodig hebben.

Gods kinderen zijn van eeuwigheid voorwerpen van 's Vaders verkiezende liefde. In de tijd echter worden onderwerpen van de opzoekende liefde. Gezocht en gevonden zijnde, worden ze onderwerpen der trekkende liefde, om zo door de trekkende liefde onderwerpen gemaakt te worden van verlossende liefde. Daarna worden en blijven zij, zolang zij op de wereld zijn, *onderwerpen* der bedienende liefde. Maar eenmaal gestorven zijnde, zijn ze nooit meer onderwerpen, maar zullen eeuwig voorwerpen blijven der verheerlijkende liefde.

Waar Christus geen werk meer aan hen hebben zal en zij niet meer behoeven te zuchten, vanwege druk en zonde. Hebt u ooit het geluk der uitverkorenen zo beschouwd? Eerst in de eeuwigheid waren zij voorwerpen. Viermaal in de tijd worden zij onderwerpen en straks in de eeuwigheid zullen zij voor de tweede maal voorwerpen⁵ zijn, maar dan ook eeuwig blijven! En dat alles door het soeverein wonder van eeuwige liefde, eeuwige wil en eeuwige macht, dat hun ten eeuwige zegen wordt.

O kinderen, mocht u hier in het leven dan toch nooit de ambtelijke bediening van die Goddelijke Heere Jezus te boven komen. "Zo wandelt dan waardig der roeping Gods, in dewelke gij geroepen zijt." En mocht uw ziel veel weiden in die Zegen van Gods goedheid, waarvan Zacharia zingt in de oude rijm:

*Door Gods goedheid Die ons alleen,
Heeft als een Zon uit 't Oosten rein,
Bezocht en niet vergeten!*

Zo hebben we dan in het kort het wonder van Christus' menswording in 4 punten beluisterd. Mocht de Heilige Geest indrukken wat wij uitgedrukt hebben, en zo Zelf de grote Toepasser zijn. De Heere zegene u uit Sion. Hij versterke wat Hij gewrocht heeft, en bekere wat nog onbekeerd is.

Hij doe Zijn aangezicht over u lichten en geve u vrede, om Zijns Naams wil. Amen.

Slotzang Psalm 56 6.

⁵ Eigenlijk zijn God kinderen *in de tijd* voorwerpen én onderwerpen van eeuwige liefde

Christus' dood en heerlijke overwinning VERKLAARD IN EEN GOEDE VRIJDAG-PREDICATIE OVER KOLOSSENSEN 2: 14 EN TWEE PAASPRECATIËN OVER MATTHEUS 28: 5 en 5. UITGESPROKEN DOOR Ds. J. FRAANJE PREDIKANT DER GEREFORMEERDE GEMEENTE TE BARNEVELD. OPGETEKEND EN UITGESCHREVEN DOOR EEN OUD-CATECHISANTE. DEN HERTOG'S UITGEEVERIJ B.V. - UTRECHT

VOORWOORD

U ziet hier twee gewichtige zaken, die Gods soevereine eer raken.

Ten eerste Jezus' Borgtochtelijke dood, en ten tweede Zijn doorluchtige opstanding.

Wij mochten onder de rechtvaardige oordelen op aarde, in 's Heeren Kerk nog vermelding van dit werk doen. Wij hadden dit nooit gedacht of gezocht, maar God Zelf[houdt over Zijn eer de wacht, en laat Zijn Geest gaan over geringe personen en zaken. God Zelf zoekt en vindt, kent en bewaart de Zijnen, en leert hen door Zijn Geest en Woord de noodzakelijkheid van de dood en de opstanding van Christus. Hij schenkt hun kracht tegen duizenden bezwaren, tegen spot en hoon, die uitwendig nooit zo vreselijk kunnen zijn, als het inwendig geleerd wordt.

Maar ondanks alle strijd, schonk God door Zijn genade om Christus' bloed, vrijmoedigheid om in deze duistere tijden Zijn Woord nog uit te dragen. Hij Zelf heeft dit gewild, geweten en gewerkt. Het is dan nu mijn lust (door Hem aan mij gegeven) om met verlies van mij en het mijne, Hem alleen de eer te geven. Wij hebben met een wonderlijk God te doen. de één doet Hij spreken vol zwakheid en gebrek, de ander horen, denken en schrijven. Zo weet Hij op Zijn arbeidsveld alles op Zijn plaats te brengen.

Dit werkje wordt u wederom uit liefde aangeboden. God mocht het zegenen door Zijn Heilige Geest, tot nut van 's Heeren volk, tot ontdekking van hen die zich zouden bedriegen, en kon het zijn tot zaligheid van diegenen die Hij Zelf heeft verkoren.

Is de wens van uw onwaardig dienaar in Christus,

Barneveld, februari 1936.

J. FRAANJE.

4. preek. Goede Vrijdagpreek. Kolossenzen 2: 14

"Uitgewist hebbende het handschrift, dat tegen ons was in inzettingen bestaande, hetwelk (zeg ik) eniger wijze ons tegen was, en heeft datzelve uit het midden weggenomen, hetzelve aan het kruis genageld hebbende."

Lezen Kolossenzen 2.

Zingen Psalm 22: 6.

INLEIDING.

Mijn toehoorders.

Slaan wij een blik in de Waarheid, aart is duidelijk merkbaar dat de Heere, door alle eeuwen heen, een God van orde geweest is. In het bijzonder kunnen wij dit ook opmerken uit drie dingen:

1. de Goddelijke Middelaar des verbonds;
2. Het Goddelijk verbond zelf
3. Uit de Goddelijke verbondsbelofte.

Deze drie zaken moeten wij duidelijk onderscheiden, zonder ze van elkaar af te scheiden. In de eerste plaats ligt de belofte des verbonds van eeuwigheid in het voornemen Gods tussen de Goddelijke Personen.

Den grond van deze belofte vinden wij in de Persoon des Middelaars. Deze Goddelijke Persoon kwam tussenbeide om met Zijn hart Borg te worden. Leest aandachtig Gods Woord en u zult duidelijk opmerken dat tussen de belofte des verbonds en het Verbond zelf een Middelaar des verbonds geopenbaard is.

Het zou toch ongerijmd zijn om te zeggen: De beloften des verbonds is Middelaar geworden, nietwaar? Nee, de Tweede Persoon in het Drieëinig Goddelijk Wezen werd vrijwillig Middelaar Gods en der mensen en is in de volheid des tijds op aarde mens geworden. Drieëndertig jaar heeft Hij in Zijn zichtbaar menselijke natuur op aarde geleefd. Hij is gekruist, gestorven, begraven en weer opgewekt en in Hem als Middelaar is alles vervuld wat van eeuwigheid beloofd was. Langs deze weg kon het volk des verbonds deelgenoot worden van de belofte des verbonds, in de Middelaar des verbonds.

Merkt u de orde hierin? De oude Kerk zegt in Psalm 89: 47: "Hoe lang zult Gij U steeds verbergen, zal Uw grimmigheid branden als een vuur?" Met een profetische blik ziet de dichter dan de Middelaar des verbonds werkzaam tussen Zijn Vader en Zijn gemeente. Rechtvaardig had Hij Zijn gunst verborgen en Zijn grimmigheid voor eeuwig over alle schepselen doen branden, als de Middelaar des verbonds Zijn grimmigheid niet vrijwillig gedragen had. Maar nu heeft Hij die rechtvaardigen toorn van de Zijnen afgekeerd en zegt Jesaja: "Maar Uw toorn is afgekeerd en Gij troost mij", Jes. 12: 1.

Wij zien de Middelaar in drie opzichten verklaard.

Ten eerste zien wij Jezus voor de drinkbeker, ten tweede Jezus drinkende de drinkbeker, ten derde Jezus ná de drinkbeker. Hij bleef er niet vóór, nee toehoorders, Hij nam de drinkbeker op en ledigde hem tot de laatste druppel toe. Hij liet Zich aan het kruis nagelen en riep: "Mij dorst!" Hij, de grote Levensvorst heeft de edik genomen en vervulde zo wat van Hem in de Schriften voorzeggd was. "Daarna Jezus wetende dat nu alles volbracht was, zei Hij Het is volbracht." Volbracht voor U, Vader, door Mij, voor het verbondsvolk! En: het heilige hoofd buigende gaf Hij de geest.

O zalige afscheidsgroet! Gewillig boog Hij het hoofd, liet Zijn ziel en leven uit en gaf ze beide over aan de Vader om in de hemelse schatkamer bewaard te worden. "Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest." 's Vaders handen waren de schatkamer van Zijn Goddelijke ziel, waaruit Hij haar straks weer terug ontvangen zou.

Toehoorders, zo zijn wij dan aan de avond van deze dag, die wij goede Vrijdag noemen, samengekomen om het grootste feit te herdenken, dat ooit op aarde geschied, namelijk Gods enige, eeuwige Zoon te zien hangen aan het kruis. Hij gaf Zich over in de dood en leed de angsten der hel in Zijn ziel. Jezus kwam niet in de hel, maar de helleangsten kwamen in Zijn ziel.

Wij wensen met de hulp des Heeren uw aandacht in deze ure te bepalen bij de verlossing door Christus teweeggebracht, naar aanleiding der woorden die u opgetekend vindt in Kolossenzen 2: 14, waar wij Gods Woord aldus lezen:

"Uitgewist hebbende het handschrift, dat tegen ons was in inzettingen bestaande, hetwelk (zeg ik) eniger wijze ons tegen was, en heeft datzelve uit het midden weggenomen, hetzelve aan het kruis genageld hebbende."

Doch vooraf vragen wij de Heere Zijn zegen.

Zingen Psalm 16: 5 en 6.

Onze tekst spreekt van

"De verlossing van Christus."

1e. In Zijn gehoorzaamheid.

2e. In Zijn voldoening.

3e. In Zijn verzoening.

4e. In Zijn bevestiging. Na de overdenking dezer zaken hopen wij

5e. met de Waarheid tot onszelf in te keren.

Gave de Heere, om het bloed Zijns Zoons, een alles verbeurde zegen door de Heilige Geest. Amen.

De woorden van onze tekst vindt u dus in de brief van Paulus aan de gemeente der Kolossenzen. Paulus te Kome gevangen zittende, merkte het grote gevaar, waarin de gemeente te Kolosse verkeerde. De wijsheid van de Grieken en van de Joods Schriftgeleerden wordt een strik voor hen. De Apostel wil nu dat de Kolossenzen niet onbekend blijven met de werkzaamheden die hij voor hen heeft.

Het is niet met zekerheid bekend of Paulus zelf deze gemeente gesticht heeft. In ieder geval had Epafros onder de gemeente gewerkt en Paulus met de toestand bekend gemaakt, hetgeen duidelijk uit het eerste hoofdstuk op te merken is. Reeds in het vierde vers zegt hij: "Zo wij van uw geloof in Christus Jezus gehoord hebben", enz. "Waarom ook wij van die dag af dat wij het gehoord hebben, niet ophouden voor u te bidden en te begeren dat u moogt vervuld worden met de kennis van Zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand."

Merkt u wel toehoorders dat het Paulus (al zat hij als gevangene in Rome) niet onverschillig was, hoe het met de gemeenten gesteld was? En in ons teksthoofdstuk begint hij te zeggen: "Want ik wil dat u weet, hoe groten strijd ik voor u heb, en voor degenen die te Laodicéa zijn en zovelen als er mijn aangezicht in het vlees niet hebben gezien." En waarom wilde de Apostel dat? Zag hij er nuttigheid in dat de gemeente van zijn strijd voor haar wist? Hij

voegt terstond de nuttigheid daarvan bij en zegt: "Opdat hun harten vertroost mogen worden en zij samengevoegd zijn in de liefde." Vermanende hen, gelijk zij Christus aangenomen hadden, nu ook zo in Hem te wandelen.

En nu gaat hij in vers 8 hen waarschuwen tegen alle dwalingen waarin zij zouden kunnen vervoerd raken, door deugdbetrachting in eigen kracht te oefenen volgens de leer der Griekse wijsgeren, zeggende: "Ziet toe, dat niemand u als enen roof vervoere door de filosofie en ijdele verleiding, naar de overlevering der mensen, naar de eerste beginselen der wereld en niet naar Christus." En als hij dat gezegd heeft, gaat hij direct de reden van zijn waarschuwing opgeven. "Want", zegt hij, "in Hem (alleen en in niemand buiten Hem) woont al de volheid der Godheid lichamelijk." Hij gaat hun voorstellen wat die Persoon voor hem betekent en zegt als het ware:

Ziet u wel, gemeente van Kolosse, dat niet de Joods Schriftgeleerden of Griekse filosofen, maar alleen Christus voor u geboren, gekruist, gestorven, begraven en opgewekt is? "Hij alleen heeft u, als u dood waart in de misdaden, en in de voorhuid uws vleses, mede levend gemaakt met Hem, al uw misdaden u vergevende." En, als om dit nader te bevestigen, laat hij de woorden van onze tekst onmiddellijk hierop volgen, zeggende: "*Uitgewist hebbende het (handschrift dat tegen ons was.*"

En hoe heeft Hij dat gedaan? We hebben het in ons eerste punt gezegd: **in Zijn gehoorzaamheid.**

Adam, ons aller verbondshoofd is niet gehoorzaam, maar ongehoorzaam geweest. En door zijn eerste zonde zijn wij allen tot zondaars gesteld geworden, door toerekening en overerving. De zonde maakte ons voor God geen voorwerpen van medelijden, maar voorwerpen der verdoemenis. Paulus wil de gemeente duidelijk maken, dat we door onze val niet medelijdenswaardig, maar verdoemeniswaardig voor God liggen. De eerste Adam vertegenwoordigde ons allen in het verbond der werken, daarom zegt hij: "Als gij dood waart." Maar de tweede Adam vertegenwoordigt de uitverkorenen in het verbond der genade. "U heeft Hij mede levend gemaakt met Hem, al uw misdaden u vergevende." Maar, om dat nu langs een rechte weg mogelijk te maken, wat moest Hij daarvoor doen?

Daartoe nam Hij 1e. hun natuur aan, 2e. hun schuld over en droeg 3e. ook hun straf.

Daarom is Hij gehoorzaam geweest tot de dood, ja tot de dood des kruises. Heeft het uw aandacht wel eens getrokken toehoorders, dat er nooit in betrekking tot de dood van Christus gesproken wordt over een dood door steniging, door het zwaard of op een andere wijze, maar uitsluitend over een *dood des kruises*? Het was een smadelijke, een smartelijke en een vervloekte dood, want de gehangene is Gode een vloek. Zover nu reikte Zijn gehoorzaamheid, niet alleen tot een dood, maar tot de kruisdood. De Vader rekende Hem de volle schuld der uitverkorenen toe en Christus nam die schuld ten volle over.

En wat was de vrucht van die overneming? Gemeente van Kolosse, wil de Apostel zeggen, nu zijt ook gij met Hem begraven en in Hem opgewekt door het geloof. Nu kan Hij u, die dood was, *mede met Hem levend maken, al uw misdaden u vergevende.*

Zijn dat geen profijtelijke vruchten toehoorders? Door Zijn volkomen gehoorzaamheid aan de eis van de Vader en aan de wet heeft Hij uitgewist het handschrift dat tegen de uitverkorenen was. En welk handschrift bedoelt de Apostel hiermee?

Hij bedoelt het handschrift der ceremoniën en voorschriften onder het Oude Testament, dat, zegt hij, enigerwijze ons tegen was. En waarin was het hun tegen? Waren dan *de inzettingen, offeranden en ceremoniën onder het Oude Testament geen voorbeelden, wijzende op Christus als het eigenlijke Offer*? Vond een oprecht Israëliet in nauwgezette betrachting van die inzettingen geen voldoening? Was er niet gezegd: "Doe dat, en gij zult leven?" Hoe kan

dan nu de Apostel zeggen: "Uitgewist hebbende het handschrift, dat tegen ons was"? Enerzijds waren al die inzettingen, instellingen Gods ten goede voor Israël, maar wat waren ze anderzijds? Ieder offer was als het ware een handschrift van schuld voor de persoon die het offer bracht. Immers, als er niet gezondigd was, behoeft er ook niet geofferd te worden. Maar de schuld die dagelijks opnieuw gemaakt werd, maakte het ook nodig dagelijks te offeren. Mocht Paulus dan niet spreken over een handschrift in inzettingen bestaande dat ieder veroordeelde en dus *enigerwijze* hen tegen was? Die aanklacht heeft Christus door Zijn lijden en sterven uit het midden der Kerk weggenomen, *hetzelve aan het kruis genageld hebbende*. Nu is Zijn gerechtigheid onze gerechtigheid worden; Zijn heiligheid de onze en dus ook Zijn heerlijkheid de onze; aan Gods zijde door toerekening en aan de zijde der Kerk door aanneming in het geloof. Langs deze weg alleen werd Hij het einde der wet tot rechtvaardiging een iegelijk die gelooft.

Wat denkt u toehoorders, was het de moeite niet waard, dat Hij in de staat der vernedering kwam om dit handschrift uit te wissen? Door Zijn komst in het vlees, lijden en sterven is niet alleen een mogelijkheid van zaligworden verdiend, maar er is een dadelijke, volstreckte, personele verzoening geschied. "God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonde hun niet toerekenende; en heeft het Woord der verzoening in ons gelegd", 2 Cor. 5: 19. Hij, de Middelaar des verbonds, was eeuwigheid het fundament van het verbond der genade, de grond der verzoening, en als zodanig heeft Hij ever alle handschriften der inzettingen getriomfeerd.

Daarom hebben we gezegd in ons eerste punt:

Zijn gehoorzaamheid 1e. van eeuwigheid in het voornemen en de belofte, 2e. in de tijd in de uitvoering.

Merkt u toehoorders het onderling verband tussen mijn vier punten? Gehoorzaamheid is de grond der verlossing, voldoening het werk, en verzoening de vrucht. En kan het niet anders of nu volgt 4e. vanzelf de *bevestiging der ganse zaak*.

Hoort hoe de Apostel het ons voorstelt: *Nadat Hij het handschrift, dat tegen de Kerk was uit het midden weggenomen had, heeft Hij de overheden en de machten uitgetogen, in het openbaar tentoongesteld en over hen getriomfeerd*. Was dat geen bevestiging? In Zijn geboorte heeft Hij Zijn gehoorzaamheid geopenbaard, maar door Zijn dood heeft Hij Zijn gehoorzaamheid bevestigd.

Met kracht stelt Paulus de Kolossenzen voor dat zij deze waarheid toch zullen vasthouden. Daarom zegt hij in vers 18: "Dat u dan toch niemand overheerse in allerlei dwalingen, intredende in hetgeen hij niet gezien heeft." Want waar komt het op aan?" Eerst heeft hij hun deze vier punten als enige grondslag der zaligheid leerstellend voorgesteld, maar nu wijst hij hen er op om ook persoonlijk met deze grondslag kennis te maken. Hij vermaant hen niet te blijven hangen in arme, eerste beginselen der wereld, maar dezelve afgestorven zijnde, op te wassen met een geestelijke wasdom in Christus.

Misschien zijn er in de gemeente van Kolosse wel zielen geweest, die duidelijk de aanklacht hadden gezien van het handschrift, dat tegen hen was, de rechtvaardigheid ervan overgenomen en de eis der wet gebillijkt. Misschien waren er, die ook Christus aanvankelijk hadden gezien als het einde der wet. Drie jaren lang had Hij al de geboden der wet volmaakt gehouden, maar was die gehoorzaamheid voldoende? Nee, Zijn dadelijke gehoorzaamheid alleen was niet genoeg. Hij kon niet onder de wet blijven leven, Hij moest sterven en zo de straf der zonde tot haar einde dragen. Nooit had het handschrift uitgewist kunnen worden als Hij het Zelf niet aan het kruis genageld had. In het voornemen had Hij al gezegd: "Zie Ik kom, Ik heb lust o Mijn God, om Uw welbehagen te doen en uw wet is in het binnenste

Mijns ingewands", Psalm 40: 8. Maar nu ging Hij die belofte in de daad uitvoeren. Door Zijn dood bracht Hij een eisende wet tot zwijgen.

Gemeente, wij herdenken deze avond nu samen Zijn dood. Maar hebt u wel eens een ogenblik met eerbied bij deze dood van de Zoon van God stilgestaan? Op Golgotha heeft Hij de laatste penning op die grote rekening afbetaald en met Zijn opstanding heeft Hij de kwitantie van de Vader ontvangen, dat was de Goddelijke verzegeling. Nooit had het voor één zondaar 'Pasen kunnen worden, als er voor de Middelaar geen 'goede Vrijdag' - voorafgegaan was. Het Drieëinig Goddelijk Wezen had van eeuwigheid besloten de uitverkorenen te verlossen, geestelijk en eeuwig, maar waardoor? Door de ceremoniële wetten die Hij ingesteld heeft? Nee, dat waren slechts schaduwen. Door berouw en bekering der uitverkorenen? Nee, dat kunnen slechts vruchten van leven zijn, niet de grond. God verlost het bedrukte volk Alleen: in en door Christus. Is er dan een Gezant, een Uitlegger, één uit duizend? Dan zal God de Vader tot die Goddelijke Gezant (de tweede Persoon) zeggen: "Verlos hem" (n.l. de uitverkoren zondaar). Wat zien we hieruit? Dat in de orde der Goddelijke werkingen het voorstel der verzoening van de Vader uitgaat en door Christus uitgevoerd en bevestigd wordt. Hij verlost allen die Hij daartoe geordineerd heeft, maar alleen door recht. Sion zal door recht verlost worden en de wederkerenden door gerechtigheid."

O, als het bedrukte volk daar een gezicht in krijgt, moeten ze uitroepen: Als het geen "Goede Vrijdag" voor Christus geworden was, was nooit Gods recht voldaan en nooit mijn ziel van schuld bevrijd geworden. Dan leert de ziel bukken onder de heiligheid der Goddelijke deugden, en krijgt die liever dan haar eigen behoud, en neemt het handschrift over, hoewel het tegen haar getuigt.

Wij hebben gezegd: *met elk offer dat een Israëliet bracht, bekende hij schuld*. Zo veroordeelt Christus dan, door Zichzelf ten offer te brengen, de zonde des mensen. Hij maakte door gehoorzaamheid de verzoening mogelijk, maar onderwijl werd Hij afgesneden door 's Vaders recht. Door de zonde was de staat des mensen walgelijk oor God, maar in Christus wordt zijn staat weer glansrijk door Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid. Hij nam niet alleen de menselijke natuur aan, maar nam ook de schuld en de smart der smet van de uitverkorenen over en betoonde Zijn gehoorzaamheid in dadelijk gehoorzaam te worden. Daarom nam Hij het kruis op, nagelde het handschrift dat tegen de Kerk was er aan en vernietigde deszelfs aanklacht voor de ogen der wet en der Goddelijke rechtvaardigheid. Zo verzoende God de wet. Door deze gehoorzaamheid is Hij als overste Leidsman der zaligheid door lijden geheiligd, en zoals door de ongehoorzaamheid van één allen tot zondaars zijn gesteld geworden, zo zijn nu door de gehoorzaamheid van Eén, velen tot rechtvaardigen gesteld. En voor wie is Hij gehoorzaam geweest?

Ten eerste aan Zijn Vader en ten tweede voor Zijn Kerk. Nu kan de Heilige Geest komen, haar één plant maken met Hem. Eerst in de gelijkmaking des doods en daarna in de gelijkmaking der opstanding. Die Geest stort in de ziel de zuivere natuur of het wezen des geloofs. rij leert ze vluchten tot dat enige Offer, maar Diezelfde Geest past in hun ziel ook de waarde van dat Offer toe. Zo wordt voor hen het handschrift uitgewist en de wet in plaats van een tuchtmeester een zoete regel in dankbaarheid

Mijn toehoorders, hebt u de wet zo leren kennen? Is het voor u geen handschrift meer dat

⁶ In het woord Goede Vrijdag en Pasen heeft een woordverwisseling plaats in deze preken. De Schrift noemt de sterf dag van Christus *Pascha*, of *Paasdag*. En Zijn Opstandingsdag: *de Dag der Eerstelingen*.

tegen u getuigt als een aanklacht van schuld, maar In Christus een wet der liefde? Abraham kende iets van gehoorzaamheid uit liefde. Hij was Gode gehoorzaam tot aan de dood van zijn zoon Izak. En de priester Eli zei: "Hij is de Heere, Hij doe wat goed is in Zijn ogen", en gaf zijn beide zonen aan Gods rechtvaardig oordeel over. Dit gehoorzaam zijn was geen Borgtochtelijke gehoorzaamheid, doch een gehoorzaamheid uit liefde in dankbaarheid.

Volk des Heeren, denk u eens in, Abraham gaf zijn zoon over tot de natuurlijke dood op het bevel Gods, maar de Zoon van God, heilig, onnozel, onbesmet en afgescheiden van de zondaren als Hij was, gaf Zichzelf voor onheilige, doodschuldige en totaal bedorven, moedwillig gevallen schepselen, tot de vervloekte dood.

Is het dan de moeite niet waard om dat feit in stille overdenking te herdenken? Men leest van Hiskia in Jesaja 38, toen hij om zijn leven smeekte en de Heere hem verhoord had, dat de Heere zei: "Dit zal u een teken zijn, dat de Heere het woord dat Hij tot u gesproken heeft, doen zal: zie, Ik zal de schaduw der zon, die op Achaz' zonnewijzer tien graden nederwaarts gegaan is, tien graden achterwaarts doen keren." Zo geschiedde het dus dat de zon tien graden teruggekeerd werd. Dit teken gaf de Heere als een bevestiging dat Hiskia's leven verlengd was.

Maar wat voor teken zien wij op Golgotha gegeven? Christus moest sterven, Zijns Vaders recht onthief Hem niet van de dood. Hij moest de beker tot de laatste druppel ledigen. En wat was het teken? Lees aandachtig wat de Heilige Geest ons door de Evangelisten beschrijft: *Er werd duisternis over de gehele aarde van de zesde tot de negende ure toe.* De zon in de natuur werd niet slechts tien graden teruggezet, maar werd geheel verduisterd; drie uren lang. Een totale duisternis viel op de aarde in de ure dat de Zon der gerechtigheid als mens hing te sterven aan een kruis. En dat om het leven van Hiskia, Izak en al de uitverkorenen te kunnen redden.

"Een worm en geen man", zo klaagt Hij, "een smaad van mensen en veracht van het volk", van het uitwendige Israël. Een zeker oudvader zegt ervan: "Ofschoon bij Christus' dood, de zwakheid des vleses voor een korte tijd de luister der Godheid verdonkerde, ja de Zoon van God schijnbaar van alle schoonheid ontbloot, onder smart en verachting daar hing aan het vervloekte kruis, toch liet de Vader niet na in het ogenblik, dat Zijn vernedering haar diepste diepte bereikt had, zekere tekenen ter van Zijn verheerlijking te geven." Zo legden de verduisterde zon, de bevende aarde, de gespleten steenrotsen en het gescheurde voorhangsel, een schitterend getuigenis van Jezus' Majesteit af, als brachten hemel en aarde Hem de verschuldigde hulde toe.

Volk des Heeren, is het u op deze herdenkingsdag van dat grote werk vergund een blik door het gescheurde voorhangsel te slaan? Lucas verhaalt het ons, als zou het onmiddellijk op de verduistering der zon gevolgd zijn. Lucas 23: 45: "En de zon werd verduisterd en het voorhangsel des tempels scheurde midden door." En terstond daarop riep Jezus met een grote stem: "Vader, in uw handen bevel Ik Mijn Geest, en als Hij dat gezegd had, gaf Hij de 'Geest." Toen het voorhangsel dus gescheurd was, was Zijn werk volbracht, er was een vrije toegang en een gezegende ingang. Toen toch opende Hij als waarachtige en eeuwige Hogepriester (met afschaffing van de schaduwen der wet) voor de Kerk door Zijn bloed de weg tot het hemelse heiligdom, opdat Zijn gemeente niet langer van verre in het voorhof der Oud-Testamentische inzettingen behoefde te staan, maar met vrijmoedigheid voor Gods aangezicht komen in Hem. Zolang de dienst der schaduwen duurde, hing er voor 't aardse heiligdom een voorhangsel, niet alleen om te beletten dat het volk er de voet in zetten zou, maar zelfs dat het er een blik in wierp. Maar, nu Hij Zelf het voorhangsel scheurde, van Boven naar beneden, heeft Hij het handschrift, dat tegen ons was, vernietigd, en daardoor

alle hindernissen uit de weg geruimd, om door Hem en in Hem in te gaan tot het binnenste heiligdom der verzoening met God.

En wat zien we behalve dit nog? Door dit grote feit ontvingen de Joden een wenk, dat de uiterlijke offeranden een einde hadden en het oude Priesterschap nu geheel in onbruik zou komen.

O gemeente, merkt u nu het wonder en de waarde van dit Offer uit gehoorzaamheid tot verzoening? Zo diep was Zijn vernedering! En wat was de vrucht er van? Niet slechts een vijftiental jaren levens, zoals Hiskia toegezegd werd, maar een eeuwig leven. Nu is Hij allen die in Hem geloven een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden. Zijn lichaam zowel als Zijn ziel onderging het lijden, maar Zijn gehoorzaamheid is de ziel van Zijn lijden.

Van ganser hart was de Apostel van deze waarheid overtuigd, daarom dringt hij bij de Kolossenzen aan en zegt: "Indien gij dan (als gelovigen) met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende ter rechterhand Gods." Alsof Hij zeggen wil: Verdiept u niet langer in de wereldwijsheid van de Grieken of wettische voorschriften der Joden, maar bedenkt de dingen die boven zijn. Want uw leven is met Christus verborgen in God. Hij is het Hoofd en wij de leden. Zou het u dan niet betamen, om niet verdienste, maar uit dankbaarheid naar de wet der liefde uw leden te doden die op de aarde zijn? "Uitdoende den oude mens met zijn begeerlijkheid en aandoende de nieuwe mens, die vernieuwd wordt tot kennis naar het evenbeeld Desgenen Die hem geschapen heeft."

Toehoorders, hebt u ooit de diepe betekenis der woorden gevoeld, als de Apostel spreekt over het uitgewiste handschrift? Christus legde Zijn leven af voor de Zijnen. Hij had macht het af te leggen en hetzelfde wederom te nemen. Dit gebod had Hij van de Vader ontvangen. Maar onderwijl Hij Zijn leven aflegde, bleef de Goddelijke natuur eenswezens met de Vader en de Heilige Geest verenigd en in het Goddelijke Wezen inblijvende overalteenwoordig. Toch werd ook die Goddelijke natuur Personeel met de menselijke verenigd zonder er Zich evenwel mee te vermengen. Toen Zijn ziel aan het kruis stierf en Hij Zijn ziel aan de Vader overgaf, scheidde toch Zijn ziel niet van Zijn Godheid. O dat Goddelijk geheim!

Eeuwen lang had de oude Kerk met een oog des geloofs naar de vervulling van dit grote feit uitgezien, alle offeranden hadden Hem tot doel. En nu eindelijk, in de volheid des tijds, kwam Hij in de daad Zichzelf te offeren en zo in eeuwigheid volmaken degenen die geheiligd worden.

En wat voor nuttigheid heeft nu een arme zondaar van dit grote feit? Nu komt die Goddelijke Geest de waarde van dat Offer in hun hart verklaren, *want Die gekomen zijnde, zal van Mij getuigen*, zegt Hij.

1e. Zal Hij hen overtuigen van zonden en doen overnemen dat het handschrift tegen hen is. Maar

2e. Zal Hij hen ook overtuigen van de aangebrachte gerechtigheid door deze offerande, éénmaal geschied.

Met hart en ziel nemen zij nu over dat de wet heilig is en het gebod heilig en rechtvaardig en goed. Maar nu het wonder dat Hij die aanklacht wilde wegnemen, nu is het gebod niet meer tegen, maar voor hen. Daar, in het binnenste heiligdom was de kruik met manna voor hen bewaard. Hij maakte de toegang vrij! O, dat geheim der verzoening van een schuldige Kerk met een rechtvaardig God.

Ziet u gemeente, dat alleen door voldoening in gehoorzaamheid, verzoening mogelijk was? Langs deze weg konden de uitverkorenen gespijzigd worden met het hemelse manna en heeft Hij de oorzaak van hun honger en kommer (dat is de zonde) weggenomen. Zo maakte

Hij door Goede Vrijdag mogelijk dat 't Pasen, Hemelvaart en Pinksteren worden kon, en was Zijn gehoorzaamheid de enige weg tot hun eeuwige verzadiging met het hemelse manna. Zodra Hij het heilige Hoofd gebogen - de geest gegeven - en geroepen had: "Het is volbracht", was alle schuld, erf- en dadelijke, volmaakt door Hem verzoend.

Mensen, beschouwt het lijden en sterven van de Zoon van God toch niet als een ontroerend verhaaltje, dat ieder jaar opnieuw over de gehele wereld verteld wordt, een indrukwekkende geschiedenis! O, als een ziel door ontdekking des Geestes onder de geselslagen der wet gebeukt wordt, onder het veroordeel der consciëntie en hel, gevoel van een vertoornd Rechter over de aarde gaat, zal hij de geschiedenis van onze val niet als een verhaaltje opnemen, maar ook het sterven van de Zoon van God ook niet. Dat had ook Paulus ondervonden. Wie zal vertellen wat er in hem omgegaan is van het ogenblik af, dat hij een groot licht zag, de stem van God hoorde en neerviel? Wat al beschuldiging van de satan, de wet en zijn eigen consciëntie zal hij die drie dagen in Damascus ondervonden hebben. Maar door genade had een blik mogen slaan op hetgeen wij in deze ure herdenken. En door het geloof mag hij nu roemen: "Uitgewist hebbende het handschrift, dat tegen ons was, heeft Hij het uit het midden weggenomen en aan het kruis genageld."

Merkt u wel, dat Paulus hier met insluiting van Zichzelf spreekt? Hij zegt: "Dat tegen ons was." Hoe komt in zijn persoon doorluchtig de soevereiniteit van de genade openbaar. "Degene, die eertijds vervolgde, verkondigt nu het geloof, hetwelk hij eertijds verwoestte", schrijft hij aan de Galaten, maar het had een goede vrucht, want hij voegt er achter: "En zij verheerlijkten God in mij", Gal. 1: 24. Nu durft hij ook de duivel en alle boze geesten uittarten en zeggen: "Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning?" Hij had de zonde als de prikkel des doods leren kennen en de wet als de kracht der zonde. Maar beide, zowel de prikkel des doods als de kracht der zonde, had Christus voor hem overwonnen. Hoort maar, in het volgende vers zal hij u er verklaring van geven: "En de overheden en machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld en over dezelve getriomfeerd", vers 15. Niet alleen had hij de Middelaar als God en mens leren kennen, maar ook als Koning der Koningen en Heere der Heren, die heerst over alle andere overheden en machten. En welke machten heeft hij hier op het oog? Dat waren de satan, de zonde, de dood en de wet, die alle door onze val als machten boven ons zijn. Door Zijn lijden en sterven heeft Christus over hen alle getriomfeerd, en als het ware in het openbaar tentoongesteld. Hij heeft ze uitgetogen", zegt Paulus. Dat wil zeggen: Hij heeft ze ontwapend; van al hun wapens ontdaan, zodat ze niets meer tegen de uitverkorenen kunnen beginnen (wat hun staat voor de eeuwigheid betreft). Nu mogen ze door het geloof in Hem al die overheden en machten als het ware rechtuit in de ogen zien. De zonde is hun geen prikkel tot verdoemenis meer, (wel een prikkel tot een tuchtmeester in de heiligmaking.), de wet slaat hen niet meer als een tuchtmeester, maar wordt een zoete regel in dankbaarheid. In Christus zijn zij nu heerlijke overwinnaars over alle machten waaronder zij door de zonde gebonden lagen.

Is het niet duidelijk uit al zijn brieven merkbaar toehoorders, dat de Apostel grondig kennis gemaakt had met de vier punten die wij u voorstelden? O ja, hij had de kruisdood van Christus gezien, wijzende op Zijn gehoorzaamheid, Zijn voldoening, Zijn verzoening en Zijn bevestiging. Hij had hem met toepassing voor zichzelf leren kennen als die Simson, Wiens Naam "grote Zon" betekent, Die schitterende Levenszon, Die in Zijn dood nog meer vijanden doodde dan in Zijn leven. Want, was Hij blijven leven en was Hij nooit gestorven, dan had Hij het handschrift niet aan het kruis kunnen nagelen en had ook nooit volkomen over alle overheden en machten getriomfeerd. De Filistijnen vielen, doordat Simson de twee pilaren omver trok waar de kracht van het huis opstond.

Zo waren er twee grote pilaren waar de kracht der vijanden tegenover de Kerk in bestond, 1e. van Gods heilig recht en 2e. de pilaar van hun eigen schuld. Door deze twee pilaren hadden de duivel, de hel en dood macht om hen gevangen te houden. Maar Christus greep ze beide aan en door één daad, (n.l. Zijn voldoening) verzoende Hij het recht en nam de schuld weg. Hij kromde Zijn heilige rug zo diep, dat de wet, duivel en dood hun steun uit de twee pilaren verloren, en zo heeft Hij hun kracht ontnomen. De Vader kreeg voldoening en de uitverkorenen verzoening. Zo werd de dood gedood door de dood van Christus; bij wijze van spreken heeft Hij de dood in Zijn eigen hol vermoord. Het recht eiste en Christus aanvaardde het, het graf bewees het en de hel werd het gewaar.

O, Kolossenzen, wil Paulus zeggen, zou dat bloed dan geen waarde voor u hebben? Door het storten van dat bloed werd de uitvoering van het verbond mogelijk. Met eerbied gesproken zei de Vader: Nu is het vol; het handschrift is uitgewist. Geen letter blijft er van over, de wet vervloekt niet meer en Mijn recht eist niet meer. Christus stierf en alles was volbracht. De Joden wilden wel belijden, dat de Messias komen moest en hen verlossen, maar zij verwachtten Hem niet in zó'n vernederde staat. Zij hebben zich gestoten aan de Steen des aanstoets en hun ergernis aan het kruis werd hun ondergang. Toen Nicodémus in aanraking met Christus kwam, werd hij, als staal naar een magneet, naar Hem getrokken. Evenwel bleef hij nog bedekt om de vrees der Joden en ging alleen nachts tot Hem. Maar toen de Heere gestorven was, dreef de liefde in zijn hart alle vrees buiten en nam hij én Jozef van Arimathéa Zijn lichaam weg om te begraven. In de nacht was hij naar een levende Jezus gegaan, maar de levende woorden van de Levensvorst waren zo diep in zijn duistere ziel gezonken, dat hij op de dag naar Pilatus om het dode lichaam ging vragen. Om het in aller tegenwoordigheid met Jozef naar het graf te dragen. Kwam het in Nicodémus niet helder uit, dat de Goddelijke liefde alle menselijke vrees doet wijken? De Apostel zegt: "Want de liefde van Christus dringt ons", en zo was het met Nicodémus. Hij was door liefde overwonnen en kon nu niet anders dan liefde met wederliefde beantwoorden.

O, als de liefde maar liefhebben mag! Liefde is immers liefdes wetsteen en alleen liefdes loon. De wereld trekt van beneden naar beneden tot allen hoogmoed, maar God trekt van boven naar boven tot diepe vernedering.

Ook Jozef van Arimathéa, al was hij een achtbaar raadsheer, waagt er de achting der wereld aan, geeft vrijwillig zijn akker met de spelonk en gaat Hem uit liefde begraven. De voldoening van Christus had waarde voor hem gekregen en daar hij het Koninkrijk Gods verwachtte, (volgens Lucas 23: 50) deelde hij persoonlijk in de verzoening. Honderden jaren hadden de Israëlieten jaar op jaar met het Paasfeest duizenden lammeren geslacht en bloed aan de posten gestreken ten voorbeeld van het grote Offerlam dat te komen stond, en hoe weinigen waren er slechts die geloofden dat Zijn bloed nu gevloeid had! Elf discipelen, enige vrouwen en nog enkele mannen zagen in Hem de Messias Die komen zou, en zelfs tot hen was gezegd: "Na deze zult gij het verstaan."

Toehoorders, hebt u wel ooit in uw leven er bij stil gestaan, dat het onmogelijk is, dat de zonde ongestraft blijft? Ieder lammetje dat de Joden offerden, was er het bewijs van. Rechtvaardig zou ieder schepsel de straf der zonde moeten dragen, moeten verteren onder de vlammen der deugden Gods, maar - even rechtvaardig is nu voor dat bepaald getal het rantsoen betaald. De Borg werd als de Schuldige gestraft, en in de Borg werd het de schuldigen vergeven. Is het dan wonder dat degene die het te beurt mag vallen, zo diep wegzinkt, dat hij met Paulus instemt: "Hem zij de heerlijkheid en lof, nu en tot in eeuwigheid, Amen"?

Hebt u waarlijk met onze vier punten kennis gemaakt volk? Zonder voldoening was geen

verzoening noch bevestiging mogelijk. In waarheid met deze zaken ondervindelijk kennis te maken, is iets anders dan met een handvol opgeraapte godsdienst de dood tegemoet te gaan! In de gewone wetten die de Magistraat zijn onderdanen geeft, zijn dikwijls mazen waardoor men een of ander ontduiken kan. Maar voor de Zoon van God was er niet één kans gelaten, waardoor Hij van de Vader recht ontlopen kon. Het heilig zwaard sneed alles af, maar - Hij heeft Zijn heilig hoofd eronder gebogen en gaf de geest. Als dit nu echter aan het groene hout geschieden moest, wat zal er dan aan het dorre gebeuren? Of de mens, óf zijn Borg zal moeten sterven. Onze vaders waren diep doordrongen van de heiligheid der Goddelijke deugden, daarom antwoordden zij op vraag 12 van de Catechismus: "God wil, dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede; daarom moeten wij aan haar, óf door onszelf, óf door een ander volkomen betalen."

Zou het dan voor degenen, die door het zaligmakende geloof daarvan de bewustheid in hun ziel omdragen, geen dierbaar werk wezen, de gezegende dood van de gezegende Middelaar te beschouwen? *Voorzeker, u dan, die gelooft, is Hij dienaar.*

Volk des Heeren, mocht u de bevestiging van deze Middelaarsgehoorzaamheid, voldoening en verzoening veel in uw ziel gewaar worden. Hij is toch de grote kompasnaald, het middelpunt van hemel en aarde, Die alle uitverkorenen tot Zich trekken zal door Woord en Geest.

Hebt u er uw achtbare naam in de wereld ook voor over, zoals Jozef en Nicodemus? Zijn liefde had hen ingewonnen en overwonnen, zodat zij alle mensenvrees verloren hadden. Mocht het u ook zo gaan! Geen nachtdiscipelen volk, maar laat uw licht, dat u uit genade van Hem ontvangen hebt, zo schijnen, opdat men de vruchten van uw geloof moge zien en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.

Zo hebben wij dan getracht in alle zwakheid een korte schets van onze tekst te geven. De Heere werke Zelf deze vier punten in uw ziel uit.

Eer wij tot de toepassing overgaan zingen wij Psalm 22:13.

TOEPASSING.

Jong en oud, nog een enkel woord en wij zullen eindigen. Wij beleven tezamen in herdenking een plechtige ure dat de Zoon van God tussen hemel en aarde uitgerekt, aan een hout hing. Het is geen traditionele geschiedenis, die elk jaar op een bepaalden Vrijdag verteld wordt. Nee, het is een doorluchtig feit, waarvan de waarheid in de dag des oordeels ten volle zal bekend en gekend worden.

Mijn toehoorders, ik wilde u afvragen uit liefde tot uw onsterfelijke ziel: heeft dit feit wel eens een ogenblik waarde voor u gehad? In de natuur is het bekend dat goud en zilver twee edele metalen zijn, en wat is er voor die metalen nodig? Voor die beide heeft men een oven en een smeltkroes. Maar, is er ooit een smeltkroes op aarde geweest, dan is het op Golgótha geweest. Daar moest de grote Smelter van alle edele metalen Zelf in de smeltkroes. Maar hoe glansrijk is Hij er uitgekomen! Zelfs het grootste licht verliest bij Zijn glans zijn schittering. Hij gaf Zich over aan de handen der onrechtvaardigen en heidenen. Met eerbied gesproken, bracht de Vader Zijn eigen Zoon in het heetste vuur, en eiste dat Hij in die smeltkroes Zijn leven gaf. En vraagt Hij om verlichting? Nee, Hij was het edelste metaal dat er ooit bestond. Hij boog uit pure liefde tot Zijn Vader en tot Zijn volk en zei: "Niet Mijn wil, doch de Uw geschiede." En toen de oven van het Goddelijk recht op zijn heetst was, en de verlatingen op hun diepst, riep hij nog uit: "Mijn God."

Zijn loutering was een Borgtochtelijke loutering en Zijn smeltkroes een Borgtochtelijke smeltkroes. Nooit zal één kind des verbonds (van het genadeverbond tot zaligheid) in de smeltkroes kunnen omkomen, want hun Borg is er voor hen geweest en heeft al de hitte van

het Goddelijk recht doordragen. Toch zullen allen die een nieuw leven ontvingen, meer of minder in een smeltkroes komen, want niet één zal zonder loutering naar binnen gaan. Maar, voor Gods volk is het geen Borgtochtelijke smeltoven, die waarde tot grond van hun zaligheid heeft. Nee, Hij alleen is de grond van het verbond en werd door Zijn dood in de volle uitvoering nu ook de Middelaar des Verbonds, de grondsteen van Sion, waar alle andere stenen op rusten.

Vaders, moeders en kinderen, oud van dagen of jong van jaren, hebt u ooit gemeenschap met de lijdende Borg gehad? Het is weer goede Vrijdag, maar is deze dag voor u een dag gelijk alle dagen? Hebt u nooit het antwoord van de onderwijzer op vraag 12 beseft, dat er aan Gods gerechtigheid genoeg geschieden moet, door uzelf of door een ander? Is het waarachtige Godsgemis nog nooit uw diepste gemis geworden? Denkt er toch aan: als u Hem hier kunt missen, zult u Hem eeuwig moeten missen en dat zal niet meevallen. Het zal een straf zijn van gevoel en van gemis, een eeuwig wanhopen, maar ook een eeuwig God vloeken en uw naaste lasteren. Is God u dat waard, mensen, om Hem eeuwig te vloeken? Heeft Hij dat aan u verdiend?

Nog mogen wij met elkaar de herdenking van Zijn dood beleven. Maar ik wilde u vanavond in ernstige overweging de vraag mee naar huis geven: Is Hij ook voor u aan het kruis genageld? Weet u of Hij ook voor u het handschrift der wet uitgewist heeft? U behoeft er niet aan te twijfelen of Hij heeft het voor al de Zijnen gedaan, maar – bent u al Zijn eigendom?

Vleit u toch niet met de gedachte dat u er best een van zijn kunt, al draagt u er de bewustheid niet van om. Als deze veronderstelling uw enige hoop is, moet ik u zeggen dat die hoop een hoop der spinnenkoppen is, die zo licht als een web, door de adem des doods zal loslaten. Arme wereld, arme onbekeerde mensen, als de gehoorzaamheid van Christus nooit waarde voor u gekregen heeft, kan ook Zijn voldoening geen waarde voor u hebben en staat u vanzelf dus ook buiten de verzoening, hoe kunt u dan ooit bevestigd worden? Een onverzoende staat geeft een onverzoende stand in uw leven, dat kan niet anders. Eerst de boom en dan de vrucht. Bedriegt u niet om in verschillende gemoedsgesteldheden rust te vinden alsof het een verzoening was. U verzoent uzelf in uw gemoed, maar een waarlijk oprechte ziel kan niet rusten eer zij weet dat God in Christus met haar verzoend is, en zij in Christus met God.

Jongens en meisjes⁷, nog leeft u onder het aanbod der vrije genade. O, dat de Heilige Geest deze avond eens een pijl met de scherpe punt van zaligmakende overtuiging in uw hart schoot. Rutherford zegt: "Vele mensen worden geraakt door een pijl met een stompe punt, dat is een pijl van algemene overtuiging. De wond van deze pijl is niet diep, ja menigmaal geeft het niet eens een wond, maar glijdt hij langs hen heen." Alleen de uitverkorenen worden zaligmakend getroffen met de scherpe pijl en de wond is zo diep, dat niets minder dan een gekruiste Christus die helen kan.

Gaat u nog steeds tegen alle vermaningen en waarschuwingen in? Hoe hebt u de winter weer doorgebracht, jongens? O, met schrik en vreze zien we ons opkomend geslacht de brede weg ten verderve bewandelen. Door alle tijden heen is God dikwijls gewend geweest om onder jonge mensen te werken en uit onze jongelingen mannen te verwekken, die voor Zijn Naam en zaak opkwamen en als levende getuigen der vrije genade, het bloed van een gekruiste Christus als enige verzoening eredikten.

Helaas, hoe is het met ons geslacht? Onze jeugd, jongens en meisjes worden rijp voor de verwoesting en het oordeel dat al lager en lager op ons nederdaalt. Nog prediken wij u in

⁷ In het origineel staat steeds: jongelingen en jonge dochters

Naam van onze Koning: Het handschrift dat tegen u is, kan uitgewist worden. Nog is verzoening voor uw schuld mogelijk. *Heden dan, terwijl ii Zijn stem nog hoort, verhardt u niet.*

En zijn er zielen onder ons die gebukt gaan onder de aanklacht der wet, het veroordeel der consciëntie en het besef van Gods heilige rechtvaardigheid? Een volk dat bij ogenblikken uitroept: "O, hoe zal ik bestaan voor die hoge Majesteit?" Zijn er zulken vanavond opgekomen, We met een brekend oog wel eens iets van die Gekruiste gezien hebben? Misschien zegt u: o ja, ik geloof zeker dat Hij voor al de Zijnen gestorven is, maar is Hij nu ook voor mij gestorven? Ik kan het verstaan zielen, dat deze vraag uw hart soms ineen doet krimpen. Hij mocht in uw ziel het recht nog eens zijn loop doen hebben. Uw (treur)zak ontbinden en u als een edel metaal in de smeltkroes louteren en reinigen, om zo uw verwoeste ziel nog eens vrij te oen uitgaan in Hem.

En zijn er onder ons die de voorgestelde vier punten bevindelijk leerden kennen? Die Zijn gehoorzaamheid als een Borgtochtelijke gehoorzaamheid hebben overgenomen? Hij mocht de verzoening meer en meer in u bevestigen en u genade schenken om Zijn getuigen te zijn, niet alleen in de binnenkamer of op een gezelschap van Gods volk, maar in geheel uw leven in alle dingen. Christus betaalde Zelf de ganse rekening voor u, volk, u behoeft er geen penning meer aan toe te voegen. Wat blijft dan alleen voor u over? Hetzelfde wat de Apostel de Kolossenzen toeriep: 'Indien u dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen die boven zijn en niet die op de aarde Zijnen.' Door genade mocht hij zeggen: "Weest mijn navolgers gelijkewijs ik van Christus."

Wie kan of durft hem dat nazeggen? O, dat schaamte ons aangezicht bedekte over de armoede in ons leven en dat bij zó'n rijkdom. Hij mocht in Zijn grote barmhartigheid de waarde van dat bloed al meer en meer in onze ziel doen zinken, ons louteren, reinigen en heiligen om eenmaal door vele verdrukkingen in te gaan. Hij verzoene het onze en zegene het Zijne. Mocht Hij Zijn eigen werk versterken en bevestigen en genade geven om Hem als de grote Smelter recht toe te kennen in Zijn heilig doen.

De Heere zegene u tezamen uit Sion en doe u de dood van Christus als uw enig rustpunt kennen tot lof van Zijn driemaal heiligen Naam en troost van uw zielen. Amen.

Slotzang Psalm 16: 2.

5^e Paaspreek. Mattheus 28: 5 en 6:

"Maar de engel antwoordende, zei tot de vrouwen: vreest gijlieden niet, want ik weet, dat u zoekt Jezus, Die gekruist was. Hij is hier niet, want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft."

Lezen Mattheus 28

Zingen Psalm 118: 11.

INLEIDING.

Mijn medereizigers naar de grote eeuwigheid.

Wij beleven samen een herinneringsdag aan de opstanding van de Heere Jezus Christus uit de doden. Wij hebben volgens Gods Woord vrijmoedigheid dit te doen want Paulus vermaant Timotheüs in 2 Tim. 2 2: "Houd in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt." Het is een ontegenzeggelijke waarheid, dat in deze opstanding twee dingen worden geopenbaard.

1e. Wordt de gerechtigheid bevestigd.

2e. Wordt de ongerechtigheid veroordeeld.

Beide dus, de waarheid en het onrecht, zijn door de opstanding van Christus in het licht gesteld.

- 1) Slaan wij een blik in de Heilige Schrift, dan zien wij Adam als hoofd van het menselijk geslacht en als hoofd van het verbond der werken, toch de zonde, dat is de ongerechtigheid bedrijven. In Hem hebben wij alle gerechtigheid voor eeuwig verloren. Niet alleen hebben wij de zonde toegestemd,⁸ doch wij zijn der ongerechtigheid onderworpen. De vijgenbladeren konden dat feit niet verbergen. God kwam in de hof, zocht de mens op en stelde Zijn ongerechtigheid in het volle licht van Zijn heilige gerechtigheid.
- 2) Slaan wij echter een tweede blik in de Schriften, dan zien wij de Heere Jezus Christus, de laatste Adam, de Heere uit de hemel, de eeuwige, enige, natuurlijk geboren Zoon van God. Deze daalde neder, uit de residentie Zijner heerlijkheid en verwierf door Zijn lijden en sterven op de aarde, weer gerechtigheid voor het uitverkoren zaad. Als God bezat Hij gerechtigheid van Zichzelf, maar als Middelaar verwierf Hij die voor Zichzelf⁹ en Zijn uitverkorenen. De Zoon verdiende haar dus, de Vader rekent ze toe en de Heilige Geest is de Toepasser van het ganse werk.

In Jesaja 46: 12 zegt de Heere: "Hoort naar Mij, u stijven van hart, u die verre van de gerechtigheid zijt! Ik breng Mijn gerechtigheid nabij, zij zal niet verre wezen, en Mijn heil zal niet vertoeven, maar Ik zal heil geven in Sion, aan Israël Mijn heerlijkheid." In de letterlijke zin zegt de profeet dit tegen de Joden, doch in de ruimste zin is dit op ons allen van toepassing: "Gij stijven van hart." Zijn wij niet allen ver van de gerechtigheid? Maar hoort wat er direct op volgt: "Ik breng de gerechtigheid nabij, Mijn heil is niet ver." En, hoe heeft nu de Vader tegenover de Joden Zijn gerechtigheid nabij gebracht? Hij heeft Christus hun nabij gebracht in het Pascha, dat bij de uittocht uit Egypte werd ingesteld. Aller ogen in

⁸ In en door Adam

⁹ Als Borg was Christus beladen met een oneindige schuld

Israël waren op dat lam gevestigd. Op het Lam, dat grote Goddelijk Lam, zagen zij in hun offeranden, in hun hoogtijden en feesten. Maar, nu in de dadelijkheid God Zijn gerechtigheid voor hun ogen nabij brengt, in de mens geworden Messias, wat zien wij nu? Nu hebben zij het Lam niet erkend. Nu moest de Apostel zeggen: "Want ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus." En door wie was dat geslacht? Nu zien wij door de ongerechtigheid der Joden, de Christus gekruist; de boosheid der Romeinen gebruiken zij tot hun doel, en zo het schijnt, zal de goddeloosheid van Jood en Heiden zegevieren. Het Lam Gods wordt gekruist, sterft en wordt begraven. Zou dan waarlijk de ongerechtigheid over de gerechtigheid zegepralen? De vrienden begroeven Hem, maar zo het schijnt, hebben Zijn vijanden beter op Zijn woorden gelet dan Zijn vrienden, want de Joden zeiden tot Pilatus: "Wij gedenken dat deze verleider, nog levende, gezegd heeft: Na drie dagen zal Ik opstaan. Geef dus een wacht en verzeker de steen, opdat Zijn discipelen Hem niet stelen." Zo gebeurde het.

Maar de vrouwen en discipelen scheen deze woorden vergeten te zijn. Zij waren zwak en geheel ontmoedigd. Zij wisten nog de Schrift niet, die gezegd had dat 't zo geschieden moest. Nadat Hij opgestaan was, en zij bij Zijn ledig graf kwamen, moest de engel er hen nog aan herinneren. Hij zei: "Wat zoekt gij de Levende bij de doden? HIJ is hier niet, maar Hij is opgestaan. Gedenkt hoe Hij tot u gesproken heeft, als Hij nog in Galilea was." Toen werden zij indachtig Zijn woorden.

Toch kon hun vrees en vergeetachtigheid Zijn opstanding niet tegen houden, evenmin als de voorzorg en de haat der Joden dit konden. Geen grote steen of sterke wachter hield Zijn graf gesloten. De vijanden tegen Hem en de vrienden voor Hem, werden allen uitgeschakeld en buiten rekening gezet. God ging met Zijn eeuwige raad door, waarnaar alles moest geschieden. Daarom vermaant Paulus: "Houd in gedachtenis dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt." Hier in de opstanding van de Zoon van God, blinkt helderder dan ooit Gods gerechtigheid uit, die nu voldaan is.

En, wat zien de discipelen en vrouwen, als zij in het lege graf blikken? Daar zien zij de doeken liggen en de zweetdoek, die om Zijn hoofd geweest was, zagen zij niet bij de doeken liggen, maar in het bijzonder in een andere plaats samengerold. De doeken waren dus in het graf gebleven, maar Hij was heerlijk verzezen en heeft zo de schuld van erf- en dadelijke zonden van Zijn kerk in het graf gelaten; de doeken bleven er in.

Volk des Heeren, hebt u ooit een ogenblik in verwondering stilgestaan, dat de zweetdoek die om Zijn gezegend hoofd geweest was, afzonderlijk genoemd wordt? Die zweetdoek, waarmee Hij nu al het zweet dat ons door Adam aankleeft, van het aangezicht afvegen kan. Door ons eerste verbondshoofd, kwamen wij onder de vloek, en zouden in het zweet des aanschijns ons brood eten. Maar Christus veegt beide, die vloek en dat zweet van het aangezicht der Kerk af. Daarom is Hij *symbolisch* met een zweetdoek om Zijn hoofd in het graf gelegd, doch heeft deze doek er ook in achtergelaten. Door de zonde stonden al de uitverkorenen naakt voor God, maar door Zijn dood en opstanding, heeft Hij de vloek, hun naaktheid en schande weggenomen, en zal ze nu met Zijn gerechtigheid bekleed, in een gezegende staat de Vader voorstellen.

Geliefden, wij zullen niet langer in het voorportaal vertoeven, doch voortgaan uw aandacht verder bij Zijn opstanding te bepalen uit Mattheus 28: 5 en 6:

"Maar de engel antwoordende, zei tot de vrouwen: vreest gijlieden niet, want ik weet, dat u zoekt Jezus, Die gekruist was. Hij is hier niet, want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft."

Doch vooraf vragen wij de Heere Zijn zegen.

Zingen Psalm 16: 5.

Mijn toehoorders. Deze tekst bepaalt ons bij: "De opstanding van Christus."

Wij wensen deze opstanding nader te verklaren in vier hoofddelen:

- 1e. Een liefdevolle vertroosting.**
- 2e. Een Goddelijk vermogen.**
- 3e. Een heerlijke overwinning.**
- 4e. Een krachtige bevestiging. Om dan**
- 5e. met de waarheid tot onszelf in te keren.**

Verleen ons, o Vader in Christus, door Uw Heilige Geest een zegen ten leven in spreken en horen om Uws Naams wil. Amen.

Wij zullen trachten u eerst een kort overzicht over de 4 hoofdgedachten in onze tekst te geven, en daarna tot de verklaring overgaan. Wij hebben gezegd

1e. Een liefdevolle vertroosting.

Het eerste woord dat de engel tegen de vrouwen zegt: "Vreest gijlieden niet." De engel wist wel, dat zij Jezus op een verkeerde plaats zochten en dat zij Zijn woorden vergeten waren. Hun geloof was zwak, hun hoop bestreden en hun liefde met vrees vermengd. Toch geeft hij hun geen harde bestraffing, maar zegt alleen: "Vreest gijlieden niet." Is dat geen liefdevolle vertroosting?

2e. Zeiden wij: een Goddelijk vermogen.

Door de zonde ligt de gehele wereld in totaal onvermogen tot enig goed tegenover een heilig God. Daartegenover hebben de zonde en de wet een krachtig vermogen over de mens gekregen. Maar de engel predikt te vrouwen, dat het vermogen der wet opgeheven is en de macht der zonde door het kruis vernietigd. Hij zegt: I k weet dat u zoekt Jezus, Die gekruisigd was." Preken die woorden niet een Goddelijk vermogen? Door deze daad heeft Hij voor al de Zijnen de zaligheid verworven. Maar ook door niets minder dan de kruisdood was het mogelijk, dat Hij in een Goddelijk Middelaarsvermogen over zonde, wet en dood triomfeerde.

3e. We spraken wij van: een heerlijke overwinning.

Als de engel gezegd heeft: "Hij is hier niet", laat hij er terstond op volgen: "Hij is opgestaan." Alsof hij zeggen wil: Hij is niet gestolen of door de hovenier op een andere plaats gelegd. Nee, Hij is waarlijk door Zijn Goddelijk vermogen opgestaan en heeft over alles getriomfeerd. Is dat geen heerlijke overwinning?

Ten slotte volgt nu *4e. de krachtige bevestiging* van alles wat Hij gezegd heeft.

"Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft."

Meerder bewijs kan ik u niet tonen. Is dit geen krachtige bevestiging?

Ziedaar dan onze tekst voor uw aandacht in de vier hoofdgedachten verdeeld.

1e. Een liefdevolle vertroosting.

Er worden ons in Gods Woord verschillende opstandingen verhaald. God heeft onder het Oude en Nieuwe Testament Zijn profeten en Apostelen willen gebruiken, om door extra-ordinaire wonderen sommige gestorvenen weer levend te maken. Elia, Eliza, Petrus en Paulus, zijn daar als middel in Gods hand voor gebruikt. Voorts is de majesteit van Christus, tijdens Zijn omwandeling op aarde, heerlijk uitgeblonken in de opwekking van doden. De

jongeling te Naïn, Lazarus en het dochtertje van Jaïrus zijn door Zijn Goddelijke kracht opgewekt. Behalve opstanding van gestorven personen, zien wij echter in de Schrift ook burgerlijke opstandingen van het Joods volk, als de Heere hen verlost van het zware juk hunner vijanden. Ook kerkelijke opstandingen na tijden van zware afval en dienen van vreemde goden. Ten vierde zien wij ook de geestelijke opstanding, in de levendmaking van alle uitverkorenen op aarde. Paulus spreekt ervan in Efëze 2: 1: "En u heeft Hij mede levend gemaakt, daar u dood waart door de misdaden en de zonden." Ten slotte zal er ten vijfde in de jongsten dag een generale opstanding van alle doden plaats hebben. Maar, de opstanding, welke wij heden gedenken, is een Borgtochtelijke opstanding, plaatsbekledend en schuldverzoenend van de Verbondsmiddelaar. Een opstanding als deze opstanding kan er slechts éénmaal plaats hebben.

Slaan wij een blik in de historie der waarheid, dan begint Mattheus in het eerste vers van ons teksthoofdstuk Le verklaren: "En laat na de sabbat als het begon te Lichten, tegen de eersten dag der week, kwam Maria Magdalena en de andere Maria, om het graf te bezien." Oppervlakkig beschouwd, schijnt deze verklaring in tegenspraak met de andere Evangelisten. Immers, Marcus zegt: "Zij gingen als de zon opging"; Lucas: "Zeer vroeg in de morgenstond"; Mattheus: "Als het begon te lichten"; Johannes: "Als het nog duister waas." Hoe is dit overeen te brengen?

Wij moeten dit zo verstaan, dat Johannes spreekt over het tijdstip dat zij van huis gingen, dat was stond na de sabbat, als het nog duister was, zeer vroeg in de morgen. Mattheus spreekt, terwijl zij onderweg waren, want toen begon het te lichten, en eenmaal bij liet graf aangekomen zijnde, ging de zon op. Er is dus iet de minste tegenspraak in deze voorstelling. *De vrouwen gingen dan, staat er, om het graf te bezien*, dat was haar doel. Zij hadden specerijen gekocht en gingen nu met een hart vol liefde om Hem te zalven. Maar op de sabbat hadden zij, naar het gebod, gerust. Het is duidelijk uit de historie der waarheid merkbaar, dat de vrouwen de natuur of het wezen des geloofs deelachtig waren. In beginsel door de levendmaking hadden zij dus geloof, hoop en liefde. Maar hun geloof was zwak, de hoop bestreden en de liefde sterk met vrees vermengd. Zij misten het welwezen of de verzekering des geloofs. Marcus verhaalt ons, hoe zij onderweg elkaar afvroegen: "Wie zal ons de steen van het graf afwentelen?"

Maar eenmaal bij het graf gekomen zijnde, zagen zij dat hun bezorgdheid vergeefs geweest was. Een grote aardbeving was geschied, en een engel des Heeren neerdalende uit de hemel, had als een vaardige bode, in opdracht van Zijn Schepper, de steen van voor de deur¹⁰ des grafs afgewenteld, Zijn gedaante was als de bliksem, zo snel, en z'n kleding wit gelijk sneeuw, aanduidende de heerlijkheid der plaats in welke hij gewoon was te verkeren. Deze engel bezat geen vrees voor de goddeloze wachters bij de spelonk. Nee, deze reine, onsterfelijke geest had nooit zijn beginsel verlaten en behoefde nergens voor te vrezen. Het was één der uitverkoren engelen, die tot dienst van de Zoon van God en der uitverkorenen op aarde uitgezonden werd. "Hij maakt Zijn engelen geesten, Zijn dienaars tot een vlamvend vuur", Psalm 104: 4.

Misschien denkt gij: maar droeg die engel ook wetenschap van de zaak, waartoe hij uitgezonden was, om b.v. de vrouwen toe te spreken? Zijn de goede engelen alwetend? Alwetend zijn zij niet, dan moesten zij God gelijk zijn. Maar onwetend zijn zij ook niet. Zij hebben een vermogen van God ontvangen Hem altijd te gehoorzamen en zijn met wijsheid en verstand begaafd. Onze oude belijdenis zegt ervan: "De kennis der engelen gaat de onze

¹⁰ De deur wil zeggen, de opening van de grafspelonk

zeer ver te boven. Echter is hun kennis bepaald en ver beneden de kennis Gods. God heeft ze met dat doel geschapen om Zijn zendboden te zijn en Zijn uitverkorenen te dienen." Hoe doorluchtig zien wij hun dienst hier bij de opstanding van Christus uitgevoerd. De engel volbrengt hier zijn grote opdracht om als een heilige portier de deur van het graf voor Zijn Goddelijke Vorst te ontsluiten. Had dan Jezus Zelf de macht niet om de spelonk te openen? O ja, die macht heeft Hij in het graf niet verloren, maar tot opluistering Zijner Goddelijke majesteit daalt deze snelle heraut des hemels in dienst van Zijn Vorst op aarde neer en wentelt de steen af.

En wat volgt er nu in het vierde vers? "Uit vrees van hem zijn de wachters zeer verschrikt geworden, en werden als doden." Het kwam uit, dat de wachters hun beginsel wel verlaten hadden. Bij het zien van deze hemelse gezant, verstijfden zij, en ... vloden. Hun consciëntie was niet onbevlekt, zij konden een hemels gezicht niet verdragen. En zei de engel niets tegen hen? Stilde hij door een vriendelijk woord te spreken hun vrees niet? Nee toehoorders, niet één woord sprak hij tot hen, hij had geen enkele opdracht voor de wachters ontvangen. Ze vluchten naar de stad en de engel laat hen gaan. Zij zagen niet het wonder dat hier gebeurde en kenden het woord niet dat hier vervuld werd. Zij werden alleen met schrik in hun consciëntie geslagen en hun enige gedachte was, zo spoedig mogelijk van deze vreselijke plaats weg te komen. Een zeker godgeleerde zegt ervan: "God heeft (door middel van de engel) de wachters zo verschrikt gemaakt als raakte hij kun geweten met een brandijzer aan, zodat zij tegen hun wil een indruk van Zijn Goddelijke almacht ontvingen."

In een sterke mate kont hier tussen vers 4 en 5 het verschil in vrees openbaar. De krijgsknechten, die gewoonlijk allerlei beroering gewend zijn, en niet zo gauw verschrikken, werden als doden op de verschijning van de engel - maar hun wordt geen troost gegeven. Maar de vrouwen ontvingen dadelijk na hun ontroering een liefdevolle vertroosting.

Mattheus beschrijft de woorden des regels tegen de vrouwen als een tegenstelling tegenover de wachters. Want na vers 4 begint hij te zeggen in tegenstellende zin: "Maar, (de engel antwoordende zei tot de vrouwen) vreest gijlieden niet." Alsof hij wilde zeggen: de wachters hebben alle reden om te vrezen, maar gij niet, want de opstanding van Christus is voor u een reden tot grote blijdschap. De vrouwen hadden kunnen zeggen of denken: "Hoe weet die engel dat?" Hoort welke reden hij heeft om hen zo aan te spreken. Hij zegt geen woorden zonder grond, maar geeft verklaring van de zaak. "Want", zegt hij met 't redengevend woord "want", ik weet dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was." Dus vrouwen, ik weet dat zij in de hemel weten wien gij zoekt, en God in de hemel wil" dat u zal weten dat Hij het weet. Daarom ben ik van God uitgezonden om het u mee te delen. Ik heb van mijn Schepper het vermogen ontvangen deze opdracht uit te voeren."

Zo horen de vrouwen de eerste Paaspredicatie, na de opstanding van Christus door een engel uitgesproken. Was dat geen blijde boodschap? Geen liefdevolle vertroosting? De wachters ontvingen die niet, voor hen was de opstanding van Christus geen blijde boodschap, maar een vreselijke schrik. De engel predikt niet als God, noch als Middelaar, ook niet als mens, maar tussen God en mens in als een gediensdige, vaardige geest. Door God gepredestineerd om staande te blijven met een gehoorzaam, dienend vermogen.

Deze eenvoudige vrouwen oefenden hier in de hof van Jozef, dus zeer onverwacht gemeenschap met de engelen. O, dat wonder, 1e. dat God door de opstanding van Christus gemeenschap met zondaren hebben kon, en zondaren door Christus gemeenschap met Hem. Maar dat 2e. de Kerk nu door Christus ook met de engelen gemeenschap had.

Van eeuwigheid heeft Hij Christus als Middelaar verkoren en mensen in de Middelaar verkoren. De Zoon van God bleef in het Goddelijke Wezen als tweede Persoon, maar Hij werd Middelaar om Zijn grote Naam tot de hoogste luister te brengen in het zaligen van

doodgevallenen schepselen. De predestinatie is de vaststelling of Gods onveranderlijk besluit, gaande over de eeuwige staat der redelijke schepselen. Hij bezat een volmaakt soeverein vermogen om hen te verkiezen of te verwerpen. De uitverkoren mensen heeft Hij in Christus, hun Hoofd, bewaard. In de tijd moest Hij voor hen lijden en sterven om Zijn soevereine liefde in hen te kunnen verheerlijken. Maar de uitverkoren engelen heeft Hij in hun beginsel bewaard, onvatbaar om te zondigen.

Wat zien wij nu op deze eersten Paasmorgen hier bij het lege graf? Hier zien wij gemeenschap tussen doemwaardige, maar uitverkoren schepselen op aarde, en heilige, nooit gevallen uitverkoren schepselen uit de hemel. Ziet u hier deze gemeenschap tussen mensen en engelen niet als een schaduw van wat het eenmaal in de hemel wezen zal, volk? O, wat zal er straks na de jongsten dag een gemeenschap zijn, nadat Hij alles tot één vergaderd zal hebben en het kaf voor eeuwig uit het koren verwijderd zal zijn.

Blikken wij met een oog des geloofs terug naar de stille, nooit begonnen eeuwigheid, daar heeft de Drieëenige God alles geweten uit kracht van Zijn besluit. Reeds toen al wist Hij dat deze vrezende vrouwen een dode Jezus in het graf zouden zoeken. In die tijd gaat Hij Zijn wetenschap, door middel van de engel, aan de vrouwen bekend maken, en zegt: "Ik weet dat gij zoekt Jezus." En straks in de nimmer-eindigende eeuwigheid zullen vrouwen en engelen, met heel de uitverkoren schaar, God verheerlijken voor de opstanding van Christus. In het hart van elke uitverkorene zal in de tijd een ogenblik aanbreken dat Christus voor hen het grote Middelpunt, de aller-begeerlijkste Persoon is. Maar in de hemel zal Hij geheel volmaakt en volkomen die Goddelijke, eeuwige Poolster zijn, waar alles, alles om draaien zal. Ontelbare uitverkoren, zalige engelen en een schare die niemand tellen kan, uitverkoren en gezaligde mensen zullen Hem, als het Lam dat geslacht is, verheerlijken.

"Ik weet dat u zoekt Jezus", zei de engel in zijn liefdevolle vertroosting. Hij wist het door God, van God, en stelde op bevel van zijn Zender er hen mee in kennis.

Ook Paulus wist door genade van God dat Jezus voor hem uit de doden opgestaan was. "Ik weet in Wien ik geloofd heb", zegt hij. En op een andere plaats: "Wie zal nu nog beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt." Door de opstanding van de Zoon van God is de rechtvaardigmaking der kinderen Gods mogelijk geworden. Het was de verzegeling van heel Zijn Middelaarsbediening. "Wie is het nu die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is, (en let wel) ja wat meer is, Die ook opgewekt is", enz. Rom. 8: 34. Paulus droeg met grote beslistheid die wetenschap om dat in Gethsémané en op Golgótha de grote rekening van de schuld der uitverkorenen door de Borg aan de Rechter betaald was, maar dat de Vader in de opwekking van Christus de kwitantie eerst gegeven had, ten bewijze dat Hij volkomen genoeg in Zijn betaling nam, en dat de uitverkorenen nu vrijuit tot Hem konden komen in Christus' voldoening.

Draagt ook u deze wetenschap om toehoorders, dat u door de oefeningen des levens met de Apostel zeggen kunt: "Christus is het die voor mij gestorven is, ja wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor mij bidt"? Paulus zegt: "Ons", daar is hij dus zelf bij ingesloten. Deze wetenschap is de beste wetenschap. Hebt u ooit betrekking op deze wetenschap gehad, toehoorders? Al moest u dan arm of bespot door de wereld, dat zou u niet schaden, als u in waarheid met Job slechts zeggen kon: "Ik weet, mijn Verlosser leeft." Hij is niet alleen voor mij geboren en gestorven, maar ook voor mij door de Vader opgewekt, en door Zijn eigen Goddelijk vermogen opgestaan.

Wat zien wij nu nog verder in de woorden van de engel? Hij zei: "Ik weet dat gij zoekt Jezus Die gekruisigd was." Waarom spreekt de engel hier nog over die schandelijke daad? Juist dat vervloekte kruis was de Joden een ergernis en het werd de Grieken een dwaasheid. Maar

de engel spreekt hier niet tot Joden of Grieken, maar tot gelovige vrouwen, voor wie het woord des kruises een kracht Gods tot zaligheid was, 1 Cor. 1: 18. De engel schaamt zich niet hen aan de kruisdood van Christus te herinneren, maar wijst hen ná de opstanding naar de kruisiging terug. Voor hem is die kruisdood niet geschied, dat wist hij, hij zoekt Jezus niet in het graf. Nee, als zalige onsterfelijke geest was hij God nooit kwijt geweest en behoefde dus geen Middelaar. Maar juist voor hen, die in Hem zouden geloven, werd Hij gekruisigd.

De engel ziet aan de gestalte der vrouwen dat zij bekommerd en ontroerd worden. Bekommerd waren zij onderweg gegaan wie hun die grote steen toch afwentelen zou. Maar nu waren zij ontroerd, en op het verschijnen van de engel vrezende. Maar de Heilige Geest laat niet toe dat hun hoop beschaamd zal worden; de engel mag hen door een scherpe berisping niet geheel terneerslaan, daarom geeft Hij hun een aanmoediging: "Vreest niet", alsof hij zeggen wil: Vrouwen, u hebt Jezus gezien voor de tijd, eer Hij in de hof gevangen werd, u hebt Hem gezien in de strijd, terwijl men Hem kruiste, nu ziet u Hem uit de strijd, want het graf is leeg. Gij zag Hem levend in uw midden, eer Hij stierf en in het graf gelegd werd, nu zoekt u Hem, gestorven zijnde, in het graf, maar u zult Hem niet alleen levend, doch ook verheerlijkt uit het graf verrezen zien. Predikt dit geen Goddelijk vermogen en een heerlijke overwinning? Daarom moet ik u zeggen: Vreest niet, want het is hier de plaats niet om te vrezen. De Apostel Johannes zegt: "Die vreest heeft pijn en is niet volmaakt in de liefde." Doch wat zien wij in deze vrouwen? Wel was hun vrees een bewijs dat de liefde niet volmaakt, hun geloof zwak en hun hoop bestreden was, maar toch: de vrees dreef hen niet van Jezus af. De wachters vreesden ook, maar werden als doden. Zij hadden getracht Jezus in het graf te houden en nu het niet gelukte, vluchtten zij in angst van Hem weg. Doch vrouwen konden zonder Jezus niet leven. En nu zij Hem levend niet meer konden volgen, zochten zij Hem in het graf.

Toehoorders, wat zien wij in dit zoeken van Jezus helder uitkomen? Zo nadrukkelijk dat het niet zo zeer is of men *waant* lief te hebben, te geloven of hopen, nee - want duizenden mensen menen Jezus lief te hebben, in Hem te geloven en op Hem te hopen met een zeker soort van liefde, geloof en hoop. Maar de zaak zal wezen: *waarmee* men liefheeft en hoopt. Of de liefde de *ware* liefde is waarmee men lief heeft. Of het geloof waarmede men gelooft, de zuivere, zaligmakende natuur des geloofs is, door de Heilige Geest in de ziel gestort. Dit kwam in de vrouwen helder uit, dat het de oprechte liefde, het zuivere geloof en de ware hoop was die hen uitdreven om Jezus te zoeken. En al hadden zij er niet de volle maat van, al was hun liefde door de vrees niet volmaakt en het geloof zwak - het wezen of beginsel ervan was zuiver en Goddelijk. Daarom ontvingen zij van de engel een liefdevolle vertroosting. Maar meteen houden deze woorden "Vreest gijlieden niet", ook een zachte vermaning in.

Gevoelt gij, toehoorders, wat Gods doel met deze vermaning is? Hij wil deze vrees uit hun hart hebben. Hebt u het wel eens nagespeurd in het Oude en Nieuwe Testament dat de Heilige Geest al maar bezig is, om de vrees uit het hart van Zijn volk te houden? Dat wil Hij eruit hebben, altijd zegt Hij: "Vreest niet." De oude Johannes vermaant: "Denkt er om kinderen, die vreest heeft pijn en is niet volmaakt in de liefde, want de volmaakte liefde drijft de vrees buiten." In Genesis 15: 1 lezen wij: "Na deze dingen geschiedde het Woord des Heeren tot Abram: "Vreest niet, Abram, Ik ben u een schild, uw loon zeer groot." En in Jes. 41: 14 zegt de Heere in het algemeen tot de oude Kerk: "Vreest niet gij wormpje Jakobs, Ik help u spreekt de Heere", enz. En, wat zijn de eerste woorden geweest die de Heere door de dienst der engelen aan de Nieuw Testamentische Kerk liet verkondigen, terstond nadat de Messias op aarde geboren was? Ga dan mee naar Bethlehems velden en beluister wat de

engel tegen de herders zei: "En zie, een engel des Heeren stond bij hen en de heerlijkheid des Heeren verscheen ze, en zij vreesden met grote vreze. Maar de engel zei tot hen: vreest niet." Nee herders, voor u is het geen tijd om te vrezen, want nu gaat Gods eeuwige raad in vervulling. Zo is het onder 't Nieuwe Testament steeds geweest als onder het Oude.

Toen Paulus gevaar liep in de Middellandse Zee te verdrinken, stond er in nacht een engel Gods bij hem die zei: "Vrees niet Paulus, gij moet voor de keizer gesteld worden." Men zou zeggen: hebben de ware gelovigen zoveel reden tot vrezen, dat er de ganse Schrift door herhaaldelijk vermaand wordt: *vrees niet?* Het is een vaste waarheid, dat er bij het waar zalmakende geloof de meeste vrees is. Let wel, ik zeg niet dat er in dat geloof vrees is - nee - maar dat de zielen die het waar zalmakende geloof ontvangen hebben, het meest door vrees gekweld worden. De lichtgelovigen hebben vaak over-geloof, en een juichend Christendom, vreest niet. Daar is alles puur geloof, zonder vrees. Ze jubelen: "En nu geen zondaar meer!"

Moeten wij dan voor vrees en ongeloof pleiten alsof het ware geloof van een vreesachtige aard was? Gans niet. Ieder kind Gods zal, op zijn plaats zijnde de vrees veroordelen en zeggen dat zij schadelijk voor het geloof is. Toch hebben zij tijden dat zij niet geloven kunnen wanneer zij willen, want de Heilige Geest zal hen bewaren, van hun zwaarmoedigheid en vrees geen grond te maken. Nooit zal Hij hen in vrees of twijfel stijven, maar hun integendeel ontdekken, dat de plant van zwaarmoedigheid en moedeloosheid, maar al te vaak uit de wortel van eigenliefde opgroeit. Daarom bewerkt Hij hen door allerlei middelen om dit plantje in haar beginsel uit te trekken en hen vast te doen staan in zuivere liefde en onvermengd geloof. Daarom heeft de engel opdracht gekregen tot de vrouwen te zeggen: "Vreest niet, het is hier geen plaats om te vrezen, Hij is opgestaan en gaat u voor naar Galilea, aldaar zult u Hem zien." Tot Paulus zei hij: "Gij zult voor de keizer gesteld worden", doch vreest niet - ga maar door met prediken al is het onder smaad en hoon en allerlei ontberingen. Als Abraham de boodschap kreeg niet te vrezen, wordt er meteen bij gezegd: "ik ben u een scbild, uw loon zeer groot."

De geleerden zeggen: gedurig te vrezen tapt het bloed af en verzwakt het lichaam, zware beroering en angst is schadelijk zowel voor lichaam als voor ziel. Velerlei vrees geeft vaak oorzaak in de kinderen Gods tot grote gebreken in de oefeningen des levens, want die vreest, heeft pijn. Daarom wil de Heere dit verderfelijke plantje uit hun ziel rukken. Gevoelt u mijn toehoorders, wat een voornaam punt het is, om vrees en liefde niet dooreen te mengen, en de zondige vrees niet voor heilige beschroomdheid aan te zien? Zeker oudvader zegt: "Wees niet jaloers op een groot, lichtzinnig geloof, waarin geen vreze is. Maar - maak ook van uw ongestalten geen grond, nooit kan de vrees uw fundament zijn. Nee, de vrees moet sterven." Als nu een ziel dit door de Heilige Geest ontdekt wordt, kan zij nooit meegaan met een altijd juichend Christendom, maar zij kan ook niet rusten in alijdurende zwaarmoedigheid. Zo'n ziel leert de rechte zin van de woorden van de engel verstaan, als een liefdevolle vermaning: "Vrees niet."

Hoe wordt door deze woorden duidelijk dat er in de hemel nota genomen was van de vreze der vrouwen. De Heere wil echter het misverstand uit hun hart wegnemen en zegt: "Zoekt gij de Levende bij de doden?" Hij is hier niet, Hij is opgestaan. Hij heeft de ganse bediening volbracht en het werk door Zijn opstanding bezegeld. Zijn heerlijk Middelaarswerk in Zijn volle bediening is door het graf niet verduisterd: O, wie zou er bij de predicatie van de engel nu nog vrezen? Hij was een vaardige overbrenger van dit blijde nieuws; als een heilige, onstoffelijke troongeest was hij een stille beruster in de wil van God. De engelen delen niet in de verlossing door Christus, zij hebben die niet nodig, doch zij zijn er wel bewonderaars van. Het zijn allen aanbidders en stille berusters in de soevereine wil van een Drieëinig God.

Hoe doorluchtig zien wij in deze ure der engelen dienst bevestigd, dat zij volgens Hebreëen 1: 14 *tot dienst uitgezonden worden, om dergenen wil die de zaligheid beërven zullen*. Zouden de vrouwen door deze vertroosting niet versterkt geworden zijn, denkt u? 't Is waar, de Heere kan geen vrees verdragen die Hem zou verdenken, alsof Zijn woorden niet volbracht zouden worden. Ook kan dat de engel niet, maar het levend beginsel in Gods volk ook niet. Als er een ogenblik geloof geoefend mag worden in de opstanding van Christus, drijft de volmaakte liefde alle vrees buiten.

Volk des Heeren, hoe staat het met u in dit opzicht? Zijt ge dikwijls zwaarmoedig en is uw vrees menigmaal sterker dan uw geloof? Kwellen u duizend angsten, zodat zij uw ziel afmatten en doet de vrees u wel eens pijn? De Almachtige weet dat wij ons beginsel verlaten hebben en alle vrees onderworpen zijn, maar - Hij weet ook dat wij het zo onderworpen zijn, dat wij er ons zelf niet van los kunnen maken. Nu hebt u Zijn hulp nodig. Hij neemt nota van uw onvermogen volk, en hoe eerlijker u nu uw totaal onvermogen overneemt, hoe meer arbeid u voor Hem hebt.

De vrouwen kregen wel een vermaning, maar de engel voegde er dadelijk aan toe: "Ik weet dat u zoekt Jezus"; u zoekt dus wel uit liefde, en u zoekt ook de juiste Persoon, wat hapert er alleen aan? Dat u de Persoon op de verkeerde plaats zoekt, en uw liefde nog met vrees gemengd is, dat moet er tussenuit. Hier bij het lege graf kon de vrouwen genade voor schuld en eer voor schande gepredikt worden; was dat geen blijde boodschap?

Misschien zit een opmerkzaam toehoorder te luisteren die denkt: maar wat was nu de grond van deze blijde boodschap? Deze grond was:

1e. de eeuwige liefde van de Vader in het verkiezen van een Middelaar;

2e. de eeuwige liefde van de Zoon om Middelaar te willen zijn, en

3e. de eeuwige liefde van de Heilige Geest om de ganse zaak in de tijd ten uitvoer te brengen. Dat is de grond van het evangelie.

En welke vruchten van deze eeuwige liefde kwamen nu in de tijd te voorschijn? Op de vastgestelde tijd kwam de Middelaar om geboren te worden uit een vrouw. Hij heeft geleden en gestreden, is gekruist, gestorven en begraven. En hoewel Hij het geen roef behoefde te achten (daar Hij waarlijk God was) Gode evangelijk te zijn, heeft Hij nochtans de gestalte eens dienstknechts aan willen nemen. Maar, Hij wist dat de Vader Hem in de strijd niet alleen zou laten, noch Hem in het graf verlaten. "Want", zegt Hij in Psalm 16, "Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten, Gij zult niet toelaten dat Uw Heilige de verderving zie." Predikt dan onze tekst in deze heerlijke overwinning geen Goddelijk vermogen?

Hebt u beluisterd toehoorders, hoe de Heere Jezus in Zijn omwandeling op aarde Zijn discipelen de grond der verlossing voorhield? Hij zegt in Joh. 16: 25: "De ure komt (dat is na Zijn opstanding) dat Ik niet meer door gelijkenissen tot u spreken zal, maar u vrij uit van de Vader zal verkondigen. In die dag, (dat wil zeggen, nadat gij het alles verstaan zult hebben, waarom Ik sterven en uit de doden opstaan moest) in die dag zult gij in Mijn Naam bidden en Ik zeg u niet, dat Ik de Vader voor u bidden zal." Men zou denken: hoe bedoelt de Heere dit? Luister, nu volgt het redengevend woord, "want": "Want de Vader Zelf heeft u lief." Dat was de grond. De Vader Zelf had de Kerk lief, en verloor haar in Christus en verloor Christus voor haar. Christus heeft de Vader nooit gebeden om de uitverkorenen te verkiezen, dat was een eeuwige, vrije daad van Vader, Zoon en Heilige Geest. Paulus, ziende Christus' volle Middelaarsbediening op deze grondslag, zegt in Efëze 3: 14: "Om deze oorzaak buig ik mijn knieën tot de Vader van onze Heere Jezus Christus. Uit Welken al het geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt." Blijft Paulus dan eenzijdig in die grondslag staan? O nee, lees maar in vers 17: "Opdat Christus door het geloof in uw harten

wone, en gij in de liefde (in de liefde van een dienaar ook in de liefde tot Christus als Middelaar) geworteld en gegrond zijt, zodat u ten volle kunt begrijpen met al de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte zij (van het werk uwer verlossing) en bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat; opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods."

Wat denkt u toehoorders, zou die kennis geen heerlijke vrucht geven? Vervuld worden tot al de volheid Gods, dat zegt toch wat! Als de Apostel dus zo de opstanding van Christus op dit fundament bezieet, moet Hij. in de drie Goddelijke Personen eindigen. Dan ziet hij Christus verkoren van de Vader voor hem. Dan ziet hij zichzelf verkoren in Christus door de Vader en ziet hij die liefde van de Vader en van de Zoon in de tijd door de Heilige Geest uitgevoerd.

Mogen wij dan ons **tweede punt** niet noemen: "Een Goddelijk vermogen?"

De opstanding van de Zoon van God was de verzegeling, dat het eeuwige plan der verlossing nu uitgevoerd was. Eerst werd Hij afgesneden uit het land der levenden, en het kwam in de Middelaar uit, dat de afsnijding ging voor de aanneming. Eerst sterven, daarna verheerlijking. Dit wilde de engel de vrouwen prediken. Hij was gekruist, maar is nu opgestaan. Zij moesten leren dat dit noodzakelijk was, maar wat was in hun ziel de hapering? Zij waren Hem gevolgd in de staat Zijner vernedering. Zij kenden een gestaltelijk leven van licht en donker, donker en licht. Zij hadden gehoopt, dat Hij de Messias was, Die hen van onder de Romeinen verlossen zou, maar door Zijn dood scheen nu alles afgesneden. Zij moesten leren, dat het nut was dat Hij wegging daar anders de rekening nooit voldaan kon worden dat een vernederde Christus afgesneden moest worden om tot de staat der verhoging te kunnen komen. Wat leert ons deze afsnijding echter? Dat iedere levende ziel eerst de afsnijding zal leren kennen, dan de inlijving, daarna de aanneming. Christus is in die orde voorgegaan. Hij werd afgesneden van de Vader. Nooit had de Vader één ziel kunnen rechtvaardigen, dat is vrijspreken van schuld en straf en een recht ten eeuwige leven schenken, als de Middelaar alleen gestorven doch niet opgestaan was. Maar door Zijn opstanding verwierf Hij voor de Kerk het fijne lijnwaad der bruid, dat is: de *rechtvaardigmaking der heiligen*.

Volk des Heeren, is het deze dag al Pasen in uw ziel geweest? Hebt u kennis aan de verzegeling van de voldoening en haar zalige vrucht, namelijk dat nu uw schuldige ziel, niet alleen vrijgesproken kan worden, maar u ook een recht ten eeuwige leven ontvangen kunt? De Heere geve u genade meer en meer Hem te kennen in de kracht Zijner opstanding. Hij doe u verstaan dat er alleen boven het ledige graf geschreven kon worden: "Ik leef en gij zult leven."

Zo hebben wij dan getracht in alle zwakheid u een korte schets van onze eerste twee punten te geven, n.l. een liefdevolle vertroosting en een Goddelijk vermogen.

Zo de Heere ons spaart, hopen wij in een volgende predicaat op deze herinneringsdag de twee laatste punten te behandelen. Keren wij nu met de waarheid tot onszelf in.

Zingen Psalm 24: 5.

TOEPASSING.

Jong en oud, nog een enkel woord en wij zullen eindigen.

We hebben het voorrecht door Gods lankmoedigheid nog gedragen te worden, om met elkaar deze herdenkingsdag te beleven, van het heugelijke feit, dat de Zoon van God uit het graf opgestaan is. Eenmaal overgeleverd zijnde tot de dood om de zonde der uitverkorenen,

is Hij nu opgewekt tot hun rechtvaardigmaking ten bewijze dat de Vader volkomen genoeg nam in Zijn voldoening. Daartoe is Hij hun Hoofd. Hij was hun Hoofd van eeuwigheid, Hij werd het in de tijd en zal het tot in eeuwigheid blijven. Van eeuwigheid is Christus, als Middelpunt van het verbond, door de Vader gerechtvaardigd.¹¹ Jes. 50: 8: "Hij is nabij die Mij rechtvaardigt, wie zal met Mij twisten?" Maar in de tijd is Hij in de dadelijkheid na Zijn Middelaarsarbeid volbracht te hebben op een luisterrijke wijze door de Vader gerechtvaardigd. Daarom, zegt Petrus, was het onmogelijk dat Hij van denzelfden dood kon gehouden worden, Hand. 2. Maar daarom ook kon Hij zeggen: "Wie nu een rechtszaak heeft, kome tot Mij."

Zo lagen de uitverkorenen 1e. van eeuwigheid in Hem gerechtvaardigd voor de Vader. Zo zijn zij 2e. door Hem gerechtvaardigd aan het kruis en in Zijn opstanding, in de dadelijke volvoering van Zijn gehoorzaamheid. Zo zullen zij 3e. ieder persoonlijk in de vierschaar van hun consciëntie, om Zijn verdienste, gerechtvaardigd worden. En 4e. zullen alle uitverkorenen in de jongsten dag gerechtvaardigd en vrijgesproken worden. Christus is de eersteling der opstanding, waarna nu de volle oogst volgen kan.

O gemeente, kent u Hem zo? Volk des Heeren, in welken stand 111gert uw ziel? Hebt u gehoord, hoe er in de hemel nota genomen was van de vrezende vrouwen? Behoort ook u onder degenen die een levenden Jezus bij de 'doden zoeken? Dat is een bewijs dat u nooit de noodzakelijkheid van de opstanding geleerd hebt. Hebt u het ooit keren verstaan, hoe door Zijn begrafenis nu de oude sabbat en alle voorschriften van Mozes voor eeuwig vervallen waren, en Hij alles alleen vervuld heeft? de nieuwwen sabbat ingesteld, de sacramenten verwisseld; de offeranden opgeheven! De stokbewaarder riep "Wat moet ik doen om zalig te worden?" Maar ei- was niets meer te doen, alles was gedaan. "Geloof in de Heere Jezus Christus", dat alleen was overgebleven te doen. Een nieuwe rustdag is er door Hem ingesteld, de oude sabbat heeft Hij begraven. En alleen zij die geloven gaan in de rust. Zij alleen hebben profijt van die dag der ruste, door Zijn opstanding verkregen. De vrouwen hebben die laatsten oude sabbat nog wel gehouden; zij rustten naar het gebod. Maar zodra de sabbat ook maar even voorbij was, hadden zij geen rust meer, zij moesten Jezus zoeken. Heeft uw ziel ook geen rust meer onder de wet, volk? Voldoet het u niet meer al onderhoudt u de geboden? Is er waarlijk een Persoonsgemis in uw ziel en zijt u nu zoekende waar u Hem vinden kunt? Mocht u de woorden van de engel leren verstaan, dat Hij, Die gekruisigd was, nu is opgestaan, want zo moest Hij lijden, maar zo moest Hij ook opgewekt worden. Wij hebben gezegd: De vrouwen werden vertroost, maar zij werden in hun vrees niet gestijfd.

Volk des Heeren, hoe staat u tegenover de vrees en twijfelmoedigheid? Let er eens op hoe menigmaal de Heere middellijk of onmiddellijk tot Zijn volk zegt: "Vreest niet." Maar let er ook op, dat Hij het nog nooit tegen een huichelaar gezegd heeft. Daarom zegt iemand: "Die vrezen moeten vrezen niet, Omdat de huichelaar het kwaad niet ziet." De wachters hadden reden tot vrezen, doch hun vrees dreef hen van Jezus af, dat is het kenteken van de huichelaar. Maar aan de andere zijde, daar waarlijk een beginsel der genade verheerlijkt is, laten die acht geven hoe schadelijk het is, altijd in ongeloof te vrezen. Toen de engel tegen Zacharias zei dat Johannes geboren zou worden, werd hij zeer ontroerd en grote vrees viel op hem. Maar het ergste was dat hij vreesde in ongeloof. Daarom zei de engel "Zie, gij zult

¹¹ Diverse oude theologen wijzen erop dat dit taalgebruik niet goed overkomt. De verkorenen zijn van eeuwigheid tot eeuwigheid rechtvaardig in Christus. Gerechtvaardigd wil zeggen, dat er schuld van eeuwigheid gemaakt is.

zwijgen en niet kunnen spreken tot de dag dat deze dingen zullen geschied zijn." En waarom? Omdat hij gevreesd had? Dat niet alleen, maar: "omdat gij mijn woorden niet geloofd hebt." Zacharias had in ongeloof gevreesd. Wie had er dus schade van zijn vrees? De engel niet, die ging terug naar de hemel. Elisabeth ook niet, zij werd evenwel bevrucht. Het kind ook niet, het werd op tijd geboren, maar - Zacharias zelf had er schade van, hij bleef stom. De zonde van het ongeloof is dus schadelijk voor de persoon, die niet gelooft. Daarom vermaant de engel hier de vrouwen en wil zeggen: Denk er om vrouwen, Jezus zoeken en tegelijk vrezen, mogen niet gepaard gaan. Het is schadelijk voor uw ziel, en het is van de Vader welbehagen en van de Zoon en van de Heilige Geest wil geweest, dat Hij uit de dood opstaan zou. Daarom, gedenkt hetgeen Hij u gezegd heeft.

Mijn toehoorders, hebt u waarlijk in uw leven door de Heilige Geest een Middellaar leren zoeken? De vrouwen zochten Hem niet alleen nu, omdat zij Hem wilden zalven. Nee, zij hadden Hem ook vóór Zijn dood al gezocht. Zij zochten Hem uit kracht van het levendig Gods-beginsel dat in hun ziel gelegd was. Zij zochten dus door God naar God in waarachtige, zuivere liefde, al was die met vrees gemengd. O, wat is 't die drie dagen donker geweest in de ziel van deze vrouwen en discipelen. Jezus, die zij gevolgd en bemind hadden, en Die volgens hun mening niet behoefde te sterven. Petrus zei: "Het zal U geenszins geschieden. Diezelfde dierbare Jezus rustte nu met Zijn gekruist en doorstoken lichaam op de dodenakker in de spelonk, in de hof van Jozef. "En wij meenden dat Hij het was Die Israël verlossen zoude", klaagden de Emmaüsgangers, "maar nu is geheel Jeruzalem ontroerd, want het is heden de derde dag, dat deze dingen geschied zijn."

Zo duister kan het in een ziel zijn, die soms langen tijd Jezus gevolgd heeft in Zijn leer en in het aanschouwen van de wonderen, die Hij deed. Niet de minste gedachte heeft zo'n ziel dat er aan die omwandeling met Hem een einde zal komen. Zij hebben Hem leren kennen als de profeet van God. gezonden, krachtig in woorden en werken. Maar nu moeten zij Hem leren kennen in Zijn Priesterschap, en dan is er een Offerande nodig, Maar o, wat een bange dagen worden dat, als de ziel die zoete omwandeling met een lerenden Jezus verliest en Hij geheel aan hun oog onttrokken wordt. Maria zei: "Zeg mij waar gij Hem gelegd hebt, en ik zal Hem wegnemen." Zij moest Jezus hebben, als het dan niet levend kon, dan toch Zijn dood lichaam om het te zalven. Maar de Heere zei: "Maria." Toen keerde zij zich om, en zei: "Meester." En nu moet zij leren dat Hij alle deze dingen ondergaan moest om verheerlijkt te kunnen worden. Nu kon de Kerk met Hem begraven en opgewekt worden, en zou Hij heen gaan om hun plaats te bereiden in het huis van de Vader. Nu kon Hij na de dadelijke voldoening zeggen: "Hoort naar Mij, gij stijven van hart, en u die verre van de gerechtigheid zijt. Want nu heb Ik in de uitvoerende gehoorzaamheid Mijn gerechtigheid nabij gebracht en Mijn heil is niet ver." Van eeuwigheid had Hij in het voornemen die gerechtigheid aangebracht, maar nu was de tijd rijp dat Hij het in de daad ging verwerven en daarom leidde Zijn pad uit de eeuwigheid door het graf heen weer naar de eeuwigheid.

Maar, wie der Zijn in Jeruzalem had het begrepen? Drie jaren lang had Hij hen zachtjes aan voorgehouden, dat Hij Zijn leven af zou leggen en hetzelfde ook wederom zou nemen. Drie jaren lang predikte Hij dat zij geloven moesten al wat in de Schrift van Hem voorzeggd was. Maar hadden zij het verstaan? Hoort wat de Emmaüsgangers zeiden: "Er ging een gerucht van vrouwen die engelen gezien hadden die gezegd hadden: "Hij leeft." Toen waren ook de anderen naar het graf gegaan, maar: Hem zagen zij niet. En dat maakte hen verslagen. Nog moest Jezus hen toen vermanen: "Gij onverstandigen en tragen van hart om te geloven alles wat van Hem geschreven is", enz. Zij moesten allen nog gespeend aan het tastbare en zichtbare, waaraan zij met hart en ziel vasthielden. Daarom begon Hij hun van Mozes af, al de Schriften uit te leggen hetgeen daarin van Hem geschreven was.

Toehoorders, hebt u ooit met eerbied bij de opstanding van Christus stil gestaan? Zijt ge waarlijk door God een Godzoeker gemaakt? Of blanket u uzelf met een vernisje godsdienst en Jezus-zoeken, zonder ooit de noodzakelijkheid in uw ziel gevoeld te hebben, in Hem te sterven en in Hem opgewekt te worden? Denkt er aan: De ongerechtigheid bracht de Heere der gerechtigheid aan het kruis, daarom kan Zijn gerechtigheid ook alleen uw ongerechtigheid slechts verzoenen.

Onbekeerde mensen, u mag met ons deze grote dag weer beleven, maar hoe staat u tegenover de opgestane Christus? In de natuur ziet men soms honden blaffen tegen de maan; die dieren hebben geen verstand om te weten dat dit dwaasheid is. Duizenden mensen echter staan zo in hoogmoed tegen God te blaffen. Maar zomin de maan door dat blaffen ophouden zal te schijnen, evenmin zal God veranderen of Zijn macht minder worden, al staat de hele wereld in razende woede tegen Hem.

Jonge mensen, loopt u misschien langs de rand van de afgrond van twijfel en Godsmiskening? Of op de grenzen van wanhoop aan alles wat Gods Woord ons leert? Zie hier in het ledige graf het bewijs dat Hij leeft, en een eeuwige gerechtigheid heeft aangebracht voor al de Zijnen. De duivel en hel hebben wel van woede gebruld, maar de wachters werden als doden en de steen werd afgewenteld. O straks, eenmaal in die grote, laatsten dag, zullen Hem geen Romeinse soldaten meer bewaken, maar zal Hij op de wolken des hemel met een lijfwacht van miljoenen, onstoffelijke troongeesten de aarde richten met de volle maat der gerechtigheid.

Arm¹² volk des Heeren, dan zal uw vrezen voor eeuwig voorbij zijn, dan zullen geen grafstenen u bezwaard maken en geen engelen u ontroeren, maar dan zullen alle nevelen opgetrokken zijn. "Ik leef en gij zult leven." Dat staat boven het graf van uw oudste Broeder, de eersteling van de volle oogst. O, dan zult u uw vleugelen klapwiekend naar Hem uitslaan en in zalige gemeenschap met die hemelse zendboden het nieuwe lied aanheffen dat nooit een eind zal hebben of oud zal worden. Dan zult u ten volle bekleed worden met dat fijne lijnwaad der heiligen, dat is de rechtvaardigmaking van al uw erf- en dadelijke schuld voor God.

Arme wereld, gevoelt u de grote armoede in uw leven als het Pasen is? Als u zo sterft in uw onbekeerde staat, dan zult ook u Hem zien; met Zijn doorboorde handen zal Hij kenbaar zijn, mensen. Maar voor u zal dat gezicht vreselijk wezen. De Vader heeft al het oordeel de Zoon gegeven, en wat zal de Zoon tot u zeggen? "Ik ben op aarde geweest, ben gestorven, begraven en opgewekt, maar u hebt Mij nooit gezocht, nooit Mij gediend of aangebeden. Daarom, gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, want Ik ben hongerig geweest en u hebt Mij niet te eten gegeven. En, zoveel u dit aan mijn minsten niet gedaan hebt, wo hebt u het aan Mij ook niet gedaan. Dan zullen degenen die ter linkerhand staan ook kennis met de engelen maken, maar het zal een vreselijke kennismaking zijn. Want, "Hij zal Zijn engelen bevelen dat zij de uitverkorenen bijeen vergaderen zullen, maar de anderen aan busselen binden en in het eeuwige vuur werpen, aldaar zal weinig zijn en knersing der tanden.

Daarom, heden, terwijl giju Zijn stem in de aanbieding des Evangelies nog hoort, verhardt uw hart niet. Nog wordt u de opstanding tot rechtvaardigmaking gepredikt. Nog mag u deze herdenkingsdag mee vieren hoewel alleen Gods volk in oprechtheid Pasen kan houden. Rust

¹² Verouderd taalgebruik, waarmee men aangaf dat Gods volk als armen van geest, niet de hoogte inging maar in diepe vernedering de genade beleefde.

toch niet op een opgeraapte godsdienst of algemene genade, als zou dat uw naakte ziel van Gods ogen kunnen dekken. Zo het bloed van Christus niet uw enige grond is, er steekt in al uw godsdienst een venijnige adder die u ten dode bijten zal.

Er is een slaapziekte over ons land gekomen, zodat noch belijder, noch wereldling, ja helaas zelfs velen van Gods volk de stem van de bazuin niet meer horen. De wijze maagden zijn tezamen met de dwaze in slaap gevallen. O, dat dan die gezegende Bruidegom kwam, dan zouden de Zijnen gewekt worden en hun lampen opnieuw brandende Zijnen.

Kinderen Gods, de Heere sterke en fundere u al meer en meer bij aanvang of voortgang in de opstanding des Middelaars. Hij make uw sluimerende zielen wakker door de stem van dit woord: "Ziet de Bruidegom komt, gaat uit Hem tegemoet." Hij doe u al meer en meer Hem kennen in de kracht Zijner opstanding, opdat u met Paulus mocht zeggen: En ten laatste van allen is Hij ook van mij gezien, als van een ontijdig geborene."

Hij achtervolge dit in zwakheid gesproken woord met Zijn zegen en trooste u in weg, lot en leven. Hij mocht de gebonden zielen uit de graven ophalen, en hen die nog vrij rondlopen in boeien slaan. De stenen der bezware van Zijn bedrukte volk af wentelen, de vrees wegnemen en uw liefde volmaken, om u zo vatbaar te maken voor Zijn drie Middelaarsambten in hun volle bediening. Zijn Geest moge getuigen met uw geest dat gij een kind Gods zijt en u zo leren bidden: "*Abba Vader.*" Amen.

Slotzang Psalm 72: 8 en 11.

6. Paaspreek. II. Mattheus 28: 5 en 6.

Maar de engel. antwoordende, zei tot de vrouwen: vreest gijlieden niet, want ik weet dat u zoekt Jezus, Die gekruisigd was. Hij is hier niet, want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft."

Zingen Psalm 89: 12.

Lezen Johannes 20.

INLEIDING

En nu mijn toehoorders, zijn wij dan andermaal samengekomen om het heugelijke feit van de opstanding van Christus te herdenken. Wij lezen in 1 Petr, 1 3, dat hij de verstrooiden vreemdelingen in Pontus, Galatië en Azië *genade en vrede toewenst*. Daarna begint Hij God als de Gever aller genade en vrede te loven en zegt: "Geloofd zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, uit de doden." De verstrooide vreemdelingen hadden zelf Jezus in het vlees niet gezien, daarom zegt hij: "Denwelken gij niet gezien hebt en nochtans liefhebt, in Denwelken gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde. Verkrijgende het einde uws geloofs, namelijk de zaligheid der zielen."

En is deze zaligheid de laatsten tijd pas openbaar geworden? Nee, zou Petrus zeggen, van deze zaligheid, die gij, heidenen en vreemdelingen, nu deelachtig geworden zijt, hebben onderzocht de profeten die geprofeteerd hebben van die genade aan u geschied. En de Geest van Christus, Die in hen was, heeft getuigd het lijden dat op Christus komen zou en de heerlijkheid daarna volgende. Het lijden van Christus was dus geen onverwachte zaak, want de Heilige Geest had het door heel het Oude Testament heen voorzien en in uitwendige schaduwen afgebeeld. God gaf onder het oude verbond veeltijds door uiterlijke kentekenen de betekenende zaak te kennen.

Aan Noach gaf Hij de boog in de lucht ten teken van Zijn verbond met de aarde, dat zij niet meer door water vergaan zou. In Egypte stelde God het Pascha in, een lam moest geslacht, eenjarig en zonder gebrek, ten teken van het Goddelijk Lam dat in de volheid des tijds geslacht zou worden. Zo is dan dat Lam Gods, om de zonden der uitverkorenen weg te nemen, mens geworden, heeft de staat Zijner vernedering ten einde gebracht en is door de Vader verhoogd, door Hem uit de doden op te wekken.

Wij zijn begonnen om uw aandacht bij deze opstanding te bepalen, en wensen daarin nu verder te gaan uit Mattheus 28: 5 en 6

Maar de engel. antwoordende, zei tot de vrouwen: vreest gijlieden niet, want ik weet dat u zoekt Jezus, Die gekruisigd was. Hij is hier niet, want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft."

Vragen wij, eer wij tot de verklaring overgaan, des Heeren onmisbare zegen.

Zingen Psalm 132: 11 en 12. Wij hebben onze tekstwoorden genoemd:

"De opstanding van Christus"

en verdeelden ze in vier hoofdgedachten.

1e. Een liefdevolle vertroosting.

2e. Een Goddelijk vermogen.

3e. Een heerlijke overwinning.

4e. Een krachtige bevestiging. Om dan

5e. met een woord van toepassing te eindigen.

De eerste twee punten hebben wij in onze eerste predicatie over deze tekst behandeld. Wij wensen nu met de hulp des Heeren het derde en vierde punt te doorwandelen.

Geef Gij, o Vader in de hemel, om het bloed Uws Zoons, door het vermogen van de Heilige Geest, ons in spreken en horen een zegen ten leven. Amen.

Wij hebben aangetoond in onze vorige predicatie, dat Jezus Christus, de Middelaar des verbonds, eerst al de trappen in de staat Zijner vernedering moest passeren, om tot de staat Zijner verhoging te kunnen komen. De Rechter nam er geen genoegen in dat de Borg alleen in de trappen Zijner vernedering van lijden verwisselde, dat Hij van Zijn nederige geboorte tot het lijden ging, van Zijn lijden tot aan het kruis -, Hij moest waarlijk sterven en begraven worden om tot eer verhoogde staat te kunnen komen.

Zo moeten ook Gods kinderen niet rusten in standsverwisselingen, doch hun staat moet vast worden Christus hun Hoofd. Statelijk afgesneden uit hun oude stam Adam en in de nieuwe Olijfboom ingeënt, dat leert ons de afsnijding van de Middelaar uit het land der levenden, en Zijn opstanding na Zijn afsnijding.

3e. Een heerlijke overwinning

Wij hebben gezien hoe de engel liefdevol vertroostte, zeggende: "Vreest niet, want ik weet dat u zoekt Jezus." En dat hij hun daarna het Goddelijk vermogen voorstelde, n.l.: "Hij is hier niet." Nu gaat de engel in ons derde punt de heerlijke overwinning verkondigen, zeggende: "Hij is opgestaan, gelijk Hij u gezegd heeft."

Dat was Zijn triomf over duivel, hel, dood, zonde en ook de wet. De Rechter was voldaan, daarom wekte Hij Hem op. De Zoon had voldaan, daarom stond Hij op. Nu was door Zijn voldoening de verzoening teweeggebracht voor alle uitverkorenen. Nu kon Hij straks naar Zijn menselijke en Goddelijke natuur opvaren naar het huis Zijns Vaders om de Zijnen een plaats te bereiden en om Zijn menselijke natuur als een pand voor de Zijnen in de hemel te vertegenwoordigen. O, dat grote onderpand aan de rechterhand van de Vader, die verheerlijkte menselijke natuur des Middelaars!

"Raak Mij niet aan", zei Hij tot Maria, "want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader." Mocht dan nu de engel niet spreken over een heerlijke overwinning? Hij is opgestaan, dat betekent: Hij heeft de satan de nekslag gegeven en triomfeerde over de hel als het ware dwars door de hel heen, want Hij heeft de angsten der hel in Zijn ziel geleden. Het opzet van de duivel was, Grill in de mens God aan te tasten, dat was in het paradijs zijn doel. Maar terstond na de val sprak de Heere tot de satan "Gij zult 't zaad der vrouw wel de verzenen vermorzelen, maar datzelve zal u de kop vermorzelen." Dat heeft Hij nu in Zijn opstanding ten volle gedaan. Maar niet alleen over de duivel en de dood triomfeerde Hij, maar ook over Zijn Kerk.

1e. Voor de Zijnen, 2e. in de Zijnen en 3e. met de Zijnen.

1°. Voor Zijn kerk triomfeerde Hij over zonde, duivel en dood, om hen zo te verlossen uit de hand desgenen die het geweld des doods had, dat is de duivel. Want zo zegt de Heere: "Zou ook een machtige (dat is de duivel) de vang ontnomen worden, of zouden de gevangenen eens rechtvaardigen ontkomen? Ja, de gevangenen des machtigen zullen hem ontnomen worden en de vang des tiran zal ontkomen", Jes. 49: 24.

2e. Hij triomfeert in de Zijnen door hen zaligmakend door de Heilige Geest te overwinnen. Hij zal hen gaan overtuigen door Woord en Geest en hun gehele hart innemen. Johannes zag *een wit paard, en Die daarop zat, had een boog, en Hem is een kroon gegeven, en Hij ging uit overwinnende, en opdat Hij overwon.* Hij zal dus alle uitverkorenen geheel overwinnen, want Hij zal over het huis Jacobs Koning zijn tot in eeuwigheid.

3e. Zal Hij straks in de Jongste dag met de Kerk triomferen, want zij zullen Hem tegemoet gaan in de wolken, in de lucht en zo altoos met Hem wezen.

Toehoorders, hebt u er wel ooit eens ernstig bij stil gestaan, hoe het mogelijk is, dat een schare doemwaardige schepselen altijd met de Heere zullen zijn? Wij hebben in onze eerste predicatie gezegd: Door Zijn opstanding konden de uitverkorenen het fijne lijnwaad (dat is de rechtvaardiging van schuld en de vrijspreking van straf) ontvangen, waarmede zij door de verdienste des Middelaars als heiligen voor de Vader zullen staan. De Brudegom zal er niet alléén zijn, volk. Nee, Hij Zelf is door de Vader gerechtvaardigd van de Zijnen, maar de Zijnen zijn gerechtvaardigd door de Vader in Hem. Daarom is eerst de Brudegom gerechtvaardigd, daarna de bruid in Hem. Onze vadersen zeiden van die rechtvaardiging: "Het is een rechterlijke daad Gods, waardoor Hij de uitverkoren zondaar op grond van de toegerekende voldoening en gerechtigheid Christi, rechtvaardig verklaart, dat is vrijsprekt van schuld en straf en een recht toekent tot het eeuwige leven."

Hierbij is te onderscheiden:

1e. Een eeuwig voornemen bij God om de uitverkorenen in Christus te rechtvaardigen. (Anders te noemen de rechtvaardiging in het eeuwig besluit Gods).

2e. Een voorwerpelijke verwezenlijking van dit voornemen in de opstanding van Christus. (Anders te noemen de dadelijke rechtvaardiging).

3e. Een onderwerpelijke verwezenlijking van dit voornemen, voltrokken in de vierschaar der consciëntie van de uitverkoren zondaar. (Anders te noemen lijdelijke rechtvaardiging).

De Apostel was er van overtuigd dat alleen de opstanding van Christus de rechtvaardiging verzegelde, hij zegt: "Overgeleverd om onze zonden, en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking." Dat zullen alle levendigen op aarde uit Gods Woord leren: "Die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen, en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd", enz. Wij bedoelen hier niet mee om rechtvaardigmaking-drijvers te worden, zoals dat door sommigen gebeurt, dat zij verre. Maar toch zullen Gods kinderen, bij aanvang of voortgang, de diepe betekenis verstaan, dat het recht van de Vader en de schuld der Kerk, Jezus in het graf brachten, doch dat de Vader, Wiens recht nu verzoend en Wiens eis voldaan was, Hem er ook uit opwekte. Zo noodzakelijk het nu voor de eer Gods en het werk der zaligheid van alle uitverkorenen was dat de Vader blijk gaf van Zijn voldaanheid in het Offer, zo zal ieder de noodzakelijkheid over moeten nemen, om met bewust zijn voor zichzelf, die vrijspraak des Rechters van zijn schuld en straf) in zijn eigen ziel te beleven.

Toehoorders, spant uw aandacht een ogenblik in, om te vatten wat ik in deze zaak bedoel, opdat u geen verkeerde gedachte hier uit opneemt. Van eeuwigheid, in het voornemen Gods, liggen beiden, Christus en Zijn gemeente volkomen gerechtvaardigd. Hij voor hen en zij in Hem. Maar als de Rechter daarmee genoeg genomen had, dat Hij in het voornemen

Middelaar was, dan had Hij nooit in de tijd behoeven te lijden of te sterven. Maar het was het welbehagen, de wil van het eeuwig Goddelijk Wezen, dat Christus in de dadelijkheid volbracht, wat er van eeuwigheid besloten was te doen, en zo is Hij ook in de dadelijkheid door de Vader gerechtvaardigd. Zou dan de Bruidegom in de tijd vrijgesproken worden en de Bruid er nooit kennis van omdragen? Of tenminste, zou de Bruid geen betrekking krijgen er kennis van om te dragen met bewustheid in haar ziel?

Wij zeggen hiermee niet, dat alle levendigen die kennis met bewustheid omdragen. De Heere is soeverein in Zijn werk. Maar wij durven met vrijmoedigheid zeggen, dat de Heilige Geest iedere levendgemaakte ziel bij aanvang of voortgang iets van de noodzakelijkheid zal leren van hetgeen de Apostel zegt in Filipp. 3: 9: "Opdat ik in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof, opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende." De Apostel bevatte deze zaak, zoals ook Johannes het zei in Openb. 19: 7: "Want de bruiloft des Lams is gekomen en Zijn vrouw heeft zichzelf bereid. En haar is gegeven dat zij bekleed worde met rein en blinkend fijn lijnwaad, want dit fijn lijnwaad zijn de rechtvaardigmakingen der heiligen."

Volk des Heeren, gevoelt u de grondslag van deze woorden? Dat wonder, dat niet alleen die Goddelijke Bruidegom, als vertegenwoordigend Hoofd en Borg door de Rechter gerechtvaardigd is, maar ook Zijn schuldige bruid nu in Hem vrijgesproken en rein verklaard. Zij in Hem en Hij voor haar. "Ik heilig Mijzelf voor hen", zegt Hij, "opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid." En van dit alles is nu de opstanding het bewijs.

Prediken dan de woorden van de engel geen heerlijke overwinning? "Ik weet dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd was. Hij is hier niet, Hij is opgestaan." Die Jezus had buiten de vrouwen voor de vrouwen overwonnen, maar Hij moest nu ook al meer en meer in haar overwinnen. Als de grote Testamentmaker had Hij Zijn ziel aan de handen van de Vader toevertrouwd. Zijn lichaam gaf Hij aan Jozef en Nicodémus om het te begraven, Zijn moeder aan Johannes, dat hij haar bij zich in huis nam, en de krijgsknechten liet Hij Zijn klederen. Maar tot de discipelen had Hij gezegd: "In de wereld zult gij verdrukking hebben, doch hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen." Dat was Zijn testament dat Hij Zijn kerk achterliet: verdrukking, doch in Hem vrede! Dat was echter een zaak, waarvan zij het geheim vóór de opstanding niet kenden. Hij moest al meer en meer nog in hen overwinnen. Vrees, onkunde en verkeerde gedachten over een aards Koninkrijk vervulden nog hun hart. Maar Hij ging uit, al maar overwinnende, opdat Hij overwon. Hij was uitgegaan, blijvende wat Hij was, doch aannemende wat Hij niet bezat, in de volheid des tijds, uit de baarmoeder van Maria, *geworden uit een vrouw, komende onder de wet, opdat Hij degenen die onder de wet waren, verlossen zou.*

Na drie en dertig jaren ging Hij in de nacht na het laatste Pascha uit naar de hof, waarin Hij de grootste verlatingen en zielsangsten passeerde, en vandaar ging Hij uit naar het kruis. Toen heeft Hij het volbracht. Maar nu, in de eerste trap Zijner verhoging gaat Hij uit het graf in de spelonk door Zijn Goddelijk, overwinnend vermogen, want als Hij de Zijnen heeft liefgehad, *zo heeft Hij hen liefgehad tot het einde.* Nu is de belofte geheel vervuld, het verbond bevestigd en heeft de Middelaar des verbonds Zijn Borgwerk tot het laatste toe uitgevoerd. Wat zou de belofte geweest zijn zonder deze overwinning? De engel was de eerste die deze overwinning op aarde predikte. De vrouwen en discipelen hadden Hem wel liefgehad zover zij Hem kenden en gevolgd waren en hun liefde strekte tot zelfs na Zijn dood. Maar zij wisten nog niet dat Hij juist door Zijn dood voor hen de heerlijke Overwinnaar was. Toch doet de liefde tot Hem hen alles achterlaten, want zodra de sabbat

voorbij gegaan was, gaan zij naar het graf en gaan nu uitleven van hetgeen er in hen leefde: de liefde tot de Gekruiste. Maar zij ontvingen als beloning op die vroege reis een liefdevolle vertroosting en mochten van de hemelse gezant de eerste Paaspredicatie horen. In Gethsémané was er een engel gezonden om Hem te versterken, doch dat was nu voorbij. Hier in Jozefs hof kwam een engel om Zijn heerlijkheid als Overwinnaar te prediken. Als de bliksem zo snel, was hij uit de hemel gedaald, zó snel zou ook dit Evangelie over de wereld verkondigd worden. Nu is de Zoon van God voor altijd uit de angst en het gericht weggenomen.

Uit de *angsten* der ziel, die Hij geleden had onder de verlating van Zijn Vader, uit de angst van alle lijden en benauwdheid, die Hij om der uitverkorenen wil ondergaan had. Jesaja noemt hier *angst en gericht* als twee onderscheiden zaken. Hij bedoelt hier niet alleen het gericht van Pilatus waardoor de Middelaar veroordeeld werd, maar ook 't *Rechterlijke proces* dat de Goddelijke rechtvaardigheid tegen Hem, als schuldbetalende Borg, geleid heeft.

Beide uit de angst en die gerichten is Hij nu voor altijd weggenomen, dat is verlost. Ziehier Zijn opstanding als een heerlijk bewijs Zijner overwinning. Met een oog des geloofs zag de profeet dit grote werk door de Messias voltrokken, daarom zegt hij: "Want Hij is afgesneden uit het land der levenden: om de overtreding mijns volks is de plaag op Hem geweest", Jes. 53: 8. Zo moest Hij tot de staat Zijner verhoging komen.

Toehoorders, merkt u wel de grote betekenis van deze overwinning in de opstanding van Christus? De mens, als eindig, geschapen schepsel, zondigde tegen een oneindig God. Volgens het verbond der werken moest de overtreding dus gestraft worden met een oneindige, dat is eeuwige straf. Het eindige kon nooit aan de Oneindige de schuld betalen, doch zou eeuwig schuldig moeten blijven. Nu kwam echter de tweede Persoon in het Oneindig Goddelijk Wezen en nam vrijwillig de eindige, menselijke natuur aan en kon zoo, als God en mens, aan de oneindige God de vollen losprijs betalen. Zo kon dan nu de oneindige God en Rechter, aan de eindige, uitverkoren schepselen, de waarde der verdiensten van de oneindige Middelaar toepassen, en kon het Oneindige met het eindige weer verzoend worden.

Daarom werd nu Zijn menselijke natuur opgewekt, de Goddelijke natuur kon niet sterven noch opgewekt worden, maar de menselijke natuur werd nu verheerlijkt opgewekt, onsterfelijk, om voor eeuwig nu met de Goddelijke natuur verenigd te blijven. Veertig dagen na dit doorluchtige feit zou Hij zichtbaar en plaatselijk naar Zijn menselijke natuur ten hemel varen naar van de Vader rechterhand. "Den- welken de hemel moet ontvangen", zei Petrus in Hand. 3: 24, "tot de tijden der wederopstanding aller dingen."

Misschien zal er iemand denken: is dan Zijn menselijke natuur na Zijn opstanding overalteenwoordig geworden?

Nee, dan zouden wij in de dwaling van Luther vervallen. Wij geloven op grond der Heilige Schrift met onze vaders in *Artikel 19 van de belijdenis des geloofs*:

"Dat de Goddelijke natuur van Christus altijd ongeschapen gebleven is, zonder beginsel der dagen of einde des levens, vervullende hemel en aarde. Dat ook de menselijke natuur haar eigenschappen niet verloren heeft, behoudende al hetgeen een waar lichaam toebehoort. En hoewel Hij die ,menselijke natuur door Zijn opstanding of verrijzenis onsterfelijkheid gegeven heeft, nochtans heeft Hij de waarheid Zijner menselijke natuur niet veranderd, dewijl onze zaligheid en opstanding mede hangen aan de waarheid Zijns lichaams. Maar deze twee naturen zijn zo tezamen verenigd in één Persoon, dat zij ook zelfs door Zijn dood niet gescheiden zijn geweest."

Wat denkt u toehoorders, is deze vereniging der twee naturen in Christus, ook zelfs na Zijn dood, geen Goddelijke en luisterrijke verborgenheid? Is het ooit tot u doorgedrongen van hoe groot gewicht de begrafenis en opstanding van Christus was ten opzichte van de eer Gods en de zaligheid der uitverkorenen? En dat het onmogelijk was dat Zijn beide naturen in dit feit zouden scheiden? In onze eerste predicatie hebben wij gezegd: toen Hij riep: "Vader in uw handen beveel Ik Mijn geest", gaf Hij Zijn ziel in des Vaders schatkamer over. Die geest echter, die Hij stervende in Zijns Vaders handen bevolen heeft, was een ware menselijke geest, die uit Zijn lichaam scheidde. Toch bleef intussen de **Goddelijke natuur verenigd** met de menselijke, ook *zelfs toen Hij in het graf lag*. De Godheid hield niet op in Hem te zijn, gelijk Zij in Hem was, toen Hij een klein kind was, hoewel Zij zich voor een kleine tijd zo niet openbaarde. Hierin komen doorluchtig Zijn twee naturen uit:

1e. dat Hij Waarlijk God is, om door Zijn kracht de dood te kunnen overwinnen,

2e. dat Hij waarlijk mens is, opdat Hij voor de Zijnen kon lijden en sterven,

Volk des Heeren in ons midden, hadden wij toch dagelijks meer aansluiting bij de heerlijke overwinning, die de engel in onze tekst de vrouwen hier predikt. De Apostel Paulus, die Hem als een ontijdig geborene, het allerlaatste van de Apostelen gezien had, had bevindelijk met de kracht Zijner opstanding kennis gemaakt. De betekenis ervan was zeer diep in zijn ziel gezonken, daarom zegt hij zo nadrukkelijk: "Want, indien wij vijanden zijnde met God verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven. Want Die gestorven is, Die is gerechtvaardigd van de zonde." Niet om Zijn zonde is Hij gestorven, maar als vertegenwoordigende de schuldige Kerk. Zoals Hij dan voor hen gestorven is, is Hij ook voor hen gerechtvaardigd, opdat zij in Hem van hun grote schuld zouden gerechtvaardigd worden. Daarom zegt hij als ter toepassing van deze woorden in het volgende vers: "Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zo geloven wij, dat wij ook met Hem zullen leven, wetende dat Christus opgewekt zijnde uit de doden, niet meer sterft: de dood heerst niet meer over Hem. Want dat Hij gestorven is, dat is Hij der zonde eenmaal gestorven en dat Hij leeft, dat leeft Hij Gode", Rom. 6.

Is dit geen heerlijke overwinning?

De vloek der wet weggenomen, en het graf voor al de Zijnen geheiligd. Nu kunnen zij rusten op hun slaapsteden. De hitte van Gods gramschap is geblust. Maria, staande en wenende bij het ledige graf, kon niet begrijpen dat dit een overwinning betekenen moest. Zij klaagde: "Ze hebben Mijn Heere weggenomen en ik weet niet waar ze Hem gelegd hebben." Zij dacht nog één ding aan Hem te mogen doen, dat was Zijn dood lichaam te zalven, daartoe had zij met de andere vrouwen specerijen gekocht, het was een laatste eerbewijs aan de Geliefde. Maar nu was Zijn lichaam weggenomen. Maria stond juist, zoals God al de Zijnen vinden zal, met haar rug naar het Leven gekeerd en haar gezicht naar de dood, zoekende Jezus in het graf. Daarom moest de Heere eerst haar naam noemen, eer zij haar aangezicht naar Hem omwendde, Hem aanzag en Hem kende. De engel had de vrouwen in herinnering moeten brengen dat zij alles reeds wisten, want Hij zei: "Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft."

Eeuwen tevoren was Zijn begrafenis in het teken van Jona voorzeggd, en in Zijn omwandeling had Hij Zelf de Farizeeërs hierop gewezen, zeggende: "Want gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in de buik van de walvis, alzó zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde", Matth. 12: 40.

De engel wees de vrouwen op deze voorzegging in de Schriften terug en nu volgen de woorden die wij in ons **vierde punt** noemden: "**Een krachtige bevestiging.**"

"Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft." Was dat voor de vrouwen geen krachtige bevestiging van alles wat de engel haar gezegd had? Ja toen Maria, zich

omkerende, de Heere zag, was het haar duidelijk dat het woord van de engel waarachtig geweest was en Hij waarlijk alles overwonnen had. Borgtochtelijk was Zijn dood geweest, Borgtochtelijk was ook Zijn verrijzenis. Hij was de Eersteling der grote opstanding, nu zou straks in de Jongste dag de opstanding van al de Zijnen kunnen volgen tot eeuwige heerlijkheid: "Want", zegt Paulus, "een iegelijk in Zijn orde: de Eersteling Christus, daarna die van Christus zijn in Zijn toekomst. Daarna zal het einde Zijnen."

Nu heeft God de Vader Zijn volle majesteit geopenbaard. Het zwaard der gerechtigheid, dat op Zijn bevel ontwaakt was en de Herder geslagen had, was nu voor eeuwig in de schede gestoken, nooit zou het meer tegen Hem ontwaken. Door Zijn voldoening had de gerechtigheid de vrede gekust. Nu wekt de Vader Hem op tot eer van Zijn recht en liefde en geeft Hem naar Zijn menselijke natuur een heerlijke onsterfelijkheid. Hij kwiteert de rekening, door Hem op te wekken, en neemt Hem geheel aan als plaatsbekledende Borg voor schuldigen. Zijn geboorte, zijnde de aanvang Zijner menselijke natuur, was een grote verborgenheid. Paulus schrijft aan Timotheüs: "Deze verborgenheid is groot, God is geopenbaard in het vlees." Maar wat laat hij er onmiddellijk op volgen? "Is gerechtvaardigd in de Geest." Zo zeker als nu de Godheid met de mensheid in Maria verenigd is, om eeuwig verenigd te blijven. Zo zeker zullen al de Zijnen verenigd in Hem, door Hem en met Hem tot de Vader gaan.

Volk des Heeren, hebt u door de Heilige Geest de bevestiging van Zijn opstanding in uw ziel ontvangen? Kent u de troost die daarin ligt? De wereld kan die bevestiging nooit ontvangen; zij kent die Goddelijke Geest in Zijn zaligmakende bediening niet. "Maar gij kent Hem", zei Jezus tot de discipelen, "want Hij blijft bij ulieden en zal in u zijn." De Nieuw-Testamentische Kerk zag in de opstanding van Christus een feit, waarmee haar ganse zaligheid stond of viel. Hebt u het ooit opgemerkt uit 1 Cor. 15? "Indien Christus niet opgewekt is, zo is dan onze prediking ijdel en ijdel is ook uw geloof."

Gevoelt u de grote betekenis van deze woorden? O hoe weinig oefening is er onder Gods volk in onze dagen in de heerlijke overwinning des Middelaars, die het ledige graf bevestigt! Paulus wil de gemeente van Korinthe het grote gewicht hiervan voorstellen en vervolgt: Als dan de opstanding een leugen is, "Zo worden wij ook bevonden valse getuigen te zijn, want wij hebben van God getuigd dat Hij Christus opgewekt heeft." En wat staat daar onmiddellijk mee in verband? Namelijk dit: 'Indien Christus niet opgewekt is, zo is uw geloof tevergeefs, want dan heeft de Rechter geen genoeg genomen in de betaling van de Borg en is de Kerk dus niet in Hem gerechtvaardigd. Ergo: dan is bun geloof vergeefs, dan zijn ze nog in hun zonden. Zo zijn dan ook verloren al degenen die onder het oude verbond in geloof op de Messias ontslapen zijn.'

Zo gewichtig stelt de Apostel de opstanding voor. Maar, wat zegt hij nu verder? Nu juicht hij als in een triomfkreet: "Maar nu, Christus is opgewekt, en is de Eersteling geworden dergenen die ontslapen zijn." Het Lam is dus niet vergeefs geslacht. Israël moest in Egypte de waarde van het bloed leren kennen. Zij streken het aan de bovendorpel en de zijposten, niet op de drempel opdat zij het met hun voeten niet zouden vertreden. Toen kwam het oordeel over Egypte, de engel ging voorbij en doodde Farao's eerstgeborenen. Alles scheen tegen hen, maar God was met hen, de engel ging hun deur voorbij, hij zag het bloed aan de posten - het Lam was geslacht!

Is het Goddelijk Lam ook voor ons geslacht, toehoorders? Dan is Hij ook voor ons opgewekt. Voorwerpelijkt ligt dit feit vast, maar is het ook onderwerpelijkt in uw ziel toegepast? Mocht u niet kunnen rusten eer u van deze heerlijke overwinning, onderwerpelijkt, een krachtige bevestiging in uw ziel ontvangen had.

"Komt herwaarts, zei de engel, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft." Zijn er in ons

midden, die dit woord wel geloven zoals het hier in de historie der waarheid geschreven staat, maar die misschien zeggen: "Jezus is wel opgewekt, maar ik heb Hem nog niet gevonden." Het mocht u eens gaan als Maria, zij zocht een dode Jezus en kon Hem niet vinden, maar ze werd zelf door de levende Jezus gevonden. Mocht Hij u eens vinden volk, dat zou u nooit vergeten! Geloof u in een besluitend en belovend God? Voor de vrouwen was het ogenblik gekomen dat een belovend God een vervullend God werd; de engel zei: "Hij is opgestaan gelijk Hij gezegd heeft." Nu, zou Hij het zeggen en niet doen? Gelijk Hij het beloofd heeft, zo heeft Hij het nu uitgevoerd. Door genade waren de vrouwen, door God, voor God, rijp om een onderwerp van de vervulling der belofte te zijn. De Heere laat ze door middel van de engel, zeggen: Gij hebt in de vroege morgen de reis gedaan van Jeruzalem naar dit graf, komt nu hierheen en vreest niet, ziet de heerlijke bevestiging van hetgeen Hij u gezegd heeft.

Hoort u wel met welk een autoriteit de engel over zijn Vorst spreekt? Hij noemt Hem bij Zijn Goddelijke Naam: Heere. Hij zei niet: zie de plaats waar "Hij" gelegen heeft. Nee, maar waar "de Heere", de Heere van ons engelen en van mensen, gelegen heeft. Zo was het besloten in de eeuwigheid, zo was het beloofd in de tijd en zo is het nu eindelijk vervuld. Maar deze eerste trap in de staat Zijner verhoging was niet het einddoel. Nee het was slechts de eerste trap, waarop nu Zijn hemelvaart, zitting ter rechterhand van de Vader en eindelijk de wederkomst ten oordeel op volgen zou, om zo in de staat Zijner verhoging toe te kunnen passen wat Hij in de staat der vernedering verworven had. De zaligheid in de uitverkorenen en de uitverkorenen in de zaligheid, dat alleen zal beiden, Christus en de uitverkorenen kunnen verzadigen. Dit alles ligt in de predicaatie van de engel opgesloten.

Het zoeken van Jezus door de vrouwen was een bewijs dat het gezochten waren van Jezus, gezochten en geroepen om in Hem gerechtvaardigd, geheiligd en verheerlijkt te worden. Nooit zal een mens leren zoeken naar een opgestane Jezus of het wezen, de natuur van het zaligmakend geloof, moet in Zijn ziel gestort zijn. Maar de vrees had nu het hart der vrouwen geheel ingenomen, en de ziel die vreest is niet vatbaar met het ingestorte geloofsvermogen te geloven.

Toen Abraham uit zwakheid naar de ongelovige woorden van Sara luisterde, wilde hij God helpen in de uitvoering van Zijn belofte en nam Hagar. Maar de Heere liet zien, dat deze zoon met de zoon de belofte niet zou erven, het werd een spottende jongen en Abraham moest hem met zijn dienstbare moeder wegzenden. De vrees van Sara dat God Zijn belofte niet zou kunnen vervullen, had niet veel goeds nagelaten. Sommige kinderen Gods willen uit onkunde, van hun vrees nog iets Goddelijks maken en bouwen vaak zichzelf en anderen in ongestalten en ongeloof. Maar nooit zal Gods Woord ons in ongelovige vrees steunen, integendeel altijd zeggen: "Vrees niet." De vrouwen vreesden hier in zichzelf, door zichzelf, maar zij moesten leren in geloof een stap buiten zichzelf te doen. De oude Apostel Johannes had dit geleerd en kende het geheim door geloof de vruchten te plukken van Jezus' overwinning. Hij zegt: "Dit is de overwinning die de wereld overwint, n.l. ons geloof!"

"Komt herwaarts", zei de engel, zie hier de bevestiging. Maar, wat zei Christus Zelf in Zijn Profetische bediening tijdens Zijn omwandeling op aarde? "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. Neemt Mijn juk op u en leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uw zielen. Want Mijn juk is zacht en Mijn last licht", Matth. 11: 28-30. Niet het ijzeren juk der wet, noch de last der ceremoniën en plechtigheden. 'Nee, dat handschrift is uitgewist. De zware last van de toorn Gods, het zware juk van de vloek der wet heb Ik gedragen. Nu is er voor u niets meer over dan het zachte juk der genade en geloof in Mij. Komt dan herwaarts, gij gezochten en gevonden, en bezie hier de bevestiging van Mijn heerlijke overwinning. De Vader nam

Mij aan, voor u, het graf is ledig. Komt nu herwaarts een stapje nader, Mijn verlost -- laat de geboden der wet en de voorschriften van Mozes nu maar in het oude Jeruzalem, en komt na de oude sabbat nader tot Mijn graf, en ziet dat Ik daar alles voor u begraven en in achtergelaten heb. Uw erf- en dadelijke zonden, maar ook de ganse wet van Mozes is door Mij verzoend.'

O volk des Heeren, komt u dan op deze Paasdag ook herwaarts tot het ledige graf. Is Hij er ook voor u uit opgestaan? Rondom u heen ziet u de wereld in hemelhoge zonden wegzinken, uit- en inwendig. Bedolven onder de modder van alle goddeloosheid. Voelt u uzelf daar- onder ook verdwaald in soms ongekende wegen? Worden de boosheden in uw hart ontdekt en de gruwelen van uw aard en natuur openbaar in de ontdekking des Geestes? Komt herwaarts naar dit ledige graf en beziet de plaats waar de Heere gelegen heeft. De doeken heeft Hij er in achtergelaten kindertjes, ten teken dat Hij uw erf- en dadelijke zonden verzoend heeft en de vloek voor u weggenomen. Hij is u voorgegaan en heeft het graf verlaten, opdat Hij het graf van uw doodstaat zou openen.

Hebt u het ooit opgemerkt in Ezechiël 37 volk?

1e. Ik zal uw graven openen, zegt de Heere.

2e. Ik zal u uit uw graven doen opkomen.

3e. Ik zal u weer in uw land brengen.

Dit zijn drie gewichtige, onderscheiden zaken. Maar het graf openen was het eerste! Dat heeft de Vader nu voor Christus en in Hem voor u gedaan. Zijn graf werd geopend, opdat Hij ook het graf van uw doodstaat zou kunnen openen, door Hem. Nu kunt u door het geloof op de eerste sabbat in het Nieuwe Testament nader komen, om het werk te bezien dat Hij verricht heeft. De huurlingen des satans zijn gevloeden, de duivel had zijn laatste kans gewaagd om het grote werk tot het einddoel Gods te verijdelen, doch: die grote Levensvorst heeft zijn oude kop ten dode toe vermorzeld. Nu is alle oorzaak om te vrezen voor eeuwig var de Kerk weggenomen. "Ziet Hij gaat u voor naar Galiléa, aldaar zult u Hem zien", zegt de engel. De wereld zou Hem niet meer zien, en ook het godsdienstige Judea zag Hem niet meer. O, die verborgenheid! In het verachte Galiléa, daar zouden zij Hem zien. Maar in betrekking tot de volgende geslachten, zei Hij tegen de elve: "Zalig zijn zij, die niet zullen gezien en nochtans zullen geloofd hebben." Zo wees Hij hun de weg des geloofs.

Bij het graf gebruikte Hij tegenover de vrouwen de engel om hen van al het zinnelijke af te leiden en hen er aan te herinneren dat ze Zijn gesproken woorden moesten geloven. Het is het werk van de engel niet om het geloof in hun hart te ontsteken, maar hij werd als middel gebruikt, om de kool des geloofs (door de Heilige Geest in hun ziel gelegd) aan te blazen door deze krachtige bevestiging.

Door de zonde in ons verbondshoofd hebben wij elke voetstap op aarde verzondigd. Wij hebben geen recht op een plaats om geboren te worden, te lopen, te slapen, of begraven te worden. Maar Zijn komst op aarde was geheel Borgtochtelijk. Hij werd geboren in een kribbe, er was voor Hem geen plaats. In Zijn omwandeling had Hij zelfs geen steen tot Zijn Persoonlijk eigendom, waar Hij Zijn Goddelijk hoofd op neerleggen kon. En eindelijk is Hij in het graf van Jozef van Arimathéa begraven. Noch Jozef, noch Maria, zullen een grafspelonk tot eigendom hebben gehad. Zo was dan alles wat Hij deed Borgtochtelijk voor de Zijnen. Zo is dan nu weer een eigendomsrecht in Hem op aarde verworven, en het graf voor de Kerk geheiligd, omdat Hij er met Zijn waarachtig menselijk lichaam, Borgtochtelijk in gerust heeft. Hij kon geen verderving zien, als God niet, maar ook als Middelaar niet.

Nooit zullen nu de lichamen der uitverkorenen, na de Jongste dag meer verderving kunnen zien, want dit sterfelijke moet onsterfelijkheid aandoen, en dit verderfelijke

onverderfelijkheid, en dat in zalige heerlijkheid door de opstanding van hun oudste Broeder. Wij zullen niet verder uitweiden, wij hebben getracht in alle zwakheid u een korte schets van onze vier punten te geven. In onze eerste predicatie zagen wij de liefdevolle vertroosting en het Goddelijk vermogen. En nu hebben wij een ogenblik stil gestaan bij de heerlijke overwinning van Christus en de krachtige bevestiging daarvan. Keren wij nu ten 5e. met de waarheid tot onszelf in.

Zingen Psalm 2: 6 en 7.

TOEPASSING.

Mijn toehoorders, de waarheid leerde ons in ons inleidingswoord: "Verkrijgende het einde uws geloofs, namelijk de zaligheid der zielen." Adam in de staat der rechtheid had door gehoorzaamheid het eeuwige leven kunnen ontvangen, maar hij heeft het kapitaal dat in zijn handen was, niet bewaard. Maar Jezus Christus is nu geopenbaard als Hoofd van dat betere verbond, in Wien de zaligheid onwankelbaar vast ligt, voor allen die geordineerd zijn in Hem te geloven. Straks bij het sterven, zal de ziel der gelovigen uit het lichaam scheiden en in de zaligheid gaan, terwijl het lichaam nog een bestemde tijd in het stof zal rusten en wachten op de laatste bazuin.

Toehoorders, hoe staat u tegenover Christus? Hebt u Zijn lijden, sterven en opstaan als noodzakelijk leren kennen? Denk er aan: een meeleven met de uitwendige Kerk van Christus is geen inleven met Christus. En deel te hebben aan de algemenen Geest is nog geen deel aan de Geest van Christus.

Onbekeerde mensen, u mag onder de algemene genade deze herdenkingsdag nog beleven, maar zullen deze dagen eenmaal tegen u getuigen? Hoe brengt ge uw kostelijke tijd door, jongens en meisjes? Veracht u de aanbidding der genade en verzuimt u veeltijds de middelen? Slaat u alle vermaningen in ijdele losheid in de wind en gaat in lichtzinnigheid uw eigen gang? O bedenkt, dat u eenmaal voor de opgestane Christus ter verantwoording zult staan. Ik moet u aanzeggen, als u onbekeerd blijft leven en onbekeerd zult sterven, dan zult u ook met de Jongste dag wel opgewekt worden, op het geklank der laatste bazuin, maar uw opstanding zal tot een eeuwig afgrijzen wezen.

Hij beware u te kunnen rusten op consciëntiewerk of gemoedelijkheden, uitwendige gebedsverhoringen of uitreddingen. Velen zullen menen in te gaan en komen tot aan de poort, maar zullen als de dwaze maagden het antwoord horen: "Ik ken u niet, gaat weg van Mij alle u werkers der ongerechtigheid!" Dan zult u eeuwig God moeten missen, Die u hier zo gemakkelijk kon missen. De Drieëenige God belette u door Zijn liefde om langer door te zondigen, en Hem langer te kunnen missen. O, als u een ogenblik besepte wat het is zonder God te leven, u zou geen minuut rust meer hebben. Wilt u een mens zien die God kwijt was, van wie de Heere ook met Zijn algemene genade geweken was? Ga dan naar Saul te Endor, en ziet wat een mens is, die God verlaten heeft!

O gemeente, o jeugd, spiegel u aan Saul als een mens van God overgegeven en ziet wat uw lot wezen zal, als u zonder God wilt leven en sterven. Het was voor de discipelen en de vrouwen een donkere tijd, toen Jezus gevangen genomen was en stierf. Alles scheen hun een mislukking toe. De Joden spotten en de Romeinen scheen de macht over Hem te hebben; zij kruisten Hem tussen twee moordenaars en verdeelden Zijn klederen. Maar na drie dagen kwam het openbaar, dat God in liefde aan Zijn Kerk gedacht.

Arme wereld, schaaft ge u nu aan de zijde der spotters en zegt: Waar is de God van Elia? Jonge mensen, met welk soort gezellen gaat u om? Jacobus vermaant in zijn brief: "Dwaalt

niet, God laat Zich niet bespotten." En, wie met spotters gaat verkeren, zal van een spotter het spotten leren. Denkt er aan dat Hij "zekerlijk de spotters bespotten zal en dat gerichten voor de spotters bereid zijn", Spr. 4. Op een vreselijke wijze wordt er in onze dagen met God, Zijn Woord, Zijn dag en Zijn volk gespot, op alle terreinen des levens. Onze jeugd wordt in ijdelheid en spotzucht weggetrokken van onder de uitwendige middelen. Weg met godsdienst! Met ter kerk gaan! Weg met doop en belijdenis! Dat is de leus in onze dagen. Arme jeugd, arm opkomend geslacht, hoe zult u het maken als straks die God, die u nu probeert weg te spotten, u voor Zijn gericht dagen zal? Hij heeft Zijn enige Zoon op aarde gegeven, en als bewijs dat Hij Hem als de eeuwige Verlosser erkende, heeft Hij Hem uit de doden opgewekt. Mocht het u eens ernst worden te onderzoeken of Hij ook voor u gestorven en opgewekt is. Hij verbindt u nog met eerbied aan Zijn Woord, dag en instellingen. Jeremia klaagde: "Zie, zij hebben des Heeren Woord verworpen, wat wijsheid zouden zij dan hebben?", Jer. 8: 9.

En, zijn er in ons midden zielen opgekomen die met Efraïm op de heup kloppen, zeggende: Ach, ik geloof leerstellend, voorwerpelijk wel dat het alles waarheid is, maar onderwerpelijk is mij de dood en de opstanding van Christus niet toegepast. Misschien zegt een veroordeelde ziel: 'Er is een ogenblik in mijn leven geweest, waarin ik geloofde dat ik waarlijk Hem eenmaal kennen zou. Ik geloofde dit zó vast dat bergen van bezwaren mij dit niet konden ontnemen. Maar nu is het er zover vandaan als het Oosten van het Westen. Ik ga bezwaard onder het veroordeel van mijn consciëntie en de vloek der wet, hoe zal mijn ziel daar ooit van ontheven worden?

Misschien bent u met de vrouwen in vreze en beven wel eens op weg geweest om Jezus te zoeken. Ja misschien hebt u Hem wel drie jaren gevolgd in Zijn profetische bediening en zijt door Hem onderwezen, zoals ook de discipelen en vrouwen door Hem onderwezen waren. Maar, nu moest Hij naar Gethsémané en Golgotha en nu hebben zij Hem uit het oog verloren. Nu steken stormen van bezwaren in hun duistere zielen op en zeggen zij: "Wij hadden gedacht dat Hij ons verlossen zou, maar nu is Hij heengegaan en al onze verwachtingen zijn teleur gesteld."

Hij mocht u door Zijn Geest leren, volk, dat Hij noodzakelijk aan het einde Zijner vernedering sterven moest om ooit één ziel te kunnen verhogen of haar verlossen. Daarom sprak Hij tot Zijn discipelen: Een kleinen tijd en u zult Mij niet zien, doch het is u nut dat Ik wegga, want anders zal nooit de Trooster tot u kunnen komen, om u de waarde van Mijn lijden toe te passen. O, wat kunnen het voor de Kerk van Goede Vrijdag tot Pasen lange, donkere dagen zijn! En toch is het noodzakelijk, dat zij deze overgang onderwerpelijk leren kennen, bevindelijk in hun zielen uitgewerkt.

En volk des Heeren, die waarlijk de Middelaar in de staat Zijner verhoging kennen, hoe staat u vandaag onder deze herdenking? Mocht u in dagelijkse gemeenschap met uw oudste Broeder verkeren, of staat Hij als het ware achter een muur, zodat uw ziel het gemeenschapsleven kwijt is? De bruid in het Hooglied had er ook kennis mee gemaakt dat haar Liefste achter een muur stond, Hooglied 2. Maar, wat deed de Bruid zo vaardig tot Hem komen? De Bruidegom riep haar en zei: "Sta op Mijn vriendin, Mijn schone en kom!" En meteen geeft Hij reden van deze nodiging en zegt: "Want zie, de winter is voorbij, de plasregen is over, de bloemen worden gezien, de zangtijd genaakt, de stem der tortelduif wordt gehoord in ons land. De vijgenboom brengt haar jonge vijgen voort en de wijnstokken haar druiven, daarom: sta op Mijn vriendin, Mijn schone en kom!" O, die zoete uitnodiging van die beminnenswaardige Bruidegom! Hij nodigde Zijn bruid al stond Hij nog achter een

muur en scheidden de traliën Hem nog van haar. Maar: zij hoorde Zijn gezegende stem en die maakte haar vaardig om te komen. O, die liefelijke stem van haar Liefste, die zij zo beminde, en die zij uit duizend stemmen zou herkennen! En wat antwoordt zij op deze nodiging? Zij heeft maar één antwoord hierop en dat is: "Mijn Liefste is mijn, en ik ben Zijne, die weidt onder de leliën."

Soms zegt de ziel: "Zou ik nu nooit Zijn stem meer horen? Nooit Zijn volmaakt schoon aangezicht meer zien? O, de winters van verlatingen kunnen soms zo lang zijn en de plasregens van verdrukking zo zwaar, als zouden- zij nooit meer over gaan. Dan is het alsof alle bloemen der genade verwelkt zijn en er nooit een zangtijd meer wezen zal; de stem van het nieuwe leven al kirrende, nooit meer gehoord zal worden, en niet één vrucht van de wijnstok meer gezien zal worden. O die lange, diepe verlatingen die de ziel soms doormaken moet. Maar, als zij dan op het onverwachtst de stem van haar Liefste weer hoort - dan springt haar ziel op en zegt: "Dit is de stem mijns Liefsten, zie Hem, Hij komt!" Dan komt de Bruid uit een lange duistere winter nacht in de zoete lente. "Ik weet dat gij zoekt Jezus", zei de engel. Hij is opgestaan, want Hij heeft heerlijk overwonnen. Ziet, Hij gaat u voor naar het verachte Galiléa, aldaar zult gij Hem zien!

Volk des Heeren, mocht het u vergund worden, dat de vier overdenkingen uit onze tekst in uw ziel geheiligd werden. Dan zou alle ongeoorloofde vrees uit uw ziel gebannen worden. Het kruis van Christus zou beslag leggen ook op uw uitwendig leven. Al zou u verteren onder de inkortingen, die de Heilige Geest in uw ziel maakte, al uw eigen godsdienst en verrichtingen afkappende - dan zou Gods doel alleen bij u en in u, waarde krijgen om namelijk in de verbonds-Middelaar opgelost te worden. Hij brenge u op die plaats, waar u van ganser hart met de dichter zou uitroepen: "Hij schenkt uit goedheid, zonder peil, ons 't eeuwig, zalig leven!" Om uw deugden doet Hij het niet volk, want die bezit u niet. Maar om uw zonden laat Hij het niet, want u bent enkel zonde. Waarom doet Hij het dan? Om dat eeuwige Verbond, dat van eeuwigheid tussen God en Christus lag.

O, hoe zal ik Hem toch noemen, die schoonste aller mensenkinderen, Die dat grote werk der zaligheid vrijwillig op Zich nam, tot eer Zijns Vaders en enige troost van allen die Hij ten doel had!

Arm volk Gods, Hij alleen zou uw schuldige zielen nog kunnen vrijspreken en uw afgedwaalde zielen weer op het rechte spoor brengen.

Zo hebben wij deze dag met elkaar in de herdenking Zijner opstanding, weer mogen beleven. Hij mocht al onze dwaasheid en zwakheid nog verzoenen in Hem, die Hij uit de doden heeft opgewekt. Hij doe u al meer en meer afzien van het uw en uitdrijven tot het Zijne. En de wateren die nu tot de enkelen of de knieën raken, mochten nog eens zwemmende wateren worden. De God aller genade lere u die zoeten Immanuël kennen als die Fontein der hoven, die put der levende wateren, die uit Libanon vloeien, om zo de verdorren akker uwer ziel met Zijn levend water weer te besproeien en vruchtbaar te maken. Hij zette door de toepassing van Zijn bloed uw ziel nog eens in liefdegloed tot Hem. 't Mocht u vergund worden Hem door het geloof te aanschouwen als uw oudsten Broeder, Die voor het aangezicht uws Vaders staat, met onze natuur als een pand in de hemel totdat Hij op de wolken komen zal. Hij is daar toch tot uw welzijn, Zijn verdiensten de Vader voordragende om zo in de hemel de uitverkorenen op aarde te dienen in Zijn voorbede.

Hij lere ons bidden en wachten. Ondersteune en verootmoedige beide leraars en gemeenten met al de heiligen over het rond der aarde. Hij loutere ons onder de oordelen en in allerlei ellende als edele metalen en geve in het kruis ons goede moed, zij zullen zonder troost niet sterven!

Hij gedenke ons samen in lot en leven, beide zieken en gezonden, zwakken en sterken. Hij vernedere de hoogmoedigen en verhoog de nederigen van geest; verzamele wat verstrooid is, en bouwe het verwoeste erfdeel in Sion, om Zijns Zoons wil. Amen.

Slotzang Psalm 68: 10.

De Hemelvaart van Christus en de uitstorting van de Heilige Geest

Drie preken door

Ds. J. FRAANJE

PREDIKANT DER GER. GEM. TE BARNEVELD

OPGETEKEND DOOR EEN OUD-CATECHISANTE

VOORWOORD

*De grote God, Die 't recht verdedigt, sloeg,
Van 's hemels troon Zijn ogen naar beneden
Op Adams kroost, doorzocht hun hart en zeden;
Hij zag of zich geen mens verstandig droeg
En naar Hem vroeg..*

*Hij zocht alom, maar ach, Hij vond er geen,
Want alle vlees is trouw'loos afgeweken.*

Zo leert ons de Psalmist. Maar Gods Woord leert ons ook, dat er boven Eén is, Die vrijwillig Gods troon verliet, en op de aarde kwam voor afwijkers. Hij is heilig ontvangen, geboren, heeft geleefd en geleden, betaald en de ganse zaak volbracht. Hij heeft uitgeroepen: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" Hij heeft dus de helse angsten in Zijn ziel geleden en, al kwam Hij persoonlijk niet in de hel, heeft Hij de hel voor Zijn volk geblust. Hij is gestorven en Zijn ziel ging in schatkamer der heerlijkheid van de Vader. Hij stond weer op, ons tot gerechtigheid. Nog veertig dagen bleef Hij als een Getuige op aarde, toen voer Hij van de berg omhoog, voor der mensen en engelen oog. Hij is gezeten aan 's Vaders rechterhand en stortte Zijn Geest uit. Het werd Pinksteren op aarde.

Wij hebben in alle menselijke zwakheid onder de rechtvaardige oordelen Gods over deze feiten gesproken en ze herdacht. Nooit had ik gedacht of gezocht dat deze woorden onder Nederlands volk zouden verspreid worden. Ik ben bewust met de ganse wereld in Adam mijn hoofd, verdoemelijk voor God te liggen en God weet, hoe onnut ik een deel van mijn tijd versleten heb. Ik heb me dikwijls geschaamd, zo'n dwaas als ik op alle terreinen van 't leven was en ben. Door genade hebben wij echter iets geleerd van het werk van de Heilige Geest. 'k Heb leren buigen onder de hemelvaart van Christus, en wilde daarom niet weigeren deze predicatiën, vol gebreken uitgesproken, voor de druk over te geven.

God mocht 't onze verzoenen en het Zijne zegenen, om Zijn driemaal heiligen Naam tot Zijn eigen heerlijkheid, de hel tot spijt, de Kerk tot nut, kon het in Zijn soevereiniteit bestaan. Hij mocht het nog willen gebruiken tot bekering van enkelen en versterking van Zijn volk.

Dit is de wens van uw onwaardige dienaar in Christus,
Ds. J. FRAANJE.

Barneveld, Oktober 1935.

Preek 7. HEMELVAARTPREEK HANDELINGEN 1: 9-11

En dat naar aanleiding der woorden die u opgetekend vindt in Handelingen 1 9, 10 en 11 "En als Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen daar zij het zagen, en een welk nam Hem weg voor hun ogen. En als zij hun ogen naar de hemel hielden terwijl Hij heenvoer, zie, twee mannen stonden bij hen in witte kleding, welke ook zeiden: u Galileesche mannen, wat staat gij en, ziet op naar de hemel? Deze Jezus, Die van u opgevaren is in de hemel, zal zo komen gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren."

Lezen Handelingen 1.

Zingen Psalm 3: 4.

INLEIDING.

Mijn toehoorders.

Wij zijn deze morgen samen gekomen, om het grote en doorluchtige feit te gedenken van de hemelvaart van Christus.

Wanneer David als type van Christus aan zulke zaken dacht, zei hij: "Gij zijt Verwinnaar in de strijd en geeft Uw volk de zegen." En in het Nieuwe Testament beschrijft Paulus, de kruisgezant onder de banieren van Christus, het grote voorrecht der heidenen die het geloof tot zaligheid hadden ontvangen in Con. 2: 13: "En Hij heeft u, als gij dood waart in de misdaden, en in de voorhuid uws vleses, mede levend gemaakt met Hem, al uw misdaden u vergevende." Hij zegt dit met nadruk tegenover de Joden die steeds zochten in te gaan door de werken der wet, en spreekt in het volgende vers van het grote werk waardoor die vergeving mogelijk geworden is n.l. "Uitgewist hebbende het handschrift dat tegen ons was, in inzettingen bestaande, (enz.) en heeft dat uit het midden weggenomen het aan het kruis genageld, hebbende." Ook de Apostel wijst van de kerk onder de heidenen op de heerlijke overwinning van de Middelaar.

En welk een overwinning was dat? We zien

- 1e. de Middelaar voor de strijd;
- 2e. de Middelaar in de strijd;
- 3e. de Middelaar boven de strijd.

Hij spreekt niet alleen van een heerlijke overwinning, maar ook van een volkomen overwinning. Volkomen aan het kruis; volkomen in het graf; opgestaan uit het graf, veertig dagen Zich als een levend Getuige vertoond op de aarde, met vele gewisse kentekenen. En eindelijk triomfantelijk opgevaren, en alles te schande gemaakt wat tegen Hem was. Zo heeft Hij dan door een heerlijke en volkomen overwinning, de verzoening door Zijn voldoening teweeggebracht. Het handschrift der wet, dat tegen de Kerk was, vernietigd, aan alle eisen volkomen voldaan, de ceremoniën vervuld; geen offers zijn meer nodig. Volgens de eis der wet heeft Hij aan het hout geleden, en zo de vloek weggenomen, want "de opgehangene is Gode een vloek." Wat zien wij dus in deze tekst van de Apostel? Een totale vernietiging en een gezegende voldoening.

Maar in vers 15 wijst hij ons op de heerlijke triomftocht des Middelaars als hij zegt: "En de overheden en de machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar ten toon gesteld en heeft door hetzelfde over hen getriomfeerd."

Het is bekend, dat de Romeinse keizers, wanneer er een veldslag gewonnen was, staande op een zegewagen terugkeerden. En achter de zegewagen waren de wagens gebonden, waarin

de overwonnen koningen gezeten waren. Zo bezieet nu David door het geloof de Middelaar als de grootsten Triomfator, Zijn vijanden achter Zich voerende in Psalm 68, als hij door het geloof op Zijn hemelvaart ziet en zegt: "Gij zijt opgevaren in de hoogte, Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd", enz. Om nu over zonde, duivel, dood en hel als een overwinnaar uit de strijd in triomf hemelwaarts te keren, en zittende aan de rechterhand van de Vader, vandaar de Geest uit te zenden. O, vanaf die plaats heeft Hij gaven genomen, om uit te delen onder de mensen, ja ook de wederhorigen, om bij U te wonen, o Heere God! Vandaar heeft Hij u, heidenen, mede levend gemaakt, niet door wettische dienstbaarheid, maar door een eerlijke en heerlijke voldoening.

Bemerkt u toehoorders, hoe het Oude en Nieuwe Testament in deze zaak overeenstemt? Naast de zingende David in Psalm 3: "Gij zijt Overwinnaar in de strijd", stelt Paulus zoveel eeuwen later dezelfde Overwinnaar aan de Kolossenzen voor en zegt: "Hij heeft uitgewist, alles wat tegen ons was." Het was in beiden hetzelfde geloof ziende op dezelfde Middelaar, dat hun deed overeenstemmen.

Zijn wij dan deze morgen opgekomen om met elkaar die gezegende hemelvaart van Christus te gedenken, gemeente, dan zou ik u willen vragen, hebt u er ooit acht op geslagen dat het voor de Middelaar eerst Goede Vrijdag geweest was, eer Hij ten hemel voer? Er was een hellevaart vooraf gegaan, eer de hemelvaart volgen kon.

Is het ook in onze ziel wel eens goede Vrijdag geweest, mensen? O, 't zal niet gaan op handen vol gebeden en flessen vol tranen, op een leven vol zuchten en goede werken. Nee, al deze dingen zijn wel nodig en onmisbaar, zeker, doch weet dat alle tranen en gebeden moeten geheiligd zijn in Zijn bloed. Nooit kunnen deze dingen grond van uw zaligheid zijn, want alle gebeden van Gods volk worden geheiligd door de Zoon van God, (n.l. de gebeden, die door de Geest in hun hart gewerkt worden). En dan nog zullen die gebeden geen grond kunnen zijn, waarin zij door God aangezien worden. Hij alleen, de eeuwige Hogepriester, blijft de enige grond. Niet één kind des Heeren dat waarlijk ontdekt is, zal ook ooit zijn gebeden en tranen kunnen beschouwen als enig koopgeld. Zij kunnen wel de vrucht van een nieuw leven zijn, maar nooit de grond. Nee, nooit zou Gods oprechte volk het ook willen dat dit hun grond was. Hij toch alleen is de kracht van hunne kracht.

Gemeente, denk toch nooit, dat al zijn de tranen van Gods volk in de flessen bewaard, zij enige grond van bestaan kunnen vormen voor 's Heeren aangezicht! Het beste van de vruchten der genade, die zich in de ziel openbaren, zoals levendige zuchten, verootmoediging, aankleving en een stichtelijke wandel, het is alles geheiligd door het dierbare Middelaarsbloed. Christus alleen is in alles de grond en ook het einde der heerlijke overwinning en geeft daardoor Zijn volk den ze..n. Alleen Gods eer beoogde Hij In Zijn werk, en dat wordt Zijn vak ten eeuwigen zegen. Daarom zegt de Apostel ook: "Hij heeft over dezelve getriomfeerd".

Misschien zijn er in ons midden die zeggen. "Hebben dan alle tranen en gebeden geen waarde, moet allee weg?" Nee volk, dat zeggen wij niet. De Psalmist zegt: "Op uw noodgeschrei, deed Ik grote wond'ren". Let wel, hij zegt niet: om uw noodgeschrei, maar 'op'; het werd dus in de hemel gehoord. De remonstrant leert: God zal mij om het zuchten horen; en de paap zegt: om mijn gebeden zal God mij helpen. Maar de levende Kerk leert zeggen: Al onze gebeden zijn slechts vruchten der genade, en als zodanig zijn zij geheiligd door Christus en aangenaam in de ogen Gods. Als een dankoffer, doch nooit als een verdienend offer. Buiten die heiliging ligt er gans geen waarde in. O, dat worden zij wel gewaar, als zij met al hun doen en laten, (bij wijze van spreken), ter hel moeten varen. Als zij door de stroom der heilige wet overboord geworpen worden en moeten verdrinken onder de vloed van Gods heilig recht en onschendbare deugden, dan leren zij hun vonnis als

rechtvaardig overnemen. Maar, dan dat onuitsprekelijke wonder, als de zondaar op de plaats komt, dat hij naar de verdoemenis kan, (omdat hij overneemt een schuldig zondaar te zijn) dat dan die plaats, - welke hij overnam, voor eeuwig waard te zijn, ingenomen geweest is - door een Ander, n.l. door Christus. O, daar haalt de gezegende Middelaar hen op uit de diepte en zegt: „Ik heb de pens alleen getreden". Hij haalt ze op en zet ze zo op de Olijfberg. Dan roept de Kerk uit: "Hij is Verwinnaar in den strijd en geeft Zijn volk den zegen". Hij droeg de wonden, en zij kregen genezing. Hij droeg het recht des Vaders en zij kregen de verzoening. Hij droeg de vloek en zij werden gezegend.

Volk des Heeren in ons midden, gevoelt u wel waar het vast zit? Is het niet duidelijk dat het zonder hellevaart nooit hemelvaart worden kan? Geen goede gestalten of standsverwisselingen kunnen u ten hemel leiden. Nee, ik verzeker u, als u in uw leven van uw aandoeningen in het gemoed, en aangename toestanden een hemelvaart maakt, dat u bij de dood dan een hellevaart zult maken, want dan hebt u een hemelvaart gemaakt in uw gemoed, buiten Christus en dat zal nooit standhouden. Gods waarlijk levendgemaakt volk zal leren, een hellevaart te moeten maken buiten Christus, eeuwig omkomen met al wat Christus niet is. Als echter Zijn Geest door genade dat werkt, zal Hij ze opnemen uit die diepte en zullen zij in Hem een hemelvaart leren kennen, maar ook in Hem alleen. Hij Zelf als het Lam ging voor ter slachting, ter hellevaart in de angsten en Godsverlating in de hof en aan het kruis. Hoe zou Hij ooit voor hen het Middelpunt kunnen worden als zij Hem in de hellevaart niet volgden? Niet als Middelaar of om iets te verdienen, nee, maar om Hem alleen te kennen. Hij is hun voorgegaan, dus zullen zij nooit komen waar Hij gekomen is. Hij heeft de toorn des Vaders gedragen die zij niet konden dragen. Daarom zal Hij nu voor eeuwig hun Middelpunt aan de rechterhand des Vaders blijven, en nu eenmaal ten hemel gevaren, hen allen tot Zich trekken. O volk, maak dan toch van uw goede gestalten geen hemelvaart, maar gun Hem alleen de eer ervan.

Wij zullen niet langer in onze inleiding blijven staan, maar hadden gedacht met de hulp des Heeren in verband met de herdenking op deze dag, uw Christelijke aandacht te bepalen bij de hemelvaart van Christus, en deze te bezien in drie hoofddelen.

- 1e. Hoe Christus gaat.
- 2e. Hoe Hij blijft.
- 3e. Hoe Hij terugkomt.

En dat naar aanleiding der woorden die u opgetekend vindt in Handelingen 1 9, 10 en 11 "En als Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen daar zij het zagen, en een welk nam Hem weg voor hun ogen. En als zij hun ogen naar de hemel hielden terwijl Hij heenvoer, zie, twee mannen stonden bij hen in witte kleding, welke ook zeiden: u Galileesche mannen, wat staat gij en, ziet op naar de hemel? Deze Jezus, Die van u opgevaren is in de hemel, zal zo komen gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren."

Eer wij tot de verklaring dezer woorden overgaan, zoeken wij het aangezicht des Heeren.

Zingen Psalm 47: 3.

Geliefde toehoorders.

Wij plaatsen boven onze tekst: "De hemelvaart van Christus."

En zien deze hemelvaart in de tekstwoorden verklaard:

- 1e. Met een blik op Christus, Die opvaart en weggaat.

2e. Met een blik op Christus, Die blijft en met ons verblijft.

3e. Met een blik op Christus, Die wederkomt van de plaats waar Hij heenging. Om dan

4e. Met een woord van toepassing te eindigen.

Verleen ons, o Vader in de hemel, in spreken en horen, om Jezus' wil door Uw Heilige Geest een zegen ten leven, uit genade. Amen.

Wij vinden de woorden van onze tekst in de ruimste zin genomen, beschreven in het Woord Gods, dat Hij als een bijzondere zorg voor ons en onze zaligheid liet beschrijven. In het bijzonder vinden wij de hemelvaart van Christus beschreven door Lucas, eerst in zijn Evangelie en later in de Handelingen der Apostelen.

In het Evangelie gaat hij ons verklaren, hoe Jezus was begonnen, beide te doen en te leren, tot de dag toe dat Hij opgenomen werd, nadat Hij door de Heilige Geest aan de Apostelen, die Hij uitverkoren had, bevelen had gegeven. Verder toont Lucas in het derde vers dat Jezus tot een Getuige Zijner opstanding, Zichzelf levend vertoond heeft, veertig dagen lang met vele kentekenen, zijnde van hen gezien en sprekende met hen van de dingen die het Koninkrijk Gods aangaan. Hij zei hun, dat zij van Jeruzalem niet moesten scheiden, maar verwachten de belofte van de Vader waarvan Hij gezegd had dat deze komen zou. Want, zei Hij, Johannes doopte wel met water, doch gij zult met de Heilige Geest gedoopt worden, niet lang na deze dagen.

Men zou zeggen: Nu zullen de discipelen, nadat zij getuige van Zijn kruisdood en opstanding geweest zijn, wel begrepen hebben dat Zijn Koninkrijk niet van deze wereld is! Nu zullen alle gedachten aan een aards Koninkrijk wel uit hun hart gebannen zijn. Maar Nee, nog waren hun ogen verduisterd en begrepen zij niet ten volle, waartoe de Christus dit alles geleden had en zo de heerlijkheid moest ingaan. Want, wat lezen wij in vers 6? "Zij dan (te weten de elf discipelen) die tezamen gekomen waren (op de Olijfberg, vlak voor Hij ten hemel voer) vraagden Hem zeggende: Heere, zult Gij in deze tijd aan Israël het Koninkrijk weer oprichten?" Nog hoopten zij dus, dat nu eindelijk de tijd zou gekomen zijn, dat de Messias de Joods natie van onder het Romeinse juk verlossen, zou. Maar wat antwoordt de Heere Jezus? "Het Komt u niet toe te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft. Maar gij zult ontvangen de kracht van de Heilige Geest, Die over u komen zal, en gij zult Mijn getuigen zijn, zo te Jeruzalem als tot het einde der aarde." ¹³

En nu volgt in vers 9 onze tekst: "Als Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen daar zij het zagen, en een wolk nam Hem weg van hun ogen."

Wij hebben gezegd onze tekst te noemen: De Hemelvaart van Christus.

¹³ In zijn uitleg over het Catechisatieboekje van Hellenbroek schrijft ds. Fraanje zijn hoop voor het Joodse volk. De tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft, verklaart hij nog toekomstig. Het aards Koninkrijk is in de tijd nadat ds. Fraanje schreef opgericht, - 1948 – Het wacht nu op Gods Geest uit de Hoogte, Rom. 11.

Toch (ik kan 't niet zwijgen) is het een artikel in mijn gebed geworden, niet alleen te zuchten voor christenen en heidenen, maar in het bijzonder ook voor het ontzaglijk diep weggezonden Jodendom. Nog kort geleden is mijn ziel, met tranen vervuld, aan het worstelen geraakt en riep ik uit: "O, God, zijn er dan geen uitverkorenen meer in het Jodendom op aarde? Hebt U ze allen en gans verworpen? O, Heere, mijn Koning, ik grijp U aan om Uzelf."

Vergun mij zo te spreken zonder gemoedelijk te worden, ik bedoel dit niet als een profetie, doch zeg: het is een artikel in mijn gebedsleven geworden en ik dacht: ik zal moeten zwijgen, ik kan niet meer, maar toen sprak de Heere: "Zou Mij één ding te wonderlijk zijn? Zou Ik het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken?" Mijn ziel greep moed, God weet Zijn tijd en hoeveren of weinigen het er dan ook zullen zijn, Hij weet het.

Deze hemelvaart heeft Christus als Middelaar volbracht in onze menselijke natuur. Henoch en Elia onder het Oude Testament zijn ten hemel gevaren. Door Goddelijke kracht werden zij van deze aarde opgenomen. En straks, in de laatste grootste dag der dagen zal het gehele geslacht der uitverkorenen, de ganse levende Kerk ten hemel varen, om zo eeuwig bij de Heere te wezen.

Toehoorders, merkt u het onderscheid tussen de hemelvaart der kerk en de hemelvaart van de Middelaar? De hemelvaart der Kerk is als een gunst en weldaad uit vrije genade haar geschonken, vloeiende uit de verdiensten van Christus, maar de hemelvaart van de gezegende Christus is: borgtochtelijk en plaatsbekledend. *Hij voer op als God met een menselijke natuur en als mens, met een Goddelijke natuur.* Generaal voor al de Zijnen die Hij van de aarde gekocht had. Mag dan Zijn hemelvaart niet een triomftocht worden genoemd? Maar Zijn onzondige Goddelijke natuur was van Boven neergedaald. Achter het voorhangsel van Zijn menselijke natuur had Hij Zijn luister voor een kleine tijd verborgen. Nu echter, nadat alles volbracht is, vaart Hij ten hemel op, om Zijn volle heerlijkheid in eeuwigheid te openbaren.

Wat zien wij in Zijn hemelvaart nog meer toehoorders?

1e. 't Is duidelijk, dat deze hemelvaart des Middelaars twee partijen raakt, n.l. het Drieëinig Goddelijk Wezen in de hemel en de uitverkorenen van de Vader. De Vader, de Zoon en de Heilige Geest, God-Drieëinig was beledigd door het schepsel op aarde. En door die belediging had het schepsel alle recht op de hemel verzondigd. Het benedenste had zich los gemaakt van het Bovenste. "God zag naar beneden of er iemand was, die naar Hem zocht of naar Hem vroeg. Maar er was er niet één." Toen kwam, naar de eeuwige raad Gods voorbesteld, een Goddelijk Persoon naar beneden om hetgeen door de aarde beledigd was, weer te herstellen en de geschonden Majesteit weer te voldoen. Niet dat de Goddelijke Majesteit in Zichzelf geschonden kan worden, maar dit wordt gezegd om aan te duiden, hoe vreselijk de aard der zonde is, die tracht God in Zijn Majesteit aan te tasten.

Rutherford zegt in één zijner werken: Met eerbied gesproken zei de Vader tot de Zoon: "Zie, daar liggen ze, Uw uitverkoren juwelen, vertreden in het vuil der zonde. Ga naar beneden en raap ze op." En Christus ging. Hij bukte zo laag, dat Zijn rug ervan pijn deed en raapte Zijn juwelen op, en bracht ze, gereinigd door Zijn bloed, weer tot de Vader. Nadat Hij dan voor het benedenste van Boven kwam, om het Bovenste weer met het benedenste te verzoenen, gaat Hij, nadat alles volbracht is, voor en van het benedenste weer naar Boven. –

Hij is opgestaan in de hoogte en is gezeten aan de rechterhand Gods. – En waartoe moest Hij die gang maken volk? 't Moest zo geschieden opdat nu God de Vader met de Geest naar beneden zou kunnen komen, en de zondaren naar Boven trekken, door Hem.

Ziet u mijn toehoorders, dat de hemelvaart voor twee partijen nodig was? Niet alleen opdat een zondaar tot God zou kunnen naderen door Jezus Christus, maar allereerst opdat God tot de zondaar zou kunnen afdalen, door Christus.

Maar nu 2e. zien we ook dat de Vader genoeg nam in deze hemelvaart. Er staat nadrukkelijk in onze tekst: "Als Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen daar zij het zagen." 't Was een wonder, dat Hij door Zijn eigen Goddelijke kracht en autoriteit als Tweede Persoon in het Goddelijk Wezen opgevaren is, zichtbaar in de menselijke natuur. Maar o, dat alles-overklimmende wonder, dat Hij ook opgenomen werd. Hij werd opgenomen door de Vader als bewijs dat Hij in. Zijn onkreukbaar recht en Goddelijke Majesteit ten volle genoeg nam, met de wijze waarop Hij Zijn Middelaarswerk had uitgevoerd. Henoch en Elia werden alleen opgenomen. Zij hadden uit zichzelf geen kracht om op te varen. Maar de

Goddelijke Middelaar had kracht van Zichzelf, en toch werd Hij opgenomen door Zijn Vader. O volk des Heeren, nu kunt u in de hemel wezen omdat Hij er is. Hij is u voorgegaan, niet om u te verlaten, maar om u plaats te bereiden en de Vader heeft Hem aangenomen. Nee, Die heeft na Zijn volbrachte arbeid op aarde de hemel voor Hem niet gesloten! Hij gaf door Zijn opneming het bewijs, dat Hij volkomen voldaan was met de wijze van Christus' verzoening.

Maar, wat volgt hieruit toehoorders?

Zomin als Christus ten hemel kon varen, eer Hij geleden had, gekruist, gestorven en opgewekt was, doch daarna de Vader Hem eerst opnam en Hem een plaats aan Zijn rechterhand gaf, zomin zal ooit één mens op aarde een plaats in de hemel van de Vader kunnen ontvangen, of Hij zal hem in Christus moeten aanzien.

Mensen, bedriegt u niet. Hoe velen varen ten hemel in hun gemoed, in hun tranen, in hun gebeden, met hun goede werken, maar nooit zijn zij er van overtuigd geweest dat zij buiten Christus de hel waard zijn, en nooit hebben zij door het geloof in Christus deel aan Zijn Hemelvaart gekregen. De eigenschappen, die wij opnoemden kunnen wel vruchten der genade zijn, hebben wij in onze inleiding gezegd, maar niet de grond. Velen zijn overtuigd, sommigen bekeerd, 't is beide nodig en onmisbaar, maar de zaligmakende genade, in overtuiging en bekering is slechts die vrucht, niet de wortel.

Ja, volk des Heeren, Hij, de Vorst der aard, is ook alle hulde der genade waard. Zijn uw tranen voor u opgevaren, of zijn uw gebeden voor u gestorven, volk? Heeft Hij de pers niet alleen getreden? Hoe zal dan ook uw persoon kunnen opvaren buiten Christus? Ach, hoe vaak zijn wij in de stand van ons leven, bewust of onbewust, niet bezig in paapse praktijken! Hoe dikwijls nemen wij onze hoedanigheden en gebeden niet als een middel waardoor wij (menen) ten hemel te varen. Hoe goddeloos, hoe God-onterend is dit voor die grote Zaligmaker, Die nu ter rechterhand van de Vader opgevaren is om plaats te bereiden voor al Zijner uitverkorenen. 't Is toch duidelijk dat de Vader alleen in Hem voldoening nam, en nooit in de beste plichtsbetrachtingen van enig schepsel. Wij hebben gezegd: Ook niet een waarlijk levendgemaakte ziel zou het willen om in iets buiten de Middelaar verzoening te vinden. Nee, zij zullen door de Heilige Geest bewerkt worden, één plant met Hem te worden, zowel in de gelijkmaking Zijns doods, als in de gelijkmaking Zijner opstanding. Van ganser hart zullen zij met de Apostel Paulus instemmen als hij zegt: Christus (dus niet onze bekering of ons gebed) nee, Christus is het Die voor ons gestorven is, ja wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is (na Zijn hemelvaart), Die ook voor ons bidt, Rom. 8: 34.

Deze hemelvaart is voor twee partijen geschied, zo wij reeds opmerkten, voor God en voor de Kerk. Hij is opgevaren naar Zijn menselijke natuur, om Zijn Goddelijke heerlijkheid eeuwig te openbaren. Zó kwam Hij in het vermogen het grote Middelpunt tussen die twee partijen te zijn. Hij is de Middelaar tussen de Heilige, Goddelijke Majesteit en verdoemeniswaardige schepselen, daarom moest Hij waarachtig God en waarachtig mens zijn. Zo heeft Hij dan het voorhangsel gescheurd. O, dat voorhangsel tussen het rechtvaardig Goddelijk Wezen en het doodschuldig schepsel. Het voorhangsel was zó hoog, de engelen konden er van bovenaf niet bij, en het was zó laag, dat de duivels van beneden er niet bij konden. Maar de eeuwig gezegende Immanuël deed, wat niet één creatuur doen ken. Hij scheurde het en ging in door het binnenste voorhangsel. Zo kan nu de ganse Kerk in Hem ten hemel varen. Het eerste kind dat de duivel (om zo te zeggen) baarde, de zonde, maar Christus greep het bij de kop en vernietigde het. De dag der wraak was in Zijn hart, en het jaar der verlostten was gekomen. De satan wilde God ontronen. Hij trachtte in de mens God

aan te tasten, doch de Zoon van God kwam en zei: "Dat zal Ik wreken." Hij kwam naar de aarde, overwon beide, de zonde en de duivel en vermorzelde hun kop. Daar liggen nu al Zijn vijanden aan Zijn heilige voeten. Hij triomfeerde en na Zijn overwinning voer Hij dwars door de luchten heen, ten spijt van miljoenen boze geesten of duivelen, recht uit naar Zijn Vader. O, zij hebben Hem zien gaan en hebben wel gebruld van woede, over die glansrijke overwinning.

Want wat was het ergste voor de duivel? Het ergste voor hem was, dat de Heere Zijn gehele Kerk meenam, volk! O, dat is toch wat: mede-gezet in de hemel in Christus. Hun, die de minste plaats op aarde verzondigd hebben en waardig zijn op de vloer der hel te liggen, heeft Hij een recht in de hemel verworven. *Zij zullen opvaren met vleugelen als der arenden. Zij zullen lopen maar niet moede worden; wandelen maar niet mat worden.* Hier varen zij soms door de hoop, door het geloof en door de liefde in Hem op, doch helaas, het zijn slechts korte ogenblikken, dat zij in Zijn gevoelige tegenwoordigheid mogen delen. Gedurig moeten zij uitroepen: "Duizend zorgen, duizend doden, kwellen mijn angstvallig hart." Maar, als zij door het geloof een blik mogen slaan op de opgevaren, triomferende Christus, zijn er ook ogenblikken dat zij uitroepen: *Dood, waar is uw prikkel, hel waar is uw overwinning?* Wie zal nu nog beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? Door het geloof mogen zij nu soms wel eens opvaren in hun gebed door Christus. Opvaren in Hem, door Hem, tot Hem.

Met een oog des geloofs op die dierbaren Persoon, zijn twee naturen, staten en ambten vinden zij alleen in Hem wat tot het leven en de zaligheid nodig is. Ze kunnen met vrijmoedigheid zeggen:

*Mijn begeren,
Heere krachtig
En almachtig
Is voor U, in al mijn leed,
Met mijn zuchten en mijn zorgen
Niet verborgen;
Daar Gij alles ziet en weet.*

Psalm 38: 9.

En dat alles door de dierbare komst van hun Zaligmaker op deze aarde.

Er staat in onze tekst: "En als Hij dit gezegd had." Als Hij dus geëindigd had het werk dat Hem gegeven was te doen. Als Hij de staat Zijner vernedering geheel ten einde had gebracht en Hij opgestaan was en als er veertig dagen verlopen waren - toen nam Hij de elfen mee naar de Olijfberg en sprak met hen de laatste maal in Zijn menselijke natuur op aarde over zaken, die Gods eer raakten. Hij zegende hen, de heilige handen opheffende ten hemel en zei: "Gaat heen, predikt het Evangelie allen creaturen. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, maar die niet geloofd zal hebben zal verdoemd worden", Markus 16: 15. Dit was het allerlaatste wat Hij hun hoorbaar en zichtbaar te zeggen had, want nadat Hij dit gezegd had werd Hij opgenomen daar zij het zagen en een wolk nam Hem weg voor hun ogen.

Op de top van de Olijfberg was Hij gegaan. Voor deze aarde was het dus een hoge plaats; toch was het nog een lage plaats en van die lage plaats nam de Vader Hem op tot in de plaats aller plaatsen, in de hemel der hemelen. Uit de staat van Zijn vrijwillige vernedering tot de staat van Zijn nimmer-eindigende verhoging aan de rechterhand van de Vader, om gaven te gaan nemen om uit te deden aan wederhorigen. In de ruimste zin opgevaren van de aarde, door Zijn eigen Goddelijke kracht, en opgenomen door 's Vaders Goddelijk vermogen. Niet

onzichtbaar, alleen in Zijn Goddelijke natuur, noch ook in een verdunning, zoals Luther dwaalde. Nee, waarlijk, zichtbaar en plaatselijk is Hij opgevaren. Door lucht en wolken is Hij de hemelen doorgegaan en is zo de twee benedenste lagen, de wolken en sterrenhemel gepasseerd, naar de hoogste plaats der Goddelijke Majesteit.

O, wie zal van de plaats vermelden waarheen Hij opvoer?

Mijn toehoorders, het is nooit in menselijke woorden uit te spreken, welk een plaats dat is, die Hij voor een korte tijd verliet, om daar nu voor eeuwig weer in terug te keren. Hij kwam op de aarde voor vervloekte aardwormen; wederom verliet Hij de aarde voor hen, opdat Hij Zich een eeuwige Naam zou maken, en zo alle gerechtigheid vervullen. Voor een kort poosje, naar onze tijdsbepaling slechts drie en dertig jaren, heeft Hij als een Goddelijk Persoon in het Goddelijk Wezen de Residentie des hemels verlaten om er nu, als de Middelaar na de dadelijke uitvoering van Zijn werk weer te keren.

O, wie zal de aankomst in die plaats der heerlijkheid beschrijven? Wat zegt het Hooglied ervan? "Ga uit en aanschouwt, u dochter Sions, de Koning Salomo, met de kroon waarmede Zijnen moeder hem kroonde op de dag zijner bruiloft en op de dag der vreugde Zijns harten", Hoogl. 3: 11. En de oude Datheen zingt ervan:

*O Heer, Gij zijt gevaren op
Brekende der vijanden kop,
Nemende hen gevangen.
En u hebt heerlijke gaven fijn,
Ons die gans verstrooid hier zijn,
Rijkelijk doen ontvangen.*

Tot de jongsten dag toe blijft Zijn menselijke natuur in de hemel en met Zijn Goddelijke blijft Hij overalteenwoordig. Altijd, altijd blijft Hij nu een God van nabij en van verre, vanaf de hemel der hemelen tot aan het einde der aarde. Soms hoort men in gebeden zeggen: "Ach Heere, weest U ons een God van nabij en niet van verre." Maar toehoorders, gevoelt u de grote fout in deze uitdrukking? Zal Hij alleen een God van nabij kunnen wezen? Zou ooit Zijn tegenwoordigheid door ver-af zijn, kunnen verminderen? Deze uitdrukking, meestal uit onwetendheid gedaan, is niet volgens Gods Woord. Want wat lezen wij in Jeremia 23: 23? "Ben ik een God van nabij, spreekt de Heere, en niet een God van verre? Zoude iemand zich in verborgen plaatsen kunnen verbergen, dat Ik hem niet zou zien? Vervul Ik niet de hemel en de aarde, spreekt de Heere?" O volk, zeg dan nooit meer: Heere, wees ons een God van nabij en niet van verre; want, is Hij ooit van verre wat Zijn Goddelijke overalteenwoordigheid betreft? Maar, wat is de hapering? De hapering is, dat wij al te vaak zo ver van God zijn, dat wij Zijn tegenwoordigheid niet bemerken. Helaas, maar al te vaak is het zo gesteld in ons ver-afgezakt leven! Ook zijn wij zeer gesteld op een gevoelige tegenwoordigheid Gods en denken: zodra wij het gevoel van die tegenwoordigheid missen, God dan een God van verre is. O, dat er waarlijk eens practijk in ons leven was van de onveranderlijke, overalteenwoordigheid Gods!

Letten wij toch nauw op het wonder, dat in de hemelvaart van Christus verklaard ligt. Wij hebben ons eerste punt genoemd: *Hoe Christus gaat*. Wij hebben gezegd: Het Wezen Gods werd geen Middelaar. Het Wezen Gods nam als zodanig ook geen menselijke natuur aan; maar de Zoon, de Persoonlijke Goddelijke Zelfstandigheid in de tweede Persoon van het Goddelijk Wezen nam onze natuur aan. Dus de menselijke natuur in de Persoon van Christus vaart op. Die menselijke natuur is de zichtbare natuur, en vaart nu onsterfelijk, volmaakt, tot de Vader op.

"En als Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen daar zij het zagen." Hij heeft vastgemaakt, wat wij losgemaakt hebben. Hij maakte mogelijk, wat wij onmogelijk gemaakt hebben. En nog wisten de discipelen niet waartoe Hij heenging, terwijl zij met Hem op de top van de Olijfberg stonden, dachten zij nog aan 'n aards Koninkrijk. Doch, vlak voor Hij opvaart, zegt Hij het hun nogmaals duidelijk, dat dat nog niet Zijn doel was. Door Zijn kruisdood hadden zij 't niet begrepen, door Zijn opstanding ook niet, en zo het scheen, ook nog in die veertig dagen Zijner vertoning niet. Maar, nu is het of Hij zeggen wil: "Wel Mijn jongeren, dan zal Ik u nu voor uw natuurlijke ogen, een zichtbaar bewijs geven, dat Mijn Koninkrijk niet van deze aarde is, want Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, tot Mijn God en uw God." Hij is geen aards monarch, maar Vorst aller vorsten. En als de Koning der koningen heerst Hij in triomf over alles. Zo gaat Hij ten hemel in. Veertig dagen was Hij bij Zijn discipelen gebleven om hen te spenen¹⁴ en hen te leren zich niet te gewennen aan lichamelijke tegenwoordigheid, maar door het geloof op te zien tot Hem, Die een God niet alleen van nabij, maar ook van verre is; en zo hemel en aarde met Zijn tegenwoordigheid vervult in de kracht Zijner bediening. Een Christus Die gaat, tot rechtvaardigmaking, heiligmaking en volkomen verlossing voor al de Zijnen.

O, ziet Hem nu leenvaren als een levend bewijs, als het Zegel van de Vader dat Zijn toorn gestild en Zijn eis voldaan is! Als de discipelen dit zagen, hebben zij niet meer getwijfeld. Nee volk, zeer nadrukkelijk staat er: "Toen keerden zij weer naar Jeruzalem, en waren eendrachtig bijeen, bidden en smeken." "Blijft gijlieden daar", had Hij gezegd "totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte." Dus zij bleven en wachtten. O, dat verblijdend wachten! Dat stille verwachten in gehoorzaamheid aan de opvarende Jezus, op de neerdalende Geest!

Volk des Heeren, kent u iets van dat verwachten na Christus' hemelvaart? Of heeft uw ziel nog een legering naar een aards koninkrijk? Loopt u nog onder het oordeel der wet, onder de eis van Gods recht, de zwaarte van Gods heilige deugden, en de veroordeling van uw consciëntie? Is uw schuld nooit verzoend? Heeft de Rechter u nooit veroordeeld en is er geen Borg voor u opgestaan en het oordeel dus nooit weggevallen? Misschien hebt u uzelf in het toevallen van Gods recht wel eens overgegeven, maar bent u ooit overgenomen, zielen? Misschien wel eens een blik mogen slaan op de Verlosser aan 's Vaders rechterhand, wel eens Zijn arbeid met een oog des geloofs aanschouwd, maar, met bewustheid voor uzelf er nog nooit mee in contact geweest? De Apostel wist niet alleen wat het was, maar hij wist ook hoe het ging! Hij zegt: "Uitgewist hebbende het handschrift dat tegen ons was!" Die zoete Heilige Geest had het hem in drie dagen in zijn hart geleerd hoe het ging. Zo ging het in de hof, zo aan het kruis, zo in de opstanding, zo in de veertig dagen, maar ook zo in de hemelvaart.

O, die hemelse thuiskomst van onze oudste Broeder bij de Vader, volk! Daarom omdat uw Borg thuis kwam, kunt u thuis komen. Nu Hij kon rusten na Zijn arbeid, kon de Vader rusten in Zijn arbeid, en zal nu de Kerk eeuwig in Vader, Zoon en Heilige Geest kunnen rusten door de kracht van die bediening! Daar rusten de vermoeiden van kracht! Daar houdt de drijver op! Nooit hadden wij rust kunnen ontvangen, mensen., als de Vader niet gerust had in het Offer van Zijn Zoon. En nooit had de Zoon een thuiskomst kunnen hebben bij die Vader, zo Hij het werk, dat Hem gegeven was om te doen, niet ten volle volbracht had. Maar, nu is het beide heerlijk geschied, daarom die aller- gezegendste komst in de hemel der hemelen. - Een Christus die heen gaat.

't Is een onderscheid hoe een kind des Heeren in aanraking met de hemelvaart van Christus

¹⁴ Spennen is het woord wat men vroeger gebruikte om een kindje van de moederborst af te houden

geweest is. 't Is groot en aangenaam, als zij in de stand van hun leven er een blik in mogen slaan. Maar, nog iets anders is het wanneer zij statelijk¹⁵ voor hun ziel er deel aan mogen hebben, zij door vrije genade gaan leren wat het is, dat die zoete Borg een thuiskomst kreeg in het Vaderhart, en daardoor en daarin ook zij nu een thuiskomst ontvangen. Dat doet hun ziel wegsmelten in verterende liefde. Wij zeggen dit niet, om hiermee het minste of kleinste leven achter te zetten of weg te slaan, o Nee volk, maar toch stellen wij u voor, om nog eens de volle beloften des Evangeliums in uw ziel bevestigd te mogen zien, en zo met de 'onderwijzer te kunnen zeggen: "Wat nut ons de hemelvaart van Christus?"

Antw.: 1e. dat Hij in de hemel voor het aangezicht Zijns Vaders onze Voorspreker is.

Ten andere, dat wij ons vlees in de hemel tot een zeker pand hebben, dat Hij als 't Hoofd, ons Zijn, ledematen ook tot Zich zal nemen.

3e. Dat Hij ons Zijn Geest tot een tegenpand zendt, door Wiens kracht wij zoeken dat daarboven is, waar Christus is, zittende ter rechterhand. Gods."

O, dn deze vollen stroom zwemt de ziel, er is geen bodem onder; 't is eeuwige, vrije liefde! Dat is toch wat, volk des Heeren, die oudste Broeder, Die nu heenging en ons vlees, Zijn menselijke natuur, ons tot een pand meenam naar de hemel, vanwaar Hij ons een Tegenpand zond, namelijk de Heilige Geest, en dat *met bewustzijn in en voor onze ziel!* De glans van dat heerlijke werk is niet uit te spreken. In Hem opgevaren tot de Vader, een vrije toegang door een gezegende ingang. Hemel en aarde, door de zonde gescheiden, zijn nu weer door Hem verenigd. Zouden wij niet met de oude dichter uitroepen:

*Zo wij sterk zijn, daarvan hebt u alleen de eer,
Vermogen wij ook iets, zulks alles komt o Heer'
Van uw goedheid die ons bescherming is bevonden,
Is 't dat wij benauwd zijn nu, of 't eniger stonde,
Gij, o Heilige God Israëls hoog verheven,
Zijt ons Koning tot Wien wij ons ganselijk begeben.* Psalm 89: 8.

Wij moeten nu verder gaan om iets van ons tweede en derde punt te bezien, n.l.:

2e. op Christus, Die blijft, en

3e. op Christus, Die wederkomt.

Er volgt in onze tekst: "En, als zij hun ogen naar die hemel hielden, terwijl Hij heenvoer, zie, twee mannen stonden bij hen in witte kleding, welke ook zeiden: gij Galileesche mannen, wat staat gij en ziet op naar de hemel? Deze Jezus Die van u opgevaren is, zal alsoo wederkomen."

Toehoorders, zeer opmerkelijk staat er: *Er stonden twee mannen.* Hebt u wel opgemerkt in Gods Woord dat men slechts zeer zelden leest van zittende engelen? Hun dienst wordt meestal staande uitgevoerd als vlugge, vaardige geesten, altijd bereid des Heeren wenken ten spoedigste te volbrengen. Het waren twee mannen. Soms zijn de engelen in de gedaanten van jongelingen voorgesteld. Maar hier, na de staat Zijner vernedering wordt de Kerk niet meer als kind of jongeling, maar als een volwassen man voorgesteld, rijp en tot haar volkomenheid gekomen onder de Nieuw-Testamentische bediening. Het waren twee mannen, niet slechts één, want in de mond van twee getuigen zal alle woord bestaan. Zij stonden bij de elven in witte kleding, als symbool der reinheid; onbevlekt en onbesmet was het ganse

¹⁵ Standelijk kennis krijgen aan de hemelvaart is in de bekommerde toestand van een gelovige. Statelijk is in de volle zekerheid van het geloof

werk ten einde toe volbracht.

En wat zeiden zij tegen de discipelen? "Gij uitverkoren Apostelen des Heeren?" Men zou zeggen, die naam mochten zij toch dragen. Maar nee, hoor hoe zij door de engelen worden aangesproken: "Gij Galileesche mannen." Zij worden, terwijl zij daar van de hele wereld de enigste getuigen zijn van de hemelvaart van de Zoon van God, door hemelse engelen aangesproken bij de naam hunner afkomst, en wat was dat? Uit de vermaarde stad Jeruzalem of een der grote steden in Judea? Nee, zij waren afkomstig uit het verachte Galilea, waar volgens het oordeel der letterkundige Schriftgeleerden nooit iets goeds uit gekomen was. Toch blijven de engelen hen in deze plechtige ure bij hun afkomst bepalen en zeggen eenvoudig: "Gij Galileesche mannen!" O, hun Vader in de hemel wist wel, hoe noodzakelijk het voor hen was, nooit hun afkomst te vergeten, ook na 't ontvangen der grootste genade nog niet, en daarom laat Hij hen eraan herinneren.

Wat zeggen zij nu verder? "Deze Jezus, Die van u opgevaren is in de hemel, zal alsoz wederkomen." Wat doen dus deze hemelse getuigen? Zij handelen in opdracht van de Goddelijke Majesteit, maar wijzen zij de discipelen naar hun ambt, naar hun ontvangen genade, of naar zichzelf als twee Goddelijke gezanten? Nee toehoorders, zij leiden de blik der elven op Hem, Die voor hun natuurlijke ogen weggegaan is, maar die met Zijn Goddelijke overal-tegenwoordigheid toch blijft. En als wilden zij hen troosten, voegen zij er bij: deze Jezus, uw Zaligmaker, Die nu van u opgenomen is door Zijns Vaders kracht en eigen Goddelijk vermogen, zal niet altijd onzichtbaar voor u blijven. O nee, nu vaart Hij naar 's Vaders rechterhand, doch eenmaal zal Hij wederkomen! Zij noemen Hem bij de naam, die Zijn werk als Zaligmaker uitdrukt. Dezelfde naam die door Gabriël aan Maria genoemd was, eer Rij nog in het lichaam ontvangen was.

O, dat wonder, Hij, de eeuwige, eeuwig geboren Zoon van God, bekwaam gemaakt om een Middelaar met twee naturen tussen God en mens te zijn. En dat die twee naturen nu voor eeuwig in Hem zullen verenigd blijven.

- *In de baarmoeder van Maria zijn zij door de onbegrijpelijke werking van de Heilige Geest voor de allereerste keer één geworden.*
- In Zijn geboorte zijn zij alsoz in Hem geopenbaard, en Zijn gehele leven door, heeft Hij ze zonder onderbreking tezamen omgedragen en vertoond.
- Als mens is Hij gestorven, en als God en mens is Hij opgestaan. Zo vaart Hij dan zichtbaar in Zijn menselijke natuur door lucht en wolken. Hoe heerlijk straalt nu Zijn Middelaarschap als Profeet, Priester en Koning naar buiten.
- Opgenomen in de hoogste hemelen, blijft Hij daar ten goede Van Zijn kerk om haar met Zijn ambten te dienen. Naar Zijn Godheid, Majesteit, Geest en genade, wijkt Hij nimmermeer van haar, maar zal tot de jongsten dag onder haar werken door de kracht van Zijn bediening.

Mijn toehoorders, kent u onderwerpelijk iets van Christus' hemelvaart in uw ziel? Hij verplaatste 1e. als Borg onze natuur in de hemel, Hij verplaatste 2e. als Hoofd de ganse Kerk in de hemel, maar 3e. Hij verplaatste ook elk kind persoonlijk in de hemel.

O, dat zal het wonder uitmaken voor ieder die het te beurt valt, onderwerpelijk in contact met de hemelvaart van Christus te komen. Dan roept de ziel uit: Ik geloof, dat Hij onze natuur daar vertegenwoordigt, dat Hij 2e. alle uitverkorenen vertegenwoordigt. Maar o het wonder, dat Hij er ook mij vertegenwoordigt. Zo zeker als Hij in Zijn menselijke natuur aan de rechterhand van de Vader is, zo zeker zal Hij mij ook tot Zich trekken, "opdat gij zijn moogt, waar Ik hen, want Ik ga heen tot de Vader." Dal waren Zijn laatste woorden in de zaal tijdens het Pascha.

Gevoelt u toehoorders, waar het fundament der zaligheid gezonken is? 't Zal er niet in bestaan, of ge u wel kunt vastklemmen aan hetgeen er in uw leven gebeurd is, nee mensen, geen ervaringen of doorleefde, genade, zal een pleidooi aan het Goddelijk gerechtshof kunnen vormen. Dit is het enige houvast voor een arm, maar uitverkoren zondaar, dat Hij onze natuur meenam naar de Vader, en dat de Vader Hem zo wilde ontvangen! Nooit zal die Wachter Israëls aan 's Vaders rechterhand slapen of sluimeren. Nu is Hij in Zijn ambt als Hogepriester werkzaam, Die medelijden heeft en ons te hulp komt, Die Zijn Geest zendt, en als wij niet bidden kunnen zoals het behoort, dan bidt de Geest met onuitsprekelijke zuchtingen. O, die heilige overeenstemming tussen de biddende Geest in het hart en de biddende Hogepriester in de hemel. "Die ook ter rechterhand Gods zit, Die ook voor ons bidt."

Judas heeft nooit die biddende Geest in zijn hart, noch een biddende Priester in het hof des hemels gekend! Maar Petrus werd in de kracht Gods bewaard. De satan had hem zeer begeerd te ziften, maar: "Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude", zegt die Goddelijke Voorbidder. Dat, en dat alleen is de grond, mensen!

Kent u iets van het pleidooi van die Goddelijke Advocaat of Voorspraak? Hebt u nooit behoefte, om een onderwerp te worden van Zijn voorbede? Ach, wat zou toch de hemel zijn zonder Hem? Het zou een lege plaats zijn, als wij er die grote Hogepriester niet hadden, mensen, als een Pand bij de Vader. Hij is de glorie des hemels, zou Hij dan ook niet het glanspunt in ons hart moeten zijn? Ach, al zag men de hemel op aarde, maar men zag er Christus niet, het zou geen waarde hebben voor een arme, levendgemaakte ziel! Voor eeuwig draagt Hij de littekenen van Zijn overwinning in Zijn menselijke natuur mee, volk. *Zie Mijn handen* zei Hij tot Thomas, *want Ik hen het Zelf*. Hij kon tonen dat Hij op het slagveld geweest was. Maar daardoor was Hij meteen aan het einde van de staat van Zijn vernedering gekomen. Nu draagt Hij, verheerlijkt, Zijn verdiensten voor bij Zijn Vader!

Is het u wel eens noodzakelijk geworden, kennis te maken, niet alleen met de vernederde, maar ook met de verhoogde Christus? Hij zal toch in beide staten, zowel noodzakelijk als dierbaar moeten gekend worden. Niet slechts toestemmend uit de overreding van. 't Woord, maar bevindelijk in uw hart. Ik wens door de Heere getrouw gemaakt te worden u Hem alleen als de enigen grond voor te stellen. Alle andere gronden zullen onder uw voeten wegzinken mensen, in de ure des doods. O, voor deze Jezus was het, dat de martelaren in oude tijden de brandstapel beklommen ten spijt van allen die hen van het geloof zochten af te trekken. Maar, hoe zult u ooit de zware beproevingen kunnen doorstaan, als uw hoop op uw toestanden en gemoedsgestalten gegrond is? Door alle wentelingen en vervolgingen heen, is de hoop der Kerk op Hem gevestigd geweest, met verloochening van alle andere creaturen en ook van Zichzelf. De vijand gunde hen geen plek op aarde, maar Hij zei: *In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen!*

O volk des Heeren, genade brengt haar eigen verwondering mee! Uw fundament op de Steenrots blijft vast, al wisselen alle tonelen. Hij is de altijd bedienende Zaligmaker, als u maar altijd een ledige zondaar blijft!

Hebt u het wel opgemerkt, dat de twee engelen geen staats-Christenen van de elven maakten? Zij zeiden niet: gij uitverkoren en gerechtvaardigde Apostelen. Nee, zij bleven Galileesche mannen, afhankelijk van de ambtelijke bediening des Middelaars Helaas, wat wordt dat in onze dagen gemist. Wat vaart men op een hoogte, als men bekeerd geworden is, en hoe weinigen van Gods waarlijk bekeerde kinderen zijn in de stand van hun leven onbekeerd.

Wat is dat, onbekeerd te zijn? Vraagt een leraar¹⁶ aan de kinderen en hij laat hen antwoorden: *Gods gunst en zalige gemeenschap te missen.*

Wie van ons is dan in de staat of de stand van zijn leven niet onbekeerd? Wat mis ik al te vaak de praktijk, om als een levend zondaar, gebruik te maken van de ambten van Christus. O, Hij is wel Zaligmaker, als ik slechts zondaar ben. Hij schaamt Zich niet de naam Jezus te dragen, en met de menselijke natuur naar de residentie des hemels op te varen. Om Zichzelf, als het geofferde Offer de Vader voor te stellen.

Volk des Heeren, schamen wij ons dan met onze schuld en armoe naar Hem te gaan? Al is het dat de schuld met bewustzijn voor uw ziel verzoend is, en het oordeel weggenomen, bent u daarom uw dagelijkse armoe en ellende te boven? Hoe weinig praktijk is er, in de dagelijkse bediening van een verhoogde Christus onder Gods levend volk! Wel zijn zij geen ongelukkig volk meer, nochtans zou het hun betamen zich te gevoelen als een arm en ellendig volk, doch: *dat op de Naam des Heeren hoopt* in de dagelijkse bediening der heiligmaking. Helaas, met recht kan de Heere over Zijn Kerk klagen: 'dat zij haar eerste liefde verlaten heeft. Wat voor onrecht hebt gij aan Mij gevonden, dat gij zo ver van Mij geweken zijt?' Wat moest het ons niet dagelijks een oorzaak van schaamte en smart wezen onze wereldgelijkvormigheid en het ver-af leven van de Heere! Hoe menigmaal is onze godsdienst weinig meer dan uiterlijke schijn. Hoe vaak doen wij in het openbaar zeer lange gebeden, maar hoe kort zijn zij soms niet in de binnenkamer? En wanneer is er behoefte in ons hart om voor Gods aangezicht met gewezen en smeking neer te liggen? Nochtans onder dit alles blijft Hij de getrouwe Hoge priester. Hij hangt met een hart vol liefde aan Zijn Kerk al is het, dat de Kerk aan de wereld hangt en het grootste deel van haar hart aan haar schenkt.

O, moesten wij niet schaamrood worden, volk des Heeren, dat onze oudste Broeder daar zit, en wij geen werk voor Hem hebben? Wij vergapen ons aan alles wat Hij niet is, wij liggen zorgeloos op het bed en laten Hem in de dauw des nachts buiten de deur staan. Pasten ons dan niet een Evangelische droefheid en innerlijke smart over de miskennis van Zijn Middelaarsbediening? En toch, Hij blijft Dezelfde. Tot de Jongste dag zal Hij Zijn Kerk bedienen door Zijn Woord en Geest.

Ten derde

En dan zegt het slot van onze tekst: "Zal Hij also komen, gelijk gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren." Wij zullen om tijds wil niet te ver uitbreiden. Een wolk nam Hem weg voor hun ogen, maar, als de tijd door de Vader tevoren gesteld daar is, zal Hij op diezelfde wolken, hoorbaar en zichtbaar verschijnen, in de vollen luister en glans Zijner Majesteit. Als de grote Knecht van de Vader, heeft Hij hier Zijn loopbaan geëindigd, en onderworpen, wat Zijn menselijke natuur betreft, wacht Hij op het Woord van de Vader om heen te gaan en de aarde te richten, want van die dag of ure weet niemand, noch de engelen, noch de Zoon (wat Zijn menselijke natuur betreft¹⁷) dan de Vader alleen. Paulus had aansluiting met de wederkomst van Christus gehad, mensen. Hij zegt: "En gelijk het de mensen gezet is, éénmaal te sterven en daarna het oordeel, also ook Christus, éénmaal geofferd zijnde om veler zonden weg te nemen, zal ten anderen male zonder zonde gezien worden van degenen die Hem verwachten tot zaligheid", Hebr. 9: 28.

Het is dus zeker, dat Hij terug komt. Maar mijn toehoorders, hoe zal Hij voor u en mij terugkomen? Zult u Hem zien als een Rechter op de wolken? Dat zal niet meevallen. O,

¹⁶ Ds. L.G.C Ledeboer

¹⁷ NI alleen toen Hij nog niet verhoogd was

mocht u behoren tot hen, die Zijn verschijning lief gekregen hebben. rat volk verlangt innerlijk bij ogenblikken naar die laatste dag wanneer zij ten volle naar ziel en lichaam met Hem zullen verenigd worden.. Het is geen verlangen tegen de Schrift, mensen, maar juist volgens de Schrift. Nog eer het beschreven Woord Gods aan de Kerk overgegeven was, werkte de Heere een levendige betrekking op de Jongste dag in Zijn volk, en oefenden zij geloof op het laatste oordeel. Lees maar wat Judas in zijn brief ons vertelt in vers 14: "En van deze heeft ook Henoch, de zevende van Adam geprofeteerd", (eer er dus het beschreven Woord was) "Zie, 'de Heere is gekomen met Zijn vele duizenden heiligen, om gericht te houden tegen allen, en de goddelozen te straffen", enz. En Job zegt er van in. Job 19: "Want ik weet, mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan, en als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen, dewelke mijn ogen zien zullen en niet een vreemde. Mijn nieren verlangen zeer in Mijn schoot." Deze betrekking op de Jongste dag van onder het Oude Testament vindt weerklank in het Nieuwe Testament, waar de Apostel de tolk der ganse Kerk is in Rom. 8: 23: "Maar ook wijzelfen, zeg ik, zuchten in ons zelve, verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams."

Hebt u ook zulke nieren als Job, kinderen, die verlangende Zijnen naar de volle openbaring van Christus? Het zijn een deer teerste delen in het menselijk lichaam, als om uit te drukken, met welk een teer verlangen hij uitzag naar die dag.

Wij moeten eindigen, daar de tijd omgegaan is. Mocht er veel oefening gevonden worden uit de praktijk des levens met een groot verlangen die dag te verwachten, en dat onze ogen Hem zullen zien als onze Koning, ons van Israëls God gegeven.

Zo hebben wij in het kort iets aangestipt van een heengaande en wederkomende Christus; wij zullen 't hierbij laten.

Eer wij nu met een woord van toepassing eindigen, zingen wij Psalm 89: 12.

TOEPASSING.

Jong en oud, nog een enkel woord, en wij zullen eindigen. Wij hebben bij de aanvang beluisterd van David: *Gij zijt Verwinnaar in de strijd, en geeft Uw volk de zegen*. Hij maakte deze psalm als hij vlood voor Absalom. O, wat had David al niet veel moeten afstaan in zijn leven: Abner, Jonathan, Joab en Absalom. Alles ontviel hem, doch door het geloof blijft hij op het fundament staan en zegt: Gij zijt Overwinnaar! Door het geloof zag David de Christus als een eerlijk Overwinnaar, over dood en graf heen ten hemel varen, terwijl Hij Zijn gehele Kerk meenam. Wij hebben gezegd: Er is een heilsorde in deze weg geopenbaard. Eerst werd het Goede Vrijdag voor de Middelaar. Hij heeft de angsten der hel gedragen en moest sterven, eer het hemelvaart worden kon! Er is ordelijk gehandeld, mensen, in het werk der verlossing van de uitverkorenen.

Kent u er onderwerpelijk iets van? Hebt u ooit heilig gewanhoopt aan alles wat buiten Hem is? Jongens en meisjes onder ons, hebt u uw zonden gezien als bergen om de God des hemels te tergen? Maar, is het u aan de andere zijde ook gebeurd de stem van de Vader in het Woord te horen: "Deze is Mijn Geliefde Zoon, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb"? Wij hadden met onze zonden de afgrond geopend en de hemel gesloten. Maar Hij heeft door Zijn komst, lijden, dood, opstanding en hemelvaart, de afgrond gesloten voor de Zijnen, en hun het paradijs geopend.

Volk des Heeren, hoe moesten wij niet over de aarde gaan? Alles verzondigd en toch vrij verklaard. - Toen stond God op met gunstige gedachten - Ach, mochten wij dan niet kwaad of hard van Hem denken! Hebt u het ooit opgemerkt volk, wat er in Zacharia van de Olijf-

berg staat, vanwaar Jezus ten hemel voer? In Zacharia 14 lezen wij: "Te die dage zullen Zijn voeten staan op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt tegen het Oosten. En de Olijfberg zal in tweeën gespleten worden, naar het Oosten en naar het Westen, zodat er een zeer grote vallei wezen zal." En wat zou er dan gebeuren, volk? "Als die berg onder Zijn heilige voeten gespleten was, dan zult gijlieden vlieden door die vallei Mijner bergen, zegt de Heere. En het zal te die dage geschieden, dat er levende wateren uit Jeruzalem zullen vlieten, ze zouden des zomers en des winters zijn, en het zal een enige dag zijn, die de Heere bekend zal wezen, want het zal geschieden ten tijde des avonds, dat het licht zal wezen, en de Heere zal Koning zijn over de ganse aarde. Te die dage zal de Heere één zijn en Zijn Naam één."

O gemeente, mijn tong is veel te kort en mijn woorden veel te arm, om de rijkdom van de hemelvaart van Christus uit te dragen. Te die dage, n.l. op het grote Kroningsfeest Zijner opneming, werden de bergen gespleten en er kwam een weg in de vallei voor het arme volk om door te vlieden naar Jeruzalem. Het ganse land rondom werd tot een vlak veld gemaakt, waarin zij konden wonen, en er zou geen verbanning meer zijn. Dit alles door de gezegende thuiskomst van onze oudste Broeder aan de rechterhand van de Vader.

In de natuur kan het gebeuren, dat men uren ver de stad met haar torens ziet liggen, en men zeggen zou: Daar ligt de stad, dat is ons doel! Maar als wij er vlak bij komen zien wij soms door de heuvels en het geboomte niets van de stad, noch de torens en denken: waar ben ik nu verdwaald? Ik zal de stad niet kunnen vinden. Zo wordt plaats gemaakt voor 't wonder dat nu de Olijfberg onder Zijn voeten in tweeën splijt en wateren afvlieten uit Jeruzalem! Soms kan een ziel geloofd, gesproken en gezongen hebben, doch eensklaps kunnen zij soms niets meer; de stad is aan hun gezicht onttrokken en de bezwaren liggen als bergen voor hen. Dan leren zij de Middelaar nodig krijgen, Die met Zijn voeten de bergen splijt en hun ziel oplost, de stad laat zien en een vallei effen maakt om door te vlieden. O, die nooit uit te spreken gezegende voeten van de Middelaar.

Maar aan de andere zijde gemeente, hoe is het u gegaan van Hemelvaartsdag tot Hemelvaartsdag? Hoe velen zijn ter hel gevaren en u bent nog op mogen gaan naar Gods huis. Jongen en ouden zijn heengegaan naar hun eigen plaats, maar u leeft nog. Hoe kennelijk heeft de Heere, ook dit jaar weer getoond, dat Hij God is, en Zijn gerichten op de aarde zijn?

Jonge mensen in ons midden, bent u gedoopt, en u komt ter kerk? 't Is groot, God mocht u leren het te erkennen, maar denk erom: u bent door de doop niet wedergeboren, uw doop wast uw schuld niet af, dan zult u de betekenis van de doop moeten leren.

Kinderen, hebt u nog ouders in huis, of onderwijzers op de school die u vermanen en Gods Woord vertellen? Sla hun vermaningen niet in de wind en breek niet in onverschilligheid door alle banden heen; de Heere is het, Die u door hen nog laat waarschuwen.

En gij, vader en moeders, vermaant u uw kinderen toch wel getrouw en maakt uw ziel vrij van hun bloed? Denk er aan, ouders, onderwijzers en onderwijzeressen, het zal wat uitmaken om eenmaal met uw kinderen of leerlingen in het oordeel Gods te staan.

Arme jeugd, arme onbekeerde mensen, ziet u de oordelen Gods in Nederland niet voortwentelen? Jeremia zag alles rondom besloten, zodat er geen ontkoming meer was. O, *Hij zou de schedel der dochteren Sjons schurftig maken*, zodat al haar bevalligheid in afgrijzen veranderde. Mocht u dan heden bekennen wat tot uw vrede dient, want eerlang zult u voor die Koning, Wiens hemelvaart wij thans gedenken, ter verantwoording staan.

En gij, gebonden en gevangen zielen, is er wel eens iets gebeurd in uw leven, waardoor u geen rust noch lust meer in de zonde vindt? Doch is uw ziel nooit van onder de vloek der wet verlost en door Hem in vrijheid gesteld? Hij mocht ook uw heilzon eens doen dagen, al

ligt u nu neer tussen twee rijen stenen, Hij kan u uit het diensthuis uitvoeren en u wederbrengen uit de diepte der zee.

En gij, volk des Heeren, voor wie met bewustzijn de Goddelijke heilzon opgegaan is, eenmaal zal die Zon voor eeuwig het Middelpunt van uw verwondering en aanbidding blijven. Nee volk, wij behoeven gelukkig niet altijd hier op aarde te blijven. Een kleine tijd nog wisselen haar tonelen, maar eens zal het voor eeuwig verwisseld worden zonder ooit meer te verwisselen. Mocht u door het geloof toch veel opzien tot uw Goël, want Hij is Verwinnaar in de strijd en gaf u, volk, de zegen. In Hem zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons liefgehad heeft. O, die zoete banden die ons aan de Zaligmaker, de Vader en de Heilige Geest, ... maar ook aan Zijn oordelen verbinden!

't Zij u gegeven veel een uitdrager van Zijn Naam en eer te wezen. Hij mocht Zijn macht nog eens betonen in het zaligen van onbekeerde mensen, nog werken onder onze arme jeugd door Woord en Geest. Hij gedenke aan Zijn verbond, en de hoop Zijner ellendigen, en zie nog in genade neder door lucht en wolken, op Zijn volk, dat nu in diepe kolken soms ligt, en zucht en schreit.

Hij geve u, volk des Heeren, veel aansluiting bij de hemelvaart van uw Verlosser en een stil verlangen om altoos bij de Heere te wezen. O, dat eeuwig welkom in de bruiloftszaal van uw oudste Broeder, zal u alles doen vergeten wat achter ligt!

God zegene de waarheid om Zijn grote Naams wil.

Amen.

Slotzang Psalm 39 1.

Preek 8. EERSTE PINKSTERPREEK HANDELINGEN 2: 22-24

"Gij Israëlitische mannen, hoort deze woorden: Jezus de Nazarener, een Man van God onder ulieden betoond door krachten en wonderen en tekenen, die God door Hem gedaan heeft in het midden van u, gelijk ook gijzelven weet; Dezen, door de bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood. Welken God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende, zo het niet mogelijk was, dat Hij van denzelven dood zou gehouden worden".

Lezen Handelingen 2.

Zingen Psalm 68: 9.

INLEIDING.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid.

Het is vanouds op de wereld bekend, dat er door alle tijden heen sommige grote gebeurtenissen daden of personen van tijd tot tijd herdacht worden.

Zo zijn wij op de morgen van deze dag des Heeren met elkaar opgekomen, om het grote en doorluchtige feit te gedenken, dat de Heilige Geest hoorbaar en zichtbaar in de Kerk uitgestort is. Door alle eeuwen heen zijn er door de Drieëenige God velerlei gaven aan de Kerk op aarde medegedeeld. En niet de minste van die gaven is zeker wel het waarzaligmakende geloof.

Waarom noemen wij dat een grote Gave?

1e. Dat geloof is van Goddelijke oorsprong.

2e. 't Is van een geestelijke natuur.

3e. 't Werkt door de liefde.

En omdat deze drie dingen nooit van het ware geloof te scheiden zijn, zoekt dat geloof door de liefde werkende, een Voorwerp. En welk Voorwerp zal het zoeken? Het zoekt een Voorwerp dat oneindig is, almachtig en in Zichzelf volmaakt goed. Alleen zó'n Voorwerp zoekt het ware geloof. Het zoekt niet de werkzaamheden, noch de weldaden of kentekenen. Nee, het waar zaligmakende geloof, dat van Goddelijke oorsprong en geestelijke natuur is, en door de liefde werkt, is zelf een weldaad en is zelf een kenteken. Daarom zoekt het uit zijn natuur naar een Goddelijk, volmaakt, beminnelijk Voorwerp, waarop het zich vestigen en waarin het zich oefenen kan.

Zo'n Voorwerp nu, vindt het alleen in de Heere Jezus Christus, Die Goddelijke majesteit bezit en het uitgedrukte beeld van Gods Zelfstandigheid is, het afschijnsel Zijner heerlijkheid, Die alle dingen draagt door het Woord Zijner kracht. Als nu de ziel door het geloof met dat Voorwerp in aanraking komt, vraagt zij niet: "Hoe zal ik van de straf ontheven worden?" Maar: "Hoe zullen de beledigde deugden van een Drieëinig God weer haar vollen luister ontvangen?" Dat geloof bidt de Rechter niet om verandering van vonnis of verzachting in de uitvoering van het recht. Nee, het waar zaligmakend geloof billijkt het vonnis en erkent het heilig recht van de Rechter om het vonnis naar de eis uit te voeren. Van ganser hart leert de ziel de zijde van de Rechter kiezen. En in dat kiezen, leert zij zichzelf verliezen, en in dat verliezen vindt zij het Voorwerp dat in Zichzelf volmaakt goed, ja enkel gerechtigheid is. Daar vindt zij het Voorwerp dat zij zocht, omdat het Voorwerp Zelf dat geloof in haar gewerkt en aan haar geschonken had. Immers het geloof vindt zijn oorsprong

in het Voorwerp, want het is van Goddelijke oorsprong. Het vindt ook alleen zijn voldoening in dat Voorwerp, want het is van een geestelijke natuur. En ten derde het werkt door de liefde van het Voorwerp in liefde tot het Voorwerp, en is daarom met niets minder tevreden dan in het Voorwerp opgelost te worden.

Kent u iets van zo'n geloof en van Christus als zijn Voorwerp, toehoorders?

Wij hadden gedacht op deze Pinkstermorgen uw aandacht te bepalen bij zo'n waarheid, waarin de beminnelijkheid van Christus door de Heilige Geest verklaard wordt.

Met de hulp des Heeren wensen wij dit te doen uit de woorden die u opgetekend vindt in Handelingen 2 vers 22, 23 en 24:

"Gij Israëlitische mannen, hoort deze woorden: Jezus de Nazarener, een Man van God onder ulieden betoond door krachten en wonderen en tekenen, die God door Hem gedaan heeft in het midden van u, gelijk ook gijzelven weet; Dezen, door de bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood. Welken God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende, zo het niet mogelijk was, dat Hij van denzelven dood zou gehouden worden".

Doch vooraf vragen wij de Heere om Zijn onmisbare zegenZingen Psalm 119: 85 en 86.

Wij zouden onze tekstwoorden willen noemen:

"De uitstorting van de Heilige Geest in de prediking van Petrus geopenbaard."

En die nader bezien:

1e. In haar openbaring wijzende op de Middelaar.

2e. Wijzende op Gods raad en de uitvoering daarvan.

3e. Wijzende op de verheerlijking en triomf van de Middelaar; om dan

4e. Met de waarheid tot onszelf, in te keren.

Wij smeken U, o Vader in Christus, verleen ons in spreken en horen Uw zegen ten leven, door Uw Heilige Geest. Amen.

Mijn toehoorders.

Wij vinden de woorden van onze tekst beschreven door Lucas in zijn tweede boek, n.l. de Handelingen der Apostelen, door hem verhaald en door de inspiratie van de Heilige Geest te boek gesteld. In het eerste hoofdstuk begint hij te verhalen, hoe Jezus veertig dagen na Zijn opstanding Zich levend vertoond heeft aan de Zijnen op aarde. Vervolgens Zijn hemelvaart en hoe de elven met de Godvruchtige vrouwen en de broederen eendrachtig bijeen bleven in bidden en smeken, zoals de Middelaar het hun gezegd had te wachten in Jeruzalem, totdat Hij hun de belofte van de Vader zenden zou. Reeds in die dagen van wachten en bidden stond Petrus op, in een vergadering van honderdentwintig personen en verhaalde hoe het met Judas gegaan was en hoe de Schrift in hem vervuld is geworden, en Lucas deelt ons mede hoe tenslotte Matthias in zijn plaats 'bij de elven gevoegd werd. Zij bleven dan zodanig wachtende tot de vijftigste dag, tot de dag van het grote Pinksterfeest, het feest der zeven weken, der eerstelingen en der herdenking van de wetgeving op de Sinaï.

Op deze dag, terwijl zij allen eendrachtig bijeen waren, "geschiedde er haastiglijk uit de hemel een geluid, gelijk als van een geweldigen wind die gedreven werd en vervulde het gehele huis waar zij zaten. "En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest" staat er in

vers 4. Daar was dus de vervulling der belofte. Nadat het ganse werk door Christus volbracht was, had Hij de elf discipelen meegenomen naar de Olijfberg en hun gezegd, dat Hij nu ter rechterhand van de Vader 'heenging, om de belofte, die de Vader Hem op Zijn arbeid beloofd had, in ontvangst te nemen en diezelfde belofte, als de grootste gift aller giften, op Zijn Kerk neder te zenden. Daarom zei Hij: "Gaat heen en verwacht de belofte die u van Mij gehoord hebt, want gij zult met de Heilige Geest gedoopt worden, niet lang na deze dagen."

Deze belofte van de Vader, zoveel eeuwen tevoren reeds aan de Kerk beloofd, zou nu eindelijk "in vervulling gaan. Tot nog toe was er geen plaats voor die vervulling geweest. Eerst moest de Vader volkomen voldoening ontvangen, door het lijden en sterven van Zijn Zoon, eer de Heilige Geest, de derde Persoon, Eenswezens met de Vader en de Zoon, zou kunnen uitgestort worden. Daarom wijst Petrus nu door die Heilige Geest gedreven, de vergadering op de belofte in het Oude Testament reeds uitgesproken, zeggende: "Dit is het wat gesproken is door de profeet Joël: "En daarna zal het geschieden, - nadat dus de schuld betaald en de kwitantie gegeven is, en de Zoon van God ter rechterhand opgevaren is - daarna zal het geschieden, dat: k Mijn Geest zal uitgieten over alle vlees, en uw zonen en uw dochteren zullen profeteren; uw ouden zullen dromen dromen, uw jongelingen zullen gezichten zien", Joël 2: 28.

Petrus wil zeggen: Mensen, dat is nu gekomen, dit is nu het woord door Joël voorzeggd. Eeuwen tevoren was in het Oude Testament de komst van de Messias op aarde voorzeggd. En, ongedacht en onverwacht kwam in de volheid des tijds de vervulling. Maar de uitstorting van de Heilige Geest was niet minder lang vooruit voorzeggd. En hoewel de aandacht van het volk op deze voorzegging niet zo gevestigd was, dan op de komst van de Messias, toch lag de belofte des Geestes zeer nauw aan de komst des Middelaars verbonden. Eindelijk, nu tien dagen voor de vervulling ervan zegt Jezus tot de elven, dat het nu aanstaande is. Nog bepaalt Hij geen tijd, maar zegt: "Niet lang na deze dagen."

Hem was gegeven, alle macht in de hemel en op aarde, en zo bezat Hij ook de macht om die Geest uit de hemel op aarde, in Zijn Kerk neer te zenden, zoals beloofd was.

Wat was nu de eerste uitwerking daarvan?

Wij willen in het kort ons teksthofdstuk doorwandelen en zo tot onze tekstwoorden komen. Er staat in vers 4: "Zodra de Geest nedergedaald was, begonnen zij te spreken met andere talen, zoals de Geest hun gaf uit te spreken." Het was de gang van de ganse Kerk geweest, eerst te geloven en daarna te spreken. David en Paulus zeiden beiden: *ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken*, zo geloofden zij ook en konden niet anders dan nu terstond spreken. En hoe spraken zij nu? Als deze stem geschied was, kwam de menigte tezamen en zij werden beroerd. Waarom? Het waren Galileesche mannen, die daar tezamen gekomen waren en nadat deze stem geschied was, hoorde de schare een iegelijk in hun eigen taal spreken. Bijna twintig verschillende natiën hoorden hen in hun eigen taal de grote werken Gods verkondigen..

Wij lezen in Genesis 11, dat na de zondvloed de ganse aarde van enerlei spraak en enerlei woorden was. Maar de mensen gingen een toren bouwen, wiens top tot in de hemel zijn zou (zo zij meenden) en wilden zich zo een naam op de aarde maken. Maar de Heere kwam neer om te bezien beide de stad en de toren, die de kinderen der mensen bouwden, en Hij sneed hun goddeloos voornemen af door hun spraak te verwarren, zodat zij verstrooid werden over de ganse aarde. Het is dus duidelijk dat de zonde oorzaak, gegeven heeft dat er verschillend talen op de aarde gesproken worden.

Maar wat zien wij nu op de Pinksterdag? God vervulde Zijn belofte eerst in het zenden van

Zijn Zoon en nu in het zenden van de Heilige Geest. De Middelaar had in Zijn laatste samenkomst met de jongeren, op de Olijfberg, vlak voor Hij opvoer, gezegd: "Gaaf heen, predikt het Evangelie allen creaturen. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn zal zalig worden, maar die niet geloofd zal hebben zal verdoemd worden."

Men zou zeggen: was het niet een vergissing, dat Hij hun gebiedt: "Gaaf heen, predikt het Evangelie aan alle creaturen?" Hoe konden die elf ongeleerde, eenvoudige mannen, hoofdzakelijk arme vissers uit Galiléa, hoe konden die aan vreemde volken het Evangelie gaan prediken? Als zij het in Jeruzalem, of hun eigen landstreek moesten doen, dat zou voor ons begrip nog gaan. Galiléa was het land hunner geboorte, en in hun moedertaal de Christus prediken was geen bezwaar, maar, hoe zouden zij ooit in vreemde landen en onbekende talen het Evangelie des vredes kunnen brengen? Het scheen een onuitvoerbare zaak! Zij hadden die talen kunnen leren, dat is waar, doch er zou wel een mensenleeftijd voor nodig wezen, om langs de gewone weg zoveel talen te leren spreken. Nee, mijn toehoorders, dat had God in Zijn eeuwige raad anders besloten. In één moment was door de zonde des mensen de spraak verward, en alles verstrooid en uit elkaar gegaan. Maar ook in één ogenblik zou de Goddelijke almacht de uitwerking der zonde wegnemen, en even snel wederom verenigen wat eerst verstrooid werd. Had Hij tegen de discipelen niet gezegd: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde?" En direct op deze uitspraak laat Hij volgen: "Gaaf dan heen, onderwijst alle volken, dezelve dopende in de Naam des Vaders, des Zoons en van de Heilige Geest, lerende hen onderhouden alles, wat Ik u geboden heb."

Christus voorkwam hun bezwaren, die mogelijk in hun hart zouden oprijzen, om aan vreemde volkeren, welker taal zij niet kenden het Evangelie te gaan prediken. Eer Hij hun last gaf dit te doen, zei Hij: *Mij is gegeven alle macht*, gaat dus gerust heen, en Ik zal u intijds geven, wat u nodig zult hebben. En nadat Hij hun deze last met de belofte er bij gegeven had, voer Hij op naar de rechterhand van Zijn Vader, en nam onze menselijke natuur als een pand voor heel Zijn Kerk mee naar de hemel. Hij Zelf ontving de Heilige Geest van de Vader, en zodra Hij aangekomen was, zond Hij de Heilige Geest weer als een Tegenpand aan de Kerk terug. Het was de belofte van de Vader aan de Zoon, en ook de belofte van de Zoon aan de Kerk dat die Goddelijke, Derde Persoon uitgestort zou worden.

Hoe zichtbaar was nu de eerste vrucht van die uitstorting! Hoort wat het zevende vers in ons teksthoofdstuk zegt: "En zij opzetten zich allen en zeiden. verwonderd de één tot de ander: "Zijf niet alle deze Galileeërs?" Met andere woorden: zijn het niet alle ongeleerde, eenvoudige werklieden uit het verachte Galiléa? "Hoe horen wij ze een iegelijk dan spreken in onze taal waarin wij geboren zijn? Parthers, Malers, Elamieten en die inwoners, zijn van Mesopothamië, Cretenzen en Arabieren, wij horen ze in onze taal de grote werken Gods spreken." Toen werden ze twijfelmoedig en zeiden: "Wat wil toch dit zijn?" Had deze eerste vrucht van de nederdaling des .Geestes niet een zichtbare, ingrijpende uitwerking? 't Was de vervulling van een eeuwen tevoren gedane belofte, die nu, na de voldoening der wet, door de Zoon van God plaats kon hebben. Nu kon weer verenigd worden wat door de zonde verwoest was. Hij bracht de glans van Zijn almacht en herstelde gunst naar buiten door gebruik te maken van ongeleerde Galileesche mannen. De taal- en Schriftgeleerden ging Hij voorbij, maar gaf in één ogenblik deze eenvoudigen vissers en werklieden de kennis, die anderen na jaren studeren eerst machtig waren. Ligt 't niet woordelijk in vers 4 opgesloten toehoorders? Zo nadrukkelijk staat er: "Zijf werden vervuld met de Heilige Geest en spraken met andere talen, zooals, de Geest hun gaf uit te spreken."

Maar wat zien wij verder in het hoofdstuk?

1e. Hij gaf hun niet alleen de kennis der taal, maar 2e. Hij gaf hun ook ruime stof, waarover zij moesten en konden spreken.

Hoort hoe het gegaan is. Velen onder de menigte ontzetten zich en werden beroerd, maar anderen spotten en zeiden: "Zij zijn vol zoeten wijn", dat is: zij zijn dronken. Maar Petrus, staande met de elve, verhief zijn stem en sprak. Merkt u wel toehoorders, nu komt het, zij ontvingen niet alleen de taal, maar ook ruime stof om te spreken, want hij zei: "Gij Joods mannen, en allen die te Jeruzalem woont, dit zij u bekend en laat mijn woorden tot uw oren ingaan." En nu begint hij in vers 14 een rede, die tot het veertigste vers duurt. O, die Petrus! Mensen bezieet in dit feit de alles-overklimmende grootheid der soevereine genade! Het is nog maar vijftig dagen geleden dat diezelfde Petrus in de zaal van Kájafas met een eed Zijn leugen bevestigde en zei: "Ik ken de Mens niet." Tot driemaal toe waagde hij het te zeggen. Maar ziet hem nu staan als een toonbeeld der verheerlijkende genade en aan het hoofd van de andere discipelen zijn stem verheffen, zeggende: "Deze zijn niet dronken gelijk gij vermoedt, maar dit is het, nl. "de belofte van de Vader aan de Zoon, vele eeuwen tevoren door de profeet uitgesproken."

Hij gaat door hun te zeggen wat de Geest onder het Oude Testament al geprofeteerd had, en wat diezelfde Heilige Geest ook hem nu weer gaf uit te spreken. Merkt u toehoorders het grote werk in de zending van de Geest? Ten allen tijde heeft God ons in Zijn Woord een orde voorgesteld. In de orde dan zien wij in de Heilige Schrift, dat elk der Goddelijke Personen, hoewel inblijvend in het Wezen Gods, toch ieder Zijn Personele eigenschap bezit. Hellenbroek leert het de jeugd in deze woorden:

- 1e. De Personele eigenschap van de Vader is, dat Hij als Vader is van Zichzelf;
- 2e. De Personele eigenschap van de Zoon is, dat Hij is gegenereerd van de Vader;
- 3e. De Personele eigenschap van de Heilige Geest is, dat Hij uitgaat van de Vader en van de Zoon.

Nu gaat het hier met de Pinksterdag niet over het Persoonlijk bestaan van de Goddelijke Personen, nee toehoorders. Petrus spreekt hier over het werk der Goddelijke Personen, dat evenwel niet van hun bestaan af te scheiden is. Het is echter nodig dat we deze zaken wel onderscheiden. Want immers, het wezen Gods is nooit mens geworden. En is de Vader of de Heilige Geest Middelaar geworden? Nee, alleen de Tweede Persoon in het Wezen is mensa en Middelaar geworden.

Zo is het nu ook op de Pinksterdag. De Vader werd niet uitgestort ook de Zoon niet, maar in de orde van het Goddelijke Wezen in haar werkingen, is de Heilige Geest als een vervulling van de belofte van de Vader, aan Christus gegeven, en wederom zendt nu de Zoon dezelfde Geest als een vervulling der belofte op Zijn gemeente, terwijl ondertussen de Geest toch één met de Vader en de Zoon in het Wezen Gods blijft,

Is dat geen aanbiddelijk wonder mijn toehoorders, dat nu zonder vernedering voor de Heilige Geest, Hij als een Gift van de Vader aan de Zoon, en als een Gift van de Zoon aan de Kerk gegeven kon worden?¹⁸

En wat zien wij nog verder in deze uitstorting?

Niet slechts 1e. een vervulling der 'belofte, maar 2e. ook een verhoring der gebeden. Toen Jezus, in de laatste dagen van Zijn omwandeling op aarde bezig was Zijn discipelen op Zijn heengaan voor te bereiden, en hun de laatste onderwijzingen gaf, zei Hij in Joh. 14: 16: "Ik

¹⁸ Het is een *neerbuigende goedheid* van de Heilige Geest dat Hij op een vervloekte aarde in aardse schepselen wilt inwonen om goddelozen te herscheppen en in hen blijft tot zij volmaakt worden in de hemel. En dat Hij niet vertrekt bij hen die Hem zo zwaar beledigen!

zal de Vader bidden, en Hij zal u enen anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid, namelijk de Geest der Waarheid, Welken de wereld niet kan ontvangen."

O, dat Goddelijk gebed van een Goddelijke Christus tot de Vader, om God de Heilige Geest. Hij wist wel, dat alleen het werk zou kunnen vervuld worden door de Geest, met de Geest. Hij heeft in de Persoon als Middelaar de taak der voldoening op Zich genomen om zo verzoening mogelijk te maken. Maar zonder de komst des Geestes kon het grote werk niet gesloten worden, en was het plan niet voltooid. Leest maar de bevestiging hiervan in vers 7: "Ik zeg u de waarheid, het is u nut dat Ik wegga, want: als Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen, maar als Ik heenga, zal Ik Hem tot u zenden." Ziet u wel, dat de Heilige Drieëenheid een schakel is die nooit in het verlossingswerk kan losgemaakt worden? Nooit had Hij het grote Tegenpand Zijn Kerk kunnen zenden, als Hij Zelf niet eerst was opgevaren.

En wat zou die Goddelijke Geest, nu eenmaal uitgestort zijnde, doen? Hun alleen leren in vreemde talen te spreken? Nee, Hij zou hun ook stof geven waarvoor zij die taal gebruiken konden, want: *Die gekomen zijnde., zou van Zichzelf niet spreken, maar wat Hij gehoord zal hebben, dat zal Hij spreken.* Wat Hij, die Goddelijke Geest, in het heilig, Goddelijk gezelschap van de Vader en de Zoon gehoord zal hebben, dat zal Hij u verkondigen. Hij zal Mij verheerlijken, want Hij zal het uit het Mijne nemen en u verkondigen.

Ziehier, toehoorders, de glorie in de uitvoering van het Goddelijk werk in Zijn Kerk. Hij kwam neergedaald en zat op een iegelijk van hen. Petrus werd geheel door Hem vervuld, en ging door Hem, van Hem spreken. De Goddelijke Personen getuigden niet buiten Elkaar, ook niet tegen Elkaar, doch door Elkaar van Elkaar. De Vader gaf getuigenis van Zichzelf, van de Zoon, en de Heilige Geest. Hij was nu door de Zoon voldaan "Vader, Ik heb voleindigd het werk dat u Mij gegeven had om te doen. Hij was ook verheerlijkt door de Geest. De Zoon getuigt ook van de Vader, door de Geest, want Hij zond de Geest uit, opdat Hij zou getuigen op de aarde. De Heilige Geest getuigt van de Vader en de Zoon en van Zichzelf, zodat zij nu allen werden vervuld. Eertijds hadden zij er wel eens iets van gehad, doch nu kregen zij de volle maat, zij werden vervuld.

Gevoelt u toehoorders, op welke grondslag de twaalf discipelen de Pinksterdag gevierd hebben? Het was niet bij geval, dat de Heilige Geest hoorbaar en zichtbaar neerkwam. Het was ook geen verbeelding of uitzinnigheid. Nee, het was volgens de eeuwige raad Gods, Die het van eeuwigheid zo vastgesteld had. De Majesteit der Drie Goddelijke Personen komt in de dadelijke vervulling van dit besluit openbaar. Adam was in de staat der rechtheid gesteld als hoofd van het verbond der werken, voor het ganse mensdom. In hem hebben wij het verbond verbroken en kwam er dus een vaststelling van de staat des mensen. In plaats van de staat der rechtheid veranderde dat in een staat der ellende of volkomen verdorvenheid.

Nu heeft God van eeuwigheid het Genadeverbond opgericht, waarvan Christus het Hoofd is. In het Hoofd van dat verbond zijn alle uitverkorenen weer in een staat van genade, en komen zij door Hem in de staat der heerlijkheid.

Mensen, houdt in deze grondstukken toch aan de Waarheid vast, zoals die in Gods Woord verklaard ligt, en laat u niet misleiden door de vele dwalingen die ook in onze dagen onder het vaandel van "waarheid" verkondigd worden, daar het inderdaad een ondermijnen is van de zuivere leer der waarheid. Men leest het ronduit in hun boeken: dat ook de niet-uitverkorenen in het genadeverbond begrepen zijn. Gods Woord leert het ons anders. Duidelijk leest men *dat de Vader Christus gegeven heeft tot een verbond des volks, om de aarde op te richten, om de verwoeste erfenissen te doen beërven*, Jes. 49: 8. Zou dan de Vader iets aan Christus beloven dat Hij Hem toch niet schenken zal? Zouden er schepselen in het genadeverbond kunnen liggen (waarvan Christus het Hoofd is) die evenwel nooit zalig

worden? Nee, de Vader houdt Zijn belofte en schenkt Hem allen, zonder onderscheid die oorspronkelijk in het Genadeverbond begrepen zijn.

Maar, daar ligt tegelijkertijd in opgesloten, dat ook alleen degenen die in de tijd waarachtig door de Geest worden levend gemaakt, en slechts die alleen in 't genadeverbond begrepen zijn en de anderen niet. De verkiezing wortelt niet in het genadeverbond., maar het genadeverbond wortelt in de verkiezing. Jezus Christus is de Middelaar en het Hoofd des verbonds en aanvaardt al de uitverkorenen welker namen zijn in het Boek des levens des Lams. Al de uitverkorenen zijn gegeven van de Vader aan de Zoon, doch door hun val in hun eerste verbondshoofd, (dit wil zeggen het eerst geopenbaarde verbondshoofd) Adam, waren de gepredestineerden, welker namen reeds geschreven waren in het Boek des levens, nu door hun zonden gekomen onder de rechtvaardige toorn van de Vader en al de vloeken der wet.

Zo is dan het Hoofd van het eeuwige genadeverbond, naar de raad en de voorkennis van een Drie-enig God heengegaan en Hij gaf Zichzelf als een Lam ter slachting, dragende uit eeuwige liefde 't gebod van de Vader, de toorns van de Vader, Zijn recht en vloek, volbrengende zó de eis der wet. Hij werd verdrukt, maar deed Zijn heilige, Goddelijke en onzondige menselijke mond niet open. Hij doordroeg en voldroeg het als een Man van smarten, opdat allen die in Zijn eeuwig verbond opgenomen waren, in Hem als het Hoofd, vrij voor de Vader zouden staan. De Vader geeft Hem na Zijn arbeid nu de vrijbrief en Hij vaart verheerlijkt op tot Zijn rechterhand. Al wat er te betalen was, heeft Hij betaald en al wat te verdienen was heeft Hij verdiend.

O volk des Heeren, niets bleef er meer over, dat nog gedaan moest worden. Hij was dan ook een gans getrouw Hogepriester in de dingen die bij God te doen waren. Zo verwierf Hij al de goederen van het genadeverbond, die de Vader Hem op eis van voldoening beloofd had; het genadeverbond zelf kon Hij nooit verdienen, dat was van eeuwigheid reeds opgericht en vastgesteld.

Wat kon er nu gebeuren?

Nu kon de Vader Hem de Heilige Geest in de volste maat schenken. Eerst bij Zijn inkomst in de wereld daalde de Heilige Geest reeds neer en bleef op Hem, doch nu geeft Hij de Geest aan Zijn Kerk. Nu is de tijd gekomen dat Hij Zijn belofte aan de discipelen vervullen kan. De Vader heeft op grond van het genadeverbond de Geest gezonden op de Zoon en zo kan de Zoon de Geest op Zijn Kerk uitgieten, met name nu eerst op de twaalf Apostelen, opdat zij bekwaam zouden zijn de grondleggers der Nieuw-Testamentische Kerk te wezen. Onder het Oude Testament werd de Kerk in hoofdzaak bepaald onder de twaalf stammen Israëls.¹⁹ Ook nu waren twaalf mannen uitverkoren om in de eerste volheid de Geest te ontvangen en Christus als de ware Messias te gaan prediken, maar nu zou het niet alleen onder de twaalf stammen beperkt blijven. Wat zegt de Vader? "Ik heb U ook gegeven tot een licht der heidenen."

De Heilige Geest bleef niet onder een bepaalde kring. Nee, Hij ging door in de rijen der uitverkorenen, waar ze ook op de aardbodem verspreid lagen. Al door, hen wederbarende, vernieuwende in hun verstand, wil, hartstochten en wandel. *Die Geest gekomen zijnde, zal ze gaan overtuigen van zonde, van gerechtigheid en van oordeel.* Overtuigen van de toorn Gods, de eis der wet, de vloek der zonde en hun zware schuld, en zo zal Hij hun een Leidsman tot Christus zijn. Niet alleen zal Hij het hun voorwerpelijk voorstellen, maar ook onderwerpelijk zal Hij 't hun in hun hart bevindelijk leren. De discipelen hadden drie jaren

¹⁹ Namelijk pas na de Uittocht die 1500 jaar vóór Christus plaatsvond

met Jezus gewandeld en Zijn leer was het richtsnoer voor hun leven geworden, maar toen de rechtvaardigheid Gods de Borg aantastte, kwam er een ogenblik dat zij in slaap vielen. Zij werden geheel uitgeschakeld, mensen. Hij moest (ook voor hen) de pers alleen treden, en de discipelen moesten persoonlijk leren van staat te verwisselen. Zij moesten niet slechts die Christus leren kennen als een Prediker alleen. Drie jaar lang met Hem op de aarde te verkeren, in het geloof dat Hij de ware Messias was, was niet genoeg. Zij moesten met Hem in de dood, en zo leren dat Hij voor hen sterven moest, en zij in Hem alleen leven konden. Hoe had het anders ooit toch Pinksteren kunnen worden?

Toehoorders, ziet ze nu hier staan

ten eerste: bevestigd in hun staat; Christus was opgevaren en had gezegd: *ziet, Ik zend U de belofte van de Vader.*

Ten tweede: bevestigd in hun stand; zij werden vervuld met de Heilige Geest.

Ten derde: bevestigd in hun ambt; zij spraken de talen, zoals die Geest hun gaf uit te spreken.

O, nu zouden zij in de praktijk der heiligmaking er iets van gaan leren: "Hij moet wassen, maar ik minder worden." Na deze zult u het verstaan, had Jezus gezegd, en dat ging op deze Pinksterdag in vervulling. Niet alleen konden zij nu slechts een stukje van God en de zaligheid vertellen, nee toehoorders, Petrus stond met de elve in de volle bediening van de Heilige Geest. De Schriften gingen voor hen nu geheel open en hij zegt: "Dit is het wat gesproken is."

Er was een tijd geweest dat zij niet goed wisten wat zij zeiden. Eens, op de berg, wilde Petrus tabernakelen maken, niet wetende wat hij zeide. En later ontstond er twist onder hen, wie de meeste zou zijn in het Koninkrijk der hemelen, maar Jezus zei: "Gij weet niet van hoedanigen geest gij zijt." Doch nu wisten zij het. Zij stonden aangegord in de volle uitrusting des Evangeliums en verkondigden de volle raad Gods uit de Schriften. En wat was de vrucht van deze eerste predicatie van het Nieuwe Testament? O, deze eerste predicatie heeft de duivel een grote nederlaag gekost. Christus was opgevaren en had de gevangenis gevankelijk gevoerd en zodra Hij de belofte van de Vader zond, haalde Hij als een eerste schoof van de volle oogst van de Nieuw Testamentische Kerk drieduizend zielen naar binnen.

Wat een wonderlijke dag is dat geweest! Nee toehoorders, het was niet voor niets geweest dat Hij het voorhangsel gescheurd had en het Heilige der Heiligen was binnengegaan! Zij werden verslagen in het hart, staat er. Waarom? De Heilige Geest maakt gebruik van Petrus als een instrument en hij begint te zeggen: "Gij Israëlitische mannen, hoort toe: Jezus de Nazaréner, - alsof hij zeggen wil: ik zal Zijn Naam zo duidelijk noemen, dat u goed weet Wie ik bedoel, die Man verachtelijk onder ulieden "de Nazaréner" genoemd. Deze smadelijke Naam zal ik gebruiken, niet alleen opdat u in uw eigen consciëntie weet over Wien ik spreek -- maar ook om die smaadheid weg te nemen.

Deze Jezus dan, een Man van God, - hoort u wel toehoorders hoe Petrus de Zoon van God kende? Hij noemt Hem: een Man van God, een Man van Gods raad en Medegezel, mede één met de Vader en de Geest in het Goddelijke Wezen, - deze Man van God, Die geworden is een Man van smarten onder de mensen, - is krachtig onder ulieden betoond door wonderen en tekenen, die God door Hem in het midden van u gedaan heeft. Is u dit alles onbekend Joden? Wil Petrus zeggen. Nee, daar is hij van overtuigd, want hij laat er onmiddellijk op volgen: gelijk gij ook zelf weet! Hij verzweeeg het niet, dat zij het allen wel wisten wie Jezus de Nazaréner geweest was en wat Hij gedaan had! Als hij hun dit alles nu duidelijk gemaakt heeft, zegt hij: "Dezen, diezelfde Nazaréner, door de bepaalde raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis

gehecht en gedood."

Men zou zeggen: Is deze eerste predicatie door de Heilige Geest toch geen al te scherpe predicatie? Nee mijn toehoorders, de Joden moesten in hun hart bekennen, dat het de waarheid was, wat Petrus hun zei. Eerst heeft hij hen gewezen wie de Persoon was die zij genomen en gedood hadden, maar nu gaat hij hen wijzen op Gods raad.

Dat overdenken wij nu in ons tweede punt.

Petrus is de dwaling der Remonstranten niet toegedaan mensen. De Remonstrant leert dat alles op de wereld geschiedt alleen onder Gods toelating, maar niet omdat God het wil of zo besloten heeft. De Heilige Geest leidt hem in alle waarheid en zal hem de verborgenheid des geloofs laten prediken. Vrij, uit durft hij tegen de grote schare in Jeruzalem zeggen: Deze door de bepaalden raad, en voorkennis Gods overgegeven zijnde.... enz. Merkt u de twee punten hierin waarover hij spreekt toehoorders?

1e. Spreekt hij over het besluit van eeuwigheid, dat is de raad, *Deze door de bepaalde raad*, enz.

2e. Spreekt hij over de uitvoering van dat besluit in de tijd, dat is de daad.... en voorkennis *overgegeven zijnde*, enz.

Wat zien wij dus? Ten eerste de Persoon. Ten tweede de raad, ten derde de daad.

Toehoorders, houdt deze drie punten in uw gedachten een ogenblik vast, wat wil ik u in verband hiermee noemen? Dit: Er zijn mensen op de wereld, ja zelfs nog wel zulken, die zich Godgeleerden noemen, die zeggen, dat de zonde en de val des mensen alleen toegelaten is. De zonde is dus alleen mogelijk geweest onder de toelating Gods, doch Hij had het ook even goed niet toe kunnen laten. Als wij deze stelling vasthouden volgt er vanzelf uit, dat het met de dood van Christus evenzo gesteld is. Als alles alleen geschiedt uit toelating, had God ook een anderen weg ter verlossing kunnen besluiten, als Hij het slechts gewild had en dus had Jezus niet behoeven te sterven. Volgens deze voorstelling van zaken, is Christus' kruisdood dus alleen in het besluit Gods toegelaten, maar was het geen stuk van noodzakelijkheid.

Wat denkt u toehoorders van deze verklaring? Zou het volgens Gods Woord en Geest zijn? Wij kunnen niet anders dan ronduit "nee" zeggen. 't Is duidelijk in onze tekstwoorden, dat de Heilige Geest het Petrus anders geleerd heeft en daarom predikt hij het anders ook.

Nee toehoorders, de Apostel zag door de Geest een veel diepere betekenis in de smadelijke kruisdood dan alleen een toelaten uit kracht van Gods besluit. En hij krijgt op deze Pinksterdag vrijmoedigheid, het in duidelijk verstaanbare taal te zeggen ook: *Deze Jezus* dan, het waarachtige, mannelijke, zaad, uit de stam van Juda, was in de stille, nooit-begonnen eeuwigheid Eenswezens met de Vader en de Heilige Geest. Hij was in de raad des vredes tegenwoordig als de tweede Persoon in het Goddelijke Wezen en als het Hoofd Zijner uitverkorenen.

Hij heeft vrijwillig bewilligd in die raad en heeft gezegd: "Ik kom, o God, om Uw wil te doen." Als God was Hij volmaakt verenigd met hetgeen in die heilige raad besloten was, en eenmaal mens geworden zijnde, heeft Zijn onzondige menselijke natuur zich niet aan die toestemming onttrokken, maar heeft in volle, heilige en verenigde onderwerping gezegd: "Niet Mijn (de onzondige menselijke) wil, maar de Uwe geschiede." Als God en mens was Hij verenigd met Zijn kruisdood, die smadelijk, smartelijk en vervloekt was. Hij stierf, doch deed Zijn mond niet open. Zouden wij dan nu gaan zeggen dat God Zijn dood alleen toegelaten had? Hij had immers van eeuwigheid mee bewilligd om langs deze weg de verwoeste erfenis te gaan beërven.

Nee mensen, als ooit de Heilige Geest uw hart vervullen zal en uw tong sprekende maken, zult u van ganser hart met deze predicatie instemmen en zeggen: "Dezen, door de bepaalde raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde" En niet slechts onder toelating overgegeven.

O, die eeuwige, Goddelijke raad waarin Hij het besloot! En die eeuwige voorkennis waardoor Hij het wist uit kracht van Zijn besluit. Daar de eeuwige raad Gods onveranderlijk is, zo kon het niet anders of ook de daad moest in de tijd volgen. Dit alles ging door de Heilige Geest voor Petrus open. Hij maakt gebruik van Petrus' stem, tong en spraak en geeft hem taal en stof om die vollen raad uit te dragen.

Maar wat zien wij verder in vers 23? Men zou zeggen: Als dan alles toch volgens die eeuwige, raad gebeuren moest, dan is het voor de Joden ook zo erg niet dat zij Jezus gekruist hebben. Immers, Gods raad moest noodzakelijk uitgevoerd, dus zij hebben een zeer goed werk gedaan!

Zou het de Heilige Geest ook zo opnemen? Hoort wat Petrus nu laat volgen: *Dezen ...* hoewel door de voorkennis Gods overgegeven zijnde ... "ebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood."

Nee Israëlitische mnnen, wil hij zeggen, daar komt u zo niet mee van Gods heilige raad neemt uw schuld niet weg. U wist die raad niet en had die raad ook niet lief, noch de God van die raad. Uit vijandschap tegen Zijn heilig kind Jezus hebt gij Hem genomen en gedood en dat nog wel door onrechtvaardige, heidense handen. Die raad en voorkennis dat het zo geschieden moest, stelt Gods eeuwige liefde en wijsheid aan het licht. "Zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft." Het geven van de Zoon vindt dus Zijn grondslag in de eeuwigheid; wortelende in de eeuwige liefde Gods. Dat was geen toelaten mensen, ook niet bij geval. Nee, dat lag vast in het Drie-enig Goddelijk Wezen. Doch, wat nu de uitvoerende daad betreft, dat is een andere zaak. God is geen oorzaak der zonde, noch direct, noch indirect, dat zij verre.

Mijn toehoorders, wie beziet hier met mij de eeuwige, vrije soevereiniteit Gods in de predicatie op de Pinksterdag verklaard? De uitvoering van de aanbiddelijke raad, was door geen hel of duivel te keren. De satan dacht door Jezus te kruisigen het rijk voor zich te winnen, maar hij heeft het er juist door verloren!

Hoort gij Israëlitische mannen, God heeft door uw vijandschap tegen de Nazaréner Zijn eeuwige raad uitgevoerd. Het was noodzakelijk dat de ergernis (van 't kruis) zou komen, het moest komen; maar wee de mens door wie ze komen zou! Gij beroemt u Abrahams zaad te zijn: wij zijn Abrahams zaad, kinderen van Mozes, kinderen van het verbond en uit het gezegende geslacht Israëls, zouden wij dan niet zalig worden? Dat was toch onmogelijk dat God hen niet zou aannemen!

Zo dachten de Farizeeën, en helaas zo denken heden ten dage nog honderden mensen die zich vreselijk zullen bedriegen. Petrus kende zijn volk in Jeruzalem goed, hij durft ze wel aantasten in hun eigengerechtigheid buiten Christus. Nee mannen, daarom zult u niet zalig worden, u hebt de Heere der'heerlijkheid gekruist, maar diezelfde Jezus zit nu verheerlijkt aan de rechterhand van de Vader en zendt Zijn Geest in ons, wat u nu ziet en hoort. 't Is niet alles Israël wat uit Israël is (wil 'hij zeggen). Zijt gij Abrahams zaad en deelt u uitwendig in de goederen van het verbond? 't Is groot, maar bedenkt dat de uitverkiezing boven de val ligt en dat u in het genadeverbond zult moeten opgenomen zijn om ooit de belofte des levens deelachtig te kunnen worden, ook al zijt u naar het vlees Abrahams zaad, want: "De uitverkorenen hebben het verkregen en de anderen zijn verhard geworden." Daarom volk der Joden dat hier nu te Jeruzalem tegenwoordig is, wellicht staat u allen persoonlijk niet

schuldig aan de dood van de Nazaréner, maar toch zal het uw ganse natie aangerekend worden. Maar, weet u wat wij u nog meer te zeggen hebben? Wij zijn getuige geweest van Zijn heerlijke hemelvaart, en vlak voor Hij opvoer heeft Hij tot ons gezegd: "Gaat heen, predikt het Evangelie en vergeving der zonde." Aan wie? Alleen vèr hier vandaan aan volkeren die nooit van Mij gehoord hebben? Nee, *beginnende van Jeruzalem!* Jeruzalem, waar de grootste zondaren, Mijn moordenaars wonen, begint daar de waarde van Mijn bloed te prediken!

O volk, die met mij deze Pinksterdag 'herdenkt, zie hier in de predicatie van Petrus:

- 1e. Gods soevereine liefde;
- 2e. Gods soevereine barmhartigheid;
- 3e. Gods soevereine wijsheid;
- 4e. Gods soevereine rechtvaardigheid.

Het was alleen Zijn eeuwige wil die het aldus besloot en waarnaar het uitgevoerd werd. Maar, het was ook Zijn vrije soevereiniteit op welke manier het uitgevoerd werd. En juist deze manier was geheel overeenkomstig Zijn rechtvaardigheid. Door deze manier kregen de liefde en barmhartigheid ten volle opening, omdat nu de rechtvaardigheid en de heiligheid hun voldoening hadden. Langs deze weg, uitgevoerd naar de Goddelijke voorkennis, heeft de goedertierenheid de waarheid ontmoet en hebben de gerechtigheid en de vrede elkaar gekust, Psalm 85: 11. Nu kan en zal de Heere het goede geven en ons land zal zijn vrucht geven. 't Is de Goddelijke majesteit, die het ganse werk doorstraalt. Hebt u ooit zo'n Pinksterpredicatie gehoord, toehoorders? *Beginnende van Jeruzalem.*

Mochten ook wij verwaardigd worden door de Heilige Geest zó eens Pinksteren te houden. Het zal nooit anders kunnen, als de Goddelijke Geest in onze ziel daalde, of Hij zal ook alleen de Nazaréner als het grootste Middelpunt van hemel en aarde, aanwijzen. Dat is de enige en vaste lijn van de Heilige Geest in het hart van ieder uitverkorene. Elke ziel, door de Heilige Geest bearbeid, zal het min of meer verstaan en bewonderen die grote verborgenheid: Deze Jezus, door de raad van de Drieënige God overgegeven, maar door ellendige, verdoemelijke schepsels genomen en gedood, om zo Zichzelf rijp te maken voor de wrake Gods. De Joden hadden geroepen: *Zijn bloed kome over ons en onze kinderen*, en brachten zo moedwillig de vloek over hun natie. Maar aan de andere zijde, hoe heerlijk blinkt daartegenover de liefde Gods uit in deze prediking op de Pinksterdag, dat hun datzelfde bloed nu aangekondigd wordt waardoor zij konden zalig worden, al waren zij verraders en moordenaars. Petrus zelf stond daar als een levend getuige van Gods genade in hun midden! Het was slechts vijftig dagen geleden dat hij Hem met een eed verloochend had en zei: "Ik ken de Mens niet". O, zie hem nu staan tussen de elve als hun woordvoerder, als een sprekend toonbeeld van de liefde des Middelaars.

Toehoorders, wat denkt u, in het niet uitgekomen, wat Jezus gezegd had "En de Trooster, de Heilige Geest, die Ik u zenden zal van de Vader, Die zal van Mij getuigen? En, laat Hij er op volgen, *gij zult ook getuigen, want gij zijt van de beginne met Mij geweest.*"

Wij zullen om tijds wil niet verder doorgaan. In een korte schets hebben wij getracht die inhoud van onze tekstwoorden gedeeltelijk aan uw aandacht voor te stellen. Zo de Heere ons spaart hopen wij in een volgende predicatie de laatste helft van de tekst te behandelen.

Zingen wij nu een Psalm en keren met de waarheid tot onszelf, in.

Psalm 43: 3 (en 4).

TOEPASSING.

Jong en oud, nog een enkel woord en wij zullen eindigen. Wij hebben in onze inleiding gezegd dat vanouds vele zaken en personen herdacht zijn in de wereld en in Gods Kerk. Bent u opgekomen om met mij de uitstorting van de Heilige Geest te herdenken? O, is die Goddelijke Geest wel eens ooit in uw ziel uitgestort? Heeft Hij ooit in uw hart Jezus de Nazaréner als het grote Punt verkondigd? Of is Hij voor u nog slechts: Jezus de Nazarener, veracht en onwaardig Hem te volgen?

Hoort, hoe vrije genade Petrus doet spreken nu hij de belofte des Middelaars ontvangen heeft. "Blijft gijlieden te Jeruzalem totdat u zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte", had Christus hen bevolen. En zo was het geschied. Zij hadden met Hem geleden, maar waren nu met Hem verheerlijkt. De satan had Petrus zeer begeerd te ziften als de tarwe, maar zijn Hogepriester had voor hem gebeden, en het geloof was niet opgehouden.

Toehoorders, merkt u wel hoe helder het in Petrus uitkomt, dat het geloof van Goddelijke oorsprong is, van een geestelijke natuur en door de liefde werkende? Als type van de Middelaar had David in Psalm 69 gezegd: "Laat zij door mij niet beschaamd worden die U verwachten, o Heere, want om Uwentwil draag ik versmaadheid, schande heeft mijn aangezicht bedekt. Ik ben mijn broederen vreemd geworden, en de ijver van Uw huis heeft mij verteerd; de smaadheden dergenen die U smaden zijn op mij gevallen."

Maar - de Vader heeft Hem niet alleen gelaten, Hij is met volle glans uit de strijd gekomen. Nu zal niet één van de Zijnen ooit meer beschaamd behoeven te zijn in der eeuwigheid.

Als een held, die door het slijk der straten treedt, staat de Apostel hier de Schriften te verkondigen, dat het also moest geschieden. Hij werpt de laster op het Evangelie af en zegt: "Dit is 't wat gesproken is, nu wordt het vervuld!"

Mijn medereizigers, hoe staat u onder deze Pinksterprediking? Hoort u het met uw uitwendige oren, maar hebt u het ooit inwendig door de Heilige Geest gehoord? Helaas, wat wordt men in onze dagen weinig van de prediking van de Heilige Geest gewaar. Er is een boze geest uit de afgrond uitgegaan, die dwaalt over de aarde en in de harten van mensen. Een geest van afval, van Godsmiskening en losbandigheid, maar ook een geest van godsdienst die afwijkt van de Waarheid. Natuurlijke mensen, de geest niet hebbende, spreken over de Geest en verleiden het volk! O, dat die goede Geest u toch bewaren mocht, om niet onder elke vlag mee te lopen, u beware voor schijnheilige godsdienst zonder God, voor verlossing zonder Christus.

Maar aan de andere zijde, arme onbekeerde mensen, jongems en meisjes, waagt u er Gods dag, Zijn Woord en instellingen aan ten koste voor uw eigen genot en lusten? Uw doop heeft u niet wedergeboren, dat kan alleen door Gods Geest, echter spot u met uw doop en met de uitwendige middelen? Dat zal niet meevallen! Er staat in ons teksthooftstuk: "En als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart en zeiden tot Petrus en de andere Apostelen: wat zullen wij doen mannen broeders?" Verslagen in het hart, dat is de eerste vrucht van het werk van de Heilige Geest. Niet alleen voor een ogenblik terneergeslagen op het slagveld neergeveld, machteloos om ooit meer op te staan.

Mijn toehoorders, dat wens ik u op deze Pinkstermorgen toe, om als een verslagen mens kennis te maken met die eeuwige raad door Petrus gepredikt, en het diep besef dat nu die eeuwige raad en voorkennis uw schuld wegneemt! Misschien denkt u: "Maar ik behoor toch niet onder degenen die Hem gekruist hebben, en ben niet uit het geslacht der Joden, waar de vloek op rust."

Uitwendig niet, maar, als de Heilige Geest uw toestand ontdekte, waar ge uzelf door de zonden in gebracht hebt, zou u zien dat de zonden Christus aan het vloekhout brachten, en

dat ook u schuldig stond.

Jonge mensen in ons midden, hoe zult u deze dagen weer doorbrengen? Hebt u uw plannen voor de feestdagen al klaar? Is het eens of tweemaal naar de kerk en de overige tijd langs straten en wegen en op plaatsen der ijdelheid? Wie weet of deze Pinksteren de laatste niet is die u beleeft! Eens komt de tijd dat het uw laatste geweest zal zijn, ja wie weet of u deze feestdagen nog ten einde brengen zult! O, ik wens het u van harte toe, mocht u onder diegenen behoren, die in het hart verslagen werden! Spot u met de waarheid in uw hart en denkt u: Ter gelegener tijd zal ik er wel eens om denken? Ach, die gelegener tijd kon wel eens nooit voor u komen! Eenmaal zult u met mij voor die Jezus van Nazareth staan, die u nu nog door de mond van Petrus hebt horen prediken. Waar zult ge u bergen als die Vorst der aarde, Wiens Geest u nu veracht en bedroefd hebt, eenmaal uw Rechter wezen zal? Mocht u leren breken met de zonde die in het eind zeer bitter wezen zal, al is ze u nu een zoete bete onder uw tong. Eenmaal zult u ondervinden dat zij u tot een dodelijk venijn geweest is en tot in eeuwigheid blijven zal.

Maar, zijn er ook nog in waarheid verslagenen in ons midden? Is u de rust in de wereld en de zonde opgezegd, zielen? En heeft de Heilige Geest de Middelaar in uw ziel bij aanvang ontdekt? De Heere geve u niet te rusten in uw onrust, noch vrede te vinden in uw onvrede, maar geve u een voortspoeden om uws levens wil! O, de Heilige Geest geve u nooit te kunnen rusten in uw gebeden, uw tranen, uw verandering en uw gaven, hoewel deze dingen op zichzelf nuttig en nodig zijn, kunnen zij de grond voor de vrede in uw ziel niet wezen. Velen ontvangen wel de gave des Geestes, doch niet de Persoon des Geestes, en dat is nodig. Jezus zei niet tot Zijn discipelen: Ik zal u de werking of de gaven van de Trooster zenden. Nee, "Ik zal u de Trooster (Zelf) zenden, Die zal het uit het Mijn nemen en het u verkondigen!" Rust dan niet op de bemoeienissen des Geestes of in overtuiging in uw gemoed, het zouden nog algemene bemoeienissen, evenals met Saul, kunnen zijn. Hij geve u genade niet te kunnen rusten totdat u de Persoonlijke inwoning van de Heilige Geest deelachtig zijt om alzo door Hem tot Christus gebracht te worden, en door Christus tot de Vader om alzo weer door de Geest van Christus te mogen getuigen. O, hoeveel bezitten wel met Saul een zalving, maar missen de wortel der zalving, dat is de zaligmakende genade. De Heere ontdekke zo het bedekte, geve genade die nog in de zonde leven en versterke hetgeen Hij gewrocht heeft.

En gij, kinderen Gods, mocht u veel door de Heilige Geest van uw Zaligmaker getuigen. Petrus durfde Hem nu wel belijden, volk. O, hem was veel vergeven, daarom had hij ook veel lief. Hij roept het voor de ganse stad Jeruzalem uit: "'Zo wete dan zekerlijk het ganse huis Israëls dat God Hem tot cellen Heere en Christus gemaakt heeft." Nooit heeft hij meer gezegd: "ik ken Hem niet." Hij was voor goed genezen!

De Heere geve u genade veel in de voortgang van uw leven met dit Pinkstervuur bedeed te zijn. Hij storte Zijn Geest nog over ons uit in de late nageslachten. Hij is toch alleen Die grote Kinderleider, Woordverbreider en Hartvernieuwer.

Hij lere ons bidden en spreken tot onderwijs, moedgeving, troost en ontdekking en lichte het juk eens van de kinnebakken bij een uitgeteerde ziel, om Zijns Naams en roems wil. Amen.

Slotzang Psalm 143: 10.

PREEK 9. 2e PINKSTERPREEK HANDELINGEN 2: 22-24

"Gij Israëlitische mannen, hoort deze woorden: Jezus de Nazaréner, enen Man van God onder ulieden betoond door krachten en wonderen en tekenen, die God door Hem gedaan heeft in 't midden van u, gelijk ook u zelve weet; Dezen, door de bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood; Welken God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende, zo het niet mogelijk was dat Hij van denzelven dood zou gehouden worden."

Lezen Johannes 15.

Zingen Psalm 119: 3.

INLEIDING.

Mijn toehoorders, wij zijn andermaal samen gekomen om het heugelijk feit van de uitstorting van de Heilige Geest te herdenken. Wij zien Hem op de Pinksterdag als de grootste Gave Gods aan de Kerk geschonken, Door alle eeuwen heen heeft God aan de wereld en aan de Kerk allerlei gaven medegedeeld, maar zou er ooit een groter Gave geschonken kunnen worden dan een Goddelijk Persoon? We lezen in het Evangelie van Johannes dat Jezus tot de Samaritaanse vrouw zei: "Indien gij de gave Gods kende, en wie Hij is die tot u zegt: Geef Mij te drinken, zo zou gij van Hem hebben begeerd en Hij zou u levend water gegeven hebben."

Deze gift van de Vader, n.l. de Heere Jezus Christus, wordt ons door de Heilige Geest verklaard als een wijnstok, waarin alleen slechts vrucht te dragen is. Zo wordt Hij in het ons voorgelezen hoofdstuk voorgesteld: "Ik ben de wijnstok en u de ranken. Die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht."

Adam in de staat der rechtheid was ook een wijnstok en alle schepselen waren in hem als ranken begrepen. Maar, die wijnstok is gevallen en al de ranken zijn bedorven. Het zijn allen geestelijk dode ranken geworden. Maar in het genadeverbond is Jezus Christus de ware wijnstok en Zijn Vader is de Landman. Zo iemand niet in die wijnstok is, die wordt buitengeworpen en is verdord en gaat naar het vuur. Maar de rank die in Hem vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage. "Want hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat u veel vruchten draagt."

Welke grond legt Jezus voor deze verheerlijking? Hij spreekt hier van 's Vaders liefde. Dat was de grondslag van Zijn liefde voor de Kerk. Hoort wat Hij in vers 9 zegt: "Gelijkerwijs de Vader Mij liefgehad heeft, heb Ik ook u liefgehad. Blijft in deze Mijn liefde." Als Middelaar is Christus dus een vrucht van de verkiezende liefde van de Vader. "Ziet Mijn Knecht, Denwelke Ik uitverkoren heb." En wat is nu de weeromstuiting van 's Vaders liefde? Christus heeft als Middelaar de deugden van de Vader lief en zal Zijn leven vrijwillig daarvoor geven. Is dat niet duidelijk bewezen als Hij in vers 10 zegt: "Ik heb de geboden Mijns Vaders bewaard en blijf in Zijn liefde"? Hij was één met die deugden; "die Mij haat, haat ook Mijn Vader." Hij veracht de schande en draagt het kruis om de vreugde die Hem voorgesteld was.

Maar, hoe zal Zijn kerk nu dit alles kunnen weten? Drie jaren lang heeft Jezus op aarde gewandeld en Zijn discipelen geleerd. Nu is Hij gestorven, opgestaan en opgevaren. Hij is dus met Zijn menselijke natuur niet meer zichtbaar en hoorbaar. Wie moet de discipelen nu verder onderwijzen? "Ik zend u de belofte van de Vader," zei Hij. Blijft te Jeruzalem en

wacht totdat u zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte; niet lang na deze dagen zal dat geschieden. Dan zult u bekwaam gemaakt worden om heen te gaan en Mijn zending volbrengen, predikende het Evangelie aan alle creaturen.

Zo wensen wij dan andermaal een ogenblik bij deze bekwaammaking door de Heilige Geest stil te staan en uw Christelijke aandacht verder bepalen bij de woorden die wij reeds begonnen hebben te verklaren uit Handelingen 2: 22, 23 en 24, waar des Heeren Woord aldus luidt:

"Gij Israëlitische mannen, hoort deze woorden: Jezus de Nazaréner, enen Man van God onder ulieden betoond door krachten en wonderen en tekenen, die God door Hem gedaan heeft in 't midden van u, gelijk ook u zelve weet; Dezen, door de bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood; Welken God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende, zo het niet mogelijk was dat Hij van denzelven dood zou gehouden worden."

Doch vooraf vragen wij de Heere Zijn onmisbare zegen.

Zingen Psalm 118: 11 en 12.

Wij hebben gezegd onze tekstwoorden te willen noemen:

"De uitstorting van de Heilige Geest in de predicatie van Petrus geopenbaard."

En dat wel:

1e. In haar openbaring, wijzende op de Middelaar.

2e. Wijzende op Gods Raad en de uitvoering daarvan.

3e. Wijzende op Zijn verheerlijking en overwinning over de dood. Om dan

4e. Met een woord van toepassing te eindigen.

Gave ons de Heere in spreken en horen, om Jezus' wil de nuttigheid der waarheid tot een zegen ten leven door de Heilige Geest. Amen.

Wij zien op deze doorluchtige feestdag de grote stad Jeruzalem gevuld met mensen uit alle oorden des lands, uit alle soorten landschappen en steden. Wij zullen niet te lang stil staan bij de uitwendige omstandigheden en hoe het feest gevierd werd, maar liever terstond overgaan om onze tekst te vervolgen.

In onze eerste predicatie hebben we beluisterd hoe de Heilige Geest tien dagen na Christus' Hemelvaart en zitten ter rechterhand Gods uitgezonden werd en hoorbaar en zichtbaar op de gemeente Jeruzalem uitgestort werd. We hebben gezien hoe de Heilige Geest gebruik maakt van Petrus en terstond de spottaal van sommigen weerlegt door een krachtige predicatie. Hij durft zijn eigen volk aanspreken en de naam van Jezus, de verachten. Nazaréner, in hun midden wel noemen. Zijn naam was Petrus, dat is: rots, en éénmaal had hij gezegd: *Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods*. Dit was de belijdenis van Petrus en op deze belijdenis had Christus gezegd Zijn gemeente te bouwen. God werkte eerst statelijk en standelijk in hem, maar nu ambtelijk ook door hem, want hij werd met de elve vervuld met de Heilige Geest.

In kort herhalen wij slechts hetgeen we bij de aanvang van onze verklaring over deze tekst gezegd hebben, n.l. hoe helder de uitstorting van de Heilige Geest in de predicatie van

Petrus doorstraalt. Hij toont hun aan hoe 't niet bij geval, noch alleen uit toelating was, dat Jezus een Man onder hen, krachtig in woorden en werken, (gelijk ze ook zelf wel wisten) door hen overgegeven was om gedood te worden, maar 't was alles door de bepaalden raad en voorkennis Gods geschied. Maar ook legt hij er de nadruk op hoe dit hun schuld niet wegneemt, dat zij Hem genomen en door onrechtvaardige, heidense handen gedood hebben.

Zo vervolgende komen wij dan nu tot het 23ste vers, waarin hij zegt: ***"Welken God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende, zo het niet mogelijk was dat Hij van denzelven dood zoude gehouden worden."***

Mijn toehoorders, wat zien we in deze woorden? Als de Heilige Geest in extra-ordinaire zin op hen uitgestort wordt en zij nu eindelijk de Trooster ontvangen, die Jezus hun drie jaar lang beloofd had op hen te zenden, zo zien we duidelijk in onze tekst dat de Trooster hen terug leidt naar die Jezus, Die van hen was weggegaan. zoals een kompasnaald steeds de noordster aanwijst, zo wijst de Heilige Geest de Kerk steeds naar het Middelpunt, de Zoon van God. Immers Hij was reeds van eeuwigheid door de Vader beloofd en van eeuw tot eeuw was die belofte herhaald en vernieuwd. Hij toch zou richten onder de heidenen en bestraffen vele volkeren.

Soms hadden de discipelen, terwijl ze met Hem op aarde wandelden, getwijfeld of deze weg toch wel goed was die ze door Hem zagen ingeslagen. Ze hadden bekend en geloofd dat Jezus de ware Messias was, Die in de wereld komen zou, maar ze zagen er geen nuttigheid in dat Hij nu ging sterven. Liever hadden ze gewild dat Hij de Joods natie van onder het juk der Romeinen verlost, want het dacht hun daar nu de tijd voor te zijn. Zelfs na Zijn dood en opstanding waren de elve nog niet van deze gedachte los, want ze vroegen: *Heere, zult Gij in deze tijd aan Israël het Koninkrijk weer oprichten?*

Doch Hij zei: 'Ach, Mijn jongeren, droom nu toch niet langer meer van een aards koninkrijk. Ik zal u iets veel beters geven. Ik heb toch gezegd: Na deze zult gij het verstaan? Welnu, de tijd is nu gekomen dat Ik Mijn plaats in de hemel weer zal innemen, Mijn plaats die Ik om uwentwil voor een korte tijd verlaten had; en Ik ga er nu heen zo Ik er nog nooit geweest ben, dat is: met een verheerlijkt menselijk lichaam, in uw natuur, die Ik aangenomen en in dewelke Ik Mijns Vaders wil volbracht heb. Daar gekomen zijnde zal Ik u de Goddelijke derde Persoon zenden, Die u bekwaam zal maken om de zending te volvoeren, die Ik u opgedragen heb, dat is het Evangelie, die blijde boodschap in de gehele wereld te gaan verkondigen.'

Toen is Hij opgevaren door Zijn eigen Goddelijke kracht en opgenomen door Zijn Vader en ze hadden Hem nagestaard, totdat een wolk Hem van hun gezicht wegnam.

Daar was Petrus ook bij geweest. O, wat zal er in hem omgegaan zijn. Veertig dagen geleden had hij Hem nog verloochend, maar hij zal ook het ogenblik nog niet vergeten zijn dat de Heere aan de zee van Tiberias tot driemaal zei: "Simon, Jonas-zoon, hebt gij Mij lief?"

Ach, het kon na zijn verloochening niet meer lijden dat hij Petrus genoemd werd; dat had hij verzondigd. De Heere noemde hem bij zijn eigen naam: "Simon, zoon van Jona", Doch ook tot driemaal toe was hij uit zijn zware val hersteld en zei: "Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U lief heb." O, dat onvergetelijke ogenblik voor Petrus. Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw, Hij kan Zichzelf niet verloochenen.

Van deze zelfde Petrus nu maakt de Heilige Geest gebruik om als de mond der elven tot de schare te spreken. "Denwelke God opgewekt heeft", zegt hij. U hebt in uw vijandschap en blindheid de Heere der heerlijkheid wel gekruist, maar nochtans heeft Hij Zijn leven vrijwillig afgelegd en heeft hetzelfde vrijwillig ook weer genomen. Hij kon van de dood niet

gehouden worden, mensen. En waarom niet? Omdat Hij door Zijn gehoorzaamheid te niet gedaan heeft die het geweld des doods had, dat is de duivel.

Wij wensen in ons derde punt te wijzen: "***Op Zijn verheerlijking en overwinning over de dood.***"

Ziet ge, mijn toehoorders, hoe Petrus met nadruk zegt: "Welken God opgewekt heeft"? Hij zou ook eenvoudig gezegd kunnen hebben: *Die ten derden dage opgestaan is*; maar dat zegt hij niet. De gelovigen uit de vergadering zouden gevraagd kunnen hebben: "Is dat dan van zoveel gewicht, Petrus, dat Hij niet alleen door Zichzelf opgestaan is, daar Hij er toch de volle macht en 't volste recht toe had?"

"Zeker broeders", zou Petrus antwoorden, "daarin ligt juist de troost voor de uitverkorenen. Want als God de Vader Hem niet opgewekt had, zou dat een bewijs geweest zijn dat de Rechter geen voldoening in het werk van de Borg genomen had. Dan was Zijn gehele leven vol lijden en Zijn smadelijke dood vol smarten, tevergeefs geweest. Ook zouden we nooit de Trooster hebben kunnen ontvangen Die nu over ons uitgestort is zo u ziet en hoort."

Bemerkt u, toehoorders, waarom er zo nadrukkelijk staat: "Welken God opgewekt heeft"? De Rechter nam voldoening in het offer van Zijn Zoon. De verwachting van de Middelaar op Zijn Vader is niet beschaamd geworden. Daarom is ook nu Zijn hart verblijd, want Hij heeft Zijn ziel in de hel (dat is in de helse angsten) niet verlaten en Zijn vlees heeft (die drie dagen in het graf) geen verderving gezien. Psalm 16.

"Mannen broeders", roept Petrus. Hij durft als een Goddelijke ambassadeur zijn mond en tong nu wel te gebruiken om de Christus te verkondigen. Nu zegt hij niet: Ik ken die mens niet. Nee, hij moet spreken, want hij is vervuld met de Heilige Geest. Mannen broeders, het is mij toch geoorloofd vrijuit onder u, als de kinderen Israëls, van de patriarch David te spreken nietwaar? Welnu, de woorden die ik u zeg heeft David door de Heilige Geest in de Psalmen gesproken. Maar u begrijpt toch wel, dat hij hiermee niet zichzelf bedoelde als hij zegt dat zijn vlees geen verderving heeft gezien? U weet allen dat David gestorven en begraven is, want zijn graf is nog onder ons tot op deze dag, dus heeft hij wel verderving gezien wat zijn vlees aangaat. Het is dus duidelijk dat David door de Geest dit geprofeteerd heeft van de opstanding van Christus.

O, volk der Joden en allen die hier tegenwoordig zijn, laat u niet misleiden door de omgekochte wachters, die zeggen dat Zijn dood lichaam gestolen is. Nee, David heeft door het geloof in de Geest dit gesproken, *zo hij een profeet was en wist dat God uit zijn lendenen, zoveel het vlees aangaat, de Christus zou doen voortkomen*. Deze Jezus dan heeft God opgewekt en zo is de profetie van de patriarch David vervuld. Wij zijn er allen getuigen van en wilt u nog verder bewijs?

Het was niet genoeg dat Hij alleen opgewekt is, maar Hij moest na die opwekking ook verhoogd, worden dat is geschied door Zijn Vader, Die Hem aan Zijn rechterhand gezet heeft, nademaal Hij alles volbracht had wat van Hem geschreven was. Hij kon niet hier op aarde in de menselijke natuur blijven leven. Hij moest sterven wilde Hij de zaligheid van doodgevallenen, uitverkorenen zondaars verwerven: de wet eiste dat Hij sterven zou. Maar evenmin kon Hij ook in het graf blijven. Het zou geweest zijn als met een rekening, die wel betaald, doch nooit gekwiteerd was. Daarom: de wet eiste de dood, maar de opstanding bewijst de voldoening. Hij kon dus van de dood niet gehouden worden.

Evenmin kon Hij echter na Zijn opstanding op de aarde blijven. Veertig dagen is Hij naar Zijn menselijke natuur nog gebleven om te bewijzen met vele gewisse kentekenen dat Hij waarlijk verrezen en Zijn graf leeg was. Maar, wat moest Hij nog langer op de aarde doen? Zijn Middelaarswerk was hier afgedaan. Ook dit heeft David door het geloof voorzeggd,

zeggende in Psalm 10: 1: "De Heere (dat is God de Vader) heeft gesproken tot Mijn Heere (dat is de nu opgestane Middelaar): Zit aan Mijn rechterhand." Tot hoe lang? "Totdat Ik uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten." Totdat dus de vastgestelde tijd dat het aardrijk staan zal, verstreken zal zijn en u op de laatsten dag, de grote dag der dagen, ten tweeden male zult heengaan, nu niet om als een kind geboren te worden, maar om de aarde te richten. Hoort u wel, volk der Joden, dat ook de Hemelvaart van de Gekruiste geen fabel is, zomin als Zijn opstanding, al willen de Farizeeën het u laten geloven? Uw vader David, op wie u zo graag roemt, heeft beide voorzegt in de Psalmen. *Zo wete dan nu toch zekerlijk het ganse huis Israëls, dat God deze Nazarener, die man Gods, tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk Deze Jezus, die gij vijftig dagen geleden zelf gekruist hebt.*

Toehoorders, gevoelt u iets van de kracht van deze predicatie? Het waren alle woorden des Geestes. Petrus was er mee vervuld en hij verhief in vrijmoedigheid zijn stem.

Wat was nu de uitwerking van deze, door de Heilige Geest gesproken woorden? "En als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart en zeiden tot Petrus en de andere apostelen: Wat zullen wij doen, mannen broeders?"

Deze vraag was de eerste vrucht van de zending van *de Geest, Die, gekomen zijnde, de wereld zou overtuigen van zonde, van gerechtigheid en van oordeel*. Christus, op aarde had getuigenis gegeven van de Persoon des Geestes en had van Zijn werk aan de discipelen verteld. En de Geest Zelf, nu gekomen, gaat getuigenis geven van de Persoon des Middelaars op een Godverheerlijkende wijze. Nu het ganse werk voldaan is, gaat de voorzegging uit Psalm 2 in vervulling: "Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg Mijner heiligheid." Hij mocht eisen en heeft geëist dat Hem de heidenen gegeven werden tot een erfdeel, de einden der aarde tot een bezitting.

Zó zien we dan deze Pinksterdag, de eerste Pinksterdag van de Nieuw Testamentische Kerk, als een grote dag der eerstelingen. Uitwendig was het 't feest van de nieuwe oogst, van de broden der eerstelingen. Maar de Heilige Geest maakt gebruik van die feestdag en brengt drieduizend eerstelingen voor de Koning uit.

O, die wonderlijke dag! Petrus wist wel hoe het gegaan was, hij was er getuige van geweest. Hij had bevindelijk in zijn hart, statelijk en standelijk er kennis mee gemaakt hoe èn Joden èn Heidenen nu beide door Hem, door een Geest, toegang hadden tot de Vader. "En komende (in de wereld) heeft Hij door het evangelie vrede verkondigd u die verre waart en die nabij waren." Efëze 2: 17. God de Vader ontheft de Borg nu van de schuld die op Hem gelegd was. En nadat Hij alles voldragen en als een Lam ter slachting geleid was en Zijn heilige mond nochtans niet opengedaan had, is die Goddelijke derde Persoon als een Verzegelaar van dat grote werk uit de hemel nedergedaald. In Hem en door Hem is nu de ganse schaar der uitverkorenen van schuld, smet, vloek en toorn ontheven. Want zomin het mogelijk was dat Christus na Zijn voldoening door de dood kon gehouden worden, zo onmogelijk is het dat de Kerk nu door de drievoudige dood kan gebonden blijven. Hij was haar Vrede, van eeuwigheid in het voornemen Gods. Hij werd haar Vrede, in de dadelijke uitvoering van Zijn Middelaarsbediening. Hij is haar Vrede, onafgebroken door alles wat tegenstaat heen en zal ook eeuwig hun enige vrede blijven. "Want Hij is onze Vrede, die deze beide één gemaakt heeft, de middelmuur des afscheidsels gebroken hebbende."

Gemeente, moeten wij bij het aanschouwen van dit Pinksterwonder niet uitroepen: O liefde van de Vader, was dat Uw wil? O liefde van de Zoon, was dat Uw werk? O liefde van de Heilige Geest, was dat Uw uitvoering? Dat eeuwige wonder dat God nu deze Jezus weer opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende. 'Mannen broeders', zou Petrus

zeggen, is dat de moeite van uw aandacht niet waard? Eerst kwam Christus in de tijd voor de dood, maar Hij bleef er niet voor, Hij ging er in. Toen Hij in de dood was, bleef Hij er niet in. Hij kwam er uit. En waarom kwam Hij er uit? Omdat Hij de oorzaak had weggenomen. Toen Hij aan het kruis hing worstelde Hij, met eerbied gesproken, met de heilige wet, met de dood, met de toorn en de vloek Zijns Vaders. "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" En omgekeerd worstelde als het ware ook de wet met Hem. De wet zei: "Vervloekt is hij die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen."

Wat zien wij nu op deze uitspraak? De Zoon van God, de enig, eeuwig geboren Goddelijk, volmaakt heilige Zoon van God, boog het hoofd onder deze uitspraak en onderwierp Zich. Vrijwillig nam Hij die zware last op Zich. En voor wie? Voor rein geschapen engelen, die hun beginsel bewaard hadden? Nee, voor een deel schepselen die zich moedwillig van God losgemaakt hadden en voor wie deze vloek der wet hun eigen loon was. Voor hen boog Hij Zijn Heilig Hoofd en ... stierf.

Wat bleef er nu voor de wet nog over? Ze had de dood geëist op de overtreding, welnu, ze heeft zich kunnen wreken. Hij heeft Zich voor de overtreders in de dood begeven. Ze eiste volkomen voldoening van al haar geboden, eer zij het leven gaf, welnu tot de laatste tittel heeft Hij haar volbracht. Wat had de wet nu nog te eisen of te vloeken? Niets meer, ze was van haar zwaarden ontbloot.

O gemeente, nu heeft Hij door Zijn dood de oorzaak van onze eeuwige honger en kommer, namelijk de zonde, weggenomen en ons de levendmakende Geest verworven, opdat wij door die Geest, Die in Christus als het Hoofd en in ons als Zijn ledematen woont, met Hem waarachtige gemeenschap zouden hebben.

[4. Overwinning over de dood]

Merkt u wel, toehoorders, dat het zonder de dood van Christus nooit Pinksterfeest had kunnen worden? Nooit had Hij de Heilige Geest kunnen zenden als Hij niet door de Vader van de smarten des doods ontbonden was. Doch, in deze weg Zijn werk uitgevoerd hebbende, liet het recht Hem los en heeft de Waarheid de Vrede gekust.

Mijn toehoorders, dat zal voor ieder persoonlijk noodzakelijk zijn; rechterlijk verlost te worden van de toorn Gods en van onze schuld. O, dat is toch wat voor Gods arme volk, 1e dat de dood geen macht en geen recht meer heeft om Hem in het graf te houden en het niet mogelijk was dat Hij van de dood kon gehouden worden. 2e. Maar ook, dat nu ook de dood nooit, nooit meer macht of recht hebben zal om één hunner te houden. Het zou niet mogelijk zijn dat ze van denzelven dood zullen gehouden worden, omdat een onder hun vloek en de smarten des doods voor hun geleden heeft. Dat eeuwige wonder, dat Sion door recht verlost wordt en door de Rechter in gunst, als een Vader, en niet in toorn wordt aangezien. Door de Zoon vrijgekocht en betaald en nu die zoeten, derde Persoon te ontvangen als de Verzegeelaar van het ganse werk!

*"De schuld Uws volks hebt G' uit Uw boek gedaan;
Ook ziet u geen van hun zonden aan."*

Niet één band van zonde, dood, vloek, eis of toorn is nu meer bij machte Gods arme volk te binden, omdat het niet mogelijk was dat Hij van de dood kon gehouden worden. De Heilige Geest zegt het niet twijfelachtig, niet een misschien. Nee, het was niet mogelijk. O, nu door de rechtvaardigheid Gods vrij verklaard, vrij! Dit wil nu de Heilige Geest op deze grote Pinksterdag de inwoners van Jeruzalem en met hen al de schuldigen, verloren, maar uitverkoren zielen gaan prediken. Hij zal ze leren roepen: "Wat zullen wij doen, mannen

broeders?" Die Heilige Geest geeft aan de zondaar het geloof dat hij een zondaar is en eeuwig verloren in Zichzelf.

Gemeente, dat zal noodzakelijk zijn door dat geloof te ontvangen, namelijk het buiten-vallende geloof. Nooit zal er anders plaats kunnen komen voor het binnen-vallende geloof. Het is toch duidelijk dat nooit iemand buiten de Geest des geloofs geloven kan of wil dat hij een zondaar is. En hoewel hij het soms verstandelijk weet kan hij het zonder de Heilige Geest nooit zaligmakend overnemen. Nooit zal hij echter behoefte aan een Verlosser en Zaligmaker krijgen eer hij zich zelf als een in Adam verloren zondaar leerde overnemen. Nooit zal hij waarlijk een *arme van geest* worden, zolang hij geen bevindelijke kennis van zijn doodstaat omdraagt.

Gemeente, heeft de Heilige Geest u deze kennis gegeven? Wij hebben gezegd onze tekst in twee predicatiën over ***vier punten*** te verdelen en hebben daarbij aangemerkt het grote werk der verlossing dool, de Middelaar uitgevoerd en nu door de Heilige Geest en Petrus verklaard. Is het niet duidelijk en zichtbaar door deze prediking openbaar geworden dat de Heilige Geest geen ledig toeschouwer geweest is bij het grote uitvoerende werk van de Middelaar?

1e. Hij was het, Die Maria overschaduwde tot ontvanging van de menselijke natuur die de Tweede Persoon wilde aannemen.

2e. Hij vormde en bewaarde die natuur tot dat zij die baren zou, gebaard heeft.

3e. Die Geest rustte op Hem met al Zijn volheid van Zijn geboorte af, want er staat geschreven: "Jezus nam toe, n.l. in Zijn menselijke natuur, in wijsheid, in grootte en in genade bij God en de mensen." Ik zeg: In Zijn onzondige menselijke natuur, want in Zijn Goddelijke natuur was geen toenemen mogelijk.²⁰

4e. Die Heilige Geest daalde op Hem neder, zichtbaar symbolisch in de gedaante van een duif bij Zijn doop, het begin van Zijn openbare vertoning aan Israël.

5e. Hij paste het woord toe dat Jezus sprak en ontwikkelde Zijn macht in de wonderen die Hij verrichtte.

6e. Het was door de eeuwige Geest dat Hij Zichzelf Gode onsterfelijk opgeofferd heeft; daarom is Hij de Middelaar des van het Nieuwe Testament. En eindelijk

7e. Is Hij ook door diezelfde Geest opgewekt in Zijns Vaders en Zijn eigen Goddelijke kracht. "Die wel gedood is naar het vlees, maar levend gemaakt door de Geest", zegt Petrus in 1 Petrus 3: 18. En Paulus zegt er van in Rom. 1: 4: "Die krachtig bewezen is te zijn de Zoon van God naar de Geest der heiligmaking, uit de opstanding der doden." En dit alles is geschied omdat het niet mogelijk was dat Hij van de dood kon gehouden worden.

Mijn toehoorders, hebt u ooit het wonder van de Drieëenige God in deze beluisterd? Jesaja zegt in hfd. 12 3: "En gijlieden zult water scheppen met vreugde uit de fonteinen des heils." Let er op, hij spreekt hier in het meervoud, "fonteinen." Hier hebt u nu de drie Goddelijke Fonteinen, de Bron en Oorzaak van alle goeds. De Drie Goddelijke Personen, nochtans maar Eén in Wezen is de enigste Fontein in het geheel en zijn drie Fonteinen in het bijzonder, waar alleen alle vreugde uit te scheppen is. Volmaakt verenigd werkt de Heilige Drieëenheid, doch hun onderscheiden Personen worden in Hun heerlijke werken gezien.

Christus, de tweede Persoon, getuigt in Zijn zending als Middelaar van de Vader; en de Heilige Geest en door Jesaja sprekende ingevoerd zegt Hij: "En nu, de Heere Heere en Zijn Geest heeft Mij gezonden", Jes. 48 vers 16. Hier is de grote "Mij", die door de Vader en de

²⁰ De Persoonsopenbaring van Christus was in de staat van vernedering altijd als GOD-MENS, vatbaar voor lijden etc. (J. Temmink). Daarom staat er: GOD vaart op met gejuich, Ps. 47.

Geest gezonden was en: Hij kon van de dood niet gehouden worden.

Hebt u ook bevindelijk kennis aan het werk van de Heilige Geest en het werk van de Middelaar door Hem verklaard, toehoorders? Hebt u ooit de Goddelijke goedkeuring opgemerkt, bewezen door de Goddelijke vertegenwoordiging van Vader en Geest, in het begin van Zijn drie-jarige omwandeling op aarde duidelijk vertoond? Hij was op de aarde, de Heilige Geest kwam neer in de gedaante van een duif en bleef op Hem rusten. Hij gaf Hem de Geest niet met mate en de Vader sprak met een hoorbare stem: "Gij zijt Mijn geliefde Zoon, in U heb Ik Mijn welbehagen", Lucas 3: 22.

O volk des Heeren, mochten onze zielen toch wel drinken uit die fontein des heils, die bron die nooit voor uitdrogen vatbaar is. Mocht er iets van het Pinkstervuur door de Heilige Geest in onze zielen gestort worden en wij de nuttigheid er van na de predicatie van Petrus in onze harten gewaar werden.

*Die God is onze zaligheid;
Wie zou die hoogste Majesteit
Dan niet met eerbied prijzen?*

Zo hebben we dan in kort de 3 punten van onze tekst doorwandeld en gaan nu met een woord van toepassing eindigen. Maar zingen vooraf Psalm 85: 1 en 4.

TOEPASSING.

Geliefden, nog een enkel woord en wij zullen eindigen. Vaders en moeders, jongens, meisjes en kinderen in ons midden, we hebben het voorrecht nog dat de aarde ons draagt en de hemel ons dekt. Wij zijn weer gespaard van Pinksteren tot Pinksteren, hoewel de dood zijn voetstappen in ons midden gezet heeft. Ziet u wel de ledige plaatsen dergenen, die het vorige jaar met Pinksteren met ons waren? Sommigen zijn verlost uit het lichaam der zonde en des doods en anderen zijn heengegaan naar hun eigen plaats, vanwaar zij niet zullen wederkeren. Zullen ook wij hier de eerstvolgende feestdagen nog wezen? En hoe staat het dan met onze ziel voor een nimmer-eindigende eeuwigheid?

Slaan we een blik om ons heen, in de wereld, in de kerk, in de maatschappij, in de scholen, in de huisgezinnen en allermeeest persoonlijk in onze harten. O, dat dan ons hoofd water ware en onze ogen een springader van tranen. We leven te midden der losbrandende oordelen. En weet u wat 't grootste gevaar is, mensen? Het grootste gevaar op de wereld in het algemeen en in uw hart bijzonder, is de zonde. Maar, wie schrikt er nog voor dit gevaar? We beleven een flauw, lafhartig Christendom, dat met alle winden meezeilt en nergens voor blijft staan. O, hoe zullen wij het maken met onze arme kinderen als de Heere de roede opheffen zal en onze godsdienst met vuur beproeven?

Duizenden hebben in ons land hun leven voor de waarheid en het geloof gegeven, maar zonden wij het kunnen doorstaan, toehoorders? Ik sta hier als de grootste schuldenaar in uw midden; ach, mensen, wat zal er van onze godsdienst overblijven als de loutering komt? Dan zal het niet gaan om met enkele vrienden in zoet gezelschap in vrede over onze bekering te praten en ongestoord een gebedje doen, maar verder ons niet bemoeien met de vreselijke breuk van land en volk, kerk en staat. Wat drukken wij in onze wandel van onze godsdienst uit, mensen? O, is het niet een verwaterde godsdienst in onze dagen? Een ieder steke zijn hand in eigen boezem en legge voor God zijn schuld eens neer. Ik twijfel er niet aan of we zullen genoeg aan ons eigen portie hebben, zodat we geen behoefte zullen gevoelen nog iets van onze naaste te zeggen. Ik aan het mijne en u aan het uwe als slechts de Heilige Geest ons in waarheid deed overnemen de grote kloof die er tussen God en ons ligt.

Vaders en moeders, waar zijn uw kinderen terwijl u hier deze godsdiensttoefening bijwoont?

Weet u waar ze zijn? Of leeft ieder (als in het diep gevallen Israël ten tijde der Rechteren) zo het goed is in zijn eigen ogen?

Zonder Koning en zonder tucht? Worden uw kinderen onderwezen volgens de zuivere leer der waarheid en kunnen ze zich uitwendig met hun belijdenis tegenover ketterijen en dwalingen verdedigen? Ik spreek mezelf niet vrij, gemeente. Nee, ik zeg nogmaals: *Ik sta hier voor uw aangezicht als de grootste schuldenaar*. Nochtans moet ik het u aanzeggen. vaders en moeders, zou het ons niet betamen onze belijdenis ook in onze wandel en in de opvoeding onzer kinderen uit te drukken?

Volk des Heeren, moesten wij niet beschaamd en schaamrood staan vanwege onze uitleving na ontvangen genade? O, onder alle zonden en ,ellende, als een diep schuldige in hart en huis, heb ik toch krediet voor God gekregen en wens ik mezelf te veroordelen en schuldig te verklaren voer Zijn heilig aangezicht. Hij is toch al mijn liefde waardig, volk.

De Heere Jezus kon niet ontkomen aan de smarten des doods, hoe zal het dan gaan met de spotters en verachters van Zijn Naam? De heilige wet zal als vuur in hun consciënties branden en zij zullen verteren naar ziel en lichaam zonder evenwel ooit verteerd te worden.

Arme, onbekeerde mensen, dat zal wat zijn eeuwig door de smarten des doods gebonden te blijven, zonder ooit te kunnen sterven. Eeuwig rechtvaardig van de dood gehouden te worden! Mocht het u door genade deze dag nog eens te beurt vallen dat de Heilige Geest de ge- kruisten Christus in uw hart verheerlijkte.

Hoe treurig is het in onze wegzinkende dagen dat zelfs de historische waarheid zo weinig waarde heeft. Onze vaders wisten de leer te verdedigen en prenten hun kinderen in huis, school en catechisatie de gronden der religie in. O, hoe is nu ook in dat opzicht alles verslapt en verwaterd. Hoe zal toch zo'n verlamd Christendom staande blijven als het op de belijdenis der Waarheid aankwam en we moesten kiezen tussen leven en dood?

En wat het aller-droevigste is: Wie draagt er leed om dit grote oordeel? Waar vindt men onder Gods volk de weerklank van des Heeren Jezus' woorden: "Blijft in deze Mijn liefde"? Joh. 15. Heeft eigenliefde, wereld- en zondeliefde het hart niet ingenomen, zodat er geen plaats voor de naam en de eer Gods meer over is? En toch wil Christus de appel niet gedeeld hebben, volk! Hij wil heel het hart of Hij wil er niets van. "Zo dan, omdat gij lauw zijt en noch koud, noch heet, zal Ik u uit Mijn mond spuwen", Openb. 3 16.

Dat toch de liefde van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest waarde mocht krijgen 1e. voor uw onsterfelijke ziel tot zaligheid en 2e. in de uitleving in uw wandel om in de dag der beproeving staande te kunnen blijven.

Gemeente, ik waarschuw u nog, ik kan niet anders. Aan de ene zijde is het gevaar zeer groot om met de brede stroom van ongeloof en atheïsme meegevoerd te worden en aan de andere zijde de niet minder gevaarlijke en ook zeer brede stroom van een juichend christendom, die de misleide zielen naar de bloemhoven jagen en zeggen: 'Wij zijn het zaad der gelovigen en in de doop reeds wedergeboren!' Men leeft van de gebreken van Gods volk en houdt een eigengerechtig, wettisch leven voor heiligmaking, doch sterft met een ingebeelde hemel. Maar, dan zal God het kaartenhuis van eigenwillige godsdienst, zonder fundament gebouwd, in brand steken. Het zal het vuur van Zijn toorn niet kunnen doorstaan. O, dat de Geest der uitbranding nog in uw ziel kwam. Hij mocht u louteren en ontdekken aan alle valse, onhoudbare gronden, eer het te laat is.

Toehoorders, u reist met mij naar een alles beslissend ogenblik. Zou het u dan de moeite niet waard zijn over die eeuwige, toekomstige staat te denken of hij wel of wee zal zijn?

Jeugdige mensen in ons midden: God was veeltijds gewoon onder jonge mensen te werken,

hen te trekken door Zijn Geest en hen jong te leren en bekeren. Als de plaatsen der ouden leeg werden, kwamen er dikwijls jongen voor in de plaats. En soms verwekte God mannen uit onze jongelingen, die uitgezonden werden om te arbeiden in de wijngaard des Heeren. Helaas, waar ziet men het in onze dagen? Enkele gevallen uitgezonderd schijnt des Heeren Geest geweken van onze jeugd! Het schijnt dat de Heere ze overgegeven heeft aan de geest uit de afgrond, wiens rook en vuur alles verpest door de stank der zonde! Ze schijnen rijp gemaakt voor het verderf, overgegeven aan hun eigen boos hart!

Arme jeugd, arme jonge mensen, mocht de Heilige Geest in uw jonge harten werken en doorwerken en u bewaren voor de zonde.

Kinderen, hebt u nog een vader en moeder die God vrezen of u nog vermanen? Geeft ze dan een hand en trapt hen niet op het hart. Gehoorzaamheid aan uw ouders is geen bekering, maar u zult er toch geen schade van hebben. Bekeran is het werk van de Drieëenige God. Het mocht u nog gebeuren eer de dood uw leven af komt maaian als een veldbloem en u verdorren zult als het afgesneden gras. Psalm 103. Wij vermanen u nog in het midden der gemeente: *Heden, indien gij Zijn stem hoort, verhardt u niet.* De Heere houde u bij Zijn Woord, Zijn dag, Zijn middelen en Zijn volk. Niet dat onder de algemene genade u dit kan zaligen. Nee, maar als u het verzuimt zult u eenmaal de verwaarlozing van de middelen bejammeren. Alleen het grote Voorwerp, dat Petrus door de Heilige Geest gepredikt heeft, zal u kunnen zaligen, maar God zou Zijn instellingen kunnen gebruiken om u te ontdekken.

En gij, kinderen Gods in ons midden, wij hebben met elkaar deze Pinksterdag weer mogen herdenken. Hoe bent u opgekomen deze dag en hoe hebt u neergezeten? Hebt u waarlijk in uw leven iets van de uitstorting van de Heilige Geest in uw hart ondervonden, hetzij statelijk of standelijk in de afwisselende gangen? We hebben in onze inleiding gezegd dat Christus Zichzelf een Gave Gods noemt tegenover de Samaritaanse vrouw. Heeft de Heilige Geest u die grote Gave Gods wel eens ontdekt; dat levend water, waarvan u nimmermeer zult dorsten, maar dat genoeg is om uw eeuwige ziele dorst te lessen? Hij is toch de Fontein des levens? Bij U, Heere, is de Levensbron. Hij is die put der levende wateren!

Soms wisselen de wateren der genade hier elkaar af; soms raken ze tot de enkelen, soms tot de knieën, soms tot de lendenen, maar de i.atste duizend ellen die gemeten werden, werden liet wateren waar men door zwemmen moest. Een beek waar hij niet kon doorgaan, want het waren hoge wateren. En over de oever van die beek was zeer veel geboomte. De wateren waren gezond en het blad van dat spijsgeboomte zou niet afvallen, noch de vrucht er van vergaan. In zijn maanden zou het nieuwe vrucht geven. En waarom? Omdat die wateren vloten uit het Heiligdom. Daarom zou die vrucht zijn tot spijs en dat blad tot heling, Ezech. 47. O, die grote verborgenheid! Mocht de Heere al meer en meer door Zijn Geest die wateren in uw ziel doen vloeien en uw ziel in die wateren doen zwemmen. Ons ophalen uit onze slappe, lauwe godsdienst, ons opscherpen en verlevendigen, opdat we met de apostelen nog eens vervuld mochten worden met de Heilige Geest en wij al meer en meer gegrondvest werden in deze Jezus, die God opgewekt heeft. Hij mocht de luister Zijner genade in onze arme, schuldige, ver afgedwaalde zielen openbaren en door de glans van de Nazarener ons ophalen uit het slijk der zonde, de Geest der heiligmaking in ons uitstorten, al meer en meer afstekende naar de diepte.

O, dat zal toch wat zijn, eenmaal toebereid te wezen om straks met die aanbiddelijke Christus, Die nu aan 's Vaders rechterhand zit, medegezet te worden in de hemel! Daar zullen zij Zijn goedertierenheid vermelden, de veelvuldige lof des Heeren! Van onze zijde beschouwd is alles verzondigd, verwoest, vertrap en onherstelbaar, doch Hij mocht nog

louteren, verbinden, leren en bekeren. Dagelijks tot Hem bekeren, dagelijks Zijn Geest uitstorten, die ons altijd naar het grote Middelpunt brengt. Die zoete Geest, die ons leert bukken onder 's Vaders recht, Zijn heiligheid en gerechtigheid; Zijn waarheid leert lief hebben, het vonnis billijken en van hart de zijde van de Rechter kiezen.

Dat we dan toch die Heilige Geest niet uitblussen, niet bedroeven, zodat Hij van ons wijkt in Zijn bediening. Als Persoon zal Hij nimmermeer van Zijn Kerk kunnen wijken; er is geen afval der heiligen. Maar zij kunnen door hun steeds durende afwijkingen Zijn werking en vertroosting wel verzondigen. David zei in Psalm 51: "Geef mij weder de vreugde Uws heil en Uw vrijmoedige Geest ondersteune mij." David had als kind [van God] de levend-makende Geest niet verloren door zijn zonde, maar wel de vreugde en vrijmoedigheid des Geestes; daarom vraagt hij om die weer te mogen ontvangen.

Wat is het toch een wonderlijke dag voor die apostelen geweest! Eindelijk alle raadselen opgelost, de belofte vervuld en Jezus' woorden vervuld: "Na deze zult gij het verstaan."

Volk des Heeren, dat we toch heilig beschaamd werden doorgaans zo weinig van die zoete Heilige Geest uit- en om te dragen. Dat onze zielen deze dag nog eens door de adem des Geestes bedauwd mochten worden! Als een ziel pas aangeslagen en aan haar Godsgemis ontdekt wordt, soms dagen en nachten aan Gods troon gebonden ligt, roept ze in de honger der ziel uit:

*"Mij dunkt was ik Gods eigendom,
Dan gaf ik nergens om."*

Maar hoe pijnlijk is haar de ontdekking die haar in de verdere voortgang doet klagen:

**"Ik wist niet dat mijn tere ziel,
zoveel van 't aardse overhiel'."**

En tot haar diepe smart moet ze ondervinden, wat nu de lijnstok voor de vogel is, dat is de wereld voor haar ziel. O, nu wordt ze vastgehouden en belet haar vleugels uit te slaan en op te varen.

*Hoe kleeft mijn ziel aan 't stof,
ai zie mijn nood!*

De Heere mocht onze afgedwaalde en verzonken zielen nog eens ophalen en door Zijn Geest in Hem verlevendigen, Hij zou ons door genade nog kunnen leiden in Zijn binnenste kamers. Ach, dat we onze schuld en dwaasheid dan toch maar niet voor Hem verborgen, volk, maar blank en eerlijk voor Zijn alwetendheid openleggen. Hij toch zal verzoening doen over de overtredingen Jacobs en Zijn toorn bedwingen, hun goede! O, dat bloed, dat reinigt van alle zonden, die Fontein, die geopend is tegen de zonde en tegen de onreinheid -- daarin mocht Hij onze schuldige harten nog zuiveren.

De Heere zegene in Zijn soevereiniteit en liefde Zijn Woord en mocht nog zondaren bekeren, Zijn volk versterken, de nabij-christen ontdekken, de overtuigden door Zijn Geest overbuigen, alles tot roem Zijns naams, die heerlijk is. Amen.

Slotzang Psalm 56: 5 en 6.

DE INHOUD VAN EEN GROTE VERBORGENHEID

Drie predikaties over Spreuken 1:23

Gehouden te Ede in januari-maart 1938

UITGEVERIJ/BOEKHANDEL GEBR. KOSTER – BARNEVELD. 2000.

Preek 10. DE INHOUD VAN EEN GROTE VERBORGENHEID

Keert u tot Mijn bestraffing; zie Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten; Ik zal Mijn woorden u bekendmaken. Spreuken 1: 23

Zingen: Psalm 146:3

Lezen: Spreuken 1

Zingen: Psalm 119:36

Zingen: Psalm 89:9

Zingen Psalm 119:3

Geliefde toehoorders,

Wij lezen zeer opmerkelijk in het derde hoofdstuk van het boek Openbaring van Johannes, het negentiende vers, daar leert ons de Waarheid: *'Zo wie Ik lief heb, die bestraf en kastijd Ik; weest dan ijverig en bekeert u'*.

Deze woorden zijn van de Amen, de Getrouwe en de Waarachtige. Het begin der schepping Gods. Dat schrijft Hij aan de gemeente der Laodicensen. Die vermaningen en bestraffingen in dit hoofdstuk waren schijnbaar de zwaarste. Maar in het negentiende vers begint de Verbondsmiddelaar te spreken. In dit vers begint Hij het blijkbaar te verzachten, door te zeggen: *'Zo wie ik lief heb.'*

Het is, in de eerste plaats, liefde. Wat Hij lief heeft, bestraft, kastijdt en vermaant Hij.

Dus de liefde gaat de bestraffing vooruit en ook gaat de liefde de kastijding voor. Het is dus uit liefde.

Ten tweede aan de engel: *'Och, of u koud waard of heet, maar omdat gij lauw zijt, Ik zal u uit Mijn mond spuwen.'*

Ten derde nu, wat heeft Hij gezegd? *'Uit liefde kastijd Ik u! zo bekeert u dan'*. Dus uit die diepte is wat uit te halen. Wij zullen daar niet te ver over uitweiden.

Mijn toehoorders, het is eeuwige liefde, opzoekende en trekkende liefde die vooraf gaat. Het is de Goddelijke liefde zelf. Zijn hand is teder. Uit liefde bestraft Hij. Uit liefde kastijdt Hij. Dus de daad is ook liefde. Dit feit heb ik u een ogenblikje laten zien.

Het doel van de kastijding is om bekeerd te worden. Niet op een eerste bekering of op een wettische ijver, maar om weder te keren. Het is een stukje uit de Bijbel dat een zeer grote verborgenheid ontwikkelt.

Wij willen uw Christelijke aandacht dan voor dit avonduur bepalen bij wat u opgetekend kunt vinden in Spreuken 1:23,

Keert u tot Mijn bestraffing; zie, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten; Ik zal Mijn woorden u bekendmaken.

De inhoud van onze tekst is: ***Een grote verborgenheid.***

Wij wensen bij drie punten stil te staan.

- ***Ten eerste blikken wij op een profetische bestraffing.***
- ***Ten tweede blikken wij op een priesterlijke bediening.***
- ***Ten derde blikken wij op een koninklijke bevestiging.***

Om dan ten vierde met een enkel woord van toepassing aan de hand der Heilige Schrift te willen eindigen.

Verlene de Heere ons een alles verbeurde zegen ten eeuwige leven. Amen.

Wij hopen in uw midden nog wel eens meer over deze tekst te handelen, als de Heere ons spaart, zodat wij ons thans richten op ons eerste punt: ***een profetische bestraffing.***

Salomo is de vreedzame. Zijn naam wordt vermeld in het Spreukenboek en in het Hooglied. Maar in Prediker wordt zijn naam niet vermeld. Hij is een zoon van David, Koning over Israël. Onder Gods bestuur was hij hier op de aarde als dienende onder Gods bestuur om wijsheid en tucht te leren. Salomo is in het Spreukenboek als een natuurlijk vader om zijn zoon te leren en te onderwijzen. Salomo, als voedsterheer en als koning voor zijn rijk.

Salomo profeteert ook. De bestraffingen, kastijdingen uit liefde, de eer, de tucht, de vermaningen en de wijs, zijn goed en tot Gods eer.

In de eerste negentien verzen van dit eerste hoofdstuk leest men een inleiding op het Spreukenboek. Van vers twintig tot en met hoofdstuk 9 wordt de opperste Wijsheid sprekende ingevoerd.

In het 20ste vers: de opperste Wijsheid; in het 21ste vers: roept en spreekt zij; in het 22ste vers: tot de slechten; in het 23ste vers verrijst dan mijn tekst.

Dus onze tekst staat in de luister van de meerdere Salomo. Daarom noemen wij deze tekst: ***Een grote verborgenheid.*** Waarom? De meerdere Salomo is Zelf een grote verborgenheid. De verborgenheden zijn voor degenen die de Heere vrezen. De inhoud laat zich zien in drie puntjes.

Daar staat ten eerste: Keert u of wendt u, of bekeert u. *Keert u tot Mijn bestraffingen*, tot vermaning en kastijding. Zo doet dat de opperste Wijsheid. Voelt u dat eerste woord tot bestraffing?

Ten tweede: Wanneer nu dat bestraffen een ontdekkend en overwinningswoord wordt, als ze dat horen, dan liggen ze daar. Ziet u die vingerwijzing, zielen. *Zie, Ik zal Mijn Geest*, niet zuinig, maar *overvloedig uitstorten*, uitgieten. Dus dat is het tweede woord.

Wat is nu het derde woord? *Ik zal Mijn woorden u bekendmaken.*

De gehele Bijbel is een vat dat vol is. De inhoud ligt toch wel ergens verklaard. Leest dan in Handelingen 2, waar de apostelen preken. Het mes ging er door. Wat deden nu die mensen? Die hoorders namen geen stenen, maar ze werden verslagen in hun hart. Daar lagen ze. De Heilige Geest kwam in hun harten, opdat ze Zijn woord aannamen en de bestraffing. Ze keerden zich tot de bestraffing. De Heilige Geest wend overvloedig uitgestort.

Nu beginnen wij de tekst nog eens te bekijken. Is die bestraffing Rechterlijk? In het algemeen is het naar de letter kerkelijk, tijdelijk en burgerlijk voor een eindig scheepsel dat de historische waarheden nog niet ten prooi gegeven heeft. Maar het heeft hier een diepere betekenis: *Keert u tot Mijn bestraffingen.*

Ten eerste: *zij zijn overwinnend.* De bestraffingen komen uit de eeuwigheid en gaan door de tijd naar de eeuwigheid. Van wie gaan ze uit? Van God, door Geest en Woord en zij keren

weer tot de eeuwigheid. *Keert u tot Mijn bestraffing.* De bestraffing gaat niet van oost, zuid, west of noord, maar vanuit de eeuwigheid. Gode Zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend. Zo ook als ze van de eeuwigheid uitgaan. En wat uit de eeuwigheid uitgaat in de tijd, blijft van eeuwigheid tot eeuwigheid. En dat is ook zodra in de tijd de bestraffingen, vermaningen en kastijdingen gehoord, gevoeld, geloofd en overgenomen worden. Maar dat er nog bekeerd worden vanuit de eeuwigheid, dat is wat, want die bestraffingen worden niet gevoeld bij onvernieuwden. God is daar van eeuwigheid aan het woord.

Ten tweede, mijn toehoorders, die bestraffingen gaan in de volste zin het Goddelijke Wezen, de alleen wijze God, prijzen: De persoon van de Vader, de persoon van de Zoon en de persoon des Geestes. Maar als nu die bestraffingen gehoord worden in het hart en ze geloofd worden? Hebt u ook wel eens bestraffingen en vermaningen gehad? Wie is hier aan het werk? Dit is het tweede puntje.

Ten derde, die bestraffingen gaan vanuit de eeuwigheid. Ze gaan van een Drie-enig God uit. Waarvoor komen ze in de tijd naar voren? Het Godsdoel is Zijn ere en onze zaligheid. Door God. door Woord en door Geest werken ze. Ze hebben er doorgezien. Waar gaan ze naar toe? Ze gaan naar de eeuwigheid. Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Als ze nu weer tot Hem keren, wat dan? Nu is God verantwoordelijk voor de bestraffingen. Maar wij voor de daad.

Ten vierde, niets van de mens. Want de mens is niet van eeuwigheid. God staat rein buiten ons. Dat vasthouden. Drie woorden. Dan is er de verkiezing, dan is er nog de verlossing, dan is er nog de heiliging tot verheerlijkende liefde. Wat de Vader verkiest, dat verlost de Zoon en heiligt de Geest tot in de eeuwigheid. Alles wat er in de mens gewerkt wordt, hebben we in het eerste punt gezien. Nu zullen we met de tekst wat verder komen.

Keert u tot Mijn bestraffing. En waar gaan die bestraffingen naar toe? Die gaan ergens heen! Naar de goede engelen gaan ze niet, naar de kwade ook niet. Waar dan naar toe? Naar de wereld, naar de mensen. Ja! Naar de mensen. Naar de uitverkorenen. Dat is een tweede woord. Gaan ze naar de uitverkorenen, waar dan in? *Keert u tot Mijn bestraffing.* Ze komen in het hart der uitverkorenen. Hè, wat gaat er nu in mijn hart om? Wat doen ze daar? Wat ontdekken ze daar? Waar naar toe? Wel, die uitverkorene die moet er aan. Wat gebeurt er in dat hart? Zij worden ontdekt, maar ook overwonnen. Gij zijt overwinnaar in de strijd - en dan voor de troon. Even kalm luisteren. De opperste Wijsheid, gemeente, zegt: Keert u tot Mijn Rechterlijke, Vaderlijke bestraffing. Niets van de mensen. Bestraffingen gaan vanuit eeuwigheid.

Bent u wel eens met de eeuwigheid in aanraking geweest? Bij en in Hem gesteld? Dat is wat, mensen. De mens is tijdelijk en eindig en dan daar te staan, tegen een eeuwig heilig Wezen. Wij gaan naar de eeuwigheid toe. Een mens is een eindig schepsel en wij hebben tegen een eeuwig God gezondigd met ziel en lichaam, Die diep gevallen mens. Tijdelijke, geestelijke en eeuwige straffen hebben we verdiend. Daar ligt nu die mens om nooit meer tot genade te komen. Voor eeuwig afgekeerd en hij zal met eeuwig te liggen niet meer betalen kunnen. Eeuwig weg. Daar begint de zondaar het te gevoelen en gewaar te worden. Komt het uit de eeuwigheid, zegt ze! Heeft het tijdelijke de eeuwigheid beledigd?

O, God bukt dan zo laag: *Keert u tot Mijn bestraffing.* Ik verzeker u mensen, dan contact te hebben met een eeuwig God. O, het is een eeuwig wonder, dat we niet in de verdoemenis liggen. Zelig wonder, zonder dat God er schade van heeft. God der zaligheid verheerlijken, volk, in het hart. Verheerlijk je Hem ook? Al is het dag of nacht, zo zijn de verheffingen Godes in hun kelen. En dat eeuwig. Dat zegt wat! Het eigenaardigste is bestraffingen van eeuwigheid. Eet oneindige en het eindige, dan krijgt het eindige betrekking op het

oneindige.

Mensen, deze kastijding heeft geen gewicht op geld of goed. Maar het heft betrekking op de eeuwigheid. Maar om niet te vr te gaan. En om dan in dat geheiligde raadsbesluit eeuwig opgelost te worden, daar staan ze dan. Hoe zullen ze nu verenigd worden? *Keert u tot Mijn bestraffing.*

Ho, zeggen ze, vanwaar? Ho, zeggen ze, van Wie? Eeuwig God. Eeuwig beledigd Wezen. Eeuwig buiten dat Wezen. Vader, Zoon en Heilige Geest. Want in het Wezen Gods zijn drie Personen. Het gehele Goddelijke Wezen is beledigd. De drie Personen zijn beledigd. De Vader, de Zoon en de Heilige Geest zijn hier in arbeid.

- Ten eerste in rechtvaardigheid verheerlijkt, ten tweede in Eigen Toorn verheerlijkt, ten derde in Eigen wijsheid verheerlijkt, ten vierde in Eigen barmhartigheid verheerlijkt.

De rechtvaardigheid gaat nu in glorie uit boven de barmhartigheid. Maar om nu de stroom van de liefde tot de zondaar te verstaan. De opperste Wijsheid. De Bijbel leert dat een leeuw en een beer die van jongen beroofd is, niet te temmen is. Een kleine jongen weet dat wel. En nu is God als die leeuw en die beer. En dan zal die eeuwige God zeggen: *Gaat weg van mij.* Daar zit wat in, mensen.

- Ten tweede, hebt u het verstaan? Hier zie ik wat. Wat zie ik hier? De eeuwige God, Die wil genade geven aan een zondaar en Zichzelf verheerlijken. Die wil door Zijn rechtvaardigheid, door Zijn heiligheid, door Zijn barmhartigheid, door Zijn liefde, de zondaar naar Hem toe halen om hem dan met de schuld onder God te doen vallen. Het eigenaardigste geval is: daar straalt de gouden draad door. Voor Zijn rechtvaardig aangezicht en toorn overwonnen te worden. Het is liefde die ze trekt en dan te zijn een eindig zondaar. Weet u van wie ze uit gaan? Van een eeuwig God. En als dan de zondaar zich onvoorwaardelijk tot Christus wendt, dan kroont Hij het hoofd. Het is eeuwige liefde die ze daar brengt. Dan is God aan het woord. Daar voelen en geloven ze dat God begonnen is. Ik heb in beginsel God gezien. Dan gaat hij redelijk en oorzakelijk God uitdragen.

- En als nu God zegt: *tot Mijn bestraffing*, niet tot de verdoemenis, en niet tot de hel, is dit ten derde: uit de eeuwigheid van God. Het is een bewegend God. God was bewogen van eeuwigheid. Liefde die moet doorgaan. De verkiezende liefde van de Vader. De Zoon verdient ze en de [eilige Geest past ze t e. Een Drie-enig God. Vader, Zoon en Heilige Geest. De liefde is uitgelaten, die verborgen was in de majesteit van God te kennen. Als nu doorwerkt van eeuwigheid tot in eeuwigheid waar naar toe zal, ten vierde, dat volk van God. Gods Kerk heeft drie plekken. Eerst een Kerk van eeuwigheid door God, en dan een Kerk in de tijd voor God, ten derde een Kerk in eeuwigheid bij God. Mijn vierde punt zegt: geen zucht van de mens is er bij.

- Nu moet u dat ten vierde in het oog houden, en drie dingen onderscheiden.

Ten eerste de opzoekende en toeleidende wegen, ten tweede de doorleidende wegen en ten derde de bevestigende wegen, eindeloos en eeuwig. Het is niet de hoedanigheid van Gods volk in zichzelf, maar hoe ze staan. Je hebt mensen op de wereld die vele kunsten verkopen op de aarde.

Ten eerste zijn ze vast aan zichzelf, ten tweede vast aan het werk, ten derde vast aan de godsdienst, ten vierde vast aan de kerk, ten vijfde willen zij de hemel openen, ten zesde willen zij God verplaatsen en ten zevende vooraf naast Christus zalig worden.

Hoe denken ze soms: maar daar is toch nogal wat gebeurd. Maar ze zijn nooit verlost van hun eigen persoon, van hun eigen werk, van hun eigen waarde, schreien, bidden, praten en gemoedelijk een hemel oprichten. En dan de Heere Jezus erbij. Naast of voor tot zaligheid.

Ik zeg niet dat Gods volk daar ook wel eens geen last van heeft, maar die moeten ermee

tegen de grond aan. Die kunnen op die gronden in eeuwigheid niet zalig worden.

'Keert u.' Dat is nodig mensen. Het is wat te zeggen vervoerd worden in de eigenschappen van het wezen des geloofs, en met God in Zijn uitgangen, de oplossing van het eigen en in het onderwijs door het woord der belofte. Het is voor anderen de eigenschappen des levens, wanneer Gods kinderen, Vaders schapen, horen 'Keert u tot Mijn bestraffing'. Maar dat zal dan in vier punten zijn te verstaan. Dat is door God gewerkt. De eeuwigheid grijpt terug naar dat volkomen werk. Niet buiten, niet zonder, niet tegen, maar opgelost te worden van onder de wet.

Nu gaan we eens kijken naar 'de bestraffingen in de tijd'.

Wanneer Gods kinderen, 's Vaders schapen, uit de staat der verdoemenis, tot die God met Wie zij van eeuwigheid in betrekking staan, maar Die zij hebben verlaten, mogen wederkeren, dan zullen zij Zijn bestaffingen goedkeuren.

Nu is er onderscheid tussen algemene genade, wettische ijver en blikken uit de consciëntie en dan menen rechtvaardig te zijn, verlost van de een of andere benauwdheid, maar niet van de zonde. De Goddelijke stroom van de bediening is anders. Dus in de uitverkorene van de Vader ziet u het verschil in het waar zaligmakend werk. Een afdruk en indruk tot de zondaar. Het gaat tot het hart van de zondaar. Ze krijgen een hartelijke droefheid. Ze vlieden niet van de benauwdheid, maar van de zonde.

Keert u tot Mijn bestraffing. Gods bijzonder werk. Er zit wat in. Ziet u het herstellen der uitverkorenen? Zouden de uitverkorenen tot zichzelf tot het gemoed, kerk, tranen, en Bijbel keren, dat keert niet tot God. Maar God keert Zich tot hem, nu moet hij eraan: de uitverkorene zou zich dood werken, als de ontdekking komt. Nergens kunnen zij zich keren. Nergens kunnen zij heen. Losgemaakt te worden van eigen werk, losgemaakt van eigen leven en dan tot God te keren tot een almachtig God, tot de bestraffing van de uitverkorene. Dat is Zijn doel en oogmerk. God ontdekt, maar Hij bedekt niet. En dan uit te roepen: het is om mij te doen. En dan overwonnen te worden door een almachtig God. Hij ging uit, overwinnend. Daar ontvangt dan die zondaar ontdekkende genade. Het is God om de uitverkorenen te doen, en om hen uit genade zalig te doen worden. Maar zij liggen daar onder de zonde, onder de dood en onder de wet; zij zijn het eigendom des satans en des doods. Hoe zullen ze verlost, opgelost en hersteld en met een Drie-enig God verzoend worden? Daar staan ze, de eeuwige dood verdiend, dat kunnen ze niet weg krijgen, en als ze dan met die vier zaken in aanraking komen, proberen ze de zonde, dood en wet weg te krijgen.

Mijn toehoorders, nu liggen ze door deze ontdekking in de schuld verklaard. In de algemene overtuigingen is de wet een spiegel die niet vleit, maar geeft een blik op het oordeel. Ziet eens bij Saul, Judas en Achitofel, die hadden ook de wet als een spiegel die niet vleit. Die mens keert niet meer en hoort niet: 'Keert u tot Mijn bestraffing'. Bij de uitverkorenen is de wet niet alleen ook een spiegel die niet vleit, maar ook een tuchtmeester tot Christus. In sommige zielen is wat afgespeeld maar niet levendig gemaakt. Een inleidend woordje, van het eerste puntje van mijn tekst hebt u hiermee gehad.

Mensen hebben wel eens indrukken gehad, zich vastgehouden aan de uitverkorenen zonder ontdekking, onder de wet en de dood. De satan als een serpent, die behoren we toe in onze diepe val en gaat u dan die mens eens opzoeken. Nu gaat er bij de uitverkorene wat van eeuwigheid uit. Zij kunnen de zonde niet ontzondigen. Zij kunnen de dood niet weggrijpen. Zij kunnen onder de wet niet uit. De satan laat ze niet los. Waar zullen ze zich dan bergen zonder de eeuwige liefde die van schuld, dood en wereld verlost? O, dat zegt wat. Afgevoerd

buiten God is wat en dan in de macht en heerschappij des satans te liggen.

En als dan de zondaar ontdekt en overgenomen wordt, mijn toehoorders, dan wordt hij verwaardigd door God tot de Goddelijke Heere Jezus gebracht te worden. Losgemaakt uit Adam, losgemaakt uit zichzelf, van alles afgeleid in de stroom van de bediening, met een Drie-enig God onvoorwaardelijk voor de Goddelijke troon. Dus, om niet te ver te gaan, een klein stukje hebt u gehoord. Rijp gemaakt voor overwinning, rijp gemaakt om door God verwaardigd te worden: 'Keert u tot Mijn bestraffing'. Gekeerd tot een levende God. God ziet vanuit de eeuwigheid door de tijd tot in de eeuwigheid.

Mijn toehoorders, Gods volk moet niet verlost worden van de benauwdheid maar van de schuld. Niet van consciëntiewerk, niet van de dood. Zo'n mens kan de schuld buiten Christus niet te boven komen. Zonde hebben wij gedaan, de dood verdiend in Adam en zo liggen wij onder de vloek van de wet en de macht des satans. Gods deugden beledigd.

Daartoe geleid te worden, mijn toehoorders. En dan de schuld over te nemen en de Wetgever lief te krijgen. Satan behoort hij toe. En om daar dan te liggen en ontmaskerd te worden. God de Overwinnaar. God behaalt de overwinning. Daar is het absolute grondstuk. Daar is geen verandering in te brengen, en dan rijp gemaakt door de Heilige Geest en te kunnen zeggen: *dood waar is uw prikkel?* Van onder de wet, geleid tot het einde der wet, waar God zegt: *de Heere schelde u, de Heere schelde u, gij satan*. Daar moet hij de wapens neerleggen. Ontmaskerd en ontbloot en dan voer het recht ingewonnen te worden, en in de gerechtigheid van Christus geplaatst te worden. Niet tegen, niet afgekeerd, maar met het afleggen van hun leven, met het afleggen van hun waarde. Met afleggen van hun wapens en dan de Goddelijke bestraffing lief te hebben, en rijp gemaakt te worden voor de eeuwigheid. Wederkeren tot God. Eerst tot Gods bestraffing. U ziet in gunst en niet in wraak.

Nu ligt er in mijn tekst nog wat. We zijn nu maar aan de dorpel van onze tekst. In de eerste hoofdgedachte hebben we er iets van geschetst. De Heere Jezus als Profeet leert ons. Wat leert Hij ons? Hij leert ons de weg der zaligheid door Woord en Geest. Onze vaders zeggen dat Hij ons de weg der zaligheid leert. Maar ook leert Hij ons tot Zijn bestraffing te keren. Als Profeet staat Hij zedelijk²¹ tot God de Vader, en dadelijk tot de Kerk. Hij beoogt de ere Gods en de zaligheid van de Kerk, van de uitverkorenen door de rollen der eeuwen. Hij leert Zijn volk. Hij bestraft ook Zijn volk. Hij zegt als Profeet een kinderlijke bestraffing toch uit liefde. Anders zou je te ijverig worden. Dus kinderen bestraft Hij uit liefde als Profeet, Priester en Koning. Als God Zoon staat Hij tot God en dadelijk tussen de Vader en de Kerk. Als Profeet beoogt Hij de ere Gods en als Profeet gaat Hij de Kerk leren. Hij heeft zedelijke betrekking op Zijn Vader en dadelijk op de zaligheid van de Kerk.

Keert u tot Mijn bestraffing. De profetische bestraffing. Zijn Geest schenkt Hij kwijt en een Priester in de tijd en een Koning tot bevestiging. Dat is een kostelijk werk, in het wezen des geloofs de hartelijke bestraffing van de Opperste Wijsheid. Dus daar wordt Christus dierbaar voor dat arme volk. Dus al dadelijk is het niet alleen van God bestraffen, maar leren. Dan zeggen zij: *Lieve Vader, Zoon en Heilige Geest. Hebt u mij daardoor getrokken en geleerd?* De Heere heeft duizenden middelen om te bestraffen. Uit liefde zijn de bemoeienissen van de Goddelijke Heere Jezus. Zo rijp voor het Priesterambt. Zedelijk tot God. Dadelijk met u. De Vader Zijn eer, de Kerk de zaligheid. Daar te staan in de volle bediening. De Kerk dadelijk heen tot de Vader, in Christus. De Kerk dadelijk uit het profetisch ambt.

O, nu kunnen we dadelijk uit kracht van het profetisch ambt zalig worden. Juffrouw Winkelman zegt: *Mijn weg is uitgerekend, mijn last is afgetekend*. Dan moet alles mee

²¹ Wellicht zou het duidelijker zijn: geestelijk tot de Vader en ambtelijk tot de Kerk.

werken ten goede bij Gods volk, uit Zijn profetisch ambt. Zedelijke, geestelijke betrekkingen op de Vader, dadelijk op de Kerk. Dadelijk leren. Dadelijk bestraffen. Legt daar uw ziel maar eens bij neer. En dan door de slaande wegen heen. Wij zullen nu niet te ver gaan; de tijd is om. De volgende maal hopen we hierover verder te spreken als de Heere ons spaart. De liefde van de Vader: *Vader, Ik wil hun dadelijk leren, door Mijn Geest in volle mate uit te storten.* Hij is verhoogd om zo Zijn Kerk zalig te maken.
Psalm 89:9

*Gij hebt weleer van hem, die Gij geheiligd hadt,
Gezegd in een gezicht, dat zoveel troost bevat:
'Ik heb bij enen held voor Isrel hulp beschoren,
Hem uit het volk verhoogd; hem had Ik uitverkoren.
'k Heb David, Mijn knecht, Mijn gunsteling gevonden,
En hem met heil'ge zalf aan Mij en 't rijk verbonden.*

Een enkel woord van toepassing en wij zullen eindigen.

Wij gaan naar die ontzagelijke eeuwigheid. De Openbaring van Johannes op het eiland Patmos is geschreven door Goddelijke openbaringen. De ongewijde geschiedenis zegt dat de keizer Domitianus, die bloedhond, die man wegrukte uit Efëze en hem naar Padmos liet voeren, opsluiten, afsluiten en insluiten. Maar het was daar voor Johannes wat anders. Daar ging de Hemel open om de verborgenheden op te schrijven door de Verbondsmiddelaar, aan de gemeente der Laodicensen (Openb. 3:14). De Getrouwe, de Waarachtige. Die titels draagt de Heere Jezus. Hij schrijft aan de engel en heeft het scherp aangepakt, niet in stilheid of te sterk.

Maar Immanuël begint in het negentiende versje verzachtende onderwijzingen te geven: *zo wie Ik lief heb die bestraf en kastijd Ik, wees dan ijverig en bekeer u.* De bemoeienissen zijn uit eeuwige liefde, soevereine liefde, profetische leringen, profetische kastijdingen. Zie je wel zielen, wie Hij lief heeft, bestraft en kastijdt Hij. Zo laag te bukken om Zijn doel te bereiken; en dan de geestelijke ijver. Dus als je verwaardigd wordt daar te komen, dan zijn de bestraffingen ook liefde. Kinderen Gods, als je dat geloven mag: *Die Ik lief heb, bestraf en kastijd Ik!* O, dat Goddelijke leven.

Jong en oud, in welke betrekking staat u voor uw zielen? Meeleven en bijleven? Voor de tijd nogal wat menen te hebben, maar dan eeuwig weggeslagen te worden? In de Heere Jezus verkondigen wij u nog de zaligheid. Van uzelf de dood in Adam en de satan toegevallen. Zijn er zielen die daar gelegd mogen liggen met bewustheid en de noodzakelijkheid zien van verlossing? De Heere mocht u leren en oplossen in Hem Die volkomen is.

Of zijt ge onbekeerd, eigen liefde, sterke fantasieën, eigen gerechtigheid en dan in de staat des doods? Dan zal het zijn, te roepen en te kloppen: *Heere, doe ons open, hebben we niet in Uw naam geprofeteerd?* Maar dan zal het zijn: *Ik heb u nooit gekend.* De waarheid zegt het: zielen, u gaat naar de gewichtvolle eeuwigheid. God bestraffe land en volk. Keert u tot Mijn bestraffing! Want beloven het beter te maken en dan te denken: *God is lankmoedig*, dat zal niet gaan. Maar we zullen alles moeten betalen, niet uitstellen en afstellen.

De Heere verhoge en verheerlijke Zijn genade. In Hem prediken we de eeuwige zaligheid, dat verhoogde Hoofd. Voor eeuwig met God.

Volk des Heeren, het komt op de praktijk aan. Die grote Profeet staat aan van de Vader rechterhand, zedelijk tot de Vader. Om van de Vader raad te doen. Om van de Vader wil te doen. Zedelijk tot de Vader. De dadelijke zaligheid op u, volk. Hij wilde de Kerk bestraffen uit liefde. Zijn het dagelijkse oefeningen voor u in betrekking tot de zaligheid? Onderzoek te

doen naar de oplossing van de verborgenheden? Dan moet alles medewerken ten goede. Dan wordt het: Heilige kastijding, en dadelijk geleerd en geleid om tot de zedelijke en geestelijke zaligheid te komen. Zo moet de Kerk gemaakt worden. Rijp voor 's Vaders gunsten. Rijp voor 's Vaders heerlijkheid uit de verdrukking. Gode gekocht tot Zijn eer.

Amen

Nazang Psalm 119:3

*Och, schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest!
Mocht Die mij op mijn paân ten Leidsman strekken!
'k Hield dan Uw wet, dan leefd' ik onbevreesd;
Dan zou geen schaamt' aangezicht bedekken,
Wanneer ik steeds opmerkend waar' geweest,
Hoe Uw geboôn mij tot Uw liefde wekken.*

11^e Preek TWEEDE PREDICATIE OVER SPREUKEN 1:23

***Keert u tot Mijn bestraffing; zie, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten;
Ik zal Mijn woorden u bekendmaken.***

Zingen: Psalm 22:12
Lezen: Spreuken 1
Zingen: Psalm 36:2, 3
Psalm: 43:3
Psalm: 68:2

Geliefde toehoorders,

Richten wij onze aandacht op Gods Woord en blikken wij in het tiende vers van Psalm 36. Dan leert ons de waarheid: 'want bij U is de Fontein des levens.'

- Ik zou u ten eerste willen zeggen, God Zelf is de Schepper van Hemel en aarde. Geen schepsel, maar Schepper. In het werk der schepping is God almachtig en vrijmachtig. Hij kan het doen en wil het doen, naar Zijn welbehagen.

- Maar ten tweede, wat is de mens; wij zijn een schepsel, geen Schepper, maar een mens. Wij zijn geschapen met ziel en lichaam naar het beeld Gods. Wat wil ik daarmee zeggen? De Schepper kwam met Zijn schepsel in een verbond, het werkverbond. Nu kon in het verbond der werken op het gehoorzamen van de wet het eeuwige leven verdiend worden. Maar bij overtreden of verbreken van die wet was de dood bedreigd. De duivel kwam door middel van een slang tot de vrouw en zei: 'God weet wel, als je daar van die boom eet, dat je niet zult sterven maar leven en als God wezen zult.' Wat moet ik er nu van maken? God mens worden, dat gaat niet; en ik als God worden, dat gaat ook niet.

Geliefde toehoorders, God was, is, en blijft Schepper en wij zijn een gevallen schepsel. Maar in het werk der voorzienigheid is het zo, dat God regeert en dat wij worden geregeerd. Dus in de voorzienigheid is God onafhankelijk en wij afhankelijk, want buiten God kunnen wij niet leven noch ons bewegen. Als we dat van God mogen leren, dan moeten wij de wapens neerleggen. God is Zaligmaker en wij zijn dan de gezaligde zondaar. Dat de mens gezaligd wordt, ligt in God, niet bij ons. *Want bij U is de Fontein des levens.* Een fontein van vernieuwend leven, een onderhoudend leven en een eeuwig geestelijk leven. Dan krijgt, ten derde, God de eer en de zondaar de zaligheid en dat met behoud van de Goddelijke deugden. Hoe nu de zondaar gezaligd wordt, ligt in het woord van onze tekst, u welbekend. Wij zullen een stapje verder gaan in de stroom van de Goddelijke bediening en in de fontein des levens, tot verheerlijking van God en tot de zaligheid der uitverkorenen.

Wij wensen uw aandacht te bepalen bij het u voorgelezen teksthoofdstuk, wat u opgetekend vindt in de Spreuken van Salomo, hoofdstuk 1:23,

Keert u tot Mijn bestraffing; zie, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten; Ik zal Mijn woorden u bekendmaken.

De vorige keer hebben we ook over deze tekst gehandeld. Wij hebben toen gesproken over: De inhoud van een grote verborgenheid; met drie punten.

1. Blikken wij op een profetisch feit, wat in de bestraffing der Waarheid ligt: *Keert u tot Mijn bestraffing.*

2. Blikken wij op het priesterlijke feit wat de bediening des Geestes bevat: *Ik zal*

Mijn Geest overvloedig uitstorten.

3. Blikken wij op het koninklijke feit wat de bevestiging is: *Ik zal Mijn woorden u bekendmaken.*

Het eerste punt hebben wij reeds behandeld en wij willen nu het tweede behandelen.

Verleen ons, o eeuwige Vader in het spreken en horen een alles verbeurde, doch onmisbare en blijvende zegen ten leven. Amen.

Wij hebben de laatste reis aangetoond dat Salomo was een zoon van David en koning van Israël om het volk tocht en wijsheid te leren.

Dat heeft hij in het Spreukenboek ten eerste verklaard als een vader tot zijn kinderen.

Ten tweede heeft hij als met een profetische mond gesproken tot de Kerke Gods.

Ook heb ik u aangetoond dat in Spreuken 1 van vers 20 tot en met hoofdstuk 9, de Opperste Wijsheid sprekende wordt ingevoerd. Meerder dan Salomo is hier aan het woord; het is de Opperste Wijsheid. De inhoud is dus een grote verborgenheid: niet Salomo, maar de Heere Jezus. *De verborgenheden zijn voor degenen die de Heere vrezen.*

In ons eerste punt hebben we u dat reeds in enkele hoofdtrekken verklaard.

Die grote Leraar, die grote Godsprofeet zegt in vers 23: *Keert u tot Mijn bestraffing*: middellijk en onmiddellijk. In mijn tekst ligt toch wel wat verklaard. De apostelen hebben in Handelingen 2 dierbaar gesproken, al werden zij *verraders en moordenaars* genoemd. Het mes ging er in, en als dan de bestraffingen overgenomen worden, dan liggen ze daar verslagen. De zonde drukt en de liefde trekt, daar hebben we de vorige keer over uitgewijd. In de dag van Petrus op Pinksteren werden er drieduizend verslagen; zij namen de bestraffingen over. Stefanus was ook vol van de Heilige Geest, Handelingen 7. Maar toen namen ze stenen op en zij stenigden hem. Ze keerden zich tegen de bestraffing.

Nu moet u eens kalm luisteren.

De wet heeft tweërlei uitwerking. Kijk eens bij Saul, bij Judas en bij anderen. Dan is de wet een spiegel die niet vleit in de consciëntie met betrekking tot de rechtvaardigheid Gods. Die mensen kwamen tot strop en zwaard. Maar bij een kind van God, daar is de wet niet alleen een spiegel, maar ook een tuchtmeester tot Christus. De liefde Gods komt in die ziel. Keert u tot Mijn bestraffing, en het Evangelie doet een dadelijk middellijk werk in die mens. Dat is een tweede uitwerking, daar heb ik de voorleden reis over gehandeld. *Keert u tot Mijn bestraffing*. Wie Hij lief heeft, bestraft Hij. Die liefde gaat verder. God moet de zondaar hebben.

Nu mijn tweede punt: *de bediening des Geestes.*

Ziet, wat de Opperste Wijsheid zegt: *Ik zal Mijn Geest, overvloedig uitstorten*. Geen boze geest, maar de Heilige Geest. Die Geest gaat niet in druppels, maar overvloedig uitstorten, uitgieten, om rijp te maken door het instrumentele middel van de wet tot het dadelijke middel van het Evangelie. Maar, om niet te ver gaan: Wie is er nu aan het woord?

Ik zal ulieden Mijn Geest uitstorten. De Persoon is sprekende ingevoerd.

Ten eerste, wezenlijk. *Ziet, raad en het wezen zijn Mijne*, doch niet buiten het Wezen maar eeuwig in het Wezen. Ziet Ik zal, dat is de Tweede Persoon, de waarachtige God, en het eeuwige Leven. Hij is ambtelijk Profeet, Priester en Koning. In de staat der vernedering verdiend. In de staat der verhoging toegepast. Het is een Wezenlijke Zelfstandigheid. Een

ambtelijk en Goddelijk Persoon, door de Geest verheerlijkt. *Ziet, ik zal Mijn Geest overvloedig uitstorten.*

De orde der Personen is ten eerste Zelf van God verordineerd. De tweede Persoon in Zijn Goddelijke natuur is als Middelaar van eeuwigheid gezalfd en beweldadigd met de volheid van de Heilige Geest. Bij Zijn geboorte ten eerste, maar toen Hij gedoopt is, is dadelijk die Geest op Hem gekomen gelijk een duif, en toen Hij ten hemel opvoer de voile stroom.

Sprekende wordt Hij hier ingevoerd en Hij heeft de Geest zonder mate ontvangen.

Hoe moeten we dat nu opvatten? Het is het verbond dat de Vader met Hem heeft gemaakt: *Ik zal Mijn Geest*. Dat eeuwige verbond, daarin is de belofte aan Hem gedaan. Verwaardigd is Hij om die Geest te ontvangen. Het is het beloven en uitgieten van die *Geest der genade en der gebeden*.

Het verband in de orde is een schakel tot de tekst: *Ik zal Mijn Geest overvloedig uitstorten*. Vóór de beschreven Bijbel is die Geest geweest van Adam tot Noach bij de Sethieten, en van Noach tot Christus bij de Semieten, en in Christus' tijd is Hij in overvloed uitgestort aan zijn uitverkoren Kerk. Daar hebt u een overzicht van het nieuwe verbond.

Nu moet ik nog een punt vastleggen: De Bruidegom is eeuwig, welke de bruid ontvangt. *Omdat de Geest en de bruid zeggen: Kom*, Openbaring 22:17.

Nu moeten we iets van de orde zeggen. Hoe verenigt Christus' ziel met de bruid en hoe de bruid met Christus? Hoe wordt de zondaar het eens met Christus en hoe wordt Christus het eens met de bruid? Hij neemt de natuur aan en de straf over. Zo verenigt Hij Zich met de bruid. Dat moet u vasthouden. De bruid wordt verenigd door het geloof en door de Geest. De bruid wordt overgenomen door Christus. Hij verenigt zich met haar en kan dan Zijn duur verworven Geest uitstorten. Hij heeft Zichzelf voor haar willen vernederen. Hij wilde de Kerk hebben. Dus Christus neemt de bruid aan, en dan wordt zij in Christus opgelost. Mijn toehoorders, een kleine toelichtende gedachte.

Nu zullen wij de tekst zelf verklaren. Hoe hebben wij het nu te bezien: *Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten!*

Ten eerste: *uitstralen*. Uitstorten of uitgieten is als een uitstralen. Licht straalt uit en water giet men uit. Zo is het door de ouden vertaald: uitstorten.

Ten tweede: *instralen*, daar waar de Geest uitgestort wordt. De uitstraling is zo te verstaan. De Zoon heeft het verdiend, door de Zoon is het verworven. Het straalt uit en in. God komt dan zo in u te werken.

Ten derde: *doorstralen*. Als je water in een goot giet, zoekt het de laagste plaats en daar blijft het staan. Maar zo is het met de Geest niet. Die Geest gaat er doorheen, dat is dan doorstralen: Het vuil moet er uit en het reine erin.

Ten vierde: *tegenstralen*. Zie ik zal Mijn Geest doen doorstralen en dan tégenstralen naar de eerste Persoon door de Zoon. Bij zielsbeleving gaat de mens dan leren dat er strijd komt tussen de Geest en het vlees. Pilatus had ook strijd tussen vlees en zijn consciëntie maar hij kruiste Hem. Saul had ook strijd tussen vlees en consciëntie. Maar vlees en Geest strijden tegen elkaar. Paulus tegen- straalde met de Geest die in hem was tegen de zonde en overwon Rom. 8:7.

Ten vijfde: *terugstralen*. Want God gaat door. Als je nu zo overvloedig door de Geest bearbeid wordt, moet je er aan. Maar wat is het nu? Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten of uitgieten in volle stromen. De straal is zo groot, want uit Hem door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Om Zijns eers wil zijn de verheffingen Godes in hun kelen. Dat is het terugstralen of wederstralen.

Ten zesde: de vrucht. God ontvangt de eerste vrucht, dat is Zijn eer. De Kerk de tweede vrucht: de zaligheid. Ik heb God van Zijn eer beroofd en mijzelf van de zaligheid. Maar nu heeft de Heere Jezus zorg gedragen voor Gods eer en mijn zaligheid. Dan val ik mijzelf af en God toe. in de overvloed van die Geest krijgt God de eer en de Kerk de zaligheid. In en door Christus. De Vader ziet eerst op Christus en dan op mij. Alles wat buiten Christus is, is uit de hel. De Vader ziet altijd op Hem, niet op een mens, niet op mij. Is Hij ook mijn en uw Vader in en door Christus? Wat zou ik u toewensen net als de Vader ziet op Christus, dat je ook zo door Christus op de Vader mag zien. Weet je waar een kleine jongen de beste plaats heeft? Wel, aan vaders hand. *Ik weet het nog beter*, zei een meisje van twaalf jaar bij ons op de catechisatie, *bij vaders hart*. Vlak bij 's Vaders hart. Dat is de beste plaats. *Bij U Heer' is de levensbron*. Jezus is het kanaal waardoor de Geest tot de zondaar komt in de melodie van de Goddelijke zaligheid. Zo stroomt die lieve Geest in het hart van de bruid. Zo zegt de waarheid: *Kom*. Omdat de Geest en de bruid zeggen: *Kom*. Niet buiten de Heere Jezus. God is de bewegende Oorzaak. Christus is het kanaal waardoor de Geest, die lieve Geest, tot de uitverkorene komt. Het is gelijk als bij een grasscheutje, wanneer het in de zomer gedauwd heeft en er op elk grassprietje een droppeldauw zit, dan buigt het zich neer, en als dan de zon er op schijnt kun je er je beeld in zien. Zo wordt Gods Kerk in het Tegenbeeld hersteld, van heerlijkheid tot heerlijkheid als door des Heeren Geest. Daar liggen ze in het Goddelijk verbond. Daar blinken ze uit in de Heere Jezus: *En Ik zal Mijn Geest overvloedig uitstorten*. Het is het genadeverbond in de Goddelijke vermogens. Maar, om niet te ver te gaan, een kleine schets van mijn tekst hebben we u in een zestal punten aangetoond. Vele mensen beginnen wel eens te schreeuwen en te zeggen: toen ben ik toch eens makkelijk geweest; maar God is niet begonnen, mensen. De grond moet vastgelegd worden in deze zes punten.

Daarom wensen wij met behoud van de tijd van elk nog iets nader te zeggen.

Ten eerste: *Het uitstralend vermogen*.

Uitstralen: Water zie ik lopen, naar de lage plaatsen Als een vrouw het water in huis ziet lopen of een boer het water op het land, dan onderzoeken ze waar het water vandaan komt. De oorzaak is meerder dan de zaak. Het water komt ergens vandaan. Het komt van een hoge plaats. Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten. Dat uitstralen van de Goddelijke vermogens, het uitgieten van die lieve Heilige Geest. Hebt u de verdoemenis van de Pinksterlingen ingeleefd door het instrumentele middel van de wet? Het verpletterende middel. En nu zegt Hij: *Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten, uitgieten* door het dadelijke middel van het Evangelie. Het is hier een vaste verklaring dat de wet is een spiegel en een tuchtmeester. De wet doet hier twee dingen. Hij ontdekt Gods rechtvaardigheid en onze vloekwaardigheid. Wij zijn verdoemelijk en God is rechtvaardig.

Maar hoe wordt nu de zondaar het met God eens? Er is onderscheid. Je hebt zielen, die zien het recht en vallen het recht toe. Soms is het bedekt en ze missen dan het omhelzende recht en het afsnijdende recht. In de vergeving der zonden is de oplossing van de staatsbanden. Er vloeien vele mensen door, want er is een groot onderscheid tussen een staatsoplossing en een standelijke oplossing. Nu zeggen zulke zielen: hoe is het mogelijk, dat geestelijk leven der genade. Daar moet tussenbeide komen een Hogepriester, de Heere Jezus. In zijn Priesterlijk ambt betaalt Hij God met het recht van de wet te doen en het lijden van de straf. Eerst een offer, dan een gebed en dan genade. God moet aan Zijn eer komen, daarom moet Hij Zichzelf opofferen. Hij heeft de wet verheerlijkt en verhoogd. Hij heeft de wet volbracht, waar nooit één mens meer aan kon. voldoen. Nu is God de Vader de bewegende oorzaak. Nu kan God Zijn Geest kwijt en genade aan haar schenken en het leven hier en straks eeuwig

volmaakt. Want uit genade zijt u zalig geworden, niet uit u, het is Gods gave. God is de eerste, de bewegende oorzaak. De verdienende oorzaak is Christus: de wet zal Ik doen en de straffen lijden, dat is een tweede oorzaak. De Vader is de bewegende Oorzaak, de Zoon is de verdienende Oorzaak. Als nu de Geest uitstraalt, is dat uit 's Vaders hart, door Jezus' bloed. Hebt u er weinig bemoeienissen mee? Maar toch, buiten die oorzaak kunt u niet zalig worden en kan God ook geen bemoeienissen met u hebben. Welk een wonder. Hoe Hij dat Zijn volk leert, hebt u in mijn eerste punt kunnen beluisteren: *Keert u tot Mijn bestraffing*. De Oorzaak is groter dan de zaak.

Doorstralen is geen druppeltje, geen beekje, maar die volle uitstorting van de Geest door Jezus' bloed, o, en dat in vereniging met de Kerk. Dan moeten ze met eerbied zwijgen. Daar *straalt* die Geest *door* het bloed van Jezus op een onreine zondaar en zoekt de laagste plaats naar beneden. Dan liggen ze daar verpletterd voor God, geheel verpletterd. God tegen hen en als dan de zondaar het met God eens mag worden, en een welgevalen mag krijgen aan de straffen der ongerechtigheid, die uitstralende oorzaak. Een eeuwig wonder is het voor zo'n mens; eerst een vertoornd God en nu een verzoend Vader. 's Vaders deugden zijn verheerlijkt en de zondaar kan nu zalig worden door Jezus' bloed. Gezalfd met die Geest, niet verdiend want dat heeft Christus gedaan, maar in de heiligende toepassing. Dan zakken en zinken ze weg in God en krijgen ze betrekking op God en vragen ze om God, de Oorzaak van de zaak. Nu kan het met korte woorden gezegd: *uitgestort* worden is geen beekje, geen plasje water, maar de volle stromen. Als je nu als arme kinderen eens kijken mag waar het vandaan komt. Het wordt nooit verminderd, het gaat de goede kant heen. Dan zien ze de oorzaak waar het vandaan komt.

Ten tweede: *het instralend vermogen*.

Het instralen is een overvloedig uitstralen en doorstorten in het hart, in de wil en in het verstand. O, de Vader de bewegende Oorzaak, de Zoon de verdienende Oorzaak en de Geest de toepassende Oorzaak. Dan wordt het vaatje leeg van Zichzelf en het vaatje vol van God. Dan krijgen ze zoveel eerbied voor God als die *instraling* komt in zijn volle openbaring.

Nu moet u eens goed luisteren. Als God ze rechtvaardigt in de vierschaar van hun consciëntie, zijn ze een ogenblikje leeg van zichzelf en een ogenblikje vol van God alsof ze alles zelf volbracht hadden in de stromen van het Vaderhart. De zondaar ziet zich een ogenblikje vol van God. Dat is een staatsmoment, hoewel ze stadelijk zichzelf terug krijgen. Dan gaan de stromen er zo in, of ze nooit zonde gekend hadden. Heilig vol van God; dan krijgen ze zoveel eerbied voor God en hebben ze gezwegen voor God. Een soevereine verkiezing, verwerping en val, van eeuwigheid. Lees daarover de brief van Paulus aan de Romeinen de hoofdstukken 9, 10 en 11. Dat vallen voor God en het eens worden met God en willen wat God wil.

In hun leven moeten ze het recht passeren en waar nu de zonden vergeven zijn, dat vrij te zijn in Christus, dat is wat! Zo'n instralen, dan zijn ze tot niemand gekeerd dan tot God. Gerechtigd op heiligende heerlijkheid. Dat is instralen.

Gisteren was ik in Alblasterdam en ik sprak toen uit Handelingen 2 over de Hope Israëls. Ik kreeg toen iets te zien van de *majesteit Gods* en de *liefde Gods* en kreeg toen zo'n eerbied voor God, dat ik een ogenblikje op de kansel heb gezwezen. Dat vol zijn van God, in de volle stroom van Zijn eeuwige Majesteit. Maar wat is er toe nodig? Straks moeten we sterven en dan eeuwig vol van God, of zal het zijn eeuwig leeg van God? Dan zal het wat zijn mensen, als u gaat sterven en dan de volle stroom van Gods toorn te moeten dragen. God mocht je nog ontdekken en bekeren! Het is mij vergund; als de grootste der zondaren heeft God mij willen bekeren.

Misschien denkt u: de wet slaat de consciëntie, maar God is meer, Die niet ophoudt in eeuwigheid. De stralen van Gods toorn zullen gaan in ons, en doorstralen. De wet houdt niet op, de consciëntie ook niet, en de satan in zijn volle macht, en van God Rechterlijk de volle stralen.

Maar, ten derde, arm volk van God, zal het straks *doorstralen*.

Dan is het met zondigen uit en is de zaligheid er in. Arme zielen, vervuld met de Heilige Geest. Ledeboer zegt: in een mens maar doorwerken, de roeping, wedergeboorte, rechtvaardigmaking en straks de heiligmaking, dat is kostelijk werk en het *doorstralend vermogen* uit liefde door de Opperste Wijsheid in barmhartigheid. Ik heb gelezen in Huntington, hij zegt: Ik liep net in het veld en zei: *Houd me vast en laat mij niet los*. Jezus' Geest straalt door, dan kunnen de duivels niet vasthouden, nee dan zingt zulkeen in God verblijd van 's Heeren wegen. Dan ondervinden ze de Goddelijke vruchtbaarheid in de volle bediening. Dan hebben ze zoveel eerbied voor God en zeggen ze met de dichter:

*Weg wereld weg schatten,
u kunt niet bevatten
hoe rijk dat ik ben.*

Is het je overkomen, dat doorstralen, dat doorstromen vrij in Christus, in Hem volmaakt te zijn? Verstand en wil worden daar geneigd. Is het je gebeurd, dat suizen van het Evangelie, dat door het dadelijke middel werkzaam te zijn in de oplossing? Mijn tong is er te arm voor. De beekjes lopen uit in de rivier. Ik was nog bij mijn arme vader en kreeg er iets van te zien. Ik zei: *De rivier Gods is vol water*. Die Boom des levens. Die rivier Gods. Dat reine water. Rein te worden in het doorstralend vermogen. De Heere geve en make je vrijmoedig arme zielen.

Een klein schetsje hebt u gezien. Ik heb bij ons wel eens uitgedrukt, *dat mijn sterfdag een van mijn liefste dagen wezen zal*. De prikkel is uit de dood. Dan zal het *uitstralen, instralen en doorstralen* uit die volle rivier.

Arme wereld. Vaders, moeders, jong en oud. De wereld valt tegen en mijn Koning valt mee. Ledige zielen, het is een volle oceaan. Ik durf mijn Koning wel uit te dragen, al is het voor de koningin.

Dan, ten vierde: het *tegenstralend vermogen*.

Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten. Ik giet Hem uit, overvloedig tegenstralen, tegen de persoon; dat is in een weg tegen vlees en bloed in. Je krijgt te strijden tussen vlees en Geest. Dat is een lief stuk. Die geestelijke zoetheid. Geen vuur, water en olie samen, geen slordigheid in het leven. Tegenstralen, hoewel er soms zware golfslagen over een ziel gaan. Toehoorders, er was een lange en zware krijg tussen Saul en David. Maar David werd sterker. Nu zeggen ze: er is in mij iets gebeurd; ze worden gewaar. Vreest u nu voor kruis en druk, de duivel geeft sterke tegenstand. Zijn stromen zijn sterk, maar je zult moeten tegenstromen, zo lang je leeft. Tegenwoordig zetten ze de mensen uit dienst op wachtgeld en ze hoeven dan niet meer te strijden. Maar bij Gods volk niet. Je hebt de strijd zo lang je leeft.

Tegenstralen; doorstralen. In het werkverbond verbroken, maar in het genadeverbond fundamenteel in Christus door de Geest des Heeren. Die Geest des Heeren. Hij draagt de Banier. Zij zullen als paarden in de woestijn strijden door de Geest des Heeren. *Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten*.

Arm volk, zijt u er te zwak en te arm voor? Die lieve Heere Jezus, Hij is de wijsheid en het

verstand.

Ik was in Overijssel bij een bekeerde vrouw. Zij had iets met een andere vrouw en ze zei tegen mij: Vannacht lag ik te klagen over haar. Maar de Heere kwam in mijn hart dat Christus' heerschappij op Zijn schouders was. De Geest deed me zo buigen dat ik niet terugschold. Ik moest het geheel aan Hem overgeven. Ik heb een lieve nacht gehad.

Dat is ook tegenstralen. Zij schold niet weder. De heerschappij is op Zijn schouders gelegd. De stad werd ingenomen, dat is een lief werk. Hij was het sterkst. Dan is het een doorstralen. Wat moeten stof, vlees en bloed er onder, door die Geest des oordeels en der uitbranding.

Dan is het, ten vijfde, *een terugstralen tot eer van Zijn Naam*.

"Die Geest getuigt met onze geest dat we kinderen Gods zijn". Terugstralen, dat keert naar Boven omdat Hij ons eerst heeft lief gehad. Niet wat ze zijn in zichzelf, maar in en door Christus. Hij is de Weg, de Waarheid en het Leven van de Kerk. Zij keren door de Heere Jezus en de Heilige Geest tot de Vader, door welke zij roepen: *Abba Vader*. Dat zoete verbond der genade.

Terugstralen is de eeuwige vrucht van het werk. Dat is het zesde punt: *de vrucht*.

"Hierin is mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt". Gelijk het is met de dauw. Als de zon op het gras schijnt, zien ze er het beeld in. Waar de Geest des Heeren is, daar is vrijheid en worden ze veranderd van gedaante, van heerlijkheid tot heerlijkheid als door des Heeren Geest; in de spiegel van het evangelie.

Mijn toehoorders, een klein schetsje hebt u gehoord van mijn tweede preek van onze Koning in Zijn autoriteit. Wij zingen nu eerst een versje en keren dan met de waarheid tot onszelf, in.

Psalm 43:3

*Zend, HEER' Uw licht en waarheid neder,
En breng mij, door die glans geleid,
Tot Uw gewijde tente weder;
Dan klimt mijn bange ziel gereder
Ten berge van Uw heiligheid,
Waar mij Uw gunst verbeidt.*

Een enkel woord, en wij zullen weer eindigen.

Wij hebben u in de eerste plaats aangetoond, jong en oud, uit Psalm 36 vers 10: 'Bij U is de fontein des levens'. Dat God Zelf is Schepper en wij Zijn schepsel. Het zal wat zijn als we er geen kennis van omdragen. God wordt nooit minder als Schepper. Het geloof te oefenen: 'Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.' En dan te leren kennen die eeuwige Verbondsmiddelaar in de oefening der waarheid. Dat Hij het doen kan en dat Hij het doen wil aan 's Vaders hand, in 's Vaders gunst, 's Vaders hart. Bij U is de Fontein des levens; daar zullen wij het heugelijk licht aanschouwen.

God regeert; wij worden geregeerd in een onderhoudend regeren. In de voorzienigheid God te laten wat Hij is. Geloof te oefenen, dat Zijn wil en besluiten soeverein zijn. God is Zaligmaker en wij zondaars. God Zaligmaker en wij worden gezaligd. Wat de Vader verkiest, verlost de Zoon en heiligt de Geest. Zalig wonder! God heeft in soevereine Zelfliefde het gewild. De wil van God is, Hem lief te hebben boven alles en dat we ook elkaar liefhebben. God liefst Zijn volk en dat volk heeft liefde voor God. Hij zal Zijn volk

nooit vergeten.

Om nu geen bijzaken te beogen, is het u gebeurd mensen? Hebt u die Fontein des levens leren kennen als grond tot zaligheid? We gaan naar de eeuwigheid toe!

In de tweede plaats heb ik mijn tekst laten uitkomen: 'Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten'. Wat is die tekst op de Pinksterdag in vervulling gekomen. Door het instrumentele middel van de wet leerden ze hun zonden en ellenden kennen en kregen ze God lief. Daar lagen ze verslagen en kwam het verheerlijkende Evangelie. Dat dadelijke Middel werd daar in Zijn glans gepredikt. De bron van zaligheid door Jezus' bloed. Het uitstralen uit het hart Gods. Eeuwige liefde van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest. Het is nu Zijn eer en onze zaligheid met behoud van Zijn deugden, in Christus als het kanaal waar de zaligheid door vloeit. Dan zeggen zij: lieve Heere Jezus, U zijt de verdienende Oorzaak, lieve Geest, U zijt de bearbeidende Oorzaak.

We hebben gezegd: instralend gaan de stromen erin door Gods Geest en dan: doorstralen, tegenstralen, terugstralen en dan de vrucht van het werk.

Vaders, moeders, jong en oud: algemeen meeleven en bijleven, is dat uw godsdienst? Waar verheugt u zich in? Vertrap je het goede Woord Gods? Jong en oud, zult ge uzelf bedriegen? Is je grond je eigen rechtvaardigheid en eigen waarde? En dan straks te staan aan de oever van de eeuwigheid om dan de volle stralen van Gods toom te moeten dragen? Dan daar te staan voor een rechtvaardig God. Je lamp uit en de deur dicht en de volle instraling van Gods eeuwige toorn.

Dat er toch nog een haasten en spoeden mocht zijn om uws levens wil. De deur is nog open. We prediken u in Hem nog de zaligheid. Och, of u ook bekende, ook nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede is dienende. Eer het eeuwig oordeel zal volgen. De Heere zegene het aan uw arme zielen.

Volk des Heeren, ziet u de grondstukken u voorgesteld? Leg er uw ziel eens bij: Heere, zijn de uitstralingen uit Uw hart in mijn hart gekomen en heb ik U leren kennen? De eerste Persoon van de Vader. De tweede Persoon van de Zoon. De derde Persoon des Geestes. Is het in aansluiting met uw ziel? Of is het er met uw hart ver vandaan? Of is het in uw ziel en zegt u enkel: mijn zuchten en mijn zorgen zijn voor U niet verborgen? Doorstralen en tegenstralen. Ik wens u toe dat een drie- enig God de tekst in uw hart mag vervullen. De Heere zegene de Waarheid. Amen

Slotzang Psalm 68:2

*Maar 't vrome volk, in U verheugd,
Zal huppelen van zielevreugd,
Daar zij hun wens verkrijgen;
Hun blijdschap zal dan onbepaald,
Door 't licht, dat van Zijn aanzicht straalt,
Ten hoogsten toppunt stijgen.
Heft Gode blijde psalmen aan;
Verhoogt, verhoogt voor Hem de baan;
Laat al wat leeft Hem eren;
Bereidt de weg, in Hem verblijd,
Die door de vlakke velden rijdt,
Zijn Naam is HEER' der heren.*

12^e Preek. DERDE PREDICATIE OVER SPREUKEN 1:23

*Keert u tot Mijn bestraffing; zie, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten;
Ik zal Mijn woorden u bekendmaken.*

Zingen: Psalm 27:3

Lezen: Daniël 9

Zingen: Psalm 25:7

Psalm: 105:3

Psalm: 27:7

Geliefde toehoorders,

Daar is ons voorgelezen Daniël 9. In het 23^e vers leert ons de waarheid: *'In de beginne uwer smekingen is het woord uitgegaan, en ik ben gekomen om u dat te kennen te geven, want gij zijt een zeer gewenst man; verstaat dan dit woord en merkt op dit gezicht'.*

We zien hier ten eerste een *biddende* Daniël. Waarom? In Daniël was de Geest der genade, de Geest der bekering en de Geest der gebeden. Er is een woord van gebed uitgegaan en dat is niet verloren gegaan. In de beginne uwer smekingen is het woord uitgegaan, en dat is op een goede plaats gekomen.

Ten tweede zien we hier een *komende* Gabriël, die ze Daarom ben ik gekomen om u dat bekend te maken. Zo komt Gabriël tot die biddende Daniël. Wat zegt nu die komende Gabriël? Hij zegt: want u zijt een zeer gewenst man. Dat betekent, gij zijt de man door God voor God. Door Gods Geest bad hij voor de verlossing van zijn volk. Een man Gods was die Daniël. Niet alle bidders zijn mannen Godes, maar alle mannen Godes zijn wel bidders. Hij zegt: *Een zeer gewenst man, verstaat dan dit woord*, het woord door de Geest. Ik ben gekomen om u Gods woord bekend te maken. Verstaat dan dat woord, dat is wat anders. Uw woord is uitgegaan en niet verloren gegaan, maar ik ben gekomen, om u dat woord bekend te maken, man Gods, in de begeerte door God voor God. Verstaat dan dit woord.

Tenslotte zegt de tekst: Woord en gezicht. Een gezicht Gods, al is hij opgesloten. De verlossing van uw volk uit Babel, het zeventigste jaar, is er. God zei tegen Jeremia: "Want Ik weet de gedachten die ik over u denk, spreekt de HEERE: gedachten des vredes en niet des kwaads" Jer. 29:11.

In dat woord ligt nog wat anders, Daniël. Er ligt wat anders in. Het is een verlossing, een verzoening, een eeuwige gerechtigheid, een verlossing uit het verbond der genade. Een eeuwige verlossing, een eeuwige gerechtigheid. Voorbeeldig uit Babel, tegenbeeldig eeuwig uit genade, een eeuwige verlossing. Daniël merk je op dit gezicht. Hoe is het mogelijk. God kan geen afstand doen van Zijn rechtvaardigheid.

Hoe moeten we dat verstaan? Alleen in de gerechtigheid van de Messias? Wij bleven eeuwig in Babel, wij zijn een tijdelijke, geestelijke en eeuwige dood onderworpen. Maar de Messias moet uitgeroeid worden, hoe moet Hij uitgeroeid worden? Hij moet de kruisdood sterven. Waarom? Dat moet Hij niet voor Zichzelf, maar om God te verheerlijken en de Kerk te verlossen. Daar heb je nu het gezicht van Daniël. Buiten Christus is er geen verlossing. Hij moest de schandelijkste en vervloekte dood sterven, wat wij verdiend hebben. Buiten Christus is het verzegeld en toegesloten. Maar Hij is de gerechtigheid. Hij is geheiligd en gezalfd.

Ik zal u nog drie dingen zeggen. In het 21^e vers staat: 'mij aanrakende omtrent de tijd des

avondoffers'. Welke drie dingen? In de bloeitijd voor de wegvoering naar Babel hadden ze in de tempel in Jeruzalem een vierde deel van de dag voor het avondoffer. Maar in Babel was dat niet en de tempel was ook weg. De priester en het offer ook.

Ten eerste zeiden die jonge Joden: die spijs van des konings tafel die de afgoden gewijd is, die eten we nooit, dan liever broodmager werden.

Ten tweede werd tegen hen gezegd: als je ons beeld niet aanbidt, dan ga je de oven in.

Ten derde: Het verzoek om in dertig dagen niemand dan de koning een verzoek te doen, anders ging je de kuil der leeuwen in.

Zo werden die oude of jonge Godzalige Joden overal uitgebannen. Maar daar gaan ze bidden en het avondoffer opheffen. Dat merkt Daniël ook, God in dat verwoeste Babel ten tijde des avondoffers. Dat was een goede tijd in Babel, al was het een verwoeste tijd in Babel. Maar daar buiten lost het zich op in die eeuwige Middelaar. Nu dat gezicht op te merken. Daar liggen de grondslagen in, in dat grote avondoffer, de Messias. Hij hing zes uren aan het kruis. De rechtvaardigheid gaat daar uit boven de barmhartigheid. Christus in de staat der vernedering, dat grote offer van Christus wordt daar in barmhartigheid geopenbaard.

Versta je nu dit woord en merk je dat gezicht, Daniël?

Zie je de grondslagen om de koning van Babel en zijn maaltijden niet voor erkenning te houden? Waar gaan we naar toe, geliefd volk van Nederland, in het midden der oordeelsdagen? Ik wil nu hier niet profeteren, maar toch moet ik wat zeggen. Zal Gods Kerk de verdrukking of de vervolgingen ingaan? God weet de tijd en de manier. God begint het geknoei van Zijn volk zat te worden. Willens of onwillens. Maar wat zal dan verder het gezicht opmerken, benauwde tijden gaan we tegemoet.

Wat zal er zijn? Strijd of gruwelijke verwoestingen? Zal het zijn dit jaar nog of morgen? God weet de tijden, één dag is bij de Heere als duizend jaren en duizend jaren als één dag, 2 Petrus 3:8.

Wie niet moedwillig blind is, kan het zien. De onnatuurlijke oordelen gaan over de aarde, over landen en volkeren. Een dode godsdienst, kerken en vormen en dan mensen die het op God wagen in Zijn eeuwige vermogens.

Volk, het is wat, die eeuwige Messias, dat eeuwige Woord. De Kerk leert er wat van verstaan, van die eeuwige Middelaar.

Keert u tot Mijn bestraffing. En dan uit Babel geleid te worden; opgelost in die eeuwige majesteit Gods. De ene Christen haalt voor de andere de neus op. O, als de ene broeder de andere zal vervolgen.

'Keert u tot Mijn bestraffing'. Mijn toehoorders, Ik zal ulieden Mijn Geest overvloedig uitstorten, zegt de Heere. Het zal wat uitmaken in de hand te vallen van die grote Pottenbakker. Eerlang staan we voor God met onze dode ijver, en dan maar op te jagen en op te dragen en weggagen. Maar de Kerk zal uit het stof gehaald worden.

We zullen daar nu niet te lang over uithalen. O, dan Gods Kerk, dat is een goede plaats in de zaak van Christus smaadheid en vernedering te dragen. Dan zinken ze weg in de noodzakelijkheid van vrije genade.

We zullen dan nu naar onze derde predicatie overhellen uit het Spreukenboek van Salomo, hoofdstuk 1:23,

Keert u tot Mijn bestraffing; zie, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten. Ik zal Mijn woorden u bekendmaken.

Het is heden de derde reize dat we deze tekstwoorden in uw midden voorlezen. Wij hebben ze genoemd: *De inhoud of openbaring van een grote verborgenheid*.

1. Als uit een profetische mond klinkt dit doorluchtig in het rond: °Keert u tot Mijn bestraffing'.
2. Het priesterlijke werk geeft ruimte door Christus' Geest voor ogen in de kerk: 'Ziet ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten'.
3. Het koninklijk vermogen in het toepassende: 'Ik zal Mijn worden u bekendmaken'.

We hebben over deze woorden reeds twee preekjes gedaan en willen nu kort over het derde punt handelen om dan met de waarheid aan de hand der Heilige Schriften tot onszelf in te keren.

Geve God Drie-enig in het spreken en horen een alles verbeurde zegen ten leven, om Jezus wille, amen.

We hebben aangetoond dat de woorden van onze tekst staan in het Spreukenboek van Salomo. Salomo was koning over Israël om wijsheid en tucht te leren. De diepzinnige en rechtzinnige vaders hebben altijd gezegd dat Spreuken 1 van vers 20 tot hoofdstuk 10 spreekt van de Verbondsmiddelaar.

Méér dan Salomo is hier. Maar daar zijn een paar duivenoogjes voor nodig om dat te bekijken. Wat zegt die meerdere Salomo? *Wend uw ogen van mij af, want zij doen mij geweld aan*. We zullen daar niet te ver in uitweiden. U ziet in het 23e vers mijn tekst verrijzen.

We hebben gezegd: *De inhoud of openbaring van een grote verborgenheid*.

3. In deze tekst spreekt de Middelaar **in het vermogen**. Paulus zou zeggen: Buiten alle twijfel de verborgenheid der godzaligheid is groot. ***Keert u tot Mijn bestraffing, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten en Mijn woorden u bekend maken.***

De verborgenheid der godzaligheid is groot.

*'t Heilgeheim word aan Zijn vrinden,
naar Zijn vreëverbond getoond,*

Psalm 25:7.

Deze tekst is in volle luister ontplooid op de Pinksterdag, toen de apostelen in de Naam van de Middelaar predikten. Wat gebeurde er toen met die mensen? Ze werden verslagen in hun hart. De Geest ging er in volle mate op.

O, wat zal dat zijn; de volle ontplooiing in Zijn luister op de jongste dag. Is er ooit een tekst in vervulling gegaan, als deze op de Pinksterdag? Bij Stefanus niet, die was ook vol van de Heilige Geest, maar daar namen ze stenen. Op die mensen werd de Geest niet uitgestort en hun werd het woord niet bekend gemaakt. Maar die Pinksterlingen, werden verslagen in het hart en gingen naar God vragen.

In ons eerste punt zagen we

die grote Profeet, die grote verborgenheid. Die Hij lief heeft, bestraft Hij: 'Keert u tot Mijn bestraffing'.

Ten tweede zagen we die Profeet Die God uit het midden der broederen zou verwekken als Priester. Zielen in ons midden, wie niet naar Hem hoort, zal uitgeroeid worden. Maar wie in de majesteit van de bediening verslagen ligt, hoort die grote Profeet

zeggen: 'Ziet Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten'. Dit woord is gelijk een bron, gelijk een stroom in de bediening des Geestes. Daar hebben we in onze tweede preek over gehandeld.

Nu, ten derde, moet u even goed doordenken. In de orde des heils gaat Christus als Profeet Zijn volk leren en hun de zaligheid verkondigen en hun onwetendheid verlichten. Als Priester verdiende en verwierf Hij de zaligheid en als soeverein Koning schenkt Hij de toepassende daad van dat vermogen. In Psalm 85 staat: *dan wordt de vrede met een kus van 't recht gegroet*. 'Vrede en recht; als die twee lippen elkaar kussen met een vredetus van het recht, dan heb je de ontplooiing van de rechtsverheerlijking met behoud van de Goddelijke deugden. De bruid zegt: *Hij kusse mij met de kussen Zijnsmonds*. In het recht een kus van vrede, dat is een liefdessteek met Zijn lippen. Als daar een zondares of zondaar ligt te bloeden. Judas kus je niet; de huichelaar moet er uit. Dat is een lief stuk: door Geest en Woord. Dan leert Gods kind de bestraffingen lief krijgen uit het geschonken vermogen. Van de Koning gekust te worden in de grondslag en van de waarheid.

Wat is nu de grond van de Goddelijke waarheid in het derde punt van de tekst: *Ik zal Mijn woorden u bekend maken?*

Die grote Ik. Diezelfde is geen persoonsverwisseling van: 'Keert u tot Mijn bestraffing, of: 'Zie, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten'. De draad houdt zijn cirkel. De onderwerpen zijn dezelfde, Gods kinderen.

Nu zegt Hij: *Ik zal Mijn woord u bekend maken*. Dat zegt Hij niet tot de goede engelen. Die zijn onmiddellijk begenadigd van God. Tegen de kwade ook niet. Maar tot Zijn uitverkorenen. Als nu die woorden komen, gaat God Zich vrijmaken en de mens wordt verantwoordelijk voor zijn daden. Die zijn de bestraffingen vooruitgegaan in het sprekend vermogen. *Ik zal u Mijn woorden bekend maken*. Een andere zinsnede: *Velen zijn geroepen maar weinige uitverkoren*. Aan wie worden die woorden dan bekendgemaakt? *Die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd*, Rom. 8:30.

Nu zullen we eens verder kijken. *Ik zal Mijn woorden u bekend maken*. Dat is heel eenvoudig'. Het is een soevereine God, Die dat Zelf wil, zegt en doet.

Ik zei eens tegen een jongen op de catechisatie: Als iemand een bekeuring krijgt, begint dan de rechter eerst over je straf? Hij zei: nee dominee. Over het feit ook niet, maar eerst over je persoon.

Zo zien we in onze eerste gedachte dat de Heere een soeverein God is.

Ten eerste Die zulks wil.

Ten tweede Die zulks zegt.

Ten derde Die zulks belooft en doet.

O mensen, als je daar een oog voor krijgt. Een soevereine wil, een soevereine belofte, een soevereine vervulling. Een soevereine God Zelf. De Oorzaak is groter dan alle zaken. Er is één God, één in Wezen hoewel er drie zijn in Personen. God is soeverein, is, was en blijft.

Daar was eens een vrouw die zei: maar dominee, had God niet kunnen verhoeden dat Adam gevallen was? Ik antwoordde die vrouw: wat wil jij, God een knecht maken van de mens? Zo goddeloos is nu een mens. Begin daar niet aan, God als een knecht te willen gebruiken! Hij is een soeverein Wezen, een soeverein Bestaan. Maar door Geest en Woord te leren God Gód te laten. Bedel je nu de val van God af met je tranen en je godsdienst en dan God tot een knecht te willen maken? God willen verplaatsen en jezelf omhoog heffen? Als je je

bestaan overnam mensen, zou je bukken onder die soevereiniteit. *Wie zijt gij o mens, die tegen God antwoordt? Heeft de pottenbakker geen macht over het leem?*

De kerken zitten vol met mensen die praatjes verkopen, het grootste deel doet niet anders dan God tot een knecht maken. De mens en zijn bestaan bukt niet. Maar die vrouw had niets meer te vertellen. Ben je verwaardigd in het soevereine bestaan van God weg te zakken en te zinken als die bestraffingen komen door Geest en Woord? Als je dat overnam, geen knecht te maken van God, van je vuile godsdienst en je Gereformeerde belijdenis. Als je daar uit genade terecht mag komen, in dat almachtig Bestaan. Dat is een gewichtig punt: God geen knecht maar soeverein te laten. *Hoort Israël, de Heere is een enig God.*

Ik heb mensen gekend waarvan drie kinderen op één dag zijn begraven, maar ondanks al die harde slagen zei die vrouw: **O God, ik kan toch geen kwaad van U denken.** Die vrouw kon er zijn. Het is wat, verwaardigd te worden geen kwaad van God te denken. Het is misschien een rare uitdrukking, maar als ik de schurke streken in eigen hart gewaar mag worden, roep ik wel eens uit: *O God, fnuik het toch!*

Heb je er wel eens kennis mee gemaakt? *Ik zal Mijn woord u overvloedig bekendmaken.* Bij God Zelf is het bekend. Wie kent het hart? God kent de listen die er in je hart zijn, als je ze recht kende, stikte je. Het is dodelijk als een adder, etter en striemen.

Een ogenblikje mijn eerste punt overdacht: een soevereine God.

Ten tweede, in God een soevereine wil.

God heeft een verborgen wil en een geopenbaarde wil. God wil dat we ons tot Zijn bestraffing keren en dan zegt Hij: zie, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten. De Heere wil het omdat Hij het doet en Hij doet het omdat Hij het wil. Een soevereine wil:

*Leer mij naar Uw wil te handelen,
'k zal dan in Uw waarheid wandelen.*

God zegt: *Keert u. tot Mijn. bestraffing; zie, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten en u Mijn woorden bekendmaken.* Mijn wil zal bestaan en niet uw wil. Dit is de wil desgenen Die Mij gezonden heeft. Johannes 4:34. Bij de put van Samaria was het de wil van Zijn Vader, dat die vrouw daar bekeerd werd, en het was Christus' spijs: *Dat is Mijn spijs, dat Ik doe de wil van de Vader.* Daar begrepen de discipelen niets van.

Nog een punt. Er is een weg der middelen en een weg der voorzienigheid. Dan krijgt Zijn volk de bestraffingen lief omdat God het wil: *Ik zal u Mijn woord bekend maken.* Wie heeft ooit Zijn wil wederstaan en vrede gehad? Maar als ze Zijn woord horen en overnemen, dat is een kostelijk werk door het geloof en wonderlijk door het werkend vermogen.

Tot Zijn bestraffingen te keren en de Geest te ontvangen in overvloed. Kent u die soevereine God? Dan zou het een goede dag wezen, als je langs zó'n weg in kennis met Hem kwam en je zou uitroepen: God is goed. Als het mij gebeurt, zeg ik: dat is een wonderlijke dag, God geen knecht te maken. Dan is God altijd meegevallen, volk, maar een mens zit helemaal vol van eigen wil. Maar God soeverein te laten. Zijn wil is soeverein. Uw wil geschiede in de hemel en op de aarde. Te geloven in een soevereine God, te geloven in een soevereine wil.

Nu zullen we nog wat zeggen. God Zelf zegt: 'Ik zal u Mijn woorden bekendmaken'. En zult u dan horen wat God zegt? Als de bestraffingen in je komen gaat het over je persoon. *Keert u tot Mijn bestraffing* En als je dan de bestraffing overneemt, en komt te zwijgen, en de Geest in overvloed wordt uitgestort, dan heeft God het hoogste woord. *Ik zal u Mijn woorden bekendmaken.* Een soevereine God, een soevereine wil en een soevereine bekendmaking. Wat is er nu nodig op te merken toehoorders? Een soevereine God wil door

Zijn woord naar de vervulling, en om dan God niet te verdenken. God is een willend werkend Wezen. Hij zegt het en Hij doet het. *Gedenk dan aan het woord tot uw knecht gesproken.*

'Ik zal u Mijn woord bekend maken'. Woord, raad, wezen, wil en vermogen zijn Mijne. Voor de beschreven Bijbel er was, werkte God in Zijn volk door mondelinge uitspraken. En dat hebben ze gehoord, geloofd en bewaard. De apostelen en evangelisten, door de Heilige Geest gedreven, hebben het geschreven; dat is de sprekende Bijbel. Het ongeschreven Woord, dat is Christus. Het Woord is vlees geworden en nu werkt God door Woord en Geest. Gods Geest bedient Zich door het Woord. Christus bedient zich door Woord en Geest.

Nu goed luisteren, ten eerste, als de Heere mij dat Woord bekend maakt, wat denkt u dat God dan beoogt? Ik zal u niet teveel vermoeien. Dan wil God zeggen: in de bekendmaking beoog Ik ten eerste Mijn eeuwige eer. Ik zal Mijn eer aan geen ander geven.

Ten tweede: Mijn eeuwige gunst.

Ten derde, dat Mijn Woord in het verbond wordt verklaard aan Mijn volk. O God, was dat Uw plan? De eer en de gunst in het volk bij elkaar te brengen. De eer hebben wij beledigd. De gunst hebben wij verzondigd en het volk ligt verloren. Die brengt Christus nu bij elkaar. God moet Zijn eer handhaven en Zijn volk straffen en kan Zijn gunst niet schenken, maar daar zorgt nu Christus voor. Begrijpt u het nu?

Nu ons derde punt. Van onze zijde is het voor eeuwig afgesloten om zalig te worden. Waar gaat nu de schuld van Gods volk naartoe? De wet is in Gods majesteit tegen het volk van God. Hoe moet nu mijn tekst ontplooid worden? De schuld van dat volk gaat over op Christus. Hij aanvaardt de rechtvaardige plaats, die Zijn volk eeuwig waard was. Van Hem is de straf geëist. Hij is verdrukt geworden, waar wij waardig waren eeuwig verdrukt te worden. Hij is de schuldovernemende Borg. Hij is het einde der wet, de wet des geestes des levens. Zo wordt Gods majesteit verheerlijkt. Nu gaat het volk over in Christus. De wet is tegen dat volk maar niet meer tegen Christus.

Ik zal u Mijn woord bekendmaken. Wanneer Gods Geest en wet komt, en ze staan dan met hun schuld voor Zijn rechtvaardig aangezicht in hun diepe doodsstaat en dan te mogen bukken voor God. Dat is een Godsgeheim, mijn toehoorders. Schuld en wet zijn overgegaan in de Borg en de zondaar is nu ook overgegaan in de Borg. In de inwendige roeping is het dezelfde Geest, als Die wanneer Christus Zich met mij verenigt en de Geest overvloedig wordt uitgestort. Christus is de verdienende en de verwervende Oorzaak van de zaligheid. Hij heeft Zijn volk aangenomen en door het geschonken geloof mogen ze zeggen: *Hij is de mijn en ik ben de Zijne.* Om zo met een Drie-enig God hersteld te worden. De schuld is overgegaan. De wet is overgegaan. De zondaar is overgegaan. Eer, liefde en gunst. *Die gunst heeft God Zijn volk bewezen.* Dat zijn de grondslagen. Een klein stukje van de tekst.

In de volste zin des woords is het bij ons afgedaan. *Het is de mens gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel.*

Zielen in ons midden, sta je met een openstaande schuld, en de wet die twist en lig je onder het oordeel? *Ik zal Mijn woord u bekendmaken.* Zo ook Christus veler zonden gedragen heeft. Niemand is er zonder zonde. Is schuld, wet en oordeel nu zo bekend gemaakt? Zo werkt de Vader door Christus en door de Heilige Geest. Die lieve Geest in 't alvermogen. De gunste door Zijn Geest en Woord. O, was dat uw woord: *Schoon ik alles mis, zal dat mijn hart en zinnen strelen.* Om dan zo met een drie-enig Verbondsgod verzoend te worden.

We zullen nu niet verder gaan, maar nog een enkel woord van toepassing. U hebt een stukje van mijn derde preek gehoord, doch we zingen nu van Psalm 105:3

*Vraagt naar de HEER' en Zijn sterkte,
Naar Hem, Die al uw heil bewerkte:
Zoekt dagelijks Zijn aangezicht;
Gedenkt aan 't geen Hij heeft verricht,
Aan Zijn doorluchte wonderdaân;
En wilt Zijn straffen gadeslaan.*

Een enkel woord en wij zullen weer eindigen. We hebben vanavond gehoord dat er was een biddende Daniël, en een opmerkende Daniël, maar ook een komende Gabriël. Het woord was uitgegaan, het had toegang en doorgang gegeven. *Daarom ben ik gekomen Daniël, om u dat woord bekend te maken. Gij zijt een zeer gewenst man.* Een man Godes, groot en zuiver in de begeerte tot de verlossing van dat volk.

O, Nederland en mensen die hier binnen zijn. Het is een bloeiende tijd geweest ten tijde des avondoffers. Het was een vierde deel van de dag; 's avonds deden ze dat daar in Babel. De spijs van de afgoden aten ze niet en ze werden ook niet mager. Het beeld niet aanbidden en voor de oven ook niet vrezen. Ook om in dertig dagen een verzoek te doen, behalve aan de koning, vreesden ze de kuil der leeuwen niet.

Vaders, moeders, kinderen, jong en oud, u leeft nog in de dagen dat ge het woord God en de geschriften der vaders lezen mag. Consciëntiewerk, roepstemmen en lokstemmen en wettische werken zijn zonder vrucht. Allemaal eigen werk, wat zal dat zijn? Niet door Geest en Woord bekeerd te worden en dan te laat, eeuwig te laat.

Zijt u nog onbekeerd en dan te moeten sterven, dat zegt wat. Een openstaande schuld, een onverzoend God, een ongeredde ziel. Uw eigengerechtigheid is een wegwerpelij klee en dan voor eeuwig weggeslagen te worden. Maar tot de zaligheid is nodig de Heere Jezus, Die met behoud van de Goddelijke deugden u redden kan.

Mogelijk zou je zeggen: voor de beschreven Bijbel er was, kon God toch nooit zijn Woord bekendmaken, gelijk als in de beschreven Bijbel? Maar toen sprak God door de ongeschapen Verbondsmiddelaar. En God onderwierp Zijn volk in de rechtvaardigheid. Als ze dan in de omhelzende daad des geloofs verwaardigd werden in de Goddelijke aanspraak te geloven, aanvaarden zij Zijn Woord. Maar dat is nogal wat! Het oneigenlijke Woord. *Ziet, in de rol des boeks is van Mij geschreven*, volgens Psalm 40.

Als Gods arme kinderen dan verwaardigd worden door Gods Geest en Woord een oog te krijgen om terug te zien naar de stille eeuwigheid, dan zeggen zij: een soevereine God, een soevereine wil en een soeverein werk, gegrond in het genadeverbond. Want de grond van de zaak is dat het uit de eeuwigheid komt, en het gaat door de tijd weer terug naar de eeuwigheid. Een eeuwige wil, woord en wezen, Zijn eer, Zijn gunst, Zijn volk, die brengt Christus bij elkaar. Christus zorgt voor Zijn Vaders eer. Christus geeft Zijn volk de gunst. Met behoud van Zijn eer geeft Hij Zijn gunst aan de Kerk en die geeft Hij weer terug aan Zijn Vader. Hij zal ze voorstellen, een gemeente zonder vlek of rimpel in het eeuwig welbehagen.. Eeuwig Godgeheiligd zaad. Dat dierbare Woord innerlijk te leren verstaan.

O mensen, dat je diep wegzinken mocht in je ongelukkige staat en dat je met je ongeredde ziel onder wet, schuld en oordeel in God door God verzoend mocht worden.

Volk dat ertoe verwaardigd is, ik wens dat u in de oefeningen des geloofs de tekst, zo we u

die voorgesteld hebben, hebt mogen doorleven. Wat gaan we tegemoet in de wereld, met land en volk? Diezelfde God van Daniël regeert nog. Als u zo voor- en voorbereid mocht worden in hart en huis in de oefeningen des geloofs zoals we dat uitgedrukt hebben.

Ik heb onlangs nog gehandeld over *de opstanding der doden en het eeuwige leven*.

Ten eerste, om de Heere Jezus gelijkvormig te worden in Zijn dood.

Ten tweede, om de Heere Jezus gelijkvormig te worden in Zijn opstanding.

Ten derde, om dan met een verheerlijkt lichaam door de opstanding Christus gelijkvormig te zijn om in die Verbondsmiddelaar opgelost te worden. Dan is het hier geen sterven, want de prikkel is uit de dood al zou je dan bij de wereld met dat geloof in de verachting komen. Om met Salomo de kussen af te bidden en de klappen lief te hebben.

We gaan naar een ander vaderland, al moet het er soms diep door. God beware, verootmoedige en vernedere u, dat u door het bloed van Christus en de Geest geheiligd moogt worden. Om straks eeuwig te mogen delen in het voorrecht dat dit volk is toegezegd, en dat u behouden moogt aankomen in de gewesten der eeuwige heerlijkheid.

De Heere zegene de waarheid om Jezus' wil. Amen

Slotzang: Psalm 27:7

*Zo ik niet had geloofd, dat in dit leven
Mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou,
Mijn God, waar was mijn hoop, mijn moed, gebleven?
Ik was vergaan in al mijn smart en rouw.
Wacht op de HEER', godvruchte schaar, houd moed:
Hij is getrouw, de bron van alle goed;
Zo daalt Zijn kracht op u in zwakheid neer;
Wacht dan, ja wacht, verlaat u op de Heer'.*

**DE WET EEN TUCHTMEESTER TOT CHRISTUS
TWEE PREKEN GALATEN 3: 24**

EN

DE LOF VAN DE KERK IN HET GEZICHT VAN DE AANSTAANDE VERLPOSSING
VERKLAARD IN EEN PREDICATIE OVER PSALM 104: 34, 35
DEN HERTOG'S UITGEVERIJ - UTRECHT

De drie predicatiën die u hier worden aangeboden, zijn evenals de andere (die reeds afgedrukt zijn) dooe mij nagelezen. Ik erken hiermee, dat ze door mij zijn uitgesproken.

Wij geven dan ook deze vrije stoffen u over, in de begeerte en behoefte, dat God ze moge zegenen om Zijn Zelfswil, zonder aanmerking van de waarde of onwaarde van de mens, doch ter oorzaak van de eer Zijns Naams.

Hij moge ze gebruiken tot waarachtige bekering Zijner uitverkorenen, tot onderwijzing van Zijn volk, in onderrichting dat Hij soms de vertroostingen wegneemt om het nuttige te leren.

Hij make het dienstbaar tot onderscheiding van de algemene en zaligmakende genade.

Dit is de wens van uw geringen en onwaardige dienaar in Christus

J. FRAANJE.

Barneveld, 1939.

13^e preek. Eerste preek over de wet een tuchtmeester tot Christus.

Zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden.

Lezen Galaten 3
Zingen Psalm 85

Inleiding.

Geliefde Toehoorders,

Wij zien in Gods Woord een zeer groot wonder, ja het wonder aller wonderen, in drie hoofdzaken verklaard liggen, n.l.:

- 1^e. Een wonder dat 't Woord vlees wordt. Het Eeuwige, Enige en ongeschapen Woord, de Zoon van God.
- 2^e. Een wonder, dat een maagd zwanger wordt, en een Zoon baart, maar
- 3^e. Een wonder, dat dat Eeuwige ongeschapen en nochtans geboren en vlees geworden Woord, de eeuwige Christus, stierf aan een kruis.

Mijn toehoorders, staat eens stil bij de drie gewichtige zaken, die in deze drie punten opgesloten liggen. Wat zien wij in deze drie woorden?

Wij zien hierin drie zaken, n.l.:

1. het oogmerk,
2. het middel en
3. de uitwerking daarvan.

In de gewone zin gaat het oogmerk het middel vooruit, gelijk we dat in veel voorbeelden zowel in Gods Woord als in ons eigen leven kunnen opmerken.

Gods Zoon is van eeuwigheid verkoren om het Goddelijke Wezen, Zichzelf ingesloten, te verheerlijken, en de uitverkorenen te zaligen.

Dat was het oogmerk.

En het middel om tot dit oogmerk te geraken, is: de menswording, maar ook de dood van Christus. Hij alleen beantwoordt aan dat oogmerk om God te verheerlijken en de vrucht is de zaligheid der Zijnen.

Wat nu de zaligheid betreft, deze kunnen wij op grond van Gods Getuigenis verklaard zien in 4 zaken:

- 1e. De zaligheid der uitverkorenen van eeuwigheid vastgelegd in de gedachten Gods.
- 2e. De zaligheid der uitverkorenen in de tijd uitgesproken in de woorden Gods.
- 3e. De ganse zaligheid naar de gedachten en woorden Gods uitgewerkt door de werking Gods.
- 4e. De gehele zaligheid, en de wijze waarop zij uitgewerkt is, lost zich op in de eer Gods.

Zijn deze vier zaken duidelijk uit Gods Woord te bewijzen, zult u vragen?

Ja volk, daar ligt een goed fundament voor.

1. Dat het ligt in *de gedachten Gods* - lees Jer. 29: 11, "Want Ik weet de gedachten die Ik over u denk, spreekt de Heere, gedachten des vredes en niet des kwaads."

2. Uitgesproken in *woorden*. - O hoor dan wat David ervan geleerd had in Psalm 119: 49, "Gedenk des woords tot Uw knecht gesproken, op hetwelk u mij hebt doen hopen. Dit is mijn troost in mijn ellende, want Uw toezegging heeft mij levendig gemaakt!"
3. Geopenbaard in haar *uitwerking*, Jes. 43: "Ook eer de dag was, ben Ik. - Ik zal werken en wie zal het keren?" En
4. Het ganse werk opgelost in *de eer Gods*, dat zien wij verklaard in Jes. 42: 8, "Ik ben de Heere, dat is Mijn Naam, en Mijn eer zal Ik genen andere geven.

Onze oudvaders hebben deze leer der Waarheid op grond der Waarheid zo geleerd en gepredikt, en, in verband daarmee hebben zij gezegd: Wat is toch wel rechtvaardigen? Waarop Hellenbroek zo duidelijk antwoordt: *Rechtvaardigen is niet alleen een vrijspraak van schuld en straf, maar ook: iemand weer zonder schuld en straf in gunst herstellen en hem terugbrengen in de gemeenschap Gods.*

Dat zegt wat, toehoorders! Door een wettelijke rechtvaardiging weer hersteld zonder schuld en smet, in de gemeenschap met een Drieëenig God, om zo in contact te komen met de punten, die wij u voorstelden in verband, waar de zaligheid in verklaard ligt.

Wij dachten in dit uur uw aandacht te bepalen bij de grondslag, die er voor zo'n rechtvaardiging ligt, naar aanleiding van 't geen u opgetekend vindt in Galaten 3: 24:

Zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden.

Doch zoeken wij vooraf het Aangezicht des Heeren,

Zingen Psalm 40: 3, 4.

Wij zouden deze tekst willen noemen: **"De eer en de leer der Waarheid"**, en dat wel ten opzichte

1. *in de eerste plaats wijzende op de wet;*
2. *in de tweede plaats wijzende op Christus;*
3. *in de derde plaats wijzende op het geloof.*

Om dan ten slotte met een woord van toepassing te eindigen.

Gave ons de Heere in spreken en horen een verbeurden zegen om Jezus' wil. Amen.

Naar aanleiding van de woorden, die wij als onze tekst aan uw christelijke aandacht wensen voor te leggen, zien wij dat ze geschreven zijn in de doorluchte zendbrief van de Apostel Paulus aan de Galaten, Wij zien in deze brief hoe hij eerst begint te verhalen zijn bekering en roeping als uit God zijnde, geroepen niet van mensen, noch door een mens, maar door Jezus Christus, en God de Vader, Die Hem uit de doden opgewekt heeft.

Daarna gaat hij aantonen, hoe de wet een voorbereiding was tot het Evangelie, en verdedigt de leerstukken der Waarheid tegenover de leraars die uit Judea onder de gemeente in Galatië gekomen waren, om de leer, door Paulus voorgesteld, verdacht te maken. Naar aanleiding van de beroering, die daardoor in de gemeente ontstaan was, zien we in deze brief een korte, maar scherpe en krachtige berisping van de Apostel. Doorluchtig gaat hij verklaren dat een mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar alleen door het geloof. Zo mag dan onze tekst wel de naam dragen van *de eer en de leer der Waarheid*.

Want immers, van wie is die leer? Van God.

Van wie ook die eer? Ook van God.

En van wie de eer van die leer? 't Is alles van de Enigen en Drieëenige God.

Dat is Paulus zich bewust en daarom begint hij ook met grote beslistheid de eer en de leer der Waarheid te verdedigen. 't Was niet zijn eer of zaak. Nee, hij wist in Wien hij geloofd had, en voor Wiens Naam en zaak hij geroepen was om te strijden.

Dat hij zeker was van zijn zaak, komt in onze tekst duidelijk openbaar. Nadat hij de gemeente gewezen had op de zwakheid der wet, om ooit iemand te kunnen rechtvaardigen, en op de rechtvaardiging die alleen in Christus is, gaat hij nu zeggen in ons 24e vers: *zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus!*

Hij zegt het niet twijfelachtig, of ontkennderwijs: "Zo neen", maar nadrukkelijk: "Zo dan namelijk, zoals God het gewild, g eweten, gedacht en gewerkt heeft, en zo het nu in Gods Woord verklaard ligt, zo dan is de wet ons een tuchtmeester geweest.

Nu is het bekend, dat de wetten onder Israël nog onderscheiden waren. Hellenbroek vraagt aan de kinderen: Hoevelerlei wetten gaf God aan Israël?

Hij zegt drieërlei, 1e. De wet der zeden of de 10 geboden, 2e. De ceremoniële wet der afschaduwing, 3e. de wet der politie of burgerlijke wet.

Welke wet had Paulus nu hier op het oog?

De ceremoniële wet onder het Oude Testament, met plechtige offeranden als een schaduwdienst van het Grote Beeld dat komen zou, was als een tuchtmeester, als een voorgedijraad over een onmondig kind.

Maar de morele, zedelijke of eeuwigdurende wet, in tien geboden uitgedrukt, was als een spiegel in de hand van de Heilige Geest ook een tuchtmeester. Die wet was niet Christus Zelf, doch had een schaduw der toekomstige goederen, niet het beeld zelf.

Was nu daarom die wet waardeloos? Dat zij verre! Paulus wil juist de Galaten leren welk een grote plaats de wet innam, en dat zij niets minder dan een tuchtmeester was tot Christus. En waarom wil hij hen dat zo inprenten? Er waren onder de Gemeente Judese leraren gekomen, die hen trachtten af te trekken van het geloof dat in Christus is, en hen weer te brengen onder de arme, eerste beginselen der schaduwdiensten.

Ze zeiden: Men moest eerst de mindere, dat is de ceremoniële wet, stipt volbrengen, en dan konden zij daardoor de meerdere (dat is de morele) ook volbrengen, en zodoende en zo lerende, zouden zij om het kruis van Christus niet vervolgd worden, maar konden een stil en gerust leven leiden.

Zij wilden de leer van Paulus en de persoon van Paulus verdacht maken, en zeiden: Denk er om, gemeente van Galatië, die Paulus is een gevaarlijk man en zeker geen apostel, want hij leert een losbandig leven, zeggende dat men alleen geloven moet zonder de werken der wet te behoeven te doen tot zaligheid. Maar Paulus verdedigt de leer die hij van God ontvangen en de gemeente voorgesteld had. En wat antwoordt hij hen?

1. Wat de beschimping van z'n persoon betreft zegt hij in vers 12: Want ik heb het ook niet van een mens ontvangen, noch geleerd, maar door de openbaring van Jezus Christus. Want zegt hij: "U hebt mijn omgang gehoord, die eertijds in het Jodendom was, dat ik uitnemend zeer de gemeente Gods vervolgde, en ze verwoestte. Maar vervolgt hij, wanneer het Gode behaagd heeft, Die mij afgezonderd en geroepen heeft, door Zijn genade Zijnen Zoon in mij te openbaren, opdat ik Die onder de heidenen zou verkondigen, zo ben ik terstond niet te rade gegaan met vlees en bloed, keerde ook niet weer naar Jeruzalem, tot hen die alreeds Apostelen waren, maar reisde terstond van Damascus naar Arabië. En eerst na drie jaren kwam ik weer naar Jeruzalem om Petrus te bezoeken. En ik zag geen andere der

Apostelen dan Jacobus de broeder des Heeren, maar was van aangezicht onbekend aan de gemeenten die in Christus te Judea waren. Alleen hadden ze gehoord, die eertijds de gemeenten verwoestte, verkondigt nu het Evangelie en ze verheerlijkten God in mij."

Dus Galaten, wil Paulus zeggen, wat de beschimping van mijn persoon betreft, daar kan ik u wel verantwoording van doen, hoe ik tot het Apostelschap gekomen ben. Want toen ik na 14 jaren wederom te Jeruzalem gekomen ben en Jacobus, Johannes en Cefas, (die geacht werden pilaren te zijn onder de broederen) de genade die mij gegeven was bekenden, gaven zij mij en Barnabas de rechterhand der gemeenschap.

1. Ziet u toehoorders, dat Paulus grond heeft om de laster der vijanden te weerleggen? Ze zagen te Jeruzalem in Paulus een Apostel van God geroepen en gezonden, verordeneerd zijnde tot het predikambt, voornamelijk ook onder de heidenen het Evangelie te brengen.

2. Wat nu de beschimping van zijn leer betreft, zegt hij tegenover de beschuldiging van een antinomiaan wezen: *Broeders, wij zijn wel tot vrijheid geroepen, alleen: gebruik de vrijheid niet tot een oorzaak voor het vlees!. Want ik zeg u: Wandelt door de Geest en volbrengt!: de begeerlijkheid des vleses niet!* Dus Galaten als ik u nu dit voorstel, ben ik dan een antinomiaan?

3. Als ze u zeggen dat ik u een werkheiligheid geleerd heb, dan zeg ik: "Wij zijn niet kinderen der dienstmaagd, maar der vrije. Staat dan in de vrijheid met welke Christus u vrij gemaakt heeft en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen. Want ziet, ik, Paulus zegge u: zo gij u laat besnijden, dat Christus u niet nut zal zijn." Zo dient hij beide partijen van antwoord, en gaat hun dat nu door een helder betoog nader uiteen zetten, hoe de wet, waar de Joden zo op gesteld waren, ons alleen een tuchtmeester geweest is tot Christus, Die het einde der wet was.

In de voorstelling, onder de Grieken gebruikelijk, noemt hij een voorbeeld: Een kind wordt tot een zekeren leeftijd haast geheel overgegeven aan een inwonende knecht en staat die tijd dus onder de verzorging en toezicht van zo'n dienstknecht. Maar, al schijnt voor die tijd het kind de mindere te zijn, daar het onder het opzicht van de dienstbare staat - toch is het kind de meerdere, en erfgenaam van het gehele huis. Als het straks groot geworden is, kan de verzorger heengaan, maar wat blijft er voor het kind Over? Al de bezittingen van zijn vader zijn voor hem bestemd, en slechts moest het wachten op de tijd dat hij er deelgenoot van gemaakt werd.

Is die tijd er eenmaal, dan is er voor het kind niets anders nodig, dan een hand om de erfenis aan te nemen. Zó wil Paulus de Galaten leren, is het ook in deze zaak. *Maar ik zeg (zie cap. 4) zo lange tijd de erfgenaam een kind is, zo verschilt hij niets van een dienstknecht, hoewel hij een heer is van alles. Maar hij is onder voogden en verzorgers, tot de tijd van de vader te voren gesteld.* Zo zegt hij, is 't ook met de kerke Gods op aarde. In haar eerste openbaring was hij als een kind, dat dienstbaar gemaakt werd onder de eerste beginselen der wetten, in schaduwen afgebeeld. Daar lag ze onder. *Maar - wanneer nu de volheid des tijds gekomen is (dat is dus die tijd van de Vader te voren gesteld) zo heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden ook onder die wet* waar de Kerke als een kind onder dienstbaar lag. En waarom? Waarom moest de Zoon ook onder de wet, onder haar scherpe geboden en bedreiging en straf komen? *Opdat Hij degenen, dat is dus die Kerk die onder de wet lag, verlossen zou, en de Kerk dus zo de aanneming tot kinderen zou kunnen verkrijgen.* De uitverkorenen lagen van eeuwigheid reeds uitverkoren, Vast en onherroepelijk. Maar door de val brachten ze zichzelf onder de vloek der wet.

De wet was gegeven vóór de val, doch door de zonde kwam de wet in zijn werking naar buiten en werden de uitverkorenen vaten des toorns gelijk ook de anderen.

Nu gaf God aan Mozes de ceremoniële wet, welke ons duidelijk maakte, dat er bloed gestort moest worden, zou ooit de wet verzoend kunnen worden en onze schuld weggenomen.

Op Sinaï echter gaf God de morele of zedelijke wet in welke 10 geboden nog veel scherper en duidelijker de schuld des mensen tegenover de Wetgever aan de dag kwam. En zij dus nu wel waarlijk een tuchtmeester werd, want immers zonder de wet was de zonde dood, maar nu ligt de kracht der zonde in de wet. Die wet, zo gans geschonden en door de zonde nu onmogelijk meer te voldoen, bleef toch billijk gehoorzaamheid eisen en liet de mens niet los, maar stelde hem zijn geboden voor, op welker overtreding de eens gestelde straf volgen zou. Zo was dan nu de Kerk wel een erfgenaam des levens uit kracht van het genadeverbond, maar nu als een kind, liggende onder de voogdij der wet, die haar als 't ware in bewaring had, tot op de dag dat Christus komen zou, Die in hun plaats de wet volbracht, en hun alzo van onder de greep der /wet verlost, en dus het einde van de wet voor de kerk werd.

Wat verschil nu zien wij tussen Paulus en de leraren uit Judea?

De Judeese leraren zeiden: "Door de mindere wet moeten wij de meerdere volbrengen. Maar Paulus, door Gods Geest onderwezen, leert ons: De mindere, of ceremoniële wet is door de Middelaar geheel afgedaan, opgeheven en dus geëindigd.

Maar de morele wet der 10 geboden? Is Hij gekomen om die ook te ontbinden? Nee, maar Hij kwam om de wet en de profeten te vervullen. Door Zijn komst is dus de mindere wet afgedaan, maar de meerdere juist voldaan. Wat nu vol is, is vol, daar behoeft niets meer bij. Het mindere heeft Hij afgedaan, dat is voor altijd voorbij, en het meerdere nu voldaan, en voor altijd vervuld. Hoe moeten we dus nu die zedelijke wet toch prediken, volk?

In 't stuk der ellende prediken wij haar als een scherpe tuchtmeester tot Christus. Niet om te wanhopen aan God, maar integendeel om te wanhopen aan alles buiten God. In 't stuk der ellende is. zij als een spiegel, waarin de mens zijn gehele doodstaat door de zonde duidelijk ziet. Want waarin weerspiegelt zich des mensen ellendigen staat duidelijker dan in de heilige, volmaakte wet? Niet één woord, niet één gebod, niet één regel is 't ons door de zonde mogelijk meer om te houden! Geheel snijdt ze de mens af van de mogelijkheid om ooit meer door gehoorzaamheid in Gods gunst te komen.

Maar, wat predikt onzen tekst verder? Paulus zegt: *zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest*. Doch nu, na de verlossing in Christus vrijgemaakt zijnde van de vloek der wet, is zij hem geworden een zoeten regel ten leven! O, als de uitverkorenen door de Eeuwigen Zone Gods weder een plaats ontvangen hebben in het hart van de Vader, dan is die eeuwigdurende wet hen een huwelijkswet, een wet der liefde in Christus, om haar door Christus te volbrengen. Dan zegt de Kerk van ganser harte: *Hoe lief heb ik Uw wet, zij is mijne betrachting de gansen dag!*

Nee, toehoorders, Paulus is geen antinomiaan, die de wet opzij schuift en het geloof neemt als een vrijheid om zonder wet te leven. Hij predikt de rechtvaardigmaking door het geloof, maar niet anders dan op grond van de wet! zo dan, zegt hij, is zij een tuchtmeester tot rechtvaardiging. Zijn leer is Gods leer, en de eer van die waarheid, de ere Gods.

Hebt u er al op gelet onder de voorstelling van de tekst, dat ons eerste punt gezegd wordt in de verleden tijd? De Apostel zegt: *onze tuchtmeester geweest*. Het was geen andere wet geworden door Christus, maar de wet had opgehouden een tuchtmeester te zijn voor de uitverkorenen. Nooit zou zij meer kunnen tuchtigen degenen, voor wie Christus haar voldaan had en de vloek gedragen. Met 't ene was zij opgehouden (een tuchtmeester te zijn) om 't andere (een vermaak) te kunnen worden en dat in Die Grote Persoon, Die het einde der wet werd!

O volk, dat is toch wat, als tuchtiger opgehouden en een vermaak geworden. Dat is toch een

overgang!

Volk des Heeren, is 't u te beurt gevallen die overgang te leren kennen? Dat de heilige, Goddelijke wet, onder welks vloek wij rechtvaardig gebonden liggen, dat die u in plaats van een tuchtmeester een vermaak werd? Of kent u Christus wel onder de wet, maar nog niet als het einde der wet voor uw zielen?

Zijn er zielen in ons midden, die Christus wel kennen zoals de elf discipelen Hem kenden, vanaf zijn Doop tot aan Zijn Opstanding toe, zijnde voor hen een Christus onder de wet? Hij toch stelde Zich vrijwillig onder de eis der wet, en volbracht haar tot in de kleinste tittel en jota toe. Als zodanig kenden de elfen Hem en hebben Hem ook zo drie jaren lang gevolgd en bemind als een lerende Meester, Die de wet volmaakt volbracht, zowel de ceremoniële als de morele reide.

Hij toch leefde onder de wet van Mozes alle instellingen stipt na. Hij was besneden en nam aan de Hoogtijden deel en leefde onder de schaduwdiensten, terwijl Hij Zelf het grote Beeld van die schaduwen was. Hij onderhield de wet van Mozes in haar tien geboden op de allervolmaaktste wijze. Maar - zij kenden Hem niet als het *einde* daarvan. De elf discipelen waren wel levend gemaakt door Gods Geest, en hadden de natuur van het zaligmakend geloof wel ingestort in hunne zielen, maar - zij waren nog niet gerechtvaardigd in hun Hoofd, met bewustzijn in hun consciëntie door het geloof. Zij leefden met Christus nog onder de wet, ze waren geen doden, maar ook nog geen gerechtvaardigden met bewustzijn voor zichzelf, want Christus Zelf was nog niet door de Vader gerechtvaardigd. Wel van eeuwigheid, volmaakt in het voornemen, maar nog niet in de dadelijke voltrekking in de tijd. Dat was, toen Hij in de Hof en aan het kruis de laatsten druppel uit de drinkbeker ledigde en alzo de wet tot het einde volbracht en de straf tot aan 't einde droeg. O, toen is Hij door de Vader volkomen gerechtvaardigd en heeft Hij volkomen genoeg genomen in het nu gans volbrachte werk.

Misschien denkt u: Maar hoe kunt u zeggen dat de discipelen niet gerechtvaardigd waren? Ze deden toch de belijdenis: "Tot wien zullen wij heengaan. Gij hebt de woorden des eeuwigen levens!"

Zeker, volk, ze hebben bekend en geloofd dat Hij van God was uitgegaan en waarlijk de Messias was, Die in de wereld komen zou. Maar zij hebben Hem in die drie jaren toch niet anders gekend als een Christus onder de wet zijnde. Zij kenden nog het geheim niet, waartoe de Christus al deze dingen moest lijden en alzo in Zijne heerlijkheid ingaan. Nog verwachtten zij, dat Hij in uitwendige zin het koninkrijk in Israël weder oprichten zou. Ze zagen nog de noodzakelijkheid niet, dat Hij eerst de wet wel volbrengen moest in Zijn leven, maar alleen door Zijn dood de vloek der wet weg kon nemen. Dat zijn twee zaken. O, die noodzakelijkheid om Hem waarlijk als zodanig als het einde der wet te leren kennen, want dan alleen toch kan Hij slechts ter rechtvaardiging worden een iegelijk die gelooft.

Mijn toehoorders, gevoelt u de bedoeling van Paulus als hij zegt: *Zo dan is de wet ons een tuchtmeester geweest!* Wat denkt u dat in deze zaak nu een huichelaar onderscheidt van een oprecht kind van God?

De huichelaar of naamchristen zoekt altijd zalig te worden onder de wet, met alleen Christus als hulpmiddel. Maar een kind des Heeren, dat waarlijk door de Heilige Geest aangeslagen is, leeft wel onder de wet, en kan ook Christus onder de wet wel leren kennen en beminnen, maar vindt toch nooit rust of voldoening in dat leven. Nee, die zien Hem als het einde der wet. maar zij kennen Hem als zodanig nog niet. En juist het besef dat ze Hem niet kennen zo Hij gekend kan worden, dat doet hun ziel niet rusten in standsverwisselingen of verruimingen, maar zij gevoelen de noodzakelijkheid om met en in Hem aan, het einde der wet te komen, alzo tot rechtvaardiging in Hem, door het geloof.

Wij zeggen dit niet om zielen te doden, maar om te onderwijzen.

Hoe korter Christus bij het kruis kwam en Zijn loopbaan onder de wet eindigde, hoe benauwder het voor Zijn onzondige natuur werd. O volk, zie Hem toch worstelen in de Hof van Gethsémané! Zie Zijn zweet worden als grote druppelen bloed! De volle wet in al haar blinkende heiligheid, kwam in haar gehele zwaartekracht op en in Zijn ziel. Hij doordroeg de verlatingen Gods en de toorn des Vaders om de zonde, in de plaats der uitverkorenen. Hoort Hem uitroepen: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten!*

En begrepen dan nu de discipelen eindelijk, wat het zeggen wilde, dat alleen als Hij zo het einde der wet zou worden, de wet op zou houden een tuchtmeester voor de Kerk te zijn? Zagen ze nu in dat de Christus dit alles lijden moest, om alzo velen tot de heerlijkheid te kunnen leiden?

Nee volk, hoe korter ze bij het einde kwamen, hoe minder ze ervan begrepen. Ze waren met Hem in de Hof waar Hij de grootste zielsangsten leed, maar -, ze vielen in slaap, al was het dan ook van droefheid. Ze konden niet vatten dat dit het einde der wet zou zijn als een tuchtmeester, en dat alleen door zo'n weg diezelfde wet hen tot een vermaak, tot een liefdedienst zou kunnen worden.

Doch zo moest de Schrift vervuld worden: *Zij hebben Mij allen verlaten! Ik heb de pers alleen getreden en daar was niemand van de volken met Mij!*

Maar ziet nu ook in de grootste verlatingen welk een ondersteuning de Middelaar krijgt.. Wat zegt Hij van Zijn Vader? Hij zal Mijne ziel in de hel niet verlaten, Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie. Ps. 16: 10.

O dat Goddelijk gezelschap van de lijdende en stervende Borg, Die in het zwaarste lijden Hem ondersteunde en nooit verliet. Zo werd Hij het einde der wet, die Hij op Zich genomen had en die in 't binnenst van Zijn ingewand was! Hij had lust om 's Vaders wil te doen, afgedaan en voldaan.

Mogen wij dan onzen tekst niet noemen: *de eer en de leer der waarheid?* Die leer is de eer van een Drieëenig God, en de Middelaar voert het uit.

Maar zo kan het soms ook met een uitverkorene op aarde gaan. Hoe korter bij 't einde, hoe zwaarder de strijd. Al was soms de schuld van een ziel al eens bedekt en zij een geopenbaarde Jezus beminde en volgde, o als de schroeven van de wet dan door Gods heilig Recht aangedraaid worden, wordt alles bedekt en gevoelt hij niets dan de scherpe roede van de tuchtmeester, niet wetende dat dit de weg is, die hem tot de Persoon moet brengen, Die het einde der wet is. Hoe korter bij de staatsverwisseling, hoe donkerder het vaak is en hoe feller hij in de zeef van de Satan en zijn eigen hart komt zodat hij soms in de eenzaamheid wel uitroept: O die ongekende duisternis, die donkere diepte; hoe raak ik er door?

Hij moet de wet passeren en haar als tuchtmeester leren kennen, eer Christus voor hem het einde worden kan. Hoe zou Hij toch anders ooit waarde krijgen voor de ziel?

Daarheen wil Paulus nu de gemeente in Galatië wijzen, (in tegenstelling met 't geen het Judaïsme leerde), dat de mindere, ceremoniële wet voor altijd afgedaan was, maar de zedelijke wet tot in haar hoogste graad en eis voldaan. En dat dat werk nu leidde tot de gemeenschap met de Vader door de Zoon! O nu geen tuchtmeester meer, maar een volkomen overeenstemming tussen Hem en de Vader, en Die wederom met de ganse Kerk! Nee volk, wij willen u niet de dood der wet, maar de dood van Christus verkondigen. Die gezegende dood, waardoor de wet ophield een tuchtmeester der Kerk te zijn.

Hebt u Hem ooit zo leren kennen? Dit is nu het onderscheid tussen de leer van de Apostel en de leer van de leraren uit de Joden. Die Judeeën maakten geen onderscheid tussen het offer der offerdieren en het offer van Christus. Hebt u wel eens op het onderscheid gelet, toehoorders?

De dieren werden ten offer geleid, vele eeuwen lang, onder de mozaïsche wetten, maar dat ging onder dwang, ze deden het niet vrijwillig. De dieren moesten gedood, of ze gewillig meegingen of niet. Daarom waren dat offerhanden zonder gehoorzaamheid, en dus ook zonder waarde, alleen tot afschaduwing.

Maar Christus had een levende, redelijke ziel, en dat was ook de *ziel* van 't lijden. Hij leed gewillig uit gehoorzaamheid en liefde tot Zijn Vader en Zijns Vaders Wet en Deugden. Samuël zei: "De zonde van weerspanningheid is toverij en wederstreven is afgoderij". Maar wat zegt die gezegende Christus? "Ik ben niet wederspannig geweest!"

Dat was de waarde van Zijn lijden, dat Hij Zijn leven gewillig aflegde voor de Zijnen en Hij wilde lijden tot de dood. Die dood, het was een smadelijke dood, een smartelijke en een vervloekte dood, maar, volk des Heeren, wat was het nog meer? Het was ook een gezegende dood! En wat voor zegen gaf Hij ons daardoor?

Vraag dat aan de schrijver van deze brief, en hij zal u in het 13e en 14e vers duidelijk antwoorden: *Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons, want er is geschreven: vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt!* Hier hebt u dus de smadelijke, de smartelijke en de vervloekte dood. Waar is nu de zegen ervan? Nu zegt hij in vs. 14: *Opdat de zegening van Abraham tot de Heidenen komen zou en opdat wij de belofte des Geestes verkrijgen zouden door het geloof.* Daar hebt u de zegen van de dood van Christus!

O volk, hoe moesten wij in verootmoediging wegzinken bij 't aanschouwen van wat Hij, Die grote Wetvoleinder, door Zijn leven en lijden en sterven onder de wet verwierf. Wij, als nakomelingen van Jafeth bewoners van de ver gelegen eilanden aan de zee, heidenen. die God niet kenden, en tot Zijn Verbondsvolk, de stam der Joden niet behoorden, o, wij mogen door Zijn dood die zegening van Abraham beërven. Die grote tegenstelling, wij waren toch door de zonde dien drievoudige vloek onderworpen, ook de vermogens gegeven om het te kunnen zijn! Met eerbied gesproken, heeft de mens zelf door de zonde te begeren en in de dadelijkheid te doen, de wet uitgedaagd haar tweede zwaard in werking te brengen en haar kracht door dezelve te ontwikkelen. Immers door de zonde werd de kracht der wet eerst gevoeld, Nooit zou de mens met het tweede zwaard (den vloek der wet) in aanraking gekomen zijn, zo hij door het eerste (haar eis) steeds in gehoorzaamheid gebleven was,

O volk, hebt ge in uw leven onder deze beide zwaarden der wet mogen bukken, en geleerd ze beiden lief te krijgen en te billijken?

Als •J: dan waarlijk die twee zwaarden hebt leren kennen en beide de wet in haar eis en in haar vloek hebt mogen overnemen, let dan ook eens op 't geen Paulus de gemeente nu verder in onzen tekst leren wil. zo dan is de wet onze tuchtmeester geweest tot Christus.

Paulus had in zijn leven door de bediening des Geestes onderscheid leren maken tussen de zwaarden der wet en de natuur der wet. Maar hij had ook geleerd dat Christus niet op aarde gekomen was, om de wet van haar natuur te ontdoen, nee maar om haar alleen van haar zwaarden te ontdoen. Haar dus niet in haar natuur te ontzenuwen, maar alleen in haar uitvoering te ontwapenen. O de wet des Vaders, die heilige, rechte wet, was in het binnenste van Zijn ingewand, Die wet had Hij lief en Hij zou nooit de wet in haar natuur aantasten. Nee, Hij kwam niet op aarde om haar te ontbinden in haar wezen, maar alleen om haar te ontwapenen in haar uitvoering. Niet de rechtvaardigheid van de twee zwaarden, de eis en de vloek, heeft Hij ooit tegengesproken of ontkend, maar beide bekend en overgenomen. Hij kwam Hij onder dien vloek, geheel in vrijwillige gehoorzaamheid, nam de vloek der wet weg en gaf de zegen in de plaats, opdat wij die zouden verkrijgen. Dat was nu de bedoeling van de Apostel als hij zegt: *zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest.*

Toehoorders, hebt u er wel eens bij stil gestaan, hoe de heilige wet Gods twee zwaarden heeft, waar de mens door de zonde schuldig geworden zijnde, voor eeuwig onder zou moeten vallen?

Aan de een de zijde het zwaard der Goddelijke Majesteit van de wet als zij zegt: *Wees heilig, want Ik ben heilig!* Maar aan de andere zijde haar rechtvaardige wraakoefening over de overtreding. *Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen.* Hebt u ooit in uw leven door de bewerking van de Heilige Geest met die twee zwaarden der wet kennis gemaakt, toehoorders? haar eis en haar vloek? Is de - heiligheid en volmaaktheid der wet, zoals God ze in ons hart, in ons verbondshoofd Adam, ingeschapen had, wel eens ooit door u overgenomen? O was er een rechtvaardiger eis aan de mens te stellen dan heilig te zijn, daar hij rein uit 's Scheppers handen voortgekomen was, en een ingeschapen heiligheid bezat?

Maar hebt u dan aan de anderen kant ook kennis gemaakt met het tweede zwaard - de vloek der wet? Zo rechtvaardig zij het eerste zwaard droeg, in opeising van heilig te wezen zo rechtvaardig draagt ze ook het tweede, om te verdoemen degenen, die aan die eis niet voldoen. Want immers, de mens is niet zonder wet geschapen. Nee, God gaf ze hem, zodra Hij Adam schiep, in de dadelijkheid bracht Hij hem dus onder de rechtvaardigen eis om gehoorzaam te zijn, en had hem ook de vermogens gegeven om het te kunnen zijn! Met eerbied gesproken, heeft de mens zelf door de zonde te begeren en in de dadelijkheid te doen, de wet uitgedaagd haar tweede zwaard in werking te brengen en haar kracht door dezelve te ontwikkelen. Immers door de zonde werd de kracht der wet eerst gevoeld. Nooit zou de mens met het tweede zwaard (den vloek der wet) in aanraking gekomen zijn, zo hij door het. eerste (haar eis) steeds in gehoorzaamheid gebleven was.

O volk, hebt ge in uw leven onder deze beide zwaarden der wet mogen bukken, en geleerd ze beiden lief te krijgen en te billijken?

Als u dan waarlijk die twee zwaarden hebt leren kennen en beide de wet in haar eis en in haar vloek hebt mogen overnemen, let dan ook eens op 't geen Paulus de gemeente nu verder in onzen tekst leren wil. zo dan is de wet onze tuchtmeester geweest tot Christus.

Paulus had in zijn leven door de bediening des Geestes onderscheid leren maken tussen de zwaarden der wet en de natuur der wet. Maar hij had ook geleerd dat Christus niet op aarde gekomen was, om de wet van haar natuur te ontdoen, nee maar om haar alleen van haar zwaarden te ontdoen. Haar dus niet in haar natuur te ontzenuwen, maar alleen in haar uitvoering te ontwapenen.

O de wet des Vaders, die heilige, rechte wet, was in het binnenste van Zijn ingewand. Die wet had Hij lief en Hij zou nooit de wet in haar natuur aantasten. Nee, Hij kwam niet op aarde om haar te ontbinden in haar wezen, maar alleen om haar te ontwapenen in haar uitvoering. Niet de rechtvaardigheid van de twee zwaarden, de eis en de vloek, heeft Hij ooit tegengesproken of ontkend, maar beide bekend en overgenomen en juist, omdat die Goddelijke Middelaar het zwaard van de eis en het zwaard van de vloek overnam, juist daardoor heeft Hij de wet ontwapend in haar eis en vloek tegenover de uitverkorenen. Nu heeft de wet tegenover de Kerk niets meer te eisen of te vloeken, maar moet noodzakelijk voor hen ophouden langer een tuchtmeester te zijn, omdat ze door de overneming van de Middelaar nu geheel ontwapend is, en Hij zo voor de ganse Kerk het einde van de wet, beide in eis en in vloek, voor hen werd.

O volk des Heeren, dat wonder, dat Hij nooit de heilige natuur der wet wegnam, maar alleen haar wapens, zodat zij nu voor u geen tuchtmeester meer wezen kan - namelijk voor degenen, die in Christus Jezus zijn. Is het niet duidelijk in de prediking van de Apostel, dat de Kerke Gods op aarde, net als een kind, onder de wet, (onder de macht van haar eis en

vloek) in bewaring gesteld was, en besloten geweest is tot dat het geloof zou geopenbaard worden? Dat is, net zolang onder die twee zwaarden gebonden blijven liggen, totdat zij Christus als de Groten Wet-volbrenger voor haar ziel persoonlijk door het geloof leerde aannemen? zo dan, door deze weg is de wet onze tuchtmeester geweest.

En wat zien wij nog verder in de prediking, in verband met deze tekst, hierin opgesloten toehoorders.

1e. Christus neemt niet de natuur, maar alleen de wapenen der wet voor Zijn volk weg.

Maar, 2e. niet de vrucht der zonde neemt Hij door Zijn voldoening uit de wereld weg, nee, zie dan maar rond u heen hoe de gevolgen der zonden niet van deze aarde, weggenomen zijn, maar: de zonde zelf heeft Hij weggenomen voor de uitverkorenen.

Misschien zegt u: "Maar aan, nu dwaalt u toch; is de zonde van Gods volk weggenomen? En zij doen dagelijks nog niets anders dan zondigen, dat is hun grootste smart!"

't Is waar mensen, maar zo wordt het niet bedoeld. Christus heeft de schuld der zonde, dat is de gehele zondige staat, waardoor zij schuldig, onrein en strafbaar voor God stonden, door Zijn voldoening geheel weggenomen door Zijn offer. En als Hoofd van het Genadeverbond vertegenwoordigt Hij in de volmaaktste voldoening nu zo zijn Kerk voor de Vader, alsof de Kerk zelf nooit enige zonde gedaan had. Gevoelt u nu wat ik bedoel met de woorden: Dat Christus nooit de gevolgen der zonde wegnam" (die zich op aarde als een vloek openbaren, beide voor de rechtvaardigen en de goddelozen), maar wel de zonde zelf voor Zijn volk tegenover Zijn Vader? Niet de staat der zonde, maar de daad of schuld der zonde maakt het eeuwig onmogelijk om ooit weer verbeterd of opgeknapt te kunnen worden. Daarom, zomin als Christus de natuur der wet wegnam, doch integendeel haar in alle delen voldeed, zomin wordt ook onze natuur ooit veranderd of omgezet ter verbetering. Nee volk, onze natuur is alleen vatbaar voor sterven, nooit voor verbetering. En alleen een sterven van de oude en een opstanding van een nieuwnatuur in Christus, maakt het voor de kerk mogelijk in Hem en door Hem als het einde der wet, die wet als heilig en goed lief te krijgen.

En zo lief te krijgen, dat een uitverkoren ziel, al is het bij de eerste aanslag van de Heilige Geest, nu van het wezen en de natuur der wet ook niets af wil hebben, al is het dat hij zich onder de zwaarden der wet ook ziet verteren, toch zal ze de rechtvaardigheid der wet, beide in haar eis en vloek, volkomen billijken, maar dan ook soms de betrekking, als ze nu, zoals de elf discipelen, een lijdende en voldoende Christus onder de wet in 't oog krijgen! Maar nog kennen zij het geheim niet waartoe Hij toch alzo moest lijden om hen alzo eens te kunnen verlossen van de eis en vloek.

O dat wonder, dat ze dan soms na dezen te verstaan krijgen dat Hij alleen de wapenen der wet, maar nooit haar natuur ontnam!

Mochten wij samen verwaardigd worden Hem alzo te leren kennen als enige Verlosser, Die ons van onder de zwaarden der wet bevrijden kan en haar in plaats van onze tuchtmeester, in een vermaak te veranderen.

Zo hebben we dan zeer in kort onzen tekst voor uw aandacht geopend. En ons eerste punt. n.l. wijzende op de wet *met een gedeelte van het tweede punt*, n.l. wijzende op Christus, behandeld.

Wij hopen in de volgende predicatie verder het tweede punt met het derde, n.l. *wijzende op het geloof*, te doorwandelen naar aanleiding van het tweede gedeelte van onze tekst: *Tot rechtvaardiging een iegelijk die gelooft*.

Wij wensen echter nu met een woord van toepassing tot ons zelve in te keren.

Zingen Ps. 119: 68, 69.

TOEPASSING.

Jong en oud, nog 'n enkel woord en wij zullen eindigen. U hebt de korte verklaring van ons eerste punt gehoord, dat Paulus als kind en knecht des Heeren, naar de wil des Heeren der heidenen Apostel werd, en hun het eeuwige Evangelie, de rechtvaardiging die er in Christus Jezus is, moest gaan verkondigen.

Toehoorders, kent u bevindelijk in uw ziel iets van de grondslag van de eer en de leer der waarheid, zoals Paulus die in de gemeente van Galatië gelegd heeft? Hij durfde er wel mee voor de dag komen, mensen; Nee, hij schaamde zich des Evangeliums van Christus niet, maar hij zegt vrijuit ten aanhore van de heidenen, en al de Joden die uit Judea tegen hem opgestaan waren: zo dan, tot de eere Gods, zo dan voor de lere Gods, zo dan tot het heil van Sion, en zo dan ook ten spijt van alle vijanden, zo dan is de wet onze tuchtmeester geweest, gemeente!

Let er op, al preken ze uit Judea het u anders, al dringen ze de wet aan u op als enig middel tot behoud: ik zeg u in de Naam van Christus: *zo dan hij is onze tuchtmeester geweest*, maar ze is het nu door de voldoening van de Gekruiste niet meer. Scherp predikt de Apostel hier de enige voldoening die er in en door Christus is, aan de ene zijde, maar ook de noodzakelijkheid om de wet te leren kennen zoowel in haar natuur als heilig en goed zijnde, als in haar uitwerking.

Volk des Heeren, hoe staat het in uw ziel ten opzichte van de wet, maar ook ten opzichte van Christus? Zijn de schroeven der wet door de eisende Gerechtigheid in uw ziel al eens zo vast aangedraaid, dat ge u onmogelijk buiten Christus meer redden kunt?

Denk er aan, de kennis der wet zal aan de kennis van Christus vooraf moeten gaan. Hoe zult ge ooit betrekking op het werk en de Persoon van de Middelaar krijgen als ge de kracht der wet, door de zonde, niet kent?

Toehoorders, hebt u onderscheid leren maken tussen de daad der zonde, die u uitvoert, en de staat der zonde waarin u ligt? Niet de daad der zonde, maar de staat der zonde nam Christus voor Zijn volk weg. Afgesneden uit haar eigen ouden stam zullen zij één plant met Hem worden in de levendmaking - maar dan ook als een nieuw schepsel in Christus en niet met behoud van hun verdorven staat.

O de noodzakelijkheid om toch onze gehele zondige staat over te leren nemen, en niet slechts in de uitvoerende daden te blijven hangen.

U zult vragen: Maar waarom is dit dan zo noodzakelijk, alle kinderen Gods worden toch niet even diep ontdekt?

't Is waar, velerlei zijn soms de wegen die God gebruikt om Zijn volk tot ware kennis der zaak te brengen. Soms grijpt Hij hen krachtadig in het hart, en leert hen hun ware toestand in een korte tijd kennen, bijvoorbeeld Paulus wel in drie dagen. Maar soms gebruikt Hij bij aanvang slechts één zonde, waarbij Hij hen doet stilstaan, en gebruikt die zonde als middel om hen daardoor als bij trappen, van stuk tot stuk tot hun geheel bedorven staat te doen afdalen. Dit zien wij als voorbeeld in de Samaritaanse vrouw, die 't eerst bij haar overspel bepaald werd, dat gebruikt werd om haar zo tot verdere ontdekking te leiden. De Heere is geheel vrij in Zijn wegen die Hij op verschillende wijze met ieder der uitverkorenen houden wil.

Maar toehoorders, houdt dit stuk vast, zoolang we aan de daad der zonde alleen ontdekt zijn, zonder onze geheel bedorven *staat* overgenomen te hebben, o, dan blijven we steeds met die dienstknecht uitroepen: "Wees lankmoedig over mij en ik zal U alles betalen".

Doch zodra wij aan onze wortel geslagen worden en niet alleen aan de daad maar als oorzaak daarvan, aan de staat ontdekt zijn, dan zal alle hoop om nog eenmaal de schuld te kunnen betalen, voorgoed wegvallen. Dan gaat de ziel kennis maken met de twee zwaarden.

der wet, en zal zij ontdekken, dat er een offer nodig zal zijn, een vrijwillig offer, om ooit door de wet vrij verklaard te kunnen worden. En niet een offerande van bloed, zoals onder de eerste schaduwdiensten. Nee, want gehoorzamen is beter dan offeranden. Dan zal de Middelaar in Zijn bediening voor zulk een ziel waarde krijgen, want de heilige wanhoop zal haar drijven, om onder de wet, door wie zij als van een tuchtmeester geslagen en gebeukt wordt in haar steeds heilige eis en geboden, en de zware, drievoudige vloek, die haar bij dagen en nachten voorgesteld wordt, om toch naar een Losser uit te zien, die voor haar de ganse zaak eens overnam.

O, zijn er zulke zielen in ons midden, die alzo hun toestand waarnemen? Die aan de ene zijde een vuur in zich gevoelen, brandende tegen God, en aan de andere zijde een vuur gewaar worden van God brandende tegen hen. Mensen hebt u ooit die twee vuren in uw leven waargenomen?

1e. Bij wijze van spreken, het vuur van ons eigen bestaan, in volle vijandschap brandende tegen God. En wie heeft dat ontzaggelijke vuur aangestoken? Niemand dan de mens zelf, in vrije moedwil, is de aanlegger van dezen brand. Maar ten 2^e staat aan de andere zijde het vuur van Gods rechtvaardigen toorn om te branden tegen de zonde, en dus ook tegen de mens, die de zonde begaan heeft.

Oneigenlijk uitgedrukt is dit vuur ook door de mens ontstoken, want voordat de zonde zich geopenbaard had, openbaarde zich ook de toorn Gods niet. En de mens nam de zonde tot zich, dus heeft hij, oneigenlijk uitgedrukt, alzo de toorn Gods ontstoken. Zo branden dan deze twee vreselijke vuren tegen elkander, de mens brandt van vijandschap tegen God, en de toorn Gods brandt in rechtvaardigheid tegen de zonde.

Als Gods Geest in de tijd een zondaar opzoekt en levendig maakt, en hem de spiegel der wet voorhoudt waarin hij levendig nu zijn schuld ziet wat gaat die Geest hem dan leren?

O mensen, dan gaat Hij de zondaar leren, hoe noodzakelijk het is dat deze twee vuren geblust worden, wil Hij ooit vrede of rust genieten en zal hij ooit met God verzoend kunnen worden.

Helaas, hoe weinig hoort men in onze dagen zuiver over de kennismaking met deze twee vuren spreken. Wel wordt er uit kracht van overtuiging nog eens gesproken over de vijandschap die men in zichzelf gewaar wordt, maar hoe weinig wordt er waarlijk uit beleving gesproken over de zwaardrukkende toorn van God tegen de zonde, die nu ook rust op de mens! En toch is het voor ons eeuwig welzijn nodig dat niet slechts onze vijandschap en ons bestaan tegenover God gebroken wordt, maar ook dat de rechtvaardige toorn Gods, door ons ontstoken, geblust wordt.

Nooit zal er in of onder de Hemel een creatuur gevonden worden, van welke kwaliteit ook, die deze vuren op een rechtvaardige wijze zou kunnen blussen, dan alleen die eeuwige Zone Gods, Die kwam onder de wet en onder de vloek en onder de toorn, om degenen, die er onder lagen, te kunnen verlossen.

O wie zou dan met Paulus die eer en deze leer van Jezus Christus en Die gekruist, dan niet prediken? Volk des Heeren, mocht u veel oefening maken in de grondslag, die de apostel ons voorhoudt. *Een vloek geworden zijnde voor ons, opdat de zegening van Abraham ook over de Heidenen komen zou!* O dat wonder!

Arme wereld, arme onbekeerde mensen, leeft ge nog steeds onbewogen onder die vloek der wet en onder het vuur van Gods toorn voort? Hebt ge nog nooit last of hinder van het vuur van vijandschap gehad, dat in uw ziel tegen de Almachtige brandt?

Hoe zult ge het maken als straks ook een vuur van oordelen over ons uitgegoten wordt? Een mens van nature doet met lust en vermaak de zonde. Maar als God met Zijn oordelen over

de aarde komt, 't zij over een land, over een geslacht of over een mens alleen, dan begint men te vloeken op de straffen. En ook zelfs wel op God, Die hem. straft. Wat zien we hierin? We zijn wel bang van de gevolgen en vrezen gewoonlijk de straffen, maar vrezen niet om de oorzaak der straf, dat is de zonde, te doen. Mocht u de zonde leren kennen als oorzaak waardoor het vuur van Gods toorn ontstoken is en de oorzaak van uw eeuwig verderf. Mocht u hier uzelf als oorzaak van alles leren overnemen, dan ook zouden de straffen u niet zoveel kwaad doen dan de oorzaak.

En u, volk des Heeren, die door genade uzelf zo hebt leren overnemen. Ik wens u toe, om dagelijks oefening te maken in deze voor het vlees onmogelijke zaken, namelijk:

- 1e. Laat u zaligen.
- 2e. Geloof alleenlijk.
- 3e. Verloochen uzelf.
- 4e. Neem uw kruis op, en
- 5e. Volg mij.

Dat zou een profijtelijk leven zijn.

En u, zielen, die wel een Christus onder de wet leerde kennen, maar nog nooit met Hem in de hof of aan het kruis geweest zijt, de Heere ontdekke u al meer en meer en leide u al nader en nader, en late niet toe, dat uw ziel rust vindt, eer gij Hem als het einde der wet mocht leren kennen.

Hij zegene de waarheid en verzoene het onze met het Zijne, om Zijns Naams wil. Amen.

Slotzang Psalm 22: 12.

14^e preek. Tweede preek over de wet een tuchtmeester tot Christus.

Zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden.

Lezen Spreuken 8.

Zingen Ps. 19: 5.

Inleiding.

Mijn medereizigers naar de nimmer eindigende eeuwigheid.

Er zijn in de wereld, in ons land, in onze steden en dorpen vele inwoners. En wie zal alle inwoners van ons hart verklaren? Wie zal ze kunnen noemen om zichzelf te roemen?

Maar hebt u uzelf wel eens afgevraagd: Wie is toch onder al deze inwoners wel de beste inwoner?

Dat antwoord kunt u vinden in het twaalfde vers van het u voorgelezen hoofdstuk, waar wij aldus lezen: "Ik wijsheid, woon bij de kloekzinnigheid en vind de kennis van alle bedachtzaamheid". In deze woorden vinden wij een voortreffelijk antwoord op veel vragen die zouden kunnen oprijzen.

1e. Wie toch de beste Inwoner is? "Ik".

2e. Wie die Inwoner is? "De Wijsheid".

3e. Waar zij woont? "Bij de kloekzinnigheid" en

4e. Wat ze vindt? "De kennis van alle bedachtzaamheid".

Salomo spreekt hier als Koning en Vader zijn spreken tot zijn volk en onderdanen en kinderen, om wijsheid en tucht te leren. Maar als Profeet zegt hij door de Heilige Geest de verborgenheden der wijsheid tot de geestelijke zonen en dochteren, dat is de ganse levende Kerk op aarde. Hier in hoofdstuk 8 is hij werkzaam om de Eeuwige wijsheid voor te stellen. Ik, de zelfstandige Wijsheid des Vaders, de Zone Gods, de meerdere Salomo, de beste inwoner aller inwoners, de wezenlijke, de Persoonlijke, Borgtochtelijke en Goddelijke Christus is hier Die grote "Ik". Eenswezens met de Vader en de Heilige Geest in de substantie der Godheid. Raad en het Wezen zijn Zijne. Zijne is ook het verstand en de sterkte. Doch tegelijkertijd is Hij evenwel ook de waarachtige Middelaar Gods en der mensen.

Die Wijsheid woont bij de kloekzinnigheid en vindt de kennis van alle bedachtzaamheid.

In de staat der rechtheid vertegenwoordigde Adam de ganse mensheid, in zijn kwaliteit als hoofd van het verbond der werken en hoofd van het menselijk geslacht dat volgen zou. In hem droegen wij het volmaakte beeld Gods, waarin de heilige kennis Gods uitblonk. Door onze zonde van ongehoorzaamheid is het gehele menselijk geslacht samen, en wij ieder, hoofd voor hoofd, in onszelf van die Goddelijke wijsheid of kennis ontbloot. Maar in deze Eeuwige wijsheid, die het Hoofd van het Genadeverbond, en ook het Hoofd van het geslacht der uitverkorenen is, vindt het ganse geslacht der uitverkorenen weer die Goddelijke kennis en volmaakte wijsheid terug. In Hem worden ze nu herschapen naar het evenbeeld Desgenen, Die hen geschapen heeft.

Toehoorders, zou die Wijsheid dan de beste Inwoner niet zijn? Zou Zijn inwoning niet de profijtelijkste inwoning van onze arme, schuldige ziel zijn? Rijkdom en eer is bij Hem, duurzaam goed en gerechtigheid. Alle goed, heiligheid, wijsheid en gerechtigheid, dat we in ons eerste verbondshoofd verloren hebben, wordt in Hem op veel heerlijker wijze

teruggevonden. Zijn vrucht is beter dan uitgegraven goud. Hij doet Zijn liefhebbers beërven dat bestendig is, en zal al hun schatkamers vervullen.

Maar, hoe zal nu toch dat geslacht der uitverkorenen, die door de zonde in Adam met de ganse wereld die Goddelijke kennis verloren heeft hoe zullen zij ooit in contact met dezen besten Inwoner aller inwoners kunnen komen?

Daar gebruikt de Heilige Geest nu de heilige wet voor, die wet welke zij juist gebroken hadden, en in dat eerste en grote gebod niet zijn staande gebleven. Deze wet wordt in Zijne Goddelijke Hand als een spiegel waarin hij zijn overtreding ziet, en wordt hem alzo door de werking des Geestes tot een tuchtmeester naar die Eeuwige Wijsheid, om de uitverkorene langs zulk een weg voor dien groten Inwoner vatbaar te maken.

Van eeuwigheid is voor de gehele Kerk die Inwoner verkoren, en die inwoning besloten.

In de tijd vanaf de verbondsbelofte in het Paradijs heeft Hij de Kerk die Inwoner beloofd. In de volheid des tijds heeft Hij in de dadelijkheid die Inwoner ook gegeven en gezonden. Maar zo zal Hij nu ook in ieder persoonlijk, onderwerpelijk die inwoning gaan vervullen en uitvoeren.

Van de wijze nu, waarop Hij die plaatsmakende en plaatsvervullende genade schenkt, hebben wij de vorige reis stilgestaan bij de eer en de leer der waarheid door de apostel verklaard.

En wensen dan nu voor de tweede maal uw aandacht te bepalen bij de woorden die u opgetekend vindt in Galaten 3:24:

Zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden.

Doch vragen wij vooraf des Heeren onmisbare zegen.

Zingen Ps. 68: 9 en 10.

Wij hebben deze tekst genoemd:

"De eer en de leer der Waarheid".

1e. Wat betreft wijzende op de wet, - de wet een tuchtmeester geweest.

2e. Wat betreft wijzende op 't oogmerk - op Christus als het einde der wet, en

3e. Wijzende op het geloof, waaruit wij gerechtvaardigd worden.

Het eerste punt hebben wij in kort behandeld, en wensen nu de twee laatste te doorwandelen, en keren tenslotte met de waarheid tot onszelf in.

Gave ons de Heere, in spreken en horen, Zijnen onmisbare zegen ten leven, om Zijns Zoons wil. Amen.

Wij hebben u in onze eerste predicaatie voorgesteld en zullen 't slechts in kort even herhalen, hoe Paulus en de andere apostelen als dienaren waren uitgezonden om Jezus Christus te gaan verkondigen. Paulus was in de eerste plaats afgezonderd om der Heidenen apostel te zijn, en zo was hij ook in Galatië gekomen. Beide Joden en Grieken werden bekeerd, en er werd een gemeente gesticht.

Maar nadat hij uit Galatië vertrokken was, waren er Joodse leraren uit Judea gekomen, welke de persoon van Paulus, zijn leer en ambt verdacht maakten. Nu schrijft hij een brief,

waaruit het op te merken is, dat men het Paulus wel aangezegd had, wat er van hem verteld werd in de gemeenten welke pas door hem gesticht waren. Daarom begint hij te zeggen in het opschrift van dezen brief: *Paulus een apostel (geroepen niet van mensen, noch door een mens)* zegt hij er tussen twee haakjes bij, *maar door Jezus Christus en God de Vader, Die Hem uit de doden opgewekt heeft. Aan de gemeente die in Galatië zijn: Genade en vrede zij u.* enz.

Verder gaat hij zeggen: *Ik verwonder mij, dat gij zo haast wijkende van degene die u in de genade van Christus geroepen heeft, overgebracht wordt tot een ander Evangelie, daar er toch geen ander is. Maar, wil de apostel zeggen: 't Is mij wel bekend, pas bekeerde Joden en Grieken in Galatië, waarom gij zo haast wijkende zijt. Er zijn sommigen die u ontroeren, en het Evangelie van Christus onder u willen verkeren.* Doch, zegt hij, wilt gij weten hoe zeker ik van de waarheid der leer overtuigd ben die ik u gebracht heb? Welnu dan durf ik u zeggen: "Al ware het ook, dat of wijzelf, of een engel uit de hemel u een Evangelie kwam verkondigen, buiten hetgeen wij u eerst verkondigd hebben: die zij vervloekt".

Zo gaat hij door met een scherpe bestraffing in de eerste drie hoofdstukken. *O gij uitzinnige Galaten, zegt hij, wie heeft u toch betoverd, dat gij der waarheid niet meer zoudt gehoorzaam zijn? Dit alleen wil ik van u weten: Hebt gij de Geest ontvangen uit de werken der wet of uit de prediking des geloofs?* Gaat het toch eens na gemeenten, hoe ik het u altijd voorgesteld heb, en hoe gij 't door Gods Geest in uw hart hebt geleerd.

Ernstig gaat hij hun vermanen om toch niet weder te keren onder het juk der instellingen, en alzo zich van Christus af te trekken - de rechtvaardiging zoekende onder de wet. Hij stelt hun de grondslag der zaligheid voor, vastgelegd in het verbond der Genade, en te boek gesteld door de Heilige Geest, en ook nu alzo verklaard door de mond der apostelen die Hij zelf in de wereld uitzond. De zuivere leer der Drieëenheid stelt hij hun voor, en dat de leer van deze Goddelijke Waarheid ook de Eer van de God der Waarheid is.

Hij heeft hen eerst in onze tekst duidelijk gemaakt hoe de Kerk, eer zij tot het geloof kwam, onder de wet als in bewaring gesteld was, totdat het geloof zou geopenbaard worden. Zo dan, wil Paulus zeggen, heeft God het gewild, zo heeft Hij het gezegd, en zo werkt Hij het ook, en zo hebben wij het u ook geleerd. De wet, ceremonieel door God aan Mozes gegeven, om de kinderen Israëls tot op de komst van de Messias voor te stellen, was niet tegen of boven Christus, maar de ceremoniële wet was schaduwachtig voor Christus, als voorbeeld, tot Degene Die komen zou. En Die gekomen zijnde zou door Zijn bloed de betekenis der bloedige offers vervullen.

Ook was de morele of zedelijke wet der 10 geboden niet tegen Christus of boven Hem, maar alleen tot Christus, om als tuchtmeester de mens te ontdekken dat al wat buiten Hem is, de mens niet zaligen en God niet verheerlijken kan.

Zoo worden zij door de hand des Geestes geleid, door de wet als hun tuchtiger, tot de Enigen Voldoener der wet. De Heilige Geest leert hun heilig wanhopen aan al wat buiten de Christus is, als zijnde alleen tot hun veroordeling. Van deze leer nu hadden de Joodse leraren getracht om de nieuwe gemeenten die in Galatië waren af te trekken en probeerden hun weer te doen geloven in de rechtvaardigheid die uit de wet van Mozes is. Zij waren nog niet doordrongen van het woord dat Jezus tot de Farizeeën zeide (toen de Joden Hem vervolgden en zochten te doden omdat Hij volgens hun de wet van Mozes overtrad). Zij zeiden, dat Hij van God niet was, omdat Hij op de Sabbat, die door God ingesteld was om te rusten, een mens gezond maakte en dus de wet overtrad. O, zij kenden het geheim niet waar het eigenlijk in bestond, om de wet volmaakt te onderhouden. Zij wisten niet dat die Goddelijke Heere Jezus dat eerste en grote gebod op de volmaaktste wijze onderhield - God Zijn Vader lief had boven alles - en daarin de ganse wet en de Profeten vervulde!

En wat zei Hij tegen de Farizeeën op hun berisping? Joh. 5: 45, "Meent niet dat Ik u verklagen zal bij de Vader, die u verklaagt is Mozes, op dewelke gij gehoopt hebt!" O gij blinde Joden en Farizeeën, ge werkt u dood en staart u blind op de wet, om toch nauwgezet ieder gebod te onderhouden, maar ge zult nooit uw verwachting bereiken, want die heilige wet gedooft niet de minste overtreding, en zo wie in één gebod overtreedt, is schuldig aan allen. En daar wij in ons Verbondshoofd dat eerste en grote gebod overtreden hebben ach, hoe zouden we dan nog ooit uit de werken der wet gerechtvaardigd kunnen worden?

Daarom wijst Paulus in heel zijn prediking alle Joden en Grieken op Hem, in Wie alleen de Kerke Gods de wet maar volbrengen kan en waarop de wet nu geen vat meer kan hebben in haar verdoemende kracht, omdat Hij haar voor hen voldeed. Hij zegt: *Het zij verre van mij, dat ik zoude roemen, anders dan in het kruis van de Heere Jezus Christus*, Gal. 6: 14.

Hij was door de Goddelijke genade van deze waarheid zo diep in zijn ziel verzekerd, dat 't in hem boven alle tegenspraak is, en hij daarom in het slot van zijn brief ook .zoo opmerkelijk zegt: Voorts - na alles wat ik nu gezegd en voorgesteld heb, tegenover de valsche leraren en lage beschuldigingen, - voorts, niemand doe mij toch meer moeite aan, gemeente, want voor de zaak die ik u geleerd heb, draag ik de littekenen van de Heere Jezus in mijn lichaam. Alsof hij zeggen wil: Nooit zal ik door genade meer van gedachte over deze zaak kunnen veranderen. Genade maakte mij van een vervolger der gemeente van Christus tot een verkondiger van Christus aan de gemeenten! Mij, de grootste der zondaren, is deze barmhartigheid geschied, hoe zou ik dan iets anders kunnen leren dan Jezus Christus en Die gekruist, als enige rechtvaardiging?

Hij heeft de ceremoniën afgedaan, besnijdenis en offerhanden opgeheven door Zijn komst op aarde. Maar de eeuwigdurende wet was in 't binnenste van Zijn ingewand, Hij werd er 't einde van. Door de verrekijker van 't geloof ziet Paulus zo door de wet heen op Christus tot rechtvaardiging voor ieder die waarlijk gelooft.

En, is het dat elk kind Gods niet zo ver geoefend is dan Paulus in staat of stand of ambtelijk, toch zullen zij zich van harte met deze uitspraak verenigen. 't Gaat hierin om de *echtheid* in deze zaak te kennen, meer dan om de veelheid.

Sion is van God begeerd, mensen, en daarom gaat nu Sion in de rechten weg ook God alleen begeren.

Wij hebben u in onze eerste predication voorgesteld hoe de Apostel door genade geleerd had, dat de wet in de hand des Middelaars geen tuchtmeester meer voor de kerk was, maar een zoete regel des levens. 't Was geen andere wet geworden, of ook geen twee regels, nee, het bleef één en dezelfde wet. Hij zou 't ook niet graag veranderd zien, want, roept hij uit in Rom. 7: 12: *Alzo is dan de wet heilig en het gebod is heilig, en rechtvaardig en goed.*

Nee toehoorders, 't was niet dat de wet niet goed gesteld was dat zij ophield een tuchtmeester te zijn. *Is dan het goede mij de dood geworden? Dat zij verre! Maar de zonde is mij de dood geworden!* Maar nu Christus voor Paulus in het stuk der ellende het einde der wet geworden was, o nu werd de wet hem in het stuk der dankbaarheid een zoeten regel ten leven: *Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens!*

Gevoelt u nu toehoorders, dat Paulus het voor Christus opneemt tegenover de leer die men uit Judea in Galatië kwam brengen, om het kruis van Christus veracht te maken? Hij was door Christus ontchristend, en christen geworden in Christus. Daarom was hij ook alleen een God- en Christus-prediker, de Joden wel een ergernis en de Grieken een dwaasheid, maar hun die geloven een kracht Gods tot zaligheid!

Maar let er eens op, dat Paulus toch geen Antinomiaan was, die zeggen, niets meer met de wet te maken te hebben. Hij zegt: *Zouden wij in de zonde gaan leven, nu Christus de wet voldaan heeft? Dat zij verre! Staat dan in de vrijheid met welke Christus ons vrijgemaakt*

heeft en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen. Ziet, ik, Paulus, zeg u, indien gij door de wet wilt gerechtvaardigd worden. Christus is u ijdel geworden, gij zijt van de genade vervallen. Zo predik ik u de vrijheid die in Christus is, nadat de Heilige Geest u door de wet als een tuchtmeester tot Hem gebracht heeft. Maar, gemeenten in Galatië, denk er aan: *Gij zijt wel tot vrijheid geroepen, alleen gebruikt die vrijheid niet tot een oorzaak voor het vlees.* Hier snijdt hij met het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord, zo de Antinomiaan de pas af, en zegt: *wandelt door de Geest, en volbrengt de begeerlijkheid des vleses niet.* Hij wijst hen op de praktijk der heiligmaking en toont aan, hoe juist nadat de wet heeft opgehouden een tuchtmeester te zijn, zij in Christus nu de wet als een vermaak zullen gaan beoefenen. Want de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid: en tegen de zodanigen is de wet niet. Die nu van Christus zijn, hebben het vlees gekruist met de begeerlijkheden!

Ziet u wel toehoorders, hoe ver Paulus er vandaan was om nu zonder wet als Antinomiaan te leven? De Heilige Geest geeft ruimte in de Schrift en predikt zo duidelijk de overgang voor de kerk van onder de wet, in Christus. Maar als het geloof gekomen is, zo zijn wij niet meer onder de tuchtmeester!

Wij zeiden in ons 2e punt: ***Betreffende het oogmerk wijzende op Christus.***

Dat was de Apostel zich in onze tekst bewust, op Wie hij wees. Nee mensen, hij preekte geen losse naam, of maar een mening van zichzelf, Nee, hij wijst de gemeente in ons tweede punt alleen op de Gezalfde! Hij erkende Christus als de waarachtige Zoon van God, maar ook: als waarachtige Middelaar, tot drie ambten gezalfd. Het Zoonschap van Christus vloeyde niet uit Zijn ambten, noch ook Zijn ambten uit Zijn Zoonschap, want dan zouden wij Zijn zalving loochenen. Nee, Hij was reeds Zoon toen Hij de ambtelijke bediening aannam. *Hoewel Hij de Zoon was, nochtans heeft Hij gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden.* O dat wonder, dat Hij, als de eigen Zoon des Vaders zijnde, gehoorzaamheid heeft willen leren! Er staat van Mozes, dat hij als dienaar getrouw geweest is in heel Gods huis in het werk waarover hem de Heere in Zijn huis gesteld had. Maar Christus was getrouw in het vervullen Zijner ambten, als Eigenaar in Gods huis. Gevoelt u nu het verschil tussen Mozes en Christus?

Hierom, heilige broeders, zegt de Apostel in Hebréeën 3, aanmerkt de Apostel en Hogepriester onzer belijdenis. Wie was dat? Mozes of de wet? Nee, hij zegt: Christus Jezus. Dat was de grootste Apostel aller apostelen en de grondslag van zijn belijdenis! Want hij zegt: Die is getrouw geweest Dengene, Die Hem gesteld heeft, dat is dus aan Zijn Vader, gelijk ook Mozes in geheel zijn huis getrouw geweest is. Maar Deze, (n.l. de Hogepriester onzer belijdenis) is zoveel meerdere heerlijkheid waardig geacht dan Mozes, evenals hij, die een huis gebouwd heeft meerder eer heeft dan het huis. Want Mozes is wel getrouw geweest in geheel zijn huis als een dienaar. En waarom? Omdat hij de zaligheid geven kon aan allen die zijn geboden onderhielden? Nee toehoorders, zie hoe de Apostel de ere Gods in de leer der waarheid hoog houdt. De wet was niet tegen of boven Christus hebben we gezegd, maar tot Christus, zie hier nu het bewijs: En Mozes is wel getrouw geweest in geheel zijn huis als een dienaar tot Betuiging der dingen, die daarna gesproken zouden worden. Maar Christus is getrouw geweest als de Zoon over Zijn eigen huis, wiens huis wij zijn. Want wij zijn Christus deelachtig geworden, zo wij anders het beginsel van dezen vaste grond tot het einde toe vast behouden.

Zo gaat Paulus de leer van Christus verdedigen tegenover de Joden, die Mozes evenhoog gingen stellen dan Christus en legt hun het onderscheid voor, dat Mozes wel getrouw was,

doch als een dienaar, maar Christus als de Zoon. Hij maakt dus wel grondig onderscheid tussen Mozes en Christus. En dat wil hij nu de pas gevormde gemeenten in Galatië ook leren, dat de wet wel een noodzakelijke tuchtmeester was, maar Christus toch het Eindpunt der wet, en het Hoofd van 't ganse huis.

In de predestinatie is Hij het Hoofd der verkiezing en van eeuwigheid al het Hoofd van het Genadeverbond. Overal en altijd blijft Hij het grote Middelpunt, en dat straalt in de prediking van de Apostel zo kundig en bondig door. Nee, hij noemt zichzelf niet de grootste Apostel, maar hij zegt alleen: *Paulus een Apostel*, hij ontkent dus ook zijn roeping niet. Maar als hij over de Middelaar spreekt zegt hij: "Hierom broeders, aanmerkt de Apostel onzer belijdenis, n.l. Jezus Christus."

Hij predikt Hem ook als de Gezalfde des Vaders in Zijn ambten waartoe Hij verordineerd was. Dat zag hij als het grote aanvoeringskanaal waardoor Gods eer en de zaligheid der Kerk vloeit.

Daarom wijst hij in ons 2e punt alleen op Christus. *Zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus!*

Toehoorders, hebt u ooit stil gestaan bij het wonder dat Hij, de Zone Gods, Die Zelf boven de wet stond in Zijn Goddelijke kwaliteit als Wetgever, Eenswezens met de Vader en de Heiligen Geest, dat Hij nu vrijwillig onder die wet Zichzelven kwam te stellen?

In de glans der Goddelijke volmaaktheid stond Hij er als Wetgever toch oneindig boven. Maar Hij aanvaardde de wet, toen Hij het Verbond met de Vader en de uitverkorenen aanging, diezelfde wet, die door het schepsel onder het werkverbond zijnde verbroken werd. Wat zien we dus nu?

1e. Hij stond boven de wet.

2e. Hij aanvaardde de wet.

3e. Hij stelde Zich er onder.

4e. Hij volbracht de wet in haar beide tafelen en lag als het ware zo het paslood er op van Zijn liefde tot de Vader en liefde tot Zijn uitverkorenen. Maar nu

5e. Is Hij ook geworden het Einde der wet.

O volk des Heeren, daar staat Hij nu! De wet is tuchtmeester geweest tot Hem, en dan? Dan hield zij niet op om wet te zijn, maar veranderde door Christus in Christus tot een liefde-wet! Ceremonieel afgedaan en moreel voldaan, nu van haar zwaarden als wapenen ontdaan en juist daardoor in haar volle natuur weer hersteld. Wie heeft ooit van dat werk schade gehad?

Toen Ruth met haar eerste man, de zoon van Naomi, getrouwd was, bleef ze enige tijd later zonder kinderen, als weduw in Moab achter. Het was een Joods man geweest en ze waren wettig getrouwd. Doch wie had hier in de natuur er schade van, dat Ruth nooit een kind had bij dien eersten man? Daar had niemand schade van dan die man zelf, want hij stierf zonder zaad na te laten, om zijn naam in 't leven te houden.

Maar het tweede huwelijk van Ruth was zo onvruchtbaar niet. Ze trouwde wettig in de poort (niet op de grenzen of op de akker) en de wet kon haar niets maken, want Boaz aanvaardde haar geheel zoals de wet het eiste, alles wat die hem voorschreef kwam hij na. Hij trouwde Ruth geheel zo zij was, en ... Naomi werd de voedster van hun zoon. Dit kind groeide op, het stierf niet in zijn jeugd, maar werd de vader van Isaï, die Davids vader werd.

Wat zien we hierin, toehoorders? Kort, ik zal hier niet verder op ingaan, het is maar even aangestipt. Nooit zullen de kinderen, bij de tweede Man gewonnen, sterven, dat geslacht zal in stand blijven en Boaz of Ruth zouden ook niet sterven eer hun zaad geboren was.

Paulus wil in onze tekst de gemeente overtuigen dat nooit de vruchten onder de wet

gewonnen in 't leven kunnen blijven. Nee, die zullen net zo zeker sterven als het kind stierf van die Sunamitische vrouw. Haar kind werd weliswaar weder levend, doch alleen door tussenkomst van de Profeet zelf. Zijn dienaar kon het niet weer levend krijgen.

Het werd geen ander kind, maar 't moest eerst sterven om door de Profeet opgewekt te kunnen worden en het haar also opnieuw wedergegeven.

Zo leert ons de Apostel, als nu de Kerk door Christus als het einde der wet weer met God verzoend is, dan gaat ze in Christus weer diezelfde wet betrachten, maar nu in heiligmaking en niet in werkheiligheid, dat juist Christus ontthoont in plaats van verheerlijkt.

O, mochten er waarlijk deze dag in ons midden zijn, die door de trekkende liefde en drukkende zonden eens van alles afgebracht werden. In wie Christus geopenbaard werd, zoals Hij hier in onze tekst geopenbaard wordt.

Hebt u er kennis mee gemaakt, toehoorders, hoe een scherpe tuchtmeester die heilige en rechtvaardige wet in het stuk der ellende voor ieder mens is? Paulus had er gevoelig mee in aanraking geweest. Hij had persoonlijk kennis gemaakt met de wet, die bovendien ingekomen was opdat de misdaad te meerder werd, Rom. 5: 20. Maar, is het u dan ook met Paulus te beurt gevallen om een stervende en also de wet volbrengende Christus te leren kennen? En ten laatste van allen is Hij ook van mij, als van een ontijdig geborene, gezien. Hebt ge nu de wet lief, niet langer als uw tuchtmeester maar tot een zoete regel, een vermaak naar de inwendige mens?

In de natuur, wanneer een zoon met een meisje trouwt, al was dat meisje tevoren aan de familie van die zoon geheel vreemd, zo spreekt zij, (in een gezonde harmonie), direct na haar huwelijk de vader van haar man als haar vader aan, ook al had zij de man nooit eerder gezien. En zij deelt vanaf het ogenblik dat zij zich aan haar man verbond ook in de erfenis van die vader.

Alzo is nu ook de bedoeling van het derde punt in onzen tekst, waartoe wij nu willen overgaan om het nader te bezien, n.l.: "Opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden". Als Christus nu de wet volbracht heeft en also de Zijnen van haar vloek verlost, aanvaardt Hij de Kerk in tegenwoordigheid van de wet, en de Vader. En door die aanvaarding, die volgens het recht der wet geschiedt, (want nu de wet geheel voldaan is, kan zij niets meer eisen of vloeken) door die aanvaarding wordt tegelijkertijd de Vader van Christus ook de Vader der Kerk, al was de Kerk voorheen een vreemdelinge, wat haar gescheiden staat door de zonde betrof.

O dat wonder der aanneming tot kinderen. *Ik zal hetgeen Mijn volk niet was, Mijn volk noemen, en die niet bemind was, Mijn beminde.* Nu krijgt zij door de Zoon een huwelijksrecht en zegt Christus: *Mijn Vader is uw vader en Mijn God uw God.* En vanaf dat ogenblik deelt de Kerk in de volle erfenis door de verbintenis met en door de Zoon, en ontvangt zo de belofte van de Vader in de gunst des Vaders. O dat wonder, nu Hij, die de Zone was, de wet ontwapend heeft, en door Zijn voldoening niet haar wezen maar wel haar zwaarden ontnam, nu is de ganse schare der gepredestineerde, als Zijn wettige Bruid, een medeërfgenaar des levens met Hem geworden. Nu is de wet haar verklager niet meer, maar is haar vóór in plaats van tegen. Daarom roept Paulus nu als het ware ook triumferende uit: *Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons. En waartoe? Opdat de zegeningen Abrahams tot de heidenen komen zouden en wij de belofte des Geestes ontvangen zouden door het geloof!*

Wie zou daaronder niet in verootmoediging en verwondering wegzinken? Als het God behaagt een zondaar te bepalen bij het woordje: "opdat", o dan vindt de ziel geen grond meer, maar zakt weg in het eeuwige wonder, dat hij nu die zegening van Abraham kan deel-

achtig worden. Een heiden, uit het geslacht van Jafeth, rechtvaardig onder de vloek der wet liggende en daarom kwam Christus nu vrijwillig onder de vloek, een vloek wordende voor hen. *Want er is geschreven: vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt!* Zo krijgt de Kerk, de Vader van onze Heere Jezus Christus tot hun Vader en erft, nu de wet voldaan is, het Eeuwige leven.

Anderzijds zal de Heere Juda erven tot Zijn heilig deel, in het heilige land, Zach. 2: 12. *En vele heidenen zullen te dien dage de Heere toegevoegd worden, want zie, Ik zal Mijn Knecht, de Spruit doen komen en Ik zal de ongerechtigheden des lands op een dag wegnemen!*

O volk, hier weidt mijn ziel met een verwonderend oog. De Vader voldaan in Zijn recht, de eis voldaan, de wet voldaan, de schuld verzoend en een eeuwige gerechtigheid teweeggebracht! *Opdat wij door het geloof zouden gerechtvaardigd worden.* Daarom, om nu de Kerk wederom als een reine maagd zonder vlek of rimpel de Vader voor te kunnen stellen, moest Hij noodzakelijk onder de wet komen, maar even noodzakelijk haar Einde worden, zodat ze na Hem niets meer eisen kon van één dergenen voor wie Hij het Einde werd, om zo ooit de rechtvaardiging der Zijnen tegenover de wet en tegenover de Vader te kunnen verkrijgen.

Wij hebben gezegd in ons derde punt: *Wijzende op het geloof.*

Maar toehoorders op welke rechtvaardiging uit het geloof heeft Paulus hier het oog denkt u? Bedoelt hij hier in onze tekst, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden, die rechtvaardigmaking zo die van Eeuwigheid in het voornemen Gods vast en besloten ligt?

Of heeft hij het oog op hetgeen hij ons in Romeinen 5: 1 verklaart: *Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God?* In deze woorden stelt hij ons de rechtvaardigmaking voor in de dadelijkheid zo die in de ziel doorleefd wordt en waarin de rechtvaardigmaking, ***zo die van eeuwigheid in God ligt, nu in de ziel bekend gemaakt en door het geloof in Christus aangenomen wordt.***

Maar in vs. 8 en 9 spreekt hij nog eens over gerechtvaardigd worden, wat heeft hij daarmee op het oog?

Toehoorders, spant uw aandacht wat in, het is de moeite wel waard, om te horen hoe de Apostel door de Heilige Geest gedreven, de eer en de leer der waarheid gaat verdedigen. U hebt gehoord hoe hij in vers 1 begon te zeggen: *Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben (nu) vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus.* En in vers 8 en 9 zegt hij: *Maar God bevestigt Zijn liefde tegen ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaren waren, veel meer dan, zijnde nu gerechtvaardigd door Zijn bloed, zullen wij door Hem behouden worden van de toorn.* Gevoelt u het onderscheid in deze zaak, toehoorders? Ik zeg onderscheid, want nooit kunnen deze twee zaken afgescheiden worden.

Onze vaders hebben op grond van Gods Woord de leer der rechtvaardigmaking tegenover de vijanden der Kerk altijd met kracht verdedigd en hebben dan dezelve in 4 punten onderscheiden, *)²² n.l.

De eerste oorzaak der rechtvaardigmaking des zondaars is: Gods vrije genade, als de eerste en aandrijvende oorzaak. Dat is dus *de oorspronkelijke liefde Gods*, waaruit deze genade van *rechtvaardiging* voortvloeit volgens dat eeuwig genadeverbond met de Man, Christus, als het Hoofd daarvan en met de uitverkorenen in Hem als Zijn zaad.

De 2e is de stoffelijke of *verdienende* oorzaak, namelijk Christus lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid met de verdiensten daarvan.

²² *) Zie de brief over de rechtvaardigmaking van Dr. A. Comrie. (Echter Comrie schrijft over de rechtvaardigmaking van eeuwigheid *alleen in serto censu*, d.i. in zekere zin.

De 3e is de *formele* (of uitdrukkelijke) oorzaak, namelijk de onmiddellijke, directe en voorafgaande toerekening van die gehoorzaamheid aan ons, als het enige fundament waarop rustende is de vergeving der zonde en de toewijzing van het recht ten eeuwige leven. Hierin opgesloten ligt de inwendige verandering die in ons door de krachtige roeping teweeggebracht wordt, als een onmiddellijk gevolg daarvan.

En dan ten 4e is het geloof de *instrumentele oorzaak* waardoor wij alleen deze weldaad kunnen ontvangen en toe-eigenen.

Gevoelt u nu toehoorders, hoe onze vaderen de zuivere leer der waarheid verdedigden? En dat zij in Gods Woord grond hadden om hun stelling te verdedigen?

- In Rom. 5: 1 spreekt Paulus hier over de *instrumentele* daad des geloofs, waardoor zij de rechtvaardiging door Christus, aan kon nemen: *Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben*, -- als vrucht daarvan — *vrede met God*.
- Maar in vers 8 als hij zegt: *veel meer dan nu gerechtvaardigd zijnde door Zijn bloed, zullen wij behouden worden door Zijn leven*, heeft hij de *formele* oorzaak op het oog, zijnde de onmiddellijke toerekening van de gebrachte voldoening door Christus voor hen.
- In onze tekst evenwel "opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden" - bedoelt hij wederom, opdat wij uit het geloof als een instrument de *rechtvaardiging*, zo die dadelijk en formeel in Christus ligt — zouden kunnen aannemen.

Mensen, vergeet toch nooit in dit zeer gewichtige stuk onderscheid te maken. 1e tussen het ingestorte geloof als een gift en: het dadelijk te geloven. 2e Ook tussen de dadelijke rechtvaardigmaking, zo die eenmaal door Christus voor al Zijn volk teweeggebracht is, - verdienend en voldoende, en: de dadelijke toerekening van die verdienste in onze ziel!

De natuur van het ware zaligmakende geloof wordt direct in iedere uitverkorene ingestort, zodra hij door Gods Geest levend gemaakt wordt. Maar om nu door dat geloof als van een instrument gebruik te kunnen maken, om de rechtvaardigheid die in en door Christus is aan te nemen dat is een tweede zaak.

Formeel ligt de gehele Kerke Gods volkomen *gérechtvaardigd*²³ in Christus voor de Vader, want voor ieder lid van Zijn huis bracht Hij èn in het voornemen van eeuwigheid èn in de dadelijkheid der voldoening aan het kruis, persoonlijk de wet ten einde. Maar instrumenteel door het geloof zijn niet alle uitverkorenen gerechtvaardigd met bewustzijn in hun consciëntie, want al hebben ze wel waarlijk het wezen des zaligmakenden geloofs in hun ziel ingestort, is het toch weer een tweede weldaad, waarlijk door en van dat ingestorte geloof gebruik te kunnen maken, om Hem als het einde der wet ter hunner rechtvaardiging alzo aan te nemen!

En toch zal een zondaar in de toeëigening der rechtvaardiging door het geloof eerst de nuttigheid van de formele rechtvaardigmaking kunnen hebben. Wat zou toch het kind voor nut en blijdschap van zijn erfenis hebben, zo het nooit door zijn eigen hand die erfenis aanvaarden kon? Het was evenwel een kind, doch de erfenis zou hem geen profijt aanbrengen.

Dat geloof nu, als dadelijk die rechtvaardigmaking in Christus aan kunnende nemen, heeft

²³ Liever: *rechtvaardig zijn in Christus*. In de vorige alinea spreekt ds Fraanje over: ... Dat is dus *de oorspronkelijke liefde Gods*, waaruit deze genade van *rechtvaardiging*. In eeuwige Goddelijke liefde van verkiezing is de kerk niet *ge-rechtvaardigd*, want dan zou ze van eeuwigheid gevallen zijn en van eeuwigheid gezondigd hebben. Fraanje maakt verschil tussen *rechtvaardig zijn* in de oorspronkelijke liefde én tussen de *rechtvaardigmaking* in de tijd op grond van het verlossingswerk van Christus, nadat de zonde en alle schuld haar toegerekend werd. Dit werd door weinigen opgemerkt.

de Apostel in onze tekstwoorden op het oog. "Opdat wij uit het geloof, het gelovende geloof, zouden gerechtvaardigd worden!"

Merkt u nu, mijne toehoorders, hoe Paulus hiermede de leer der Judese leraren geheel omver werpt, die met kracht de rechtvaardigheid uit de wet vasthielden? Hij spreekt wel over de wet, evenals zij, en hij spreekt ook over een rechtvaardigmaking evenals zij doen, maar wat doet hij?

Hij zet Christus juist tussen die beide in, als vervullende oorzaak der wet en verdienende oorzaak der rechtvaardigmaking. Zo snijdt hij nu geheel hun leerstelling af op grond der waarheid en verheft Christus, Die hun ten ergernis en dwaasheid was, juist als enige oorzaak der door hun zo hooggeroemde rechtvaardigmaking. Dat predikt hij nu, als de eer en de leer der waarheid!

Wij hebben in ons eerste punt reeds gezegd, maar willen het tot opscherping herhalen:

De kerk was als een kind onder de verzorging van dienstbaren gesteld en zolang de erfgenaam een kind is, verschilt hij niets van een dienstknecht. Breedvoerig gaat de Apostel in het volgende hoofdstuk op deze voorstelling in, om het de gemeenten duidelijk te maken, hoe de Kerk onder de wet in bewaring lag, dienstbaar onder de eerste beginselen der wereld. Doch, als nu de tijd van de Vader vastgesteld, (hoe lang de Kerk onder het voogdijchap zou moeten blijven), verstreken is, en zij nu dus haar loopbaan onder de wet voleindigd heeft, en ze leert Christus als het enigste Einde en de Voldoener der wet in het oog krijgen, wat heeft het kind dan nodig?

Moet het nu eerst geboren worden, om deel aan de erfenis te kunnen krijgen? Nee, hij is kind door geboorte.

Moet hij dan nog erfgenaam gemaakt worden? Nee, als wettig kind is hij door een wettige geboorte ook wettige erfgenaam.

Wat moet hij dan? Hij moet alleen wachten op de tijd, dat hij van de voogden en verzorgers ontslagen wordt, waaronder hij als in bewaring lag. En dan?

Dan is er voor dat kind niets anders meer nodig, dan een hand (des geloofs) om de wettige erfenis als een wettig kind aan te nemen.

Dát is nu ons derde punt en het slot van onze tekst:

Opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden.

Met andere woorden: Door het geloof, met bewustzijn voor onszelf, deel krijgen aan de *rechtvaardiging* die Christus door Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid voor al Zijn uitverkorenen teweeg gebracht heeft.

Ach, volk des Heeren, wat profijt zou toch ooit het kind van de erfenis kunnen hebben, zo hij die erfenis nooit aannemen of aanvaarden kon? Wat zou hij aan schatten goud hebben, die hij wist dat er wel waren maar hij kon ze nooit tot zich nemen?

Zo is dan dat dierbare geloof dat is: gebruik te

kunnen en mogen maken van het ingestorte geloof, om daar, op de vastgestelde tijd, eens dadelijk mee te mogen geloven, als een instrument, uitgestoken om die dierbare erfenis te mogen aannemen. En Christus als het Einde der wet, tot zijn rechtvaardiging, des Vaders verzoening en der wek voldoening, alzo te kunnen aanvaarden.

Misschien is er een volk in ons midden, dat zit te zuchten en bij zichzelf denkt: Ja man, alles wat u daar voorstelt geloof ik wel dat het zo wezen zal, maar, hoe kom ik nu aan dat geloof?

Misschien zijn er in de gemeente van Galatië zielen geweest die dit gedacht hebben, en zeker wel aan Paulus zouden vragen: "Maar, kunnen we dat geloof dan niet door de wet ontvangen, of uit de besnijdenis, of door nog al meer offers te brengen?

Nee Joden en Grieken, zou Paulus hun antwoorden, de besnijdenis waar jullie zo voor

strijdt, werkt dat geloof niet. Abraham had het geloof ontvangen en wel het ware rechtvaardigende geloof, maar nooit uit de besnijdenis. Zijn geloof was allang ingestort, eer hij het gebod der besnijdenis ontving, en dus was de besnijdenis alleen een zegel op het geloof, en werd zijn geloof versterkt door de besnijdenis.

Wat zien we dus nu?

Dat God eerst het geloof instort, eer de ziel met of door dat ingestorte geloof geloven kan!

Het is de aloude leer der waarheid, gegrond op Gods Woord, dat dit geloof als instrument, zoowel als de eerste instorting ervan, beide een gave Gods is door de Heilige Geest in het hart gewerkt. Nooit zal het mogelijk zijn in waarheid te geloven of uit het geloof gerechtvaardigd te worden, eer het wezen des geloofs in de ziel ontvangen is.

Gemeente, mocht dit toch eens ter harte genomen worden. O is het u wel bekend, die felle strijd van onze vaders tegenover de Remonstranten over dit zeer belangrijke leerstuk? Dit was ook één der voornaamste punten in de Dordtse Synode behandeld.

De Remonstrant leerde: "Door het geloof wordt een mens een gelovige. De mens neemt het geloof aan, en in het geloof neemt hij Christus aan".

Maar, wat stelde Bogerman, de President der Dordtse Synode daartegenover tot verdediging van de waarheid?

Hij zeide tegen de Remonstranten: Wij lezen in de Spreuken: "De hand des vlijtigen zal gezegend worden". Wat was er eerst, de zegen, de vlijt of de hand? Toen moesten ze zwijgen. Want immers is het duidelijk, dat de hand eerst moet zijn, waardoor de vlijtige vlijtig zou kunnen wezen, en zo in het slot de zegen ontvangen.

Ik weet wel dat deze tekst anders uitgelegd zou kunnen worden, ziende op de Middelaar, die als de grote Vlijtige de zegen voor Zijn volk verwierf. Maar, hij gebruikte dezen tekst alleen om de Remonstrant aan te tonen, dat niet eerst de mens het geloof aanneemt, maar dat het geloof eerst wordt ingestort, als een vrije daad in de mens, eer de mens door het geloof kan geloven en alzo de rechtvaardiging aannemen die in Christus is.

Dat ingestorte geloof, door de Heilige Geest werkzaam, openbaart hebbelijke werkzaamheden. En al is het, dat de ziel zelf nog onder de wet leeft, en niet vrijgemaakt is door Christus van de vloek der wet (in haar bewustzijn), toch zal de natuur des geloofs zich uitstrekken in een dadelijke begeerte en verlangen naar rechtvaardigheid, heiligheid en heerlijkheid, zo die in Christus is. Nooit zal het wezen van het zaligmakend geloof rust kunnen vinden in het wezen, maar het zal in levendige betrekking zich uitstrekken naar het wélwezen, om Hem als dien grote Wetvolbrenger, niet alleen te leren kennen, maar ook te eigenen.

Niet alleen de komst, maar *welkomst* van Jezus Christus zal haar hoogste blijdschap uitmaken. In dat volle welwezen kan de Apostel eerst zeggen: *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, die rechtvaardig maakt.*

Daar is het:

1e. Rechtvaardig van eeuwigheid in het voornemen Gods het ganse geslacht der uitverkorenen in Christus als hun Hoofd.

2e. Rechtvaardigt in de tijd, toen de Borg in de dadelijkheid deed wat Hij beloofd had te zullen doen, n.l. de wet Zijns Vaders ten einde toe volbracht in lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid, het hoofd boog en zeide: "Het is volbracht". Dus niet alleen door gehoorzaamheid aan de wet het eeuwige leven verwierf, maar ook door het lijden en dragen van de straf (als bedreigde vloek der wet) - ook nu dien vloek en die straf voor de Kerk wegnam door Zijn dood en opstanding, "Christus is het Die voor ons gestorven is, ja wat meer is, die ook opgewekt is, (enz.) Maar nu

3e. Ook *rechtvaardig maakt*, onderwerpelijk in de ziel zelf, in de vierschaar der

consciëntie. Door het geloof als een instrument, nu alzo de formele rechtvaardiging in en door Christus aannemende. God is het Die rechtvaardig maakt.

En hij laat er in triomf op volgen: *wie is het die verdoemt?*

- De wet niet meer. Deze werd haar einde als tuchtmeester. Er bleef niets meer over waarop zij eisen of vloeken kon. Het was volbracht.
- De duivel ook niet meer. Zijn mond is gestopt, zijn kop vermorzeld door het bloed des kruises. Hij heeft ook nooit geen recht gehad om te verdoemen, want hij is zelf het allereerst verdoemd.
- De consciëntie verdoemt ook niet meer. Ze is door Zijn voldoening nu volkomen bevredigd.
- Maar, ook 's Vaders Recht en Deugden niet meer.
O dat wonder, wie is het die verdoemt? De eis bevredigd, de deugden voldaan, de wet verzoend, de consciëntie gestild, des duivels mond gestopt, en Christus nu geheel door de wet gerechtvaardigd, maar ook door de Vader gerechtvaardigd!

Alles zwijgt nu in gunst en bevrediging, en rust in dat volmaakte werk van Zijn Middelaarsbediening. O, wie is het die verdoemt? *Christus is het, die gestorven is, ja dat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter rechterhand Gods is, die ook voor ons bidt!*

Op Golgotha aan het vloekhout werd de Rechterlijke daad over de Zone Gods voltrokken. Daar werd geheel afbetaald, Christus is het, die voor ons gestorven is.

Maar in de hof van Jozef van Arimathéa, op die grote derde dag, gaf Hij de kwitantie van Zijn betaling. *"Ja, dat meer is, Die ook opgewekt is!"* Hij stond weer op, ons tot Gerechtigheid!

Volk des Heeren, hebt u ooit het lege graf als een getuigenis voor uw rechtvaardigheid gevoeld?

Dat Hij gestorven en in het graf gelegd is, was noodzakelijk, maar hebt u er ooit bij stil gestaan, dat nooit uw arme, schuldige ziel zou hebben kunnen vrij verklaard worden, als dat graf met dat heilige lichaam was gevuld gebleven? Dat geeft de waarde aan Zijn graf, mensen, omdat het een graf is, dat *leeg* is. Hebt u ooit zulk een graf op aarde gezien? O nu zullen de heiligen kunnen rusten in hun slaapsteden tot die jongste morgen, omdat hun overste Leidsman voor hen is opgestaan. O dat ledige graf, als getuige dat de rechtvaardigheid van een Drie-enig God bevredigd en de eis van een volmaakte wet verzoend was! God verzoende God, maar: God verzoende ook de wet, opdat wij door het geloof zouden gerechtvaardigd worden.

Hebt u er werkelijk kennis mee gemaakt, volk? Is ooit de vierschaar in uw consciëntie gespannen? Is Christus u geopenbaard als de verdienende oorzaak, de Vader als de rechtvaardigende oorzaak, en de Heilige Geest als de toepassende oorzaak?

En wat blijft er nu voor 't kind over om te doen? Niets anders, kinderen, als om dat grote werk door de hand des geloofs aan te nemen! Dat is nu het enigste wat een ziel daar doen mag. Ach, het ganse werk der zaligheid is slechts *een bekend maken*, volk! Als u maar achter 't geheim gebracht werd.

Gevoelt u nu, dat onze tekst wel waarlijk is: *de eer en de leer der Waarheid?* Zo dan, langs zulk een weg is de wet ons een tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij door het geloof zouden gerechtvaardigd worden.

Langs zo'n weg worden ze dan nu in vrijheid gesteld. Is het wonder, dat de Kerk ervan zingt:

*Gij hebt Uw land, o Heer', die gunst betoond,
 Dat Jacobs zaad opnieuw in vrijheid woont,
 De schuld Uws volks hebt G' uit Uw boek gedaan,
 Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan.
 Gij vindt in gunst, en niet in wraak Uw lust,
 De hitte van Uw gramschap is geblust.*

Hoort u het, volk? Daar komt het: *De hitte van Uw gramschap is geblust!* De gramschap Gods, de gramschap der wet, alles is geblust in de voldoening van de Zoon, Die vrijwillig onder de wet zich stelde en haar tot de laatste tittel toe ten einde bracht.

Zou dan nu de Kerk die wet gaan minachten of verachten? Dat zij verre. Nee volk, zo groot de veroordeling eertijds was onder de wet, en zij beefde onder haar verdoemende kracht, zo lief wordt zij hem nu in de hand des Middelaars als een zoete regel des levens! zo is dan het gebod heilig, en de wet heilig en rechtvaardig en goed! Niet meer in het stuk der ellende, maar in dankbaarheid roept zij nu uit: *Hoe lief heb ik Uw wet!*

Nu leert zij zeggen in geloof en heiligmaking, wat de Apostel verklaart in Rom. 8:15: *Want gij hebt niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze, maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen door welken wij roepen: Abba, Vader!*

Maar nu komt in deze stand, nadat ze met Christus aan het einde der wet gekomen zijn, en de witte keursteen met de nieuwe naam ontvangen hebben, ook hun armoe terug.

U zult zeggen: Man, nu maak je abuizen, nu begint de echte rijkdom pas!

't Is waar, maar toch gaan ze nu pas leren, hoe ze zonder de Heiligmaker nooit heiligmaking kunnen beoefenen.

O, nu moeten ze gaan beoefenen, dat de Heere Zich heeft doen overblijven een arm en ellendig volk, maar: alleen een ellendig volk in hunzelf. 't Is daarom geen ongelukkig volk, want: *ze zullen op de Naam des Heeren hopen!* En dat kunnen alleen de ellendigen in hunzelf, welker grootste smart het is om nu steeds nog een andere wet in hun leden te gevoelen, welke strijd voert tegen de wet des gemoeds, en hen gevangen neemt. Paulus behoorde bij dat ellendige volk, mensen, want hij zegt: *Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?* Maar hij wist wel, dat hij niet ongelukkig was, want hij laat er direct op volgen: *Ik danke God, door Jezus Christus onzen Heere.*

In dezen stand kunnen ze nooit een Antinomiaan worden. Want ze komen nooit hun armoe te boven. En door hun armoe en smet zo ook nooit de bediening uit het Hoge priesterlijke ambt te boven. Zij geen zondaar af, en Christus geen Profeet, Priester en Koning áf! O die lieve bediening!

Zo hebben we dan in kort de drie punten in onzen tekst in twee prediciën behandeld en toegelicht, betreffende *de eer en de leer der waarheid*, door Paulus aan de Galaten voorgesteld. 1e. wijzende op de wet; 2e. wijzende op Christus; 3e. wijzende op het geloof. Wij moeten nu eindigen.

Zingen wij samen een Psalm, en keren met een enkel woord van toepassing tot onszelf in.

Zingen Ps. 116:4 en 5.

TOEPASSING.

Mijn toehoorders, u hebt kunnen beluisteren uit het Spreukenboek van Salomo, wie toch wel de beste Inwoner aller inwoners is. *Ik, Wijsheid, woon bij de kloekzinnigheid, en vind kennis van alle bedachtzaamheid.* De Zone Gods wordt hier sprekende ingevoerd. Persoonlijk,

Borgtochtelijk en Ambtelijk, als de beste Inwoner; de Majesteit der Goddelijke Heerlijkheid!

We hebben gezegd: van nature zijn we het Goddelijke. Wezen kwijt, de kennis van die besten Inwoner kwijt, en hebben het besef van die Goddelijke Majesteit verloren.

Maar, nog woont u in het land der levenden, en bent u onder de middelen der genade!

Ach mensen, bedenkt, het leven is slechts een damp die daarheen zweeft en verdwijnt, de dood wenkt ieder uur. Ziet u 't wel rondom u heen, hoe God soms in één ogenblik de adem afsnijdt en de mens neervalt, door God Zelf voor het oordeel opgeroepen?

Dat zal wat zijn, uit alles opgeroepen en van alles uitgezet en zó voor het gericht Gods te staan! O als dan hier, in deze korte spanne tijds, de wet u nooit als een tuchtmeester achtervolgd heeft, dan zal zij daar beginnen om u eeuwig te veroordelen. Meent niet dat Ik u verklagen zal. Nee, Hij is gekomen om de zonden weg te nemen. Maar als u niet wilde dat Hij Koning over u was, dan is Hij ook gekomen om uw voorwendsels weg te nemen en dan zal het bewaarheid worden: *die u verklaagt, is Mozes (de wet), op welken gij gehoopt hebt!* De vloek der morele wet zal u tot een eeuwigdurende vloek blijven, als u Christus hier niet leert kennen als het Einde, Die voor u die vloek wegnam.

O mensen, nu hoort u nog de klanken van het Evangelie in uw natuurlijke oren klinken, maar dan zal de heiligheid der Goddelijke wet als met zilveren stralen, als een vuur in uw consciënties branden! Nooit zal daar geloof of liefde zijn, maar eeuwig een straf van gevoel en gemis, vijandschap en zwarte wanhoop! Mocht God u genadig zijn, eer het besluit baren zal.

En zijn er onder ons, die rusten op een veronderstelling dat ze wedergeboren zijn, hetgeen ze opmaken uit hun leven, dat soms nog nauwgezet naar hun opvoeding is. Geen veronderstelde genade mensen, maar een inklevende heiligheid zult u deelachtig moeten worden, eer u van dat geloof gebruik zult kunnen maken, om er mee, als een instrument, de *rechtvaardigheid* die in Christus is, te kunnen aanvaarden.

Mocht de Heere Zelf deze dag de waarheid nog eens zegenen, als was 't er slechts voor één.

Ach mensen, ik ben de grootste der zondaren, dat heb ik voor God beleden en daarom kan ik 't ook voor de mensen doen, en, God raapte me uit genade op. Hij kan het u ook doen! Mij, de grootste der zondaren is deze genade geschied!

Uit de druk verhoogt Hij de armen. Hij mocht u nog eens verootmoedigen.

Onze tijd is omgegaan, wij moeten eindigen!

En gij volk des Heeren, dat het u door Gods Geest gegeven werd, hetzij in een staat van gemis of genot, altijd verlegen te zijn, en te blijven, hetzij dan om de Heere of met de Heere. Het deel der Kerk, dat wel onder de Heilige Geest bewerkt wordt en een Christus leert kennen onder de wet, zal, als het leven werkzaam is, altijd verlegen zijn om de Heere en roepen: *Zeg Gij tot mijn ziel, Ik ben uw heil!* Maar, die door vrije genade Hem als Einde der wet in hun ziel leerden kennen met toepassing door de Heilige Geest, zullen steeds in een levendige stand in de oefening der heiligmaking verlegen zijn met de Heere en uitroepen:

*"Wat zal ik met Gods gunsten overlaan,
dien trouwen Heere voor Zijn gená vergelden?"*

O volk des Heeren, wandelt dan waardiglijk de roeping met welke Gij geroepen zijt, zo bidt Paulus als een gevangene in de Heere, de Efeziërs (Efëze 4: 1). *Met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid en lankmoedigheid elkander verdragende in de liefde.* Mocht u die gezegende Christus als uw Hogepriester aan de rechterhand des Vaders, toch veel, ja

dagelijks nodig hebben. En Hem alzo ook als het grote Voorbeeld navolgen.

Ligt uw weg hier vaak door druk en strijd, door verborgene en openbare kruisen, o bedenk, Jezus ging door de hel hemelwaarts, én kruis kroonwaarts!

Hij versterke, bevestig, fundere u al meer en meer in het allerheiligste geloof, om eenmaal ook met de besten Inwoner aller inwoners, eenmaal met de ganse gemeente aan te zitten aan die ronde tafel, waar alle hoeken af zullen zijn. O dat eeuwige welkom!

Hij geve u ook liefde en vrede onder elkander en vergeet de herbergzaamheid niet. Amen.
Dat zij zo.

Slotzang Psalm 119: 88.

Preek 15. De lof der Kerk in 't gezicht van de aanstaande verlossing.

Psalm 104: 34 en 35. "*Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn, ik zal mij in de Heere verblijden. De zondaars zullen van de aarde verdaan worden en de goddelozen zullen niet meer zijn. Loof de Heere mijn ziel, Hallelujah!*"²⁴

Lezen Ps. 104.

Zingen Ps. 69: 6.

Inleiding.

Zeer opmerkelijk lezen wij in Jozua 10:18 en 19: "Zo zeide Jozua: Wentelt grote stenen voor de mond der spelonk en stelt mannen daarvoor om hen te bewaren. Maar staat gijlieden niet stil, jaagt uw vijanden na en laat hen in de steden niet komen".

Mijn toehoorders, wij vinden in dit kapittel beschreven de strijd van Jozua tegen de vijf koningen van de Amorieten. In welke strijd de Heere zo kennelijk de elementen gebruikte tot bevrijding van Zijn volk en vernietiging van hun vijanden. Want toen de Amorieten voor het aangezicht van de kinderen Israëls vluchtten en zij in de afgang van Beth-horon waren, wierp de Heere grote stenen op hen van de hemel tot Azéka toe, dat zij stierven.

En nadat Jozua tot de Heere gesproken had, stond de zon stil te Gibeon en de maan in het dal van Ajalon, totdat het volk zich aan zijn vijanden gewroken had. *En zo staat er, de zon stond stil in het midden des hemelsen haastte niet onder te gaan omtrent een volkomen dag. En er was geen dag aan dezen gelijk voor hem noch na hem, dat de Heere de stem eens mans alzó verhoorde, want de Heere streed voor Israël.*

De vijf Koningen waren echter gevloden en hadden zich verborgen in de spelonk bij Makkéda. En wat zei Jozua, toen hem dat geboodschap werd? "Haalt ze er eerst uit en doodt ze, dan behoeven we niet langer te vechten?" Nee, hij zei: "Wentelt grote stenen voor de mond der spelonk. dan kunnen ze niet ontvluchten, maar gij, staat niet stil, jaagt de vijanden na. En zij deden alsoz totdat ze vernield waren en de kinderen Israëls geëindigd hadden een zeer groten slag te slaan."

Nadat nu al het volk in vrede tot Jozua wedergekeerd was, zeide hij: "Opent nu de mond der spelonk, brengt de vijf koningen uit en doodt ze". En zij deden alzó.

Wat willen wij naar aanleiding van deze geschiedenis zeggen, volk? Wij wilden uw aandacht vestigen op de grote lering die in deze geschiedenis ligt, tot nut van elk kind des Heeren, in verband met hun geestelijke vijanden van binnen.

Jozua wist wel dat het niet genoeg was, al gingen de vijanden op de vlucht, want gevloden vijanden zijn geen gedode vijanden. Daarom liet hij de koningen bewaren en eerst hun legers achterhalen om ze te vernielen. Toen dat gebeurd was, keerde hij echter naar de gevangenen terug, want hij wist ook wel, dat gevangen vijanden niet moeten blijven leven, wie weet, ze mochten eens kans vinden om los te komen en te ontvluchten! Nee, hij liet ze doden, al waren 't koningen, wierp hun lijken in de spelonk, zette er grote stenen voor en, staat er zo nadrukkelijk: "Die daar zijn tot dezen zelfden dag". Als tot waarschuwing en baken voor alle nageslachten, om toch nooit zelfs overwonnen vijanden te laten leven.

Zó zijn ook de verdorvenheden in Gods volk, al zijn het in zeker opzicht overwonnen vijanden, toch lang altijd geen gedode vijanden. Het kan gebeuren dat een ziel, die genade

²⁴ Een tweede vervolgpreek over deze tekst komt voor in het boekje: De laatste bazuin.

van God ontvangen heeft, een tijd in zijn leven doormaakt, dat het schijnt of al de verdorvenheden in zijn hart geheel onder liggen. Zodat ze als de overwonnen koningen in de spelonk zijn, die niets meer konden uitrichten. Dat kan voor die tijd een gemakkelijk en aangenaam leven geven. Zelfs zou zo'n mens wel eens gaan denken zéér veel genade te bezitten, zóveel dat nu de zonde, de wereld, vlees en bloed geen vat meer op hem hebben. Maar ... hij kent door oefening nog niet, dat tijdelijk gevangen vijanden geen gedode vijanden zijn, en een slapend roofdier in zijn aard hetzelfde is dan een wakend, alleen voert het in slapende toestand zijn macht niet uit.

Nu kan het onder Gods toelating gebeuren, nà dat de zonde in zijn werking tijdelijk wat stil gelegen heeft, echter na korte of lange tijd het blaadje omdraait. De verdorvenheden beginnen zéér krachtig te werken en een geheel ander leven openbaart zich. Ja, soms gaat het zover, dat schijnbaar nu de genade geheel onderligt en zelfs krachteloos om iets tegen die machten te beginnen.

In de meeste gevallen veranderen dan ook de gedachten van zo'n ziel en in plaats dat hij uit z'n aangenaam leven besloot grote genade te bezitten, gaat hij nu uit de overstelping der zonde (inwendig) besluiten geheel geen genade te bezitten. Want, zo redeneert hij, zoiets kan niet met genade bestaan! Ongeoefend als hij is, weet hij niet, dat God hem door inwendige ontdekking wil leren zichzelf te kennen.

Hij laat in Zijn alwijsheid toe dat de zonde, de wereld en zijn eigen verdorven hart, als vijanden van God en zijn ziel, hun kop opsteken, niet opdat hij de zonden zou gaan doen, maar opdat hij ze door ontdekking en waarneming van binnen zou gaan kennen. Nooit dus om ze te gaan uitleven, maar door inleving te leren dat gevloden vijanden geen gedode vijanden zijn. Om nu naar het voorbeeld van Jozua niet stil te blijven staan, maar ze na te jagen totdat ze verdaan zijn. Want hij liet ook de koningen niet in de spelonk. Nee, hij riep ze er uit. Men zou zeggen: ze zaten daar toch veilig en konden niemand meer kwaad doen. Maar toch liet Jozua hen er uit halen, niet om hun de vrijheid te geven, maar om ze te doden. Zo laat de Heere wel eens toe, dat de verdorvenheden uit de spelonk van ons hart komen, waar ze tijdelijk soms stil gelegen hadden. Nooit echter wil Hij dat wij toelaten dat de verdorvenheden nu hun voldoening krijgen – nee, die koningen hadden ook wel liever eruit gekomen om te leven, maar - de bedoeling was hun te laten sterven. De Heere laat ze boven komen, om Zijn volk de schadelijkheid ervan te leren kennen en het nut der doding. Ook ter oefening dat zelfs vergeven zonden hun kwellende macht niet verloren hebben, maar dan te leren wat de apostel zegt in Rom. 6: 6: "Opdat wij niet meer de zonde dienen, maar het lichaam der zonde te niet gedaan worde". Nu moeten zij gaan leren, dat niet alleen Christus voor de zonde gekruist is, maar dat ook de zonde in hen gekruist moet worden. En dat niet slechts zij der zonde, maar ook de zonde in hen moet sterven. Niet alleen overwonnen koningen in de spelonk bewaren, maar ze eruit halen om ze te doden.

Zo wil de Heere Zijn volk leren, hoe nodig het is door inleving zichzelf te kennen, en zo te leren beoefenen door de Heilige Geest de werking des lichaams te doden, Rom. 8:13.

Helaas, hoe weinig oefening is hiervan onder Gods volk. Hoe vaak is men bezig in eigen kracht, en, zo men meent, met behulp der ontvangen genade de zonde en de oude natuur te doden. En naarmate hem dat gelukt of mislukt, gaat hij besluiten veel of weinig genade te bezitten.

Hoe weinig oefening is er, dat juist hoe groter genade in de ziel verheerlijkt wordt, des te levendiger vaak de zonde zich in haar kwellende macht openbaart. Ik zeg nogmaals: Nooit om haar uit te leven en zo in de gevaarlijke stromen der Antinomianen te geraken, maar integendeel te leren ze door de kracht des Geestes te doden en zo Christus' gerechtigheid niet alleen voor hem, maar ook in hem nodig te krijgen.

En eindelijk toehoorders, om ook te leren waar de dood alleen Gods kinderen volkomen van verlossen zal. Want immers de heiligmaking zal altijd, ook in de versta gevorderden, nog maar ten dele zijn in dit leven. Wel zegt Paulus, door de Heilige Geest, in Rom. 6: 12 en 13: *Dat dan de zonde niet heerse in uw sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen. Stelt uw leden niet der zonde tot wapenen der ongerechtigheid, maar stelt uzelfen Gode, als uit de doden levend geworden zijnde.*

Hieruit zien wij dus duidelijk, dat in ieder uitverkorene een aanvang der doding der zonde zal plaats hebben. Doch ten volle zal dit in dezen staat niet kunnen. Waarom ook iemand ergens uitdrukt: "De begraafplaats der verdorvenheid des mensen zal men niet eerder vinden, dan vlak voor de Poort des Hemels". Daar eerst, en niet eerder, zullen zij volkomen afgelegd worden. Want hoewel ze haar heersende macht over de uitverkorenen verloren hebben, nochtans niet hun kwellende macht. Alleen door de natuurlijke dood zullen zij eens volkomen van alle in- en uitwendige vijanden verlost kunnen worden.

Van de betrekking nu, welke de Kerk op aarde, in een levenden stand, op die volkomen bevrijding van henzelf, wereld, duivel en zonde hebben kan en het verlangen dat ze daaromtrent te kennen geeft, eindigend in de lof des Heeren over haar verlossing, wensen wij samen in dit uur met u te beluisteren, naar aanleiding van de u voorgelezen Psalm. Psalm 104 en daarvan het 34ste en 35ste vers. Waar wij aldus lezen:

*"Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn, ik zal mij in de Heere verblijden.
De zondaars zullen van de aarde verdaan worden en de goddelozen zullen niet meer zijn.
Loof de Heere mijn ziel, Hallelujah!"*

Doch vooraf zoeken wij het Aangezicht des Heeren.

Zingen Psalm 68: 6.

Mijn toehoorders, wij zouden de inhoud van deze tekst kunnen noemen:

"UIT het geloof, DOOR het geloof, God te loven",

en wensen daarin nader stil te staan bij drie hoofddelen:

1. Wat de Kerk op aarde in een zuivere stand van het nieuwe leven zegt, n.l.: "Mijn overdenkingen van Hem zullen zoet zijn. Ik zal mij in den Heere verblijden".
2. Wat de Kerk zegt in de oefening der heiligmaking, met betrekking tot de doding der zonde, n.l.: "De zondaars zullen van de aarde verdaan worden".
3. De lof der Kerk in het gezicht van de aanstaande volkomen verlossing door de natuurlijke dood, n.l.: "Loof de Heere, mijn ziel, Hallelujah".

Om dan ten 4e met een woord van toepassing te eindigen.

Gave ons de Heere in spreken en horen Zijnen zegen ten leven. Amen.

Wij hebben samen in dezen psalm kunnen beluisteren de wondere schepping Gods, door de Psalmist verhaald, bezongen en geprezen. Hij begint in vers 1 met de woorden: "Loof de Heere, mijn ziel! O Heere, mijn God, Gij zijt zeer groot, Gij zijt bekleed met Majesteit en Heerlijkheid".

En vervolgens gaat hij Gods grootheid als Schepper van al het geschapene nu vertellen en verheerlijken. Toch blijft hij niet in de schepping of schepselen hangen, maar, evenals hij met de lof des Heeren begonnen was, klimt hij vooral in het slot omhoog, door de schepping

tot de Schepper, en zegt dan eindelijk in vers 34: *Mijn overdenkingen van Hem zullen zoet zijn, ik zal mij in de Heere verblijden*. Hij spreekt deze woorden niet twijfelachtig uit, maar met grote beslistheid. Beide in tegenwoordige en toekomstige tijd zegt hij in volle zekerheid: *Mijn overdenkingen zullen zoet zijn en ik zal mij verblijden*.

Hij zegt deze geloofstaal niet in een kwijnende toestand, maar in een levende stand van zijn ziel. Want hoort, hoe hij verder gaat: *De zondaars zullen van de aarde verdaan worden, en de goddelozen zullen er niet meer zijn*. Ook deze woorden zegt hij niet in de verleden zin: ze zijn al verdaan geworden, Nee, hij spreekt geheel in het geloof, door het geloof en zegt uitsluitend in de toekomstige tijd: *zij zullen verdaan worden*. Als wilde hier de Psalmist zeggen: alhoewel de vijanden nu nog niet verdaan zijn, evenwel zullen zij het zeker worden. En dus doelt hij hierin op de natuurlijke dood, waardoor hij eens van zichzelf en alle vijanden zal verlost worden.

Hoe hij nu bij tijden, als zijn ziel levendig gesteld is, naar dat ogenblik verlangt, blijkt ons uit het slot van onze tekst, wanneer hij na de woorden: "De goddelozen zullen er niet meer zijn", gaat zeggen: "Loof de Heere, mijn ziel, Hallelujah!"

Immers, hij zal voor de weldaad, om te mogen sterven: "Loof de Heere" zeggen. En, na de dood zal in de hemel het Hallelujah, niet meer eindigen.

Dit als een kort overzicht van de drie punten waarin we onze tekstwoorden hebben verdeeld.

Wij zouden echter in verband met deze drie punten ten tweede male vier zaken kunnen noemen:

1e. De persoon die spreekt is persoonlijk. Hij zegt: *mijn*.

2e. De daad die hij doet, dat is: *overdenken*.

3e. De beslistheid waarmee hij zich uitspreekt, hij zegt: *ik zal*.

4e. Van welke aard die overdenkingen zijn, ze zullen: *zoet zijn*.

- Wat ons eerste punt betreft, dan kunnen wij beluisteren dat de Psalmist hier persoonlijk blijft en zegt: *Mijn*. En wat profijt lag daar voor zijn ziel in, toehoorders, dat hij niet zegt: zijne of uw overdenking, maar: *mijn*? O daar vloeit uit voort, dat zijn eigen ziel de vreugde en het profijt van deze overdenking had.
- Want omdat deze gedachte in zijn ziel plaats had, zegt hij: *mijn overdenking*.
- Ten derde was 't niet slechts een enkele voorbijgaande gedachte, die plotseling opkwam en vluchtig weer verdween, nee, er ligt in deze woorden *een bestendigheid*.
- Ze waren ook niet duister of verward, of zo dat hij zelf niet wist hoe. Nee, hij zegt zo nadrukkelijk: *ze zullen zoet zijn!*

1. Mensen, dit 'is de beste en meest profijtelijkste stand die de kerke Gods op aarde hebben kan, n.l. om goed en zoet van God te denken.

Hebt u ooit zwaarder kruis in uw leven gekend, volk des Heeren, dan dit niet te kunnen? Ik weet wel, dat er vele dagen soms doorgebracht worden, waarin 't juist het omgekeerde is, en waarin de ziel meer aansluiting vindt in de overdenking van Asaf in Ps. 77: "Dacht ik aan God, zo maakte ik misbaar, peinsde ik, zo werd mijn ziel overstelpt". Dan zijn de overdenkingen van Hem niet zoet en haar overpeinzingen ver van liefelijk.

Maar wat is in zulk een toestand nu juist het benauwde voor de ziel? Dat ze hard en laag van God gaat denken; dat is haar het ergste, want dat is de dood voor 't nieuwe leven.

't Gebeurde eens een kind des Heeren, dat hij zwaar bezocht werd in zijn huisgezin. Zó zwaar, dat op zekere dag drie dokters in zijn huis aanwezig waren vanwege de ernstige toestand waarin zijn kinderen verkeerden. 't Werd hem zo bang, dat hij naar buiten liep en

uitriep: "O God, de toestand van mijn arme kinderen is erg, dat weet U. Maar dat ik nu hard van U ga denken, dat is nog 't ergste van alles". En op datzelfde ogenblik behaagde 't God zijn hart te breken, zodat hij in de dadelijkheid met alles onder God mocht komen, en nu kon hij niet langer meer hard of kwaad van Hem denken ook. Toen hij even later weer in huis kwam had het de Heere behaagd ook in de uitwendige toestand een gunstige wending te geven, en vond hij zijn kinderen veel beter.

Dáár alleen kan toch het ware leven adem halen, om steeds goed van de Heere te denken, maar laag en onwaardig van zichzelf.

Wij zeiden: De Kerk zegt hier persoonlijk "Mijn" en daarin ligt haar profijt. Immers wat nuttigheid zou 't voor mij zijn, al denkt de hele wereld goed van God, maar ik kan het niet? Juist daarin ligt haar troost dat zij zeggen kan: "Mijn overdenkingen".

En, toehoorders, waar denkt u, zou toch wel de oorzaak liggen, dat de overdenkingen van de Psalmist, en met hem van de hele Kerk, zo zoet van God zijn mag, en zij zich in Hem verblijden mogen? Daar is grote oorzaak voor!

O, dat is nu alleen mogelijk, omdat God eerst aan hen gedacht heeft, eer zij aan Hem konden denken. Daarom is de gedachte in dezen psalm uitgedrukt niet de allereerste gedachte. Nee volk, lees dan in Jer. 11: 29, waar de grondslag van dezen lof des Heeren ligt! Wat zegt de Heere daar? "Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de Heere, gedachten des vredes en niet des kwaads".

Dit is nu het fundament waar alles op vast ligt. En wat is nu de echo of weerklank in de Kerk van die Godsgedachte? - Nu zegt de levende Kerk met David in Ps. 139: *Daarom, hoe kostelijk o God, zijn mij Uw gedachten, hoe machtig vele zijn hare sommen!*

2. Als vrucht van die gedachte Gods, oorspronkelijk in de eeuwigheid, kon nu de Psalmist zeggen door genade in de tijd: *Mijn overdenkingen van Hem zullen zoet zijn.* En tot verdubbeling voegt hij er achter: *Ik zal mij in de Heere verblijden.* Als een ziel door genade verwaardigd wordt met het oog des geloofs een blik te slaan in die Godsgedachte van eeuwigheid, wat die gedachte voor de Kerk in 't algemeen en ieder uitverkorene in 't bijzonder geweest is, dan heeft zij in verootmoediging nog nooit zo laag gebukt, en doet haar zeker in wegzinkende verwondering uitroepen: 'O die eeuwige Soevereine gedachten Gods, zouden dan nu mijn overdenkingen van Hem niet zoet zijn?' Is het dan wonder dat de Psalmist hier niet blijft hangen in de schepping, maar opklimt tot de Eeuwige en Schepper?

Mijn toehoorders, hebt u er wel eens op gelet dat Salomo niet zegt: Gedenk aan *een* Schepper, of aan de Schepper, maar dat hij de nadruk legt persoonlijk: Gedenk aan *uw* Schepper. Dat zal eenmaal tot eeuwige veroordeling van alle goddelozen zijn, nooit aan hun Schepper gedacht te hebben. Maar daar tegenover voor de rechtvaardigen tot eeuwige blijdschap, dat 't waarlijk hun Schepper was waarvan de overdenkingen nu zo zoet zijn.

Merkt u ook in deze besliste uitspraak van de Psalmist, dat hij geen Remonstrant is? De Remonstranten zeggen al wat vroeger eens gebeurd is kan overgaan en het latere kwaad kan het vroegere goed geheel verstikken; en leren zo de afval der heiligen. Nee (zegt de Kerk hier) beide in tegenwoordige en toekomstige zin zal ik mij in de Heere verblijden, er is geen afval der heiligen mogelijk. De dichter in de oude rijm zingt ervan in Ps. 68: 3,

*Verblijdt u in God met ootmoed -
Hij is der wezen Vader goed
En een Beschermmer krachtig.*

Misschien is er iemand die denkt: als de Kerk altijd zo verheugd is en steeds al maar goed

van God kan denken, dat is een gemakkelijk leven. Ondervinden zij nooit geen druk of ellende meer na hun bekering?

Ja volk, dat zullen zij zeker ondervinden en er ieder op zijn beurt wel achter komen ook. Maar, dat behoeft altijd de zoete gedachte van God niet weg te nemen!

De Psalmist spreekt hier in deze psalm niet over de ongestalten in de Kerk, noch over 't geen het maar al te vaak is, maar over de ware stand van 't nieuwe leven zoals die zijn moest, ook zelfs onder druk en kruis, uit- of inwendig. Wij lezen van Jacob en Laban dat ze een grote steenhoop bij elkaar brachten tot een teken van het verbond dat ze sloten, dat geen van beide ooit voorbij dezen steenhoop zou komen ten kwade voor elkander.

En zo ligt er nu een verbond toeoorders, dat God nooit meer voorbij Christus tot Zijn volk komen zal ten kwade. Die grote steenhoop, dat eeuwige verbond, staat tussen die beide. Christus is de grote Middelaar, waarop alle kwaden nu afstuiten. O nu moet al het kwaad der straf, dat Hij Zijn volk in dit jammerdal toeschikt, ten beste keren. Hij weet de gedachten die Hij over Zijn Kerk denkt. Hij heeft nooit gezegd dat hen voortaan geen kwaad of ongemak meer ontmoeten zal krijgen. Hij zal hen louteren gelijk men zilver loutert en beproeven gelijk men goud beproefd. Dan nog zullen de overdenkingen Gods voor hun ziel zoet zijn, als ze slechts hun oog op dat verbond mogen gericht hebben.

Want God gedenkt altijd genadig

Aan Zijn verbond 't welk blijft gestadig.

Daar verliest de ziel zich in de zoete overdenkingen van een Drieëinig Goddelijk Wezen. De wereld zal nooit deze overdenkingen kunnen hebben, maar ook de uitwendige belijder of naamchristen niet. Waarom niet?

Onze tekst zegt: *Ik zal mij in de Heere verblijden*. Wat ligt daar dus in opgesloten? Dat hij zich nu ook nergens anders in verblijden kon dan in de Heere. Hij verblijdde zich niet in zijn gaven, niet in zijn genade, in rijkdom of andere giften, ook niet in andere mensen. Nee, hij verblijdde zich alleen in de Heere! Gods Geest leerde hem God in Christus liefhebben en in God Gods gedachten liefhebben en daarom waren de overdenkingen van Hem zoet.

De naamchristen verblijdt zich wel in de gaven, maar nooit in God. Hij verblijdt zich wel in zijn eigen gedachten, maar nooit in Gods gedachten.

Mogelijk denkt u: Mag men zich dan niet in de genade van God, en door de genade, in elkander verblijden?

Zeker volk, doch alleen in God. Alle goede gaven en volmaakte giften zijn van den Vader der Lichten afdalende en daarom komt Hem ook de eer toe van de eerste erkenning. Alle vreugde in de gaven alleen is een belediging voor de Grote Gever en Schepper. Daarom zegt de Kerk van de oude dag:

*Al wat ik spreken zal,
en mijn gedachten al,
laat U Heer' welbehagen.*

Gods volk mag zich wel in elkander verheugen, maar: alleenlijk in de Heere. Zij mogen en moeten elkander ook wel liefhebben, maar zover ze Zijn Beeld in elkander zien uitkomen en terugvinden. Die liefde alleen is geen afgoderij.. want zij begint en eindigt in God Zelf. Maar zodra wij elkander gaan liefhebben buiten dat Beeld om, is 't afgoderij en leidt tot vleselijk opgaan in elkander, tot oneer van God en schade van onze zielen.

Maar hier verblijdt zich de Psalmist in een zuivere stand van de ziel, waarin bij aanvang dat Goddelijke Beeld weer hersteld is door de toegepaste Gerechtigheid, Heiligheid en Goddelijke kennis van Christus.

Toch zal de Kerk onder de zuivere bewerkingen des Geestes weer niet blijven hangen in de beginselen van deze, om hier nu op te gaan rusten en leven, en zo in de blijdschap en genieting daarvan in stilte hun dagen doorbrengen. Nee, er zal een honger naar meerdere kennismaking zijn. "Verzadigd met Uw Goddelijk Beeld" dat is het doel van elke levendgemaakte ziel.

3. (De lof van de kerk in de volkomen verlossing.)

Maar, om dat nu eenmaal te bereiken zullen zij moeten passeren 't geen we in het tweede deel van onze tekst beluisteren, n.l.: *De zondaars zullen van de aarde verdaan worden en de goddelozen zullen er niet meer zijn*; want dan eerst zal zij uit volle borst kunnen zeggen: "Loof de Heere, mijn ziel, Hallelujah."

Heeft het uw aandacht wel eens getrokken, volk des Heeren, waarop de Kerk hier "Hallelujah" zegt? Was het op haar blijdschap? Of als een dankzeggen op haar genade? Nee, maar zij looft de Heere, *dat de zondaars van de aarde verdaan zullen worden en de goddelozen er niet meer zullen zijn*. Op dat feit zegt haar ziel: *Hallelujah*.

Het was in de dadelijkheid wel niet voltrokken, want ze spreekt in toekomstige zin. Maar ze zegt het als een taal des geloofs, met grote beslistheid: *Zij zullen*. O daar haakt het nieuwleven naar, dat alle zondaars eens voor altijd verdaan zullen worden. En op welke zondaars heeft zij hier het oog? Had ze zo'n last van de boze wereld rondom haar? Of van onbekeerde familieleden of burenen?

Nee toehoorders, de zondaren en goddelozen van binnen. haar eigen ongedode deel, daar heeft ze voornamelijk het oog op. En daar alleen kan ze door de natuurlijke dood van verlost worden en daar zegt nu haar ziel "Amen" op. *Loof de Heere*. Om dan straks, direct na die aflegging voor eeuwig het volmaakte Hallelujah te zingen.

Hebt u ooit wel eens gelet in het lezen van Gods Woord op de wondere aansluiting der Hallelujah's tussen de strijdende Kerk op aarde en de triumferende Kerk in de hemel?

Hier in onze tekst zegt de Kerk onder het Oude Testament *Hallelujah* op 't vergaan der vijanden en verlangt ze naar dat ogenblik, om naar ziel en lichaam er van verlost te worden. Maar leest daarmee in verband wat er staat van de triumferende Kerk in het Nieuwe Testament. U ziet dan helder uitkomen de directe aan. sluiting der uitverkorenen in de hemel, met het deel der uitverkorenen nog op aarde. We lezen in Openb. 19: 1: "En na dezen hoorde ik een stem als een grote schare zeggende: Hallelujah! De zaligheid en de heerlijkheid en de eer en de kracht zij de Heere onzen God".

In deze woorden ligt een volmaakte blijdschap der verlostte zielen opgesloten. Gevoelt u nu de overeenkomst tussen de strijdende Kerk, die hier in beginsel van die zelfde blijdschap uitroept: *Ik zal mij in de Heere verblijden*? Doch alleen zal hun blijdschap eerst dáár onbepaald, door het licht dat van Zijn aanzicht straalt, ten hoogste toppunt stijgen.

De triumferende Kerk geeft ook reden op van die blijdschap. Want zeggen zij in vers 2, "Zijn oordelen zijn waarachtig en getrouw; en zij zeiden ten tweeden male "Hallelujah". En haar rook gaat op tot in alle eeuwigheid". Dáár was dus de *volkomen* vernietiging der vijanden. Toen vielen de 24 ouderlingen en de 4 dieren neder en aanbaden God, Die op de troon zat, zeggende voor de derde maal: "Hallelujah". Ziet u toehoorders, de heilige harmonie tussen de strijdende Kerk op aarde en de triumferende in de hemel? De zoete samenstemming in de lof des Heeren over het vernietigen der vijanden?

Zo vinden wij nog een punt van overeenstemming tussen de Kerk, onder het Oude en Nieuwe Testament, op aarde en in de hemel. Niet alleen over de verdelging der vijanden, maar ook over de wraak. In Psalm 94 zegt de Kerk: "O God der wrake, Heere, God der wrake, verschijn blinkende. Hoe lang zullen de goddelozen, o Heere, hoe lang zullen zij van

vreugde opspringen?"

Hoort nu dezelfde uitroep in de triomferende Kerk terug in Openb. 6: 9. "En ik zag onder het altaar de zielen die gedood waren om het Woord Gods en om het getuigenis dat zij hadden. En zij riepen met een grote stem zeggende: "Hoe lang, o Heilige en waarachtige Heerser, wreekt Gij ons bloed niet van degenen, die op de aarde wonen?"

Ziet u wel, toehoorders, de volmaakte overeenstemming, de schone harmonie in willen en wensen tussen de twee delen der kerk? 't Ene strijdend op de aarde, gebukt onder het lichaam der zonde en des doods. En het andere deel triomferend, volmaakt verlost van alles! O de vromen zullen de aarde erfelijk bezitten, maar het zaad der goddelozen zal uitgeroeid worden. Loof de Heere, mijne ziel, Hallelujah! Alleen het naakte geloof in een levendgemaakte ziel werkzaam, kan in oprechtheid met deze wens der triomferende Kerk aansluiten.

Hoe menigmaal zuchten Gods kinderen hier, bezwaard zijnde over geliefde aardse betrekkingen, kinderen, ouders of andere familieleden. Hoe smeken zij soms niet dagen en nachten om hun welzijn. Ook al leven zij zich uitwendig als vijanden uit, zoals we dat in onze grondslag allen zijn. Ja mensen, we zijn het allen, doch alleen genade leert het ons overnemen.

Maar straks, o dan zal er niet meer gezocht en gesmeekt worden voor vijanden, al zijn het onze liefste betrekkingen. Nee, dan zal er een overeenstemming zijn met Gods heilige wil, die nu Zijn Raad gaat uitvoeren. Ze zullen heilig verenigd wezen dat God opstaan zal tot de strijd en alle haters wijd en zijd zal verjagen, verstrooien en doen zuchten.

Van harte zullen zij Gods zijde kiezen; en waarom? Omdat ze ook zichzelf als vijand voor God overgekregen hebben. Ze hebben het eerlijk voor Hem verloren, volk. En ze willen 't weten ook. Hij heeft ze ingewonnen, dat ze als zondaars rechtvaardig van de aarde verdaan moesten worden. En zo stemmen ze met David in: *Zou ik niet haten die U haten? Ik haat ze met een volkomen haat, tot vijanden zijn ze mij.* En - daar sluiten ze zichzelf ook bij in. Maar na de natuurlijke dood, als alle vijanden des Heeren vernietigd zijn, dan kan het levende deel, dat nu een verlost ziel is, de adem eerst vrij door halen, en haar Hallelujah's in volle Godverheerlijking aanheffen. Dat zal eenmaal voor de Kerk van God wat zijn!

Toehoorders, is het ook zo voor u en mij?

Wij hebben gezegd: Gedenk aan uwen Schepper. Hebt u er ooit bij stil gestaan, dat God, die van ieder onzer de persoonlijke Schepper is, nu door de zonde ons ieder persoonlijk ten Rechter is? Dat zal niet meevallen, om eenmaal onze Schepper als onze Rechter te zullen ontmoeten. En toch zal ieder schepsel, hoofd voor hoofd, dat eenmaal ondervinden. "Hetzij door bekering, hetzij door de dood".

De heilige Schepper zal naar Zijn Beeld vragen. Het volmaakte Goddelijk Beeld, waarmee Hij ons op de aarde schiep. En omdat wij in moedwil door de zonde dat verloren hebben, is Hij rechtvaardig onze Richter geworden en kan in alle billijkheid Zijn Beeld van ons eisen.

Dat is nu het wonder, dat Hij in Christus dat Beeld weer in Zijn volk herschept. En dus door Christus Zijn Beeld weer in Zijn uitverkoren erfdeel terug ziet. Zó komt het, dat Hij nu voor dat volk niet alleen hun Schepper, hun Rechter, maar ook nu weer hun Vader is. Daarom zullen zij eenmaal verzadigd worden met dat Goddelijk Beeld, dat ze hier bij aanvang reeds terug ontvangen hebben.

Iedere uitverkorene zal in de tijd zijn Schepper eens als Zijn Rechter leren kennen, want als zodanig zal Hij Zich in de ziel openbaren. Als Rechter zal Hij ze door de Heilige Geest leren, dat ze Zijn Beeld missen en Zijn gunst verzondigd hebben. Die Heilige Geest zal hen leren hun Rechter om genade te bidden.

't Is echter niet te zeggen, hoe zo'n ziel dan over de aarde loopt in de zuivere ontdekking van het Godsgemis. Zij bekennen het rechtvaardige er van dat God in hun opwaken hun beeld verachten zal, omdat ze Zijn Beeld verloren hebben. "Gij zijt volmaakt, Gij zijt rechtvaardig Heere". Daar zegt hun ziel van harte "Amen" op. Zulk een zondaar leert Christus nodig krijgen om met zijn Rechter verzoend te worden. Ze gelooft door God, aan God, en gevoelt de noodzakelijkheid om ook in Hem te geloven.

Allen die waarachtig door God opgezocht en levendgemaakt zijn, kunnen door de bearbeiding des Geestes niet rusten eer ze in de Ark zijn. O die Ark, die hun bij aanvang wel ontdekt is als enig Middel tot behoud. Maar hoe zullen zij er inkomen? Waarom vond toch de duif geen rust, volk, evenals de raaf op de toppen der bergen? Er was toch voedsel genoeg, want de raaf keerde niet weder. Ach, het was de duif niet alleen om voedsel, maar ook om rust te doen en dat kon haar duivenhart op de kale bergtoppen niet vinden. Ze kon zich niet voeden met de lijken van mensen en dieren zoals de raven. Nee, ze wist de weg naar de ark wel terug te vinden. Maar, al wist ze de weg naar de ark, toch was Noach nodig om haar binnen te laten volk! En waardoor deed hij dat? Hij stak zijn hand uit door het enige venster dat er in was. Wat zien we echter hierin? Dat ook de duif wist waar dat venster was, want hoewel Noach ze binnen haalde, was ze toch bij het venster. De ziel, zaligmakend door Gods Geest bewerkt, kan in de wereld en in de godsdienst zonder God geen rust vinden, maar fladdert als de duif rond de Ark.

Ach, het enige Venster is haar wel ontdekt, Christus de Enige Weg waardoor de Vader Zich alleen met haar verzoenen kan. Maar juist ook, als ze door de Heilige Geest eerlijk gemaakt en gehouden wordt, zal ze geen gebruik van dat venster kunnen maken, eer de grote Noach Zijn hand uitstrekt en haar zelf door Christus binnenhaalt. Niets is er waar zij in kan rusten buiten vereniging met de Middelaar. In die stand heeft de ziel geen recht op de Hemel, mensen, en ook niet op de aarde.

Misschien denkt u, maar waar moeten ze dan blijven? Ze leren overnemen alleen recht te hebben op de verdoemenis, en al wat ze nu boven dat hebben is meevallen.

Er wordt in de wereld veel gesproken over tekort komen, maar, zolang wij nog iets tekort komen, hebben we juist nog te veel! Ieder kind des Heeren zal in de tijd moeten leren geheel zonder recht op aarde te staan. In de staat der rechtheid hadden wij allen in ons vertegenwoordigend verbondshoofd een burgerrecht ontvangen. En niet alleen een uitwendig burgerrecht; maar ook een kerkrecht en een Goddelijk recht. Al deze rechten zijn wij door de zonde verloren! Geen burgerrecht meer in de maatschappij, geen kerkrecht meer in onze godsdienst en geen Goddelijk recht meer bij de Heere. Zo ligt het in de grondslag, maar zo zal ieder mens het eenmaal moeten overnemen om te weten dat het zo is.

Maar hoe zullen nu de uitverkorenen ooit weer in hun verzondigd recht hersteld kunnen worden?

Daar kwam nu die Goddelijke Christus voor, Die arm werd daar Hij rijk was. Hij, Die alle macht bezat in Hemel en op aarde, heelt zonder recht op deze aarde geleefd, had in 't maatschappelijke leven zelfs geen steen, die Hij als mens Zijn eigendom noemen kon, om Zijn Goddelijk Hoofd op neer te leggen. Geen plaats in de synagoge werd Hem meer gegund, want Zijn leer was te hard. Als een ter dood veroordeelde is Hij gestorven, en een vloek geworden voor vloekwaardigen. Zo werd Zijn burgerrecht Hem ontnomen door Keizer Tiberias, Zijn kerkrecht door de Joden, zijnde Zijn eigen volk, en Zijn Goddelijk recht door hen miskend. Als een misdadiger, zonder recht om op aarde langer te leven is Hij gekruist, naakt en bloot uitgespannen. O volk, daar hangt Hij!

In Zijn diepste, zwaarste lijden in de hof nam Hij de vloek des Vaders waar, de last des toorns tegen de zonde. Hij doordroeg ze om zó voor de uitverkoren kinderen weer alle

rechten te verwerven.

In Hem heeft het ganse geslacht dat tevoren gekend is, weer een bestaan voor God. Een burgerrecht op aarde, weer een kerkrecht en een Goddelijk recht. Hebt u Hem zo leren kennen, volk? O zouden dan de overdenkingen van hen, voor wie Hij dat recht verwierf, niet zoet zijn? Zouden ze zich niet in Hem verblijden? En, als straks eenmaal de goddelozen niet meer zullen zijn, zouden ze Hem dan daarvoor niet eeuwig loven?

"Ach", zegt misschien een arme, verslagen ziel in ons midden, "ik geloof wel dat Hij er is, Hij is ook wel ontdekt aan mij in de Schriften, maar nog nooit toegepast in mij, dat is de hapering".

Paulus kon door genade getuigen, hoe het Gode behaagd had Zijn Zoon in hem te openbaren. Dat is het punt. Als nu Gods Geest krachtig doorwerkt, dan maakt zo'n ziel in dit punt kennis met de heilige wanhoop.

Er zijn twee soorten van wanhoop.

1e. Een wanhoop aan God, waar alle goddelozen in hun einde in zullen vallen. Zij zullen in de wanhoop vallen, als straks hun einde komt en zij geen Helper hebben. De klauwen der eeuwige wanhoop zullen zich om hen heen sluiten als ze zullen gaan naar hun eigen plaats.

Maar ten 2e is er een heilzame wanhoop. God zal nooit toelaten dat Zijn volk in de wanhoop valt, hoewel de wanhoop wel eens in hen valt. O die nuttige en nodige wanhoop aan alles wat buiten God is! Dat wanhopen aan gebeden en tranen, aan eigen werken en gemoedsaandoeningen. Maar, 't is een pijnlijke zaak om te leren, en lang kan de ziel vechten eer ze daaruit verlost wordt.

Toehoorders, voelt u nu het onderscheid of de ziel geheel in de wanhoop komt, of de wanhoop in de ziel valt?

Het laatste zal ieder van Gods volk meer of minder ondervinden. Doch nooit zullen zij er in omkomen. En waarom niet? Daar had Petrus kennis mee gemaakt en daarom zegt hij: Omdat zij in de kracht Gods bewaard worden door het geloof, 1 Petrus 1: 5. De huichelaar valt van de top van eer, in de eeuwige verwoesting neer. Nooit had hij in zijn staat hier alles verloren, hij kwam alleen steeds wat tekort. Nooit was hem door de Heilige Geest het venster der ark als enige behoudenis ontdekt. Nooit werd hij van alles afgedreven alleen op de Middelaar aangewezen. Steeds vond hij in de wet nog een draad waarmee hij werken kon, en is alzo in het werkhuis van Mozes nooit de hongerdood gestorven. Maar nu, als het einde daar is, zal die wet hem ook verklagen en eeuwig veroordelen, hoewel hij er onbewust steeds zijn hoop in stelde.

De oprechten van hart zullen echter door die heilzame wanhoop tot dat enige Venster gedreven worden, door God verlegen om God. Voor hen zou de Hemel geen waarde hebben als God er niet in was. Evenals een wieg van goud, maar zonder kindje, geen waarde meer heeft voor een bedroefde moeder, evenmin heeft een Hemel zonder Christus waarde voor een oprecht kind des Heeren.

Wat zou toch voor de weduwe van een Koning het paleis zijn als de Koning er niet meer in was? Daarom schreit hun ziel naar de rechte verbintenis met Hem, Die zij als hun Enige zaligheid heeft leren kennen. Niet om te ontkennen wat er is, maar behalve te erkennen wat Hij gaf, ook te weten wat men mist. Van onderhandeling geen afhandeling te kunnen maken. Wel door God aan de Middelaar ontdekt, maar nooit de zaak opgelost.

O volk, wij wensen u toe, niet te kunnen leven bij ontvangen leven, maar niet te kunnen rusten eer ze met de Psalmist kan zeggen in de dadelijke toepassing met bewustzijn voor

haar ziel: *Mijn overdenkingen van Hem zullen zoet zijn; ik zal mij in de Heere verblijden.*
 Zo hebben wij in kort voorgesteld de Kerk van God, in onderscheiden standen door het geloof uit het geloof God lovende.
 Keren wij nu met de waarheid tot onszelf in.

Zingen Psalm 103:3 en 4.

TOEPASSING.

Wij hebben gezien in onzen tekst hoe de Psalmist zei: *Mijn overdenkingen van Hem zullen zoet zijn.* Statelijk, standelijk en ambtelijk zou hij zich in de Heere verblijden.

Toehoorders, hoe staat het met uw gedachten tegenover de Heere? Bent u werkelijk verenigd met de gedachten Gods, zowel statelijk als kind, en standelijk in de lotsbedeling van uw leven?

O mensen, 't kan soms klappen kosten, eer wij met Gods gedachten verenigd zijn. Ook al is er bij aanvang leven in hun ziel gevallen, dan nog kunnen zij grote abuizen en verkeerde gedachten van de gedachten Gods maken.

Elia de profeet ging op de Karmel een altaar bouwen tegenover de Baälpriesters en hij daagde ze in zijn vurige ijver uit, te laten zien wie God en wie Baäl was. De Heere sprak kennelijk en geheel Israël moest bekennen dat de Heere God was. Stellig heeft Elia wel gedacht, dat gans Israël nu overtuigd zou wezen dat God Gód was en zich van de Baäl afkeren zou. En alzo in het vuur van zijn ijver de Heere gaan dienen. Maar, wat gebeurde er? De volgenden dag liet Isébel Elia aanzeggen dat ze de dood van die Baälpriesters aan hem wreken zou.

Toen vluchtte hij naar de woestijn en kwam in grote moedeloosheid onder een jeneverboom terecht. Maar daar kon hij toch ook niet blijven. God liet hem in de spelonk komen en alles voor hem voorbij gaan. Vuur, aardbeving en storm. Doch in die vreselijke elementen vertoonde zich de Heere niet aan hem. Eindelijk kwam Hij in het suizen van een zachte stilte. Alsof de Heere wilde zeggen: "Niet in het vuur van uw ijver Elia, zal Israël Mij dienen, doch in een zachte, Evangelische weg, een terugkeer in heiligmaking".

Elia was een groot begenadigd kind en knecht des Heeren, maar 's Heeren gedachten waren toen toch anders dan Elia's gedachten en hij moest er onder leren buigen. Bidden, wachten en bukken, dat zal Hij eenmaal al Zijn volk leren.

Onze tijd is omgegaan.

Toehoorders, merkt u ook hoe zwaar de oordelen op ons landje rusten, zowel als op Israël ten tijde van Elia? En soms schijnt het dat de Heere zwijgt. Zwijgen tegenover de vijanden, die steeds verder doorgaan en als 't ware het land verwoesten. Zwijgen ook tegenover Zijn volk in het algemeen.

Wat worden er weinig zichtbaar toegebracht, en wat is er weinig zichtbare voortgang en nog minder diepgang onder degenen die toegebracht zijn. Toch kon het wel eens zijn dat Hij bezig is, om in stilte de vijanden der Kerk nog van haar af te houden. Want wat denkt u, als de vijanden eens konden doen wat ze wel wensten, het er dan zo vredig met ons landje uit zou zien, als het tot heden uitwendig nog is? Nee, het is weerhoudende genade, ten goede van Zijn Kerk, dat Hij alles nog intoomt dat 't in vijandschap en verwoesting nog niet losbreekt.

O mochten wij toch niet hard van dat volk denken. Zonder die weerhouding zouden wij al levend verslonden zijn. Dat het ons dan gegeven werd om biddende te wachten en wachtende te bidden. Hij leert het beide. Eenmaal zullen de uit- en inwendige zondaars van

de aarde verdaan worden, hoewel het nu de tijd nog niet is. Hij stuurt het toch al op Zijn eigen eer aan volk, weest daar verzekerd van. Zijn eer, de verlossing van de Kerk en der vijanden vernietiging, zijn 3 schakels onafscheidelijk aan elkander verbonden.

Wij hebben gezegd: Er is een volmaakte overeenstemming in de gedachten Gods! Hebt u ooit aansluiting met die gedachten gehad? Kent u een ogenblik in uw leven waarin u contact met het Goddelijk Wezen kreeg?

In Adam hadden wij allen volkomen reine en zoete overdenkingen van het Wezen Gods! O welk een gedachten moet Adam wel niet gehad hebben, wat een volmaakte harmonie met zijn Schepper, eer de zonde in hem kwam! Maar, nu die harmonie verbroken, voor eeuwig een zondaar, schuldig, en een goddeloze, zonder God geworden. 't Is niet te zeggen hoe een ziel die dat over neemt over de aarde gaat! Die breuk en kloof tussen God en zijn hart, die niet meer te dempen is. Hij heeft 't over moeten nemen en wordt het dagelijks gewaar, nooit geen zoete overdenkingen meer van de Heere te kunnen hebben. Maar, de genade die hem dat leert, (hoewel hij niet weet dat het genade is) zal hem te zijner tijd ook leren 't met God eens te worden en zijn vonnis te ondertekenen. Maar als het Gode belijft hem zover te brengen - o dat wonder, als hem ontsloten wordt, dat nu die zalige harmonie en zoete gedachten van het Wezen Gods weer hersteld kan worden! Dat niemand minder dan de Zone Gods gekomen is, om dat weer in contact te brengen, en dat op een wijze zo het nooit tevoren was.

Hij, die de zwaarste Godsverlating ondergaan heeft en een lijden tot in de hoogste graad voldragen heeft tot in de dood. Daardoor kon alleen die gemeenschap met het Wezen Gods weer hersteld worden. Een schuldig en de doodwaardig volk, met een rein, rechtvaardig Goddelijk Wezen!

Nooit heeft die grote Middelaar één moment onderbreking gekend in de zoete en goede gedachten omtrent Zijn Vader, want in de zwaarste foltering en in de diepste verlating riep Hij nóg uit: "Mijn God".

Zo heeft Hij nu voor Godverlaters dat fijne lijnwaad verworven, dat is: de rechtvaardigmaking der heiligen. O dat fijne lijnwaad, waarmee hun naakte ziel eeuwig gekleed voor de Vader zal staan.

Volk des Heeren, als we daartoe verwaardigd worden, met het oog des geloofs een blik te slaan in zoete vereniging met het dierbare lijden en sterven van Christus, zullen dan onze overdenkingen ook van Hem niet zoet zijn?

Nog zijn de goddelozen niet uitgeroeid, nog zijn de overtreders, niet geheel van de aarde verdaan. Maar eenmaal zal hun einde komen en zij zullen geen helper hebben. Dan zal de strijd voor de Kerk voorbij zijn, voor altijd voorbij.

Mijn toehoorders, hoe staat het met uw ziel? Hebt ge uzelf als de grootste vijand leren kennen? Hebt ge in uw leven kennis gemaakt dat gevangen vijanden nog geen gedode vijanden zijn? Hebt ge oefening gemaakt in de praktijk van uw leven, om naar Jozua's voorbeeld geen Koningen te laten leven, maar te doden? En hebt zo onze tekst leren verstaan, om naar dat ogenblik te verlangen dat alle goddelozen er eens niet meer zullen zijn?

Wij reizen met elkander naar een alles beslissende eeuwigheid, en 't is niet om 't even mensen, hoe wij met elkander omgaan. Heeft 't u wel eens tot een ernstig onderzoek gebracht in uw binnenkamer of u dat fijne lijnwaad ooit ontvangen hebt?

't Zal één van beide zijn: óf de natuurlijke dood zal u van uw vijanden verlossen en u een oorzaak zijn om God te loven; óf straks bij de dood zal uw lamp van belijdenis uitgaan. Uw

opvoeding, uw doop, uw onberispelijk leven, zal geen olie kunnen zijn in de ure des doods. Dan zult u naakt voor uw Schepper staan, die uw Rechter is, en de stem horen: *Ga weg van Mij, Ik heb u nooit gekend!*

Ach, mocht ge 't nog bekennen, eer de eeuwige nacht komt. Nog hoort u het geluid der bazuin, nog wordt u aangeboden: *Heden, indien gij Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet.* Nog wordt u voorgehouden de eeuwige gedachten Gods, Die gezegd heeft: *Ik heb geen lust in de dood des goddelozen, maar daarin dat hij zich bekere en leve.*

En zijn er in ons midden verontruste zielen, in wier hart een wond geslagen is? Dat uw overtuigingen toch niet overgaan eer ge in God gevonden zijt. Mochten uw overdenkingen nog waarlijk zoet worden. Maar ik wens u toe niet jaren en dagen te kunnen leven bij ontvangen leven alleen. O dat u steeds van uzelf leerde walgen, zowel van uw eigen gerechtigheid als van uw ongerechtigheid.

Dat de grote Bruidegom toch uw enigst Middelpunt eens worden mocht, zodat u van harte uitriep: "Niets is er waar ik in kan rusten!"

En volk des Heeren, die door genade uw leven verloren hebt om het in Hem te vinden, ik wens u toe, dat u dagelijks in de praktijk oefeningen maakt, dat de zondaars van binnen verdaan worden! Dat de zonde toch niet heerse in uw sterfelijke lichamen! O dat er steeds een levendige betrekking in uw ziel lag, in de praktijk der heiligmaking, dat de goddelozen er niet meer zullen zijn.

De zonde blijft in haar wezen altijd wat ze is, zonde kan dus door de grootste genade toch nooit on-zonde worden, maar ze zal wel eenmaal in al Gods volk vernietigd worden. Mochten wij veel betrekking hebben op dat ogenblik, waardoor dat zal kunnen plaats hebben. Om dan eenmaal zonder zonde, maar ook zonder einde te kunnen aanheffen: "Loof de Heere mijn ziel, Hallelujah".

Amen.

Slotzang Psalm 73: 12.